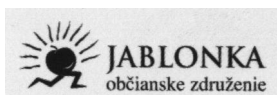

VEĽKÁ PRÍRUČKA NA

OSLOBODENIE

- SEBA, BLÍZKYCH A SPOLOČNOSTI -

Daniel Marko

Daniel Marko

VEĽKÁ PRÍRUČKA NA
OSLOBODENIE

- SEBA, BLÍZKYCH A SPOLOČNOSTI -

Marko, Daniel

Veľká príručka na oslobodenie - seba, blízkych a spoločnosti

Pôvodné ilustrácie a grafika: Daniel Marko

Vydalo Občianske združenie Jablonka, Jabloňové

Vytlačila tlačiareň FIDAT, 2010

ISBN 978-80-970518-1-5

Vydanie 1.

© Daniel Marko, 2010

OBSAH

ÚVOD, KTORÝ BY MAL ZAUJAŤ ČITATEĽA.....	9
KAPITOLA 1: NÁSTROJE SYSTÉMU NESLOBODY.....	13
1.1 POŠLIAPANÉ PRÁVA A SLOBODY.....	13
1.2 SVETOVÁ SUPER-KRÍZA.....	20
1.3 VOJNA PROTI NÁM VŠETKÝM.....	22
1.4 PENIAZE AKO NÁSTROJ ZOTROČENIA.....	27
1.5 INFLÁCIA AKO NAJVÄČŠIA KRÁDEŽ V HISTÓRII ĽUDSTVA.....	29
1.6 PRIVATIZÁCIA TVORBY PEŇAZÍ.....	34
1.7 PENIAZE BUDÚCNOSTI - RIEŠENIA NOVEJ MONETARNEJ POLITIKY. . .	39
1.8 SKRYTÁ MOC NÁBOŽENSTVA A RODINY.....	42
1.9 DUCHOVNÉ DÔSLIEDKY NESLOBODY.....	45
1.10 TECHNOLOGIE.....	46
KAPITOLA 2: STRATÉGIE OSLOBODENIA.....	49
2.1 DOČASNÁ A TRVALÁ SLOBODA.....	49
2.2 PRIAMA DEMOKRACIA - BUDÚCNOSŤ RIADENIA SPOLOČNOSTI.....	50
2.3 DESAŤ PREDSDUKOV O NESCHOPNOSTI OBČANOV.....	53
2.4 OBČIANSKA DOZORNÁ RADA - NOVODOBÝ RYTIERSKY RÁD.....	57
2.5 ÚROVNE SLOBODY.....	61
2.6 MESTO A VIDIEK.....	62
2.7 AKO MINIMALIZOVAŤ ZÁVISLOSŤ NA PENIAZOCH.....	66
<i>Užitočnosť pre druhých namiesto práce</i>	67
2.8 RIEŠENIE INFLÁCIE - DOPLNKOVÁ ÚŽITKOVÁ MENA.....	69
<i>Ako sa meria inflácia</i>	70
<i>Aktuálne hypotézy o vzniku inflácie</i>	71
<i>Opatrenia proti zlyhávaniu monetárneho systému</i>	74
<i>Nová paradigma finančného systému a meny</i>	75
<i>Životný cyklus novej doplnkovej meny</i>	78
<i>Ako otestovať doplnkovú úžitkovú menu už dnes</i>	81
2.9 AKO SA UŽIVIŤ MIMO MESTA.....	83
<i>Trvalo udržateľné hospodárenie</i>	86
<i>Predaj z dvora - domáce produkty</i>	89
<i>Vidiecka a prírodná turistika</i>	92
<i>Remeslá</i>	96
2.10 AKO SA ZBAVIŤ DLHOV A HYPOTÉKY.....	98
2.11 VÝŽIVA.....	102
<i>Pečenie chleba ako rituál slobody</i>	107
<i>Chov hydiny a domácich zvierat</i>	111
2.12 ZDRAVIE A LIEKY.....	112

2.13	SPOLOČNOSŤ A KOMUNITY.....	115
2.14	ZÁVISLOSŤ NA SEXE.....	121
2.15	ZÁVISLOSŤ NA LUXUSE.....	122
2.16	DROGY AKO NÁSTROJ MANIPULÁCIE.....	125
KAPITOLA 3: PLÁN OSLOBODENIA.....		129
3.1	PREČO OSLOBODENIE PLÁNOVAŤ.....	129
3.2	ANALÝZA STAVU SLOBODY.....	130
3.3	STAV MYSLE AKO ZÁKLAD ZMENY.....	136
3.4	POZNÁVANIE SLOBODY.....	137
3.5	ČAS, NÁKLADY A ZDROJE.....	139
KAPITOLA 4: PRÍPRAVA NA OSLOBODENIE.....		143
4.1	PREDPOKLADY, CIELE A PARAMETRE.....	143
4.2	SPOLOČENSKÝ ŽIVOT - KOMUNITA A SUSEDIA.....	143
4.3	RODINNÝ ŽIVOT.....	144
4.4	BÝVANIE - MIESTO NA ZEMI.....	144
4.5	ZDROJ PRÍJMOV, VÝMENA PRODUKTOV A SLUŽIEB.....	145
4.6	JEDLO, POĽNOHOSPODÁRSTVO A ŽIVOČÍŠNE PRODUKTY.....	146
4.7	REMESLÁ.....	147
4.8	INTERNET A KOMUNIKÁCIA.....	147
4.9	ELEKTRICKÁ ENERGIA.....	148
4.10	TEPLO.....	150
4.11	VODA.....	153
4.12	ZDRAVOTNÁ STAROSTLIVOSŤ A LIEKY.....	154
4.13	DOPRAVA, ZÁBAVA A OBLEČENIE.....	157
KAPITOLA 5: OSLOBODENIE SEBA A BLÍZKYCH.....		159
5.1	PREDPOKLADY, CIELE A PARAMETRE.....	159
5.2	VÁŠ SPOLOČENSKÝ ŽIVOT - KOMUNITA A SUSEDIA.....	160
5.3	VÁŠ RODINNÝ ŽIVOT.....	161
5.4	VAŠE BÝVANIE - POZEMOK.....	162
5.5	VAŠE OBYDLIE.....	166
5.6	VÁŠ ZDROJ PRÍJMOV, VÝMENA PRODUKTOV A SLUŽIEB.....	171
5.7	VAŠE JEDLO, POĽNOHOSPODÁRSTVO A ŽIVOČÍŠNE PRODUKTY.....	173
5.8	VAŠE REMESLÁ.....	175
5.9	VÁŠ INTERNET A KOMUNIKÁCIA.....	176
5.10	VAŠA ELEKTRICKÁ ENERGIA.....	176
5.11	VAŠE TEPLO.....	183
5.12	VAŠA VODA.....	186
5.13	VAŠA ZDRAVOTNÁ STAROSTLIVOSŤ A LIEKY.....	190
5.14	VAŠA DOPRAVA, ZÁBAVA A OBLEČENIE.....	191

KAPITOLA 6: OSLOBODENIE SPOLOČNOSTI.....	193
6.1 PREDPOKLADY, CELE A PARAMETRE.....	193
6.2 NÁŠ SPOLOČENSKÝ ŽIVOT - SUSEDSKÉ KOMUNITY.....	195
6.3 NÁŠ RODINNÝ ŽIVOT.....	196
6.4 NAŠE BÝVANIE - POZEMKY.....	197
6.5 NAŠE OBYDLIA.....	199
6.6 NAŠE ZDROJE PRÍJMOV - DOPLNKOVÉ ZAMESTNANIE.....	200
ZÁVER - ZAČIATOK NOVÉHO SVETA.....	205

„Byť slobodný“ pre mňa znamená neustále pociťovať istotu, že vieme s blízkymi prežiť aj v neslobode, zbaviť sa obáv z toho, ako sa budeme živiť, ako budeme bývať, kto nás ochráni a kto nám ukáže cestu ku šťastiu.

Venované všetkým mojim blízkym.

Daniel Marko, 2010

ÚVOD, KTORÝ BY MAL ZAUJAŤ ČITATEĽA

„Dostane vás to do takého stavu mysle, že sa ráno zobudíte a vlastníte svoj život. Môžem robiť, čo sa mi zachce, pretože nemusím robiť nič, aby som zostal nažive. V mojom dome produkuje vlastnú elektriку, rastie mi tu jedlo, nepotrebujem vyrábať teplo - džízskrajst, ja som slobodný, absolútne slobodný!!“

Michael Reynolds, architekt a tvorca konceptu sebestačných domov „Earthship“, film „Garbage Warrior“

Viete si predstaviť, že nemusíte zarábať peniaze? - že sa ráno zobudíte a máte nekonečnú dovolenku? Nečaká vás žiadna zmeškaná práca ani rozladený šéf - iba nekončiaci čistý, priezračne slobodný život. Z postele vstanete jednoducho vtedy, keď budete vy *späť*. Nie nebojte sa - nezobudí vás dokonca ani manželka, ktorá by vstávala namiesto vás do práce - jednoducho bude *taktiež* slobodne spávať, koľko uzná za vhodné. A bude to natoľko tolerantná žena, že vás nebude budiť i keď sa zobudí skôr. Avšak, nakoľko zaspávate so svojou milovanou ženou stále v rovnakom čase, nestáva sa často, že by ste sa budili osamotení. Nakoľko už máte po štyridsiatke a deti odrastené, takisto vás nebudú budiť, pretože sa postarajú o seba samé a ráno jednoducho odídu do školy bez vašej pomoci. Váš deň sa začne otvorením terasy a bosou chôdzou po zarosenej zelenej tráve tak, ako vás pán boh stvoril. Nikam sa neponáhľate a netrápí vás budúcnosť vašej „obživy“. Vaše obydlie sa nachádza iba pol hodinu jazdy za mestom, avšak ceny pozemkov boli tak nízke, že súčasťou vášho domu je aj rozprávkový pozemok. Na pozemku je vaša rozsiahla záhrada, zopár zvierat a ovocný sad, o ktorý sa staráte spolu s niekoľkými susedmi, ktorí žijú podobne ako vy. Drvivá väčšina vášho jedla pochádza z vašej vlastnej bioprodukcie, ktorej nevenujete viac, ako pár hodín denne. Denne si pripravujete s rodinou vlastné jedlá, ktoré vám prinášajú len potešenie a zdravie. Poviete si: „no áno, ale veď predsa bývanie a energie stoja nemalé peniaze!“ Avšak *vaše bývanie* vás už nestojí takmer vôbec nič. Váš dom ste si postavili podľa revolučných energetických a ekologických konceptov a napriek tomu, že je postavený z recyklovaných materiálov, dreva, skla a hliny, má také tepelno-izolačné vlastnosti, že jediné používané palivo na kúrenie aj zohrievanie vody je slnečná energia. Dve veterné turbíny a fotovoltaický systém s akumulátormi zásobujú všetky nízkoenergetické spotrebiče a infraštruktúru prebytkom energie aj so

zásobou na niekoľko dní. Celý dom ste vybudovali s pomocou priateľov a brigádnikov za zlomok ceny vášho bývalého mestského bytu - avšak komfort a rozloha sú dvojnásobné. Nemáte žiadne dlhy, nesplácate žiadne hypotéky. Nie žeby to bola vaša životná potreba, ale denne sa venujete rôznym užitočným činnostiam a remeslám, na ktoré vám zostáva mnoho času, popri pár hodinách strávených na svojej záhrade a pri chode domácnosti. Nejde pritom len o vidiecke činnosti - ste pripojení na Internet a intenzívne sa zaoberáte komunikáciou a službami sprostredkovanými cez Internet. Nakoľko ste užitočný svojou činnosťou aj pre iných ľudí a vaše produkty im prinášajú radosť, poznanie a zdravie, patrične vás za to ostatní odmeňujú. A nielen peniazmi, ale hlavne úctou, lojalitou a taktiež svojimi hodnotami, ktoré vám vedia poskytnúť. „Peniaze“ tak, ako ste ich poznali v minulosti, používate už len výlučne na nákup niektorých doplnkových surovín, nástrojov a materiálu, ktorý si neviete vyrobiť ani vy, ani vaši známi. Máte jednoducho takmer všetko čo potrebujete, z vlastných zdrojov. Automobil, ktorý vlastníte, je síce starý, ale je používaný len výnimočne a dobre garážovaný - takže ho čaká ešte veľmi dlhý život. Navyše, je to špeciálne vybraný model tak, aby sa dal opravovať za čo najnižšie náklady. Najčastejšie používané stroje - záhradný traktor a píla sú upravené tak, že fungujú aj na bio-etanol alebo na bioplyn, ktorý vám dodáva na výmenu jeden z vašich susedov. To, že už nebývate v meste, nijak neubralo na vašom spoločenskom živote - práve naopak: váš neobvykle úspešný životný štýl je plný rodinných osláv, priateľských stretnutí, ale aj návštev vašich študentov a klientov, ktorí sa zaujímajú o to, čo ste vo vašom živote dosiahli - slobodný život bez závislosti na zarábaní peňazí.

Toto nie je žiadna utópia - toto je už sčasti realizovaná vízia cesty, na ktorú som sa vydal ja, niekoľko mojich známych a tisíce ďalších ľudí po celom svete. Táto kniha je mojím vlastným sprievodcom na ceste ku slobode a nezávislému životu. Vy, ako čitateľ, sa nám môžete vďaka nasledujúcim kapitolám pozeráť takpovediac „cez rameno“ do kuchyne, ako sa nám to bude dariť naplňať. Je celkom dobre možné, že nie ste z tých, čo by sa chceli pustiť do podobného projektu pred tým, ako si overia na vlastnej koži, že im na slobode skutočne záleží. A práve preto si môžete v niektorých momentoch uvedomiť, že táto kniha vám pomáha rozvinúť vnútornú túžbu po slobode aj práve vytiahnutím vnútorného pocitu *neslobody* na svetlo vášho vedomého poznania.

Ktokoľvek môže tvrdiť, že túto knihu píšem ako *slobodný* občan demokratickej krajiny, žijúci v mieri, mám zabezpečené bývanie pre rodinu v primeranom mestskom byte, obživu, veselé deti, dobrú manželku, spoľahlivé auto, prácu vo veľkej firme, pravidelnú dovolenku pri mori a nadštandardný príjem. Mám všetko, čo potrebujem pre „šťastný život“. Avšak vo filmových dokumentoch som sa vždy pozeral na život prírodných ľudí a niečo mi stále hovorilo, že môžu byť šťastnejší, ako ja, keď trávim deň v kancelárii. Spomínam na svet mojich rodičov a starých rodičov zamladi a často mám pocit, že ich život bol naplnejší, pestrejší a šťastnejší aj keď nemohli cestovať „na západ“, nemali počítače a hollywoodske filmy každý večer v televízii. Stretávam celé roky ľudí, ktorí dnes nemajú žiadnu stabilnú prácu ani zázemie vlastného bývania - ale napodiv, nepripadajú mi menej spokojní, ako ľudia s vysokými príjmami. Videl som v živote mnoho filmov, kde sloboda a pravda „Západu“ vždy zvíťazila - ale nejako mi to stále nesedí na dnešnú spoločenskú realitu po zvrhnutí bývalého režimu. Ako mnohí za posledné roky, tiež som diskutoval o konšpiračných dokumentoch a teóriách, o neprávostiach vládných záujmov, umelo vyvolaných vojnách - ale nijak vážnejšie to doteraz nezlepšilo môj vlastný život a každodenné problémy. Filmy a aféry, zobrazujúce nekalé praktiky vládných agentov, politikov a boháčov, v inak pevne stráženom demokratickom zriadení, som vnímal ako nevyhnutné prešľapy a drobné nedostatky, ktoré sa *našťastie* odohrávajú mimo môjho bezprostredného okolia, nesúvisia nijak vážne s mojou rodinou a našimi každodennými problémami. Až mi jedného dňa známy posunul na Facebooku tento príspevok argentínskeho medzinárodného analytika Adriana Salbuchiho s názvom „Budeme mať svetovú vládu?“:

Video: Adrian Salbuchi, <http://www.youtube.com/watch?v=SOWPonirYic>

Zrazu mi niekto predostrel hypotézu, podľa ktorej drvivá väčšina zdanelo nesúvisiacich nespokojností a nedostatkov v mojom živote, by mohli priamo súvisieť s nejakým "*privátnym systémom*" a ich konceptom fungovania sveta? Veď predsa nieje možné prehliadnuť tak silné vplyvy, že by ovládali naše vlády! To by tieto štruktúry museli mať moc nad informáciami a médiami, ovládať názory ekonómov, ministrov, politikov a dokonca riadiť najväčšie finančné zdroje! Mohli by rozpútať dokonca ďalšiu svetovú vojnu, v záujme nastolenia svojho „nového poriadku" a svetovej vlády? To znelo ako silná káva - a pre mňa, ako *výzva na overenie* tejto hypotézy.

Globalizácia sa mi zdala ako fakt, o ktorej málokto pochybuje - všetko sa vyrába v Číne, ale kúpiť sa to dá následne po celom svete. Ale „Nový svetový poriadok“ alebo „New World Order“, ako *sprivatizovanie sveta*, mi znel príliš konšpiračné a neskutočné. Vravel som si - „veď predsa štáty, ich zdroje a štátne peniaze *patria ľuďom*, veď žijeme v republike - čo znamená *res-publica*, teda *verejný záujem* - nie *privátny!*“ - Avšak tu Salbuchi prišiel dokonca s tvrdením, že „svetová vláda“ už dokonca existuje a následne vymenúva konkrétne organizácie a ľudí, ich konkrétne činy a históriu, ktoré prevzali za posledných 40 rokov *skutočnú* moc nad svetom a vládami. Moja nedôvera pokračuje: „Veď nie je možné sprivatizovať zároveň ekonomiku, politiku, financie, kultúru a myslenie ľudí tak, aby sa diali nejakým zvráteným spôsobom, a pritom nič netušiť!“

Začal som pátrať po dôkazoch a faktoch, s cieľom dozvedieť sa, či je to len ďalšia konšpiračná teória, neexistujúcich skupín a lóži, alebo či skutočne existujú súkromné organizácie so svetovou mocou. Už prvé výsledky hľadania na Googli potvrdzovali moje najhoršie obavy - Salbuchi si nevymýšľa, nejde o žiadnu konšpiráciu, ale vymenúva 6 skutočných najsilnejších mimovládnych organizácií s reálnymi webovými stránkami, adresami, firemnými logami a históriou, združujúce svetovú elitu bankárov, politikov a najmocnejších ľudí. V prvej časti knihy sa venujem práve týmto organizáciám, ich vplyvu, moci, zámerom a faktom, ako Systému neslobody.

Každý však môže vnímať slobodu po svojom. Niektorí sa cítia slobodní aj medzi štyrmi stenami väzenia, inému nepomôžu ani nekonečné priestory stepí a môže sa cítiť spútaný. To, či sa cítíme slobodní, nezávislí len od vonkajších okolností, ale aj od toho, ako vnímame podmienky, ktoré sú nám kladené - chcem alebo musím? Môžete sa slobodne rozhodnúť *nezaoberať sa* terajším stavom - hľadaním vinníkov svetovej krízy ani sa stresovať bojom s veternými mlynmi novej svetovej vlády. Pokojne zabudnite na akékoľvek otroctvo a môžete svoju energiu upriamiť iba na víziu svojej budúcnosti tak, aby ste neboli závislí na akomkoľvek Systéme. A preto, okrem úvodnej kritiky súčasného stavu spoločnosti, snažím sa komplexne zmapovať *užitočné riešenia* pre získanie slobody - či už od závislosti na zarábaní peňazí, potravinovej, energetickej závislosti, až po závislosti na luxuse alebo závislosti na iných ľuďoch.

KAPITOLA 1: NÁSTROJE SYSTÉMU NESLOBODY

Už dlhé roky sa zaoberám myšlienkou či mám reálne možnosť „slobodnej voľby“. Môžem si skutočne vybrať prácu, ktorú chcem vykonávať? Môžem si skutočne zvoliť, kde budem žiť v mojej krajine? Môžem sa skutočne *slobodne* rozhodnúť, ako strávim čas svojho dňa? Môžem si slobodne zvoliť, aké myšlienky budú presadené v riadení našej spoločnosti? A konečne - sme ešte stále, ako rodičia tými, kto primárne formujú hodnoty a postoje svojich detí k životu a ľuďom? Mnohé slobody sa len tvária ako slobody, avšak ako náhle sa ich začnete dožadovať, pocítite tvrdé a drastické protiopatrenia. Som presvedčený, že základnou a najuniverzálnejšou prekážkou proti slobode je skorumpovaná *moc peňazí a finančného sveta*, čo rozvediem v nasledujúcich kapitolách. Štát, ako základná inštitúcia moci skupiny nad jednotlivcami, zaviedol fiktívne slobody, ale zároveň všetky slobody boli zablokované potrebou peňazí alebo dodatočnými podmienkami. Chcete si postaviť dom? Môžete ho síce postaviť vlastnými rukami z hlíny, ale ak budete chcieť žiť v priemernom európskom meste, potrebujete približne 100.000 EUR iba na základný pozemok. Samozrejme, ak má byť domček v súlade so „Systémom“ pravidiel stavebného a územného plánu, potrebujete ďalších 5.000 EUR na rôzne projekty, povolenia a úplatky. Môžem sa síce slobodne rozhodnúť, že nebudem pracovať v kancelárii za počítačom, ale kde sa uživím nezávislým a trvalé udržateľným hospodárstvom? Môžem v meste pestovať zdravé a ekologické potraviny? Bude mi stačiť ich normálna produkcia a predaj na zaplatenie hypotéky, energií a služieb, ktoré v sú v mestskom bývaní potrebné? Alebo sa aspoň môžem slobodne rozhodnúť, že budem pracovať len 4 hodiny denne a zvyšok budem robiť na záhrade?

1.1 POŠLIAPANÉ PRÁVA A SLOBODY

Občianske práva a slobody vznikli ako *ochrana občana voči vládnúcemu systému*. Ak sú základné slobody obmedzované, občan a demokratické kontrolné mechanizmy by ich mali brániť ako najvyššie hodnoty. Už tu sú však evidentné 2 strany - občan *versus* štát

moc - čo nasvedčuje, že môže ísť o trvalý *konflikt* medzi dvoma stranami.

Zdroj: http://en.wikipedia.org/wiki/Civil_and_political_rights

Nakoľko vnímanie slobody je veľmi subjektívne, v tomto úvodnom rozbere vyslovujem *moje vlastné, autentické postrehy a pocity* k jednotlivým právam a slobodám. Nemusíte sa stotožniť s týmito tvrdeniami teraz, ba ani neskôr - dôkazy ani zdroje zatiaľ neuvádzam, nakoľko ide skôr o zmapovanie môjho východiskového stavu. Detailnou a pragmatickou analýzou sa budem zaoberať až v nasledujúcich kapitolách.

Sloboda myslenia - je individuálnym právom každého človeka na nezávislé uvažovanie o realite a rozhodovanie sa „čo je pre mňa najlepšie“. Viete si predstaviť, čo by znamenalo slobodne sa rozhodovať, v „čo veriť“ a „ako konať dobro“, pokiaľ by ste nemali prístup k nestranne a autenticky prezentovaným primárnym faktom o svetovom dianí a spoločnosti? Predpokladajme, že ste ani vo sne nezapochybovali, že Al-Quaida sú tí "zlí"... viete však vedome povedať, prečo je to tak?

Mám hypotézu, že v našej západnej spoločnosti je myšlienkové pozadie jednotlivcov manipulované virtuóznym psychologickým útokom médií, ktoré zamestnávajú špecialistov PR agentúr a reklamnej branže, schopných pracovať s podvedomými sugesciami a zneužívať ich. Venujem sa komunikačnej psychoterapii so zameraním na nepriame sugescie a hypnoterapiu. Avšak u špecialistov médií a politikov sú tieto schopnosti ponímané rôzne - sú to dobrí režiséri, dobrí scenáristi, dobrí rečníci, copywriteri - ale niektorí majú aj explicitné vzdelanie v "práci s ľudským vnímaním". Keďže je psychológia v politike a médiách? - Stačí, ak sa sústredíte počas reklamy aj na kontextové a analógové informácie - sú to psychologické etudy. Okrem správneho radenia informácií, pracujú s celou škálou neverbálnych podnetov - od textov a symbolov v pozadí, farieb, tónu hlasu, kompozície, kontrastov, vzťahov, nepriamych sugescií, implikácií a dvojítych väzieb. A to sú reklamy na smiešne prášky na pranie. A čo tak reklama na politické zriadenie? Alebo reklama na vojenský konflikt? Ako by mohla vyzeráť reklama na revolúciu - aby ľudia boli ochotní zájsť do extrémov? Ste si istý, že ste takú reklamu ešte nevideli?? Čo ak takáto reklama trvá hodinu a pol a je to také veľdielo manipulácie, že budete presvedčený,

že sa dívate iba na neškodný katastrofický film? Ľudské nevedomie je ako huba, nasáva každú správne zvolenú sugesciu, manipuláciu a informáciu, nezávisle na tom, čo si to prajete alebo nie. No nepozrite si film "Inception" - dielo o manipulácii alebo manipulácie v najhlbšom poňatí, lebo sa vám môže stať, že bude manipulovaná vaša mienka o manipulovaní.

Je mi ťažké akceptovať stav „pseudo-slobody“, ak denne pozorujem manipulácie v kinematografii a v médiách, s evidentným cieľom ovplyvniť, zastrašiť, prekrúcať fakty a zavádzať. Umelo vytvárané hrozby, kauzy a fiktívni nepriatelia, ale i bludné obavy odvádzajú pozornosť od reálnych problémov budúcnosti jednotlivcov aj ľudstva. Skúste si spomenúť, kedy ste naposledy počuli hovoriť svojich lokálnych politikov v médiách o roztápajúcom sa arktickom ľade, o hladujúcich deťoch v rozvojových krajinách alebo o nivočení amazonského pralesa? Ja osobne si na takéto diskusie vôbec nespomínam - svojich voličov radšej zamestnávajú žabo-myšími kauzami, fiktívnymi nepriateľmi a hrozbami, politickou špinou, aférami a intrigami.

Myšlienkové východiská ľudí, pre slobodné myslenie, vieru a konanie, *nie sú* získané na základe verných faktov a reality spoločenského prostredia, ale na základe manipulácie s realitou, naprogramovaných vzorov správania a scenárov. Toto sa deje s obyčajným pragmatickým cieľom - aby Systém zastrel svoju ignoranciu a egoistické ciele a občana udržal ako poslušného konzumenta, odovzdaného voliča a pokorného pracovníka. Ak chcete úplne zamedziť tomuto primitívnemu *programovaniu* prázdneho života, máte jedinú možnosť - odignorovať všetky „zábavné a informačné“ kanály Systému. Vynechajte pohodlné televízne noviny a radšej si pohľadajte nezávislé internetové spravodajstvo. Rovnako masové komerčné televízne kanály vám podsunú iba obrazy a hodnoty štandardnému modelu poslušného občana západnej civilizácie. Hollywood je presiaknutý politickými objednávkami a manipuláciou cez azda najsilnejší mienkotvorný nástroj - filmový priemysel. Úroveň podprahového programovania v amerických trhákoch dosahuje virtuóznú úroveň. Jeden príklad, ktorý ma doslova dvíhal v kine zo stoličky. Možno som len vnímavejší divák, ale bolo pre mňa ťažké nevidieť paralelu na aktuálne dianie v Iraku a Afganistane, v dialógoch postavy Alexandra Veľkého, keď hájil svoje nehanebné vraždenie a dobíjanie Ázie slovami „ja chcem len ich dobro, prinášam kultúru a poriadok do sveta divochov a chaosu“. Rovnako, lahôdkou na podporu militantných nálad a náborom do armády, bol film o bitke

Grékov pri Termopyly, s názvom „300“. Spartánski vojaci boli až príliš americkí - jediné, čo im chýbalo, boli americké vlajky a žuvačky. A ich boj, samozrejme s kým iným, ako „zhýralou mystikou" východu. Ak je Hollywood schopný určovať módu, životné hodnoty a sny ľudí a dokonca aj to, aké mená dávajú ľudia svojim deťom, poľahky je schopný ospravedlniť vojny, atentáty a zastierať prebiehajúce zotročenie sveta vykonštruovanými nepriateľmi.

Sloboda prejavu - ktokoľvek vraj môže slobodne hlásať svoje myšlienky a návrhy, pokiaľ nimi nezasahuje do práv a slobôd druhých. Áno, môžem si slobodne zanaďovať doma, sám v obývačke alebo s priateľom na pive, avšak aj tie najväčšie prehlásenia zostanú ďaleko v úzadí za glorifikovanými vyhláseniami politikov. Názor jednotlivca nemá žiadnu váhu, ak je prevalcovaný miliónovým vysielaním v spravodajstve televízie alebo gigantických žurnálov. Skutočne slobodný a rovnoprávny by bol napríklad celonárodný virtuálny parlament na Internete, kde každý názor jednotlivca by mal rovnaký priestor. Blízko k tomuto ideálu má aj fenomén internetových sociálnych sietí. Myslím si, že vďaka sieti [Facebook.com](https://www.facebook.com) svitla nová budúcnosť šíreniu dobrých myšlienok pre vyše 400 miliónov aktívnych užívateľov. Ak máte osvietenú myšlienku, jednoducho sa o to podelíte v priemere so stovkou priateľov a ak ich to zaujme, tí to posunú zas svojim priateľom, a tak ďalej. Avšak bolo by naivné myslieť si, že takto silný nástroj nemá v pozadí kontrolné mechanizmy Systému. Takzvaná protiteroristická bezpečnostná politika umožňuje práve vďaka takýmto „milým internetovým serverom" dokonale mapovať skupiny, vzťahy a názory *miliónov slušných ľudí*. Kontá aj servery síce môžu odpojiť, ale nemožno *vypnúť* pol miliardy ľudských intelektov. Verím, že ľudia si vždy nájdu vzájomné možnosti komunikácie, ak sa už naučili takto koexistovať vo virtuálnom svete a zakúsili *reálnu silu slobodného prejavu a združovania sa* - tomuto by mal napomôcť črtajúci sa verejný projekt verejného prepojenia všetkých sociálnych sietí - „Federated Social Web".

Sloboda tlače - je takmer pravidlom, že čím významnejšie médium, tým striktnejšia je previazanosť na politické a mocenské štruktúry. Počas mojej pracovnej kariéry, ako projektový manažér som mal možnosť spolupracovať v kolektíve redakcie pre „plnohodnotné" noviny vydávané na Internete a v jednej rozhlasovej stanici. Je verejným ta-

jomstvom, že kolegovia žurnalisti zamestnaní vo významných médiách si *často nemôžu dovoliť* byť objektívni. Jednoznačne, avšak neoficiálne, sa priznávajú k povinnosti a príslušnosti k názorovým potrebám konkrétnej ekonomickej apolitickej skupiny, stojacej za daným médium. Mocný hlas médií, schopný ovplyvňovať myslenie a názory obyvateľstva je kľúčovou zbraňou Systému pri presadzovaní svojich záujmov a politiky. Internet, podobne ako pri slobode myslenia, predstavuje nádej na oslobodenie informácií. Za relatívne nulové náklady si dnes ktokoľvek môže zo dňa na deň vybudovať vlastný okruh čitateľov blogu alebo videoblogu - svoju súkromnú, malú politickú stranu.

Sloboda pohybu - ako zamestnaný občan, platiaci účty a zodpovedný za svoju rodinu som takmer otrocký uväznený na konkrétne miesto v danom štáte a krajine. Môžem sa síce presťahovať do iného mesta alebo štátu únie, ale budem potrebovať okamžite novú prácu, nové zmluvy na dodávky energií, prehlásenie automobilu, zmeny v poisťovniach, daňových úradoch a ak ide o trvalú zmenu, tak novú adresu zaregistrovať do evidencie obyvateľstva v inom krajskom meste. A v prípade zmeny štátu príde na rad ďalšia desiatka bariér brániacej mi v slobodnom rozhodnutí žiť na inom mieste.

Za slobodný pohyb nepovažujem, ak som kedykoľvek povinný preukázať sa ID kartou orgánom moci, aby overili „moju totožnosť“. Do extrému v našej strednej Európe sú dovedené cestné kontroly vodičov, kde je úplne bežné, že vás policajti zastavia „len tak“, bez podozrenia na porušenie dopravných predpisov, aby ste sa náhodou nemali príliš slobodný pocit z neobmedzovanej jazdy. Slobodu pohybu však úplne pochovali mobilné telefóny. Väčšina spravodajských služieb vo svete má *trvalý a neobmedzený* prístup k údajom o pohybe a mieste každého mobilného telefónu. Z interných zdrojov, priamo od jedného operátora, mám hodnovernú informáciu, že okrem základných údajov o dĺžke hovoru, čase, mieste a účastníkoch, je možné evidovať *o každom hovore* spravodajské údaje, ako sú emocionálne výkyvy v hlase, hlasitosť rozhovoru, jazyk konverzácie, počet slov, pohlavie účastníkov ďalších až 150 analytických údajov. Pýtal sa vás niekto pri podpise zmluvy s operátorom či mu dávate právo sledovať tieto údaje? Samozrejme sa to dá ospravedlniť - veď to *nie operátor* vás sleduje, ale spravodajské agentúry - verný sluha Systému.

Tento fakt už asi príliš nezhoršia ani pripravované technológie osobnej identifikácie rádiovým signálom, v anglickej skratke známe ako RFID.

Identifikačné karty s týmito bezdotykovými čipmi vás môžu stopovať exaktne a nemilosrdne bez vášho vedomia - kedy ste vošli do budovy, ako dlho ste sa zdržali v dopravnom prostriedku, dokonca *koho* ste stretli. Takisto môžu zistiť, čo a za koľko ste nakupovali podľa transakcií platobných kariet, ktoré vo „vyspelých“ krajinách pokrývajú drvivú väčšinu nákupov nad 10 dolárov. A aby to nebolo skutočne ľahké, náklady na presuny po krajine sú už dnes tak vysoké, že voľné cestovanie, ako „slobodný pohyb“, prichádza do úvahy len malej skupine bohatých.

Sloboda zoskupovania sa a združovania - ak chcete „slobodne“ založiť združenie, podľa zákona ste povinný toto združenie a jeho stanov zaregistrovať na príslušnom inštitúte štátnej moci. Takto od Systému dostanete identifikačné číslo a získate nekonečnú radu povinností pred zákonmi a daňovým úradom. Zároveň štát získa plnú kontrolu nad vašim združením, ktoré môže v prípade nepohodlnosti zakázať, rozpustiť a skonfiškovať jeho majetok. Kontrolovaná, priškrtená sloboda stretávania sa pod dozorom, už nie je slobodou. Preneste sa do mladosti - ako by ste *vtedy* reagovali, keby od vás, ako mladých ľudí, ktorí mali množstvo priateľov a záujmov, miestny úrad vyžadoval udržiavať kompletný zoznam všetkých kamarátov, program vašich aktivít a prehľad frajeriek? Povinne by ste museli vykonať písomnú registráciu partie a raz ročne vyúčtovať náklady za kino, alkohol a cigarety, inak by ste mali zakázané sa stretávať a združovať... šialené? Nemysliteľné? Mladí ľudia si slobodu nenechajú len tak zobrať, preto sú vždy predvojom revolúcií.

Právo na petície - zostáva bizarnou spätnou väzbou, umožňujúcou pro-forma nástroj na boj proti Systému. Podľa zákonov musíte vyzbierať státisíce podpisov, aby sa vašou požiadavkou začal vôbec zaoberať štátny aparát a vyhlásil po preskúmaní referendum.

Právo voliť - žiaľ, zatiaľ nezaručuje právo voliť si priamo *princípy, myšlienky a zámery* na riadenie spoločnosti. Voliť môžeme len „nositeľa“ týchto myšlienok - poslanca a jeho politickú stranu. Po tejto fraške, konajúcej sa raz za 4 roky, bezočivo odignorujú volebné sľuby a názor voliča je im ukradnutý. Navyše, propagácia politických strán v područí ekonomickej loby, investuje milióny do svojej reklamy, s čím len ťažko môže súperiť jednotlivec s dobrými úmyslami, ale bez

prostriedkov. Týmto sa slobodné „právo voliť“ zužuje na „právo vybrať si menšie zlo“.

Evidentný, ale aspoň transparentný problém, majú mnohé spoločnosti a štáty tretieho sveta. Tam sa porušujú práva a slobody fiagrantne a bez obalu - vraždí sa na uliciach a mocenský Systém vedie *otvorený* boj proti vlastnému obyvateľstvu, ktorý sa ani vôbec nesnaží zakryvať. Takýto vulgárny a očividný stav neslobody je spôsobený priepastným rozdielom medzi bezmocnosťou obyvateľstva a brutálnou silou, ktorou sú schopní disponovať despotickí vládcovia. Avšak, ako je to vo vyspelých krajinách západného sveta? Ako občania sme už historicky skúsenejší - vieme sa brániť demonstráciami, štrajkami a chodíme si voliť zástupcov. Ak zistíme, že nám niekto upiera základné slobody a začne nám zasahovať do života, mali by sme bojovať za nápravu. A práve v tom je špinavý trik dnešného Systému - občan nesmie „z/s-tiť“ že je neslobodný, inak by sa mohol začať búriť a brániť.

Takmer celý moderný svet je len ilúziou slobody, počnúc zastupiteľskou demokraciou v parlamente a končiac slobodným trhom a podnikaním. A toto vážne tvrdenie sa *podujímam dokázať* v nasledujúcich kapitolách, v každom jednotlivom aspekte, ktorý ovplyvňuje životy každého z nás, každý jeden deň, keď pozeráte správy alebo zaplatíte kreditnou kartou. Milióny ľudí západnej civilizácie prežívajú s naivnou vierou, že sú slobodní, pretože západný spôsob života sa vyhlasuje za „demokratický“, podľa latinského prekladu ako „moc ľudu“. Avšak z podstatných slobôd nám oproti trvalému zotročeniu nezostáva veľa. Popri zarabáaní peňazí si tak môžeme raz za rok vybrať medzi dovolenkou v Chorvátsku alebo dovolenkou v Taliansku - vtedy nezarábame, ale míňame. Nakoľko otroctvo, ako nadvláda nad životom druhého človeka, bolo historicky odsúdené, považujem za povinnosť každého moderného človeka, bojovať proti novodobým *skrytým* zotročujúcim silám v spoločnosti. Impulz k oslobodeniu by mal vychádzať z prežívania neslobody, odspodu - od jednotlivca, jeho rodiny, komunity, obce, národa až po celú ľudskú civilizáciu.

V prípade, že sa aj po prečítaní tejto knihy úspešne presvedčíte, že je ešte stále za čo bojovať, bude to dlhá a trnistaná cesta. Ale obávam sa, že ak sa *teraz nezobudíme* z ilúzie pseudo-slobody, svet môže byť vrhnutý do doby temnejšej ako stredovek. V prvej kapitole uvediem množ-

stvo faktov a úvah o systematických nástrojoch neslobody a ich prepojení s nastolenými krízami vo svete. V druhej kapitole vám predstavím možné stratégie a vízie, ako sa k slobode dopracovať - ako k osobnej tak aj k spoločenskej. Následne, ku koncu knihy som sa rozhodol zhrnúť všetky dostupné rady a postupy, nasledované čo naj univerzálnej - šim „plánom na oslobodenie“ v 3 etapách s týmito cieľmi:

1. Získať najprv osobné skúsenosti s nezávislosťou od Systému zotročenia, so skúsenosťami získať odvalu, istotu a presvedčenie vo svoju nezávislú silu.
2. S odvahou, istotou a presvedčením začať reálne plánovať svoje oslobodenie, plán začať realizovať, získať tak slobodu a nezávislosť pre seba a blízkych.
3. Svojou osobnou slobodou a nezávislosťou motivovať ďalších a vytvárať podmienky k oslobodeniu celej spoločnosti.

1.2 SVETOVÁ SUPER-KRÍZA

Všetky obmedzenia a manipulácie ľudskej slobody sa navonok prezentujú ako prirodzený poriadok - *Systém*, ktorý deklaruje: „takto je to najlepšie, ako to bolo možné zariadiť“. Pokúsim sa však vysvetliť, nakoľko je toto tvrdenie zvrátené, dokonca že je nutné a *možné* Systém skorigovať, aby bol lepší pre ľudí. V ďalších kapitolách budú načrtnuté praktické kroky, ako Systém môžeme zmeniť tak, aby sme od neho neboli závislí a aby začal pracovať pre ľudí a nie ľudia pre Systém.

My ľudia a celý svet sme *umelo* zavlečení do najväčšieho obdobia kríz v novodobej histórii. Podľa symptómov tejto choroby, svet čelí dokonca *super-kríze* - trom spojeným globálnym krízam, ktoré nemajú v histórii sveta obdobu:

1. **Ekonomickej kríze**
2. **Klimatickej kríze**
3. **Kríze globálneho terorizmu**

Ako prvé je dôležité si uvedomiť, že túto superkízu *odmieta* 99,999...% obyvateľstva sveta, *nespôsobilo ju* a *nechce za ňu niesť dôsledky*. Za zvyšnými 0,00..1% ľudí sa však skrýva zvrátený a chorý *Systém*, konkrétni egoistickí a skorumpovaní jednotlivci a ich zoskupenia, ktorí nielenže sú *pôvodcom* krízy, ale ťažia z otroctva a bezmocnosti 6 miliárd ľudí. Klamať o skutočných zámeroch, prekrú-

cať pravdu a zastierať svoju *neužitočnosť* sa im však už prestáva dariť. Na starom kabáte sa diery dajú plátať len dokiaľ sa dá nosiť ako funkčná ochrana proti nepohode počasia - nakoniec však bude celý kabát len *jedna veľká záplata*. Diery na kabáte moci sa už nedajú *zakryť*. Teraz treba starý kabát zahodiť a vymeniť. Za tento nový kabát, ktorý si užije svetová oligarchia však zaplatíme všetci. Tentoraz si však nechajú spraviť pancierové brnenie vo forme absolútnej moci nad svetom - oficiálnej svetovlády. Toto nové „vojenské brnenie“ svetovej moci už vzniká a ak tento proces nezastavíme, môže byť pokrstené ohňom svetového konfliktu a rozkladu, ktorý bude znamenať koniec slobody a sveta ako ho poznáme. Podľa ďalej uvádzaných predpovedí, rozvrat finančného systému začne veľmi pravdepodobne zrušením dolára a ďalších mien ako ich poznáme dnes. Okrem neprestajného znehodnocovania najvýznamnejších mien, k záveru písania tejto knihy moje obavy podporila aj najčerstvejšia správa z produkcie OSN, ktorá poriadne rozkývala dolár na svetových finančných trhoch. V tejto správe navrhujú zrušiť dolár ako rezervnú menu a vytvoriť novú globálnu menu pod taktovkou Medzinárodného menového fondu, čo je však inštitúcia plne pod kontrolou finančnej oligarchie.

Zdroj: <http://www.un.org/esa/policv/wess/>

Zmeny globálnej klímy zas čoskoro zanechajú na zemi neobývateľné miesta a spôsobia nevídané humanitárne krízy, spojené s ekologickým vysťahovalectvom. Aktivisti z Wikileaks dokonca z odtajnených dokumentov Európskeho inštitútu pre bezpečnosť usudzujú, že v mene ekológie sa dokonca aj v Európskej únii plánujú vojenské aktivity, zaberajúce svetové strategické zdroje.

Zdroj:

[http://www.wikileaks.com/wiki/EUISS: What ambitions for European defence in 2020](http://www.wikileaks.com/wiki/EUISS:What_ambitions_for_European_defence_in_2020). Jul 2009. str. 64 - avšak je možné, že ich zas vypne cenzúra Internetu.

Hladomor, rekordná nezamestnanosť a vražedná kriminalita môžu následne „prirodzene“ vyústiť do zámerne vyvolanej *svetovej vojny*, ktorá bude „ukončená“ nastolením absolútnej moci nad svetom a životom ľudí. Ak sa nevyrovnáme s týmto diabolským plánom a nepovieme jasné nie, svet bude zavlečený do *cielavedomého* rozkladu vládnuou špičkou *Systému*, ovládajúcou osud zvyšku ľudstva. Tento „Systém“ predstavuje dnešný systém štátnej moci - svetový, ale aj lokálny systém skorumpovanej parlamentnej demokracie, totálne ovládnutý finančnou oligarchiou. Táto najvyššia zločinecká sieť neslúži občanovi,

ale *minoritným* záujmovým skupinám, konajúcim cez politické strany, finančné inštitúcie a vlastníkov strategických zdrojov. Tento skorumpovaný, teda *chybný* systém je potrebné zastaviť, konvertovať a následne vytvoriť nové princípy riadenia spoločnosti, slúžiace celému ľudstvu a trvalej budúcnosti Zeme. Dnešný systém však *bojuje* proti občanovi a *nemá záujem* o dlhodobý prospech ako jedincov, tak ani ľudstva a obývateľnej planéty. Je veľmi dôležité vniesť svetlo do tejto hmly nejasných vzťahov a manipulovanej mienky, aby jasne osvetlilo túto svetovládnu moc, jej stúpcov, zastrešujúce organizácie a zámery.

1.3 VOJNA PROTI NÁM VŠETKÝM

„ Verím, že bankové inštitúcie sú nebezpečnejšie pre našu slobodu ako skutočná armáda. Ak americký ľud niekedy dovolí súkromným bankám kontrolovať vydávanie ich peňazí, banky a korporácie, ktoré vzniknú okolo nich, najprv infláciou a následne defláciou oberú ľudí o všetky ich majetky, až kým sa ich deti nezobudia bez domova na kontinente, ktorý si podmanili ich otcovia. Moc vydávania peňazí by mala byť odobratá bankám a odovzdaná späť ľuďom, ktorým správne patri. ”

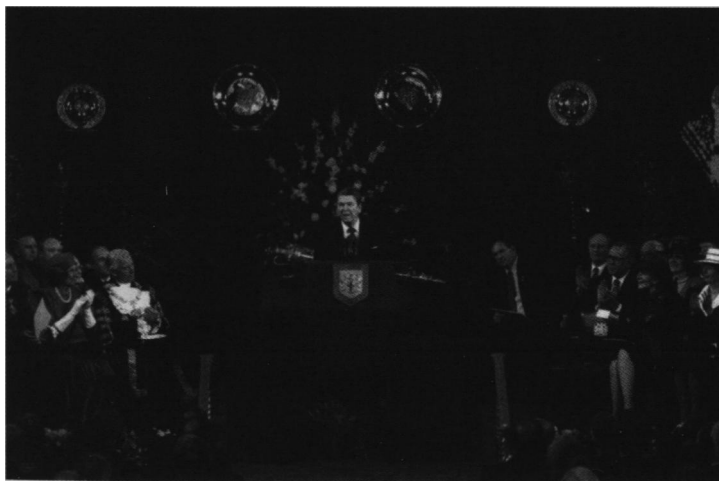
Thomas Jefferson, <http://www.quotv.org>

Štát, to sme my občania, patrí nám. Peniaze mali v skutočnosti vydávať len štátne banky - teda *naše* banka. Všetky peniaze v obehú by sme tak v skutočnosti *len požičali* my, občania štátov. Prečo však miliardám obyvateľov Zeme „nevadí“, čo sa deje s ich majetkom - s ich peniazmi? Že sa súkromne vo svete „tlačia“ desaťnásobky falošných peňazí?

Celé národy podliehajú systematickej manipulácii od základného vzdelávania našich detí v školách až po spravodajstvo, filmovú kultúru a médiá, ktorými sú masírované mozgy občanov. Celé tisícročia v histórii ľudstva bola *rodina* základným zdrojom životných postojov a názorov nastupujúcej generácie. Ako je to však dnes? Základné postoje k histórii a spoločnosti preberá školstvo, podriadené osnovám ministerstva, ktoré určuje hodnoty západnej filozofie a predkladá dejiny a udalosti cez svoje čierno-biele filtre. V našich moderných dejinách bolo dokonca politicky odsúdené, zaradiť do osnov telesnej výchovy vyučovanie jogy, ktorú navrhol minister z osobnej dobrej skúsenosti s východnými praktikami. Nepáčilo sa to však kresťanskej politickej

loby, ktorá vtom videla možné ohrozenie našej európskej kultúry. S baseballom však problémy nikto nemá, podobne ako s americkým futbalom a basketbalom.

Až na výnimky krátkych svetlých období v modernej histórii posledných storočí, štát nepredstavuje skutočne moc *nás, občanov* a naše záujmy civilného obyvateľstva. Rovnako tak finančný systém neslúži v prospech blahobytu celej spoločnosti. Vo svete, navonok nekontrolovateľne zmietanom finančnou krízou, podľa Adriana Salbuchiho, argentínskeho politického analytika, vo svete sa pripravuje totálne ovládnutie slobody malou skupinou konkrétnych ľudí, ovládajúcich svetové banky, korporácie a politické garnitúry. Ich hlavnými zbraňami je finančný svetový systém a *dlhy*. Dlhy krajín, jednotlivcov a nás všetkých. Ich cieľ je jednoduchý - totálna svetová vláda a neobmedzená moc. Poviete si, že ide o konšpiračné teórie, avšak ide o skutočné a navonok úplne seriózne organizácie, ktoré sú všeobecne známe, majú svoje oficiálne sídlo, webové stránky, štruktúru, členov a stretnutia. Najväčšie a najstaršie z nich sú americká Rada pre zahraničné vzťahy - „Council On Foreign Relations“ sídliaca v New Yorku, v Európe zas Kráľovský inštitút pre medzinárodné záležitosti - „Royal Inštitúte For International Affairs“, v Londýne známu tiež ako „Chat-ham House“.

Americký prezident Ronald Reagan prednáša svoj príspevok v Kráľovskom inštitúte pre medzinárodné záležitosti v roku 1988.

http://upload.wikimedia.Org/wikipedia/commons/d/dl/Reagan_delivers_address_to_m em-

bers of the Royal Inštitúte of International Affairs at the Guildhall in London 1988.jpg

Ďalšou skupinou v Európe je „Bilderberg group“, ktorej uzavretých konferencií sa zúčastňoval aj terajší prezident Európskej únie Herman Van Rompuy. „Trilateral Commission“ je zas názov súkromnej organizácie založenej v roku 1973 Dávidom Rockefellerom, ktorý bol tiež predsedom spomínanej Council On Foreign Relations. Tieto navonok nevinné entity však združujú všetkých vysokopostavených politikov, senátorov, bankárov a ministrov, ktorým vytvárajú platformu na veľmi flexibilné a efektívne riadenie pozadia mocenských vplyvov na všetky dôležité sféry planéty, od ekonomiky a politiky, až po privátnu sféru. Pre ukážku uvádzam niekoľko výrokov z pôdy týchto svetovládnych združení, svedčiacich o ich postojoch a zámeroch:

„My budeme mať svetovú vládu, či sa nám to páči, alebo nie. Jediná otázka je, či svetová vláda bude dosiahnutá dobytím, alebo podvolením.“

Paul Warburg, člen Rady pre zahraničné vzťahy „Council On Foreign Relations“ a zakladateľ Federálneho Rezervného Systému, Prejav pre americký senát, 17.2.1950, http://en.wikipedia.org/wiki/James_Warburg

„Sme vďační dennikom Washington Post, the NY Times, Time Magazine a ďalším veľkým vydavateľstvám, ktorých riaditelia navštevovali naše stretnutia a rešpektovali svoj prísľub diskretnosti po vyše 40 rokov. Bolo by pre nás nemožné vyvinúť náš plán pre svet, ak by sme boli predmetom svetla publicity počas týchto rokov. Ale teraz je svet viac sofistikovaný a pripravený kráčať k svetovej vláde. Táto nadnárodná suverenita intelektuálnej elity a svetových bankárov je zaiste vhodnejšia, oproti národným samo-určujúcim praktikám v minulých storočiach.“

Dávid Rockefeller, súkromný bankár, Rada pre zahraničné vzťahy „Council On Foreign Relations“, Jún 1991,

http://en.wikiquote.org/wiki/David_Rockefeller,

<http://www.youtube.com/watch?v=OxPYa5mVIYU>

Po celom svete sa dvíha masívna vlna protestu voči tomuto novodobému, *skrytému* otroctvu. Dnešný významný kritik západného systému moci, Adrian Salbuchi, otvorene nazýva tento stav ako „gigantické vojnové ťaženie voči nám všetkým“, proti ktorému sa treba zásadne postaviť a bojovať, v prvom rade *uvedomení* si stavu neslobody. Vy-

chádza pritom z reálnych skúseností svojho ľudu, kde skorumpovaná finančná oligarchia, sponzorovaná z globálnych inštitúcií, doviedla Argentínu v priebehu posledných desaťročí ku krachu dokopy trikrát. Salbuchi varuje svet pred podobnými systémovými krízami, avšak v globálnych rozmeroch. Pomenováva pritom prístupy a nástroje použité ako v jeho krajine, tak isto viditeľné aj v dnešnom stave svetovej spoločnosti. Základnou zbraňou proti svetovej slobode je v mnohých aktuálnych teóriách uvádzaný *dlh*. Práve dlhy predstavujú nástroj na neobmedzenú emisiu de facto *falošných* peňazí *súkromnými* inštitúciami - namiesto toho, aby boli strážené verejnými emisnými bankami, patriacimi štátom a ich občanom. Prostredníctvom sofistických nástrojov finančného trhu, ktoré rozvedieme neskôr, sledujú banky jednoduchý cieľ - neopodstatnený prospech na úkor kohokoľvek, kto si peniaze požičiava a *postupné prevzatie moci nad jeho životom a zdrojmi*. Ak sa vám bude páčiť jednoduchá schéma príčinnosti, ktorá spája dlhy, banky a neslobodu, dala by sa popísať nasledovne:

Dlhy = Otroctvo,

Banky = Dlhy,

Banky = Otroctvo.

Video: Adrian Salbuchi: „Will it be World Government?“

<http://www.youtube.com/watch?v=SOWPonirYic>

Americký FED, ako aj európska centrálna banka, dnes vydáva *len zlomok* peňazí, používaných na krytie majetkov a transakcií finančnej oligarchie, navyše plne pod kontrolou súkromných bankárov. Hrozba Thomasa Jeffersona z citátu na začiatku tejto kapitoly sa naplňuje do bodky. Podľa mnohých zreých úvah, ale i konkrétnych vyjadrení mocných (viď dokumentárne filmy „Zeitgeist Addendum“ alebo „Obama Deception“), svetový finančný systém neskončí svoje ťaženie, kým nesplní svoj pragmatický cieľ - totálnu vládu nad obyvateľstvom sveta a ovládnutie všetkých strategických svetových zdrojov. Som presvedčený, že táto hrozba je vo svojej podstate dostatočne závažná, aby informácie o nej boli jasne šírené a konfrontované medzi ľuďmi - finálnymi konzumentmi finančných služieb. Zvážte prijatie akýchkoľvek dlhov s úrokmi zo súkromnej banky, kým si nie ste istý etickosťou stratégií a zdrojov, ktoré banka používa. V tejto knihe sa vám budem snažiť ukázať, že na všetko, čo potrebujete k životu, máte právo a tiež

možnosti, *za podstatne menšie náklady*, ako sú výšky závratných dlhov v dnešnej západnej ekonomike. Je prinajmenšom neetické zaviazat' milióny ľudí na celý život, napríklad hypotékou, kvôli základnej životnej potrebe obydlia. Táto vojna o vládu nad svetom a jeho zdrojmi sa vedie na všetkých frontoch - politiky, ekonomiky, financií, technológií, spoločnosti a médií, ale hlavne v požehnaní matky všetkých vojen - na poli psychológie - „psy-war“:

Prvým pravidlom tejto ich vojny je donútiť ľudí uveriť, že vlastne „nie je žiadna vojna“. Keď nemáte nepriateľa, nemáte sa predsa voči čomu brániť. „Veď banky sú dobré, požičiavajú vám príjemné sexi peniaze!“ To, že tieto čísla stvorili doslova z *ničoho* a tým platíte rovnako *ničotou*, napríklad za dom, ktorý je *užitočná hodnota*, to sa neprezentuje v reklamách na pôžičky.

Druhým pravidlom je navodiť ilúziu, „že oni - Systém - sú oveľa silnejší, ako sú v skutočnosti a že my, *obyčajní ľudia*, sme oveľa slabší, ako si myslíme.

Tretím pravidlom psychologickej vojny, je skryť pravdu - klamať, zahmlievať, prekrúcať históriu a diskreditovať zdroje kritiky. Ako spomína George Orwell v poviedke 1984 - „Ten kto kontroluje minulosť, ovláda súčasnosť a kto má v rukách súčasnosť, riadi budúcnosť“

Štvrtým pravidlom psychologickej vojny je, že každý boj má vždy 2 strany - minoritná svetovláda ovládajúca fyzický svet a moc peňazí a na druhej strane my, ľudia, s početnou prevahou, ale neorganizovaní a slabí. Tu však Salbuchi dodáva - najväčšou zbraňou obyčajných ľudí je práve ich odhodlanie a duch bojovníka. Nemôžeme bojovať proti Systému jeho zbraňami. Vládcovia majú *svoje* peniaze, *svoje* silové zložky, *svoje* médiá a kontrolujú celý *svoj* fyzický svet. Našou silou je však nenásilné informovanie kritickej masy ľudí, ochota bojkotovať Systém a postupné vytváranie *našej* alternatívy.

Zámer Systému je jednoduchý. Ak aj máme nejaké výhrady, donúti nás uveriť vo svoju bezmocnosť a nemožnosť zmeny. Ako vravievame malým deťom: „ak budeš moc kričať, príde ujo policajt, dá ti pokutu a zavrie ťa do basy!“ Dovolili by ste si kritizovať Systém v jeho podstate? Bojíte sa „Veľkého brata“? Ak áno, znamená to, že možno existuje.

Video: Adrian Salbuchi- "MY LUDIA - VZBURA!!" (anglicky)

<http://www.youtube.com/watch?v=Yfla9aNomrc>

1.4 PENIAZE AKO NÁSTROJ ZOTROČENIA

"Neexistuje zákernejší a istejší spôsob na zvrhnutie existujúceho základu spoločnosti, ako kaženie peňazí!"

John Maynard Keynes, 1919,

http://en.wikiquote.org/wiki/John_Maynard_Keynes

Manipulácia mienky o peniazoch je dokonalá. Jej pavučina silne abstraktných mechanizmov totiž nie je viditeľná na povrchu, v pobočkách komerčných bánk a monetarnej politike štátu. Veď kto by dnes obviňoval peňažný systém, že práve ten nás obmedzuje v slobode postaviť si vlastné obydlie pre svoju rodinu? Kto by obviňoval štát z toho, že vydáva krásne voňavé peniaze bankám a tie ich veľkodušne požičiavajú nenásytnému obyvateľstvu so „zaslúženým“ úrokom? V časoch zrodu moderných civilizácií, bolo žiadanie akýchkoľvek úrokov za požičiavanie peňazí považované za hriech - úžeru. Tento prístup k požičiavaniu peňazí pretrval dodnes v islamskom bankovníctve, ktorý tak nastavuje zrkadlo etike západného finančného systému. Spýtali ste sa už niekedy, prečo vlastne musíme stále viac a intenzívnejšie vykonávať činnosti, ktoré by sme nerobili, keby sme nemuseli? Prečo sa západný svet stále viac vzdŕaľuje pôvodným prírodným zdrojom životných potrieb, prečo musíme „zarábať“ a produkovať stále viac a efektívnejšie? Odpoveď je jednoduchá: sme manipulovaní a vydieraní, systematicky a cieľavedome, *k stále väčšej závislosti na finančnom systéme, ktorý sa vymkol z kontroly*. V nasledujúcich kapitolách vám predstavím koncepty, ako „mocní“ tohto sveta už stáročia zdokonaľujú toto umenie ovládania ľudských životov. Systém moci útočí na mnohé naše základné potreby - potrebu obživy, prístrešia, zdravia, bezpečia, ako ich definoval Abraham Maslow v základných úrovniach svojej pyramídy hodnôt. Čím základnejšie potreby sú ohrozené, tým vzdialenejší je záujem o vyššie hodnoty, ako sú rodina, morálka, kreativita, láska a sebarealizácia. Na ovládnutie stačí dať ľuďom *chlieb a hry* alebo ešte lepšie *predávať ich za peniaze*.

Ako je však v dnešnom svete nadprodukcie a prebytku možné, že milióny obyvateľov vyspelých krajín sú ovládaní strachom o základné životné potreby? Odpoveď je jednoduchá - matka zem má pre ľudstvo všetkého dostatok - a dokonca prebytok: surovín, energie, vody, potravy, - *len nie peňazí* Tento systém nedostatku je priamo zakomponovaný do zotročujúceho finančného systému. Podľa pravidiel tejto sko-

rumpovanej hry centrálna banka vždy vydáva menej peňazí, ako by mohli skúpiť produkciu trhu - HDP - teda súhrn všetkých cien dostupných služieb a produktov na trhu. Následne, niektoré centrálné banky požičiavajú komerčným bankám, dnes už doslova *zadarmo* - bez úrokov. Komerčné banky sú schopné následne umelo *vykreovať* virtuálne peniaze, formou *opakovaného požičiavania s úrokom*, systémom čiastkových rezerv.

Video: Adrian Salbuchi: „Get your Money out of the Bank Fast!“

<http://www.youtube.com/watch?v=ZC0d-i6AecM>

Legálne vydané peniaze centrálnaj banky sú tak „narietované“ virtuálnymi peniazmi a tvoria podstatu inflácie - zvyšovania cien v dôsledku prebytku peňazí." Za užitočné statky, výrobky, služby a prácu je zrazu platené tým, čo nikdy reálne nemalo hodnotu - virtuálnymi peniazmi! Je to *tak jednoduché*: štátna centrálna banka (teda štát = my všetci) požičia bankám takmer zadarmo. Maskuje sa to ako „nákup dlhopisov" zo strany komerčných bánk alebo v Európe štátnych dlhopisov od Európskej centrálnaj banky. Tí však od veriteľov, *nás všetkých*, chcú naspäť podstatne viac. Základ, istinu, vrátia postupne do centrálnaj banky, ale niekoľkonásobne vyšší zvyšok zostáva v súkromných rukách, ako zisk z ničoho - doslova *zo vzduchu*. Niekoľkonásobne väčšie množstvo peňazí v ekonomike, umelo vytvorené bankami, však nie je krytých žiadnou reálnou hodnotou štátu - teda *užitočnosťou pre ľudský život občanov*. Vzniká však záväzok dlžníkov *splatiť úroky* súkromným komerčným bankám a samozrejme zarobiť a kryť ich tak vašou *reálnou* prácou a *reálnymi* hodnotami. Následne, súkromné osoby a organizácie stojace za bankami, s nesmiernym ahromadiacim sa umelým množstvom peňazí, skupujú a privatizujú *skutočné a hodnotné* majetky štátov a ich občanov. Preberajú štátne podniky a prírodné zdroje, ktoré boli pôvodne všeobecne prospešným zdrojom celej spoločnosti. Tieto, pôvodne perly ekonomiky, budovali naši dedovia svojimi rukami vo viere v spoločné dobro a verejný záujem. Svetová moc už však dávno nie je o občianskych štátoch a ich obyvateľoch. Celý svet, štáty a ich ekonomiky sú žiaľ v súkromných rukách extrémnej zotročujúcej skupiny bankárov a svetovej oligarchie. Dodatočná tvorba peňazí zo strany centrálnaj banky, ako aj komerčných bánk, tvoria efekt nazývaný „inflačná daň" - alebo „Seignorage".

Zdroj: <http://en.wikipedia.org/wiki/Seigniorage>

1.5 INFLÁCIA AKO NAJVÄČŠIA KRÁDEŽ V HISTÓRII ĽUDSTVA

"Pokračujúcim procesom inflácie môžu vlády potajomky a nepozorovane skonfiškovať podstatnú časť bohatstva svojich občanov... Tento proces zapája všetky skryté sily ekonomických zákonov, ktoré sú schopné deštrukcie a uskutočňuje to spôsobom, ktorý ani jeden človek z milióna nieje schopný odhaliť. "

John Maynard Keynes, The Economic Consequences of the Peace, kapitola VI str. 235-236, r. 1919,

http://en.wikiquote.org/wiki/John_Maynard_Keynes

Ako som už spomenul, hlavným nástrojom neslobody v dnešnom systéme *sú peniaze*. „Zbavte sa potreby peňazí a ste slobodní“. Znie to ľahko, ale Systém vás len tak jednoducho nepustí zo svojich pazúrov. Konzumný a mestský spôsob života priamo manipuluje do závislosti na používaní peňazí. Musíme si za ne kupovať vodu, teplo, prístrešie, jedlo, zdravie, vzdelanie a dokonca aj lásku a priazeň.

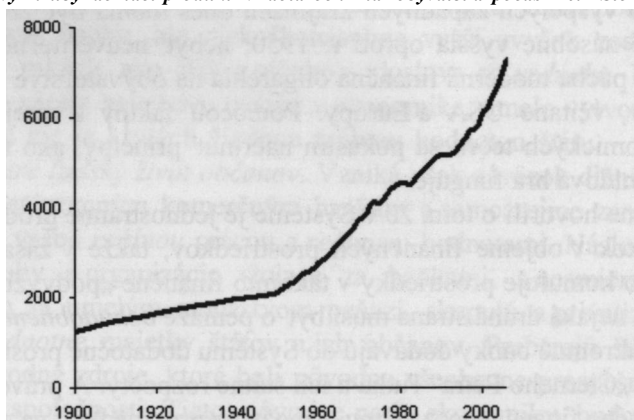
Aj vo vyspelých západných krajinách dnes mohla byť životná úroveň až 15-násobne vyššia oproti r. 1950, nebyť neuveriteľnému zločinu, ktorý pácha moderná finančná oligarchia na obyvateľstve všetkých národov, včítane USA a Európy. Pomocou faktov a verejne známych ekonomických teórií sa pokúsím načrtnúť princípy, ako táto finančná pyramídová hra funguje.

Už sme hovorili o tom, že v Systéme je jednostranne produkováný nedostatok v objeme finančných prostriedkov, takže v zásade vždy, ak niekto kumuluje prostriedky v takomto finančne „podvyživenom“ systéme, nejaká druhá strana musí byť o peniaze *ochudobnená*. A nakoľko len súkromné banky dodávajú do Systému dodatočné prostriedky, vždy majú „Čierneho Petra“ ľudia a ich štátne rozpočty. A práve to je hriech dnešného finančného systému. Množstvo prostriedkov na zabezpečenie životných potrieb jednotlivca a verejného života je umelo regulované tak, že vždy väčšina sa musí skladať na zvýšené blaho menšiny. V roku 2008 bolo podľa časopisu Forbes na svete 793 súkromných osôb - miliardárov, ktorí vlastnili spolu majetok 2,4 trilióna dolárov, čo je viac majetku, ako má dohromady 3 miliardy najchudobnejších ľudí na svete. Takže vedzte, že ak sa u vás hromadí nadpriemerné množstvo peňazí, niekto sa vám na ten nadbytok musel *poskladať* - a to doslovne. Ale nemuselo by to tak zostať navždy. V západnom sve-

te existuje trvalá systémová *nadprodukcía*. Moderné technológie produkujú dostatok základných potrieb aj luxus.

Samozrejme za peniaze. Tu prevláda manipulácia, že predsa každý má príležitosť na svoje uspokojenie, stačí iba „viac zarábať“. Táto ilúzia má presvedčiť 7 miliárd obyvateľov Zeme, že si predsa môžu zadovážiť taký objem peňazí, že si nimi môžu následne kúpiť a zabezpečiť všetko, čo pre život potrebujú. V USA, napriek enormnému rastu produkcie a novým technológiám za posledných 60 rokov, stúpila reálna ročná mzda (vtedajšia ročná mzda cca 2000 USD prepočítaná inflačnou konštantou) oproti roku 1950 ani nie na dvojnásobok - z 17.000 USD na 30.000 USD. Nebyť inflácie - systematického nariedovania peňazí, mali by dnes obyvatelia skutočný 15-násobok mzdy z r. 1950 alebo mohli mať iba 7 násobok vtedajšej mzdy a zároveň o 50% menej práce na pracujúceho. Som presvedčený, že ľudstvo je nehanebným spôsobom okrádané tak, ako nikdy v histórii, za pomoci manipulácie s množstvom peňazí v obehú a ich presunom do súkromných rúk.

Obrázok: Svetový hrubý domáci produkt v dolároch na obyvateľa počas 20. Storočia:

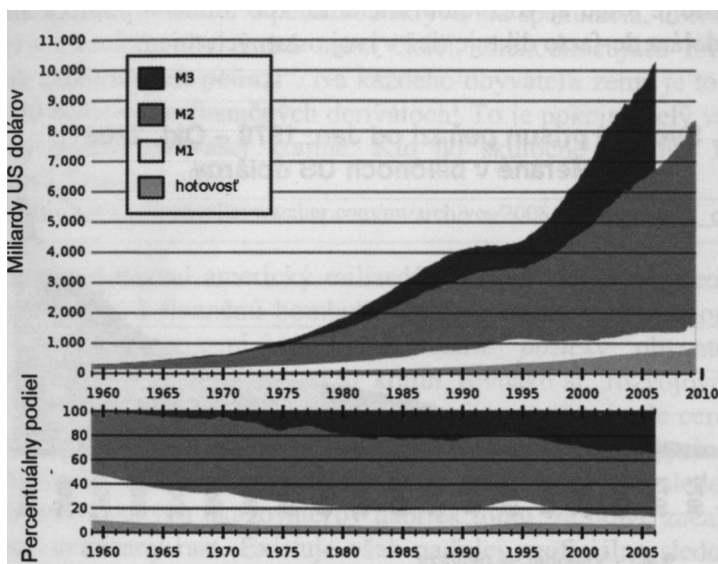

Zdroj: http://en.wikipedia.org/wiki/Economic_history_of_the_world

Na základe poznaného rastu produkcie vyspelých ekonomík predkladám hypotézu, že ak by objem z fiktívnych prostriedkov a ich úrokov z rúk súkromných svetovládnych finančných inštitúcií bol rozpustený do príjmov obyvateľstva a rozpočtov štátov, každý človek na zemi vrátane rozvojových krajín by si mohol dovoliť žiť dôstojný život, so všetkým, čo k tomu patrí - bývaním, zdravou výživou, kultúrou, vzdelaním a sociálnym životom. Nakoľko sú však tieto peniaze súkromné,

ich ciele sú v prvom rade súkromné a egoistické. Najčastejšie sú použité na zvyšovanie moci ich vlastníkov - privatizáciu majetkov a národných zdrojov a na ďalšiu produkciu nových peňazí - sú požičiavané ďalej s úrokom.

Pozrieme sa teraz, koľko je reálne peňazí vydaných štátom a koľko z nich sú fiktívne peniaze, tvorené umelo. V monetarnej politike sú peniaze označované ako MO jediné peniaze, skutočne autorizované vydané štátom - sú verejné. Banky, ktoré si ich „požičali“ z centrálnej banky, ich musia vrátiť štátu a teda teoreticky, všetkým občanom. Ide o cca 900 miliárd dolárov v grafe USA z r. 2009, ktoré predstavujú zelenú najspodnejšiu zložku.

Zdroj: http://en.wikipedia.org/wiki/Money_supply

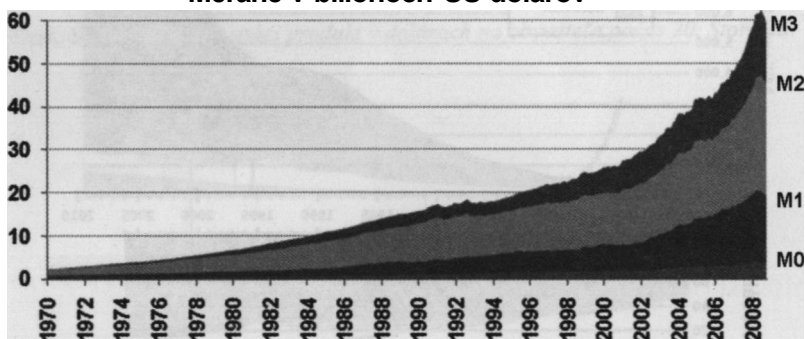
Definícia zložiek peňazí - „monetarných agregátov“:

- **MO** - „Hotovosť v obehu“ - bankovky a mince, peniaze vydané *reálne* centrálnou bankou (v UK napríklad aj vrátane bankových rezerv) tiež ako:
- **MB** - „Monetarna báza“ - všetka hotovosť, všetky fyzické peniaze verejnosti + rezervné fondy bánk

- **M1: „Peniaze“** - Vklady na bežných účtoch + hotovosť MO alebo MB
- **M2: „Peniaze a blízke substitúty“** - M1 + termínované vklady a sporiace účty, relatívne ľahko konvertibilné na hotovosť, napríklad termínované účty s lehotou do 2 rokov, depozitné certifikáty do 100 tis. USD, väčšinou vraj „peniaze domácností“
- **M3: „Všeobecné peniaze“** - M2 + všetky ostatné depozitné certifikáty, peniaze vo finančných fondoch, akcie, inštitucionálne peniaze

Podobne je tomu aj vo svetom meradle, kde inflačná politika amerického dolára de-facto diktuje tiež vývoj ostatných mien:

Svetový prísun peňazí od Jan. 1970 - Okt. 2008 Merané v biliónoch US dolárov

- M3 - Všeobecné peniaze
- M2 - Peniaze + Blízke substitúty (Kvazi-peniaze)
- M1 - Hotovosť v obehu + Vklady na účtoch (Peniaze)
- MO - Hotovosť v obehu

www.DollarDaze.org

Zdroj: <http://www.marketoracle.co.uk/Article8196.html>

Všimnite si, že okolo roku 2001, kedy začala „veľká svetová kríza terorizmu“ sa trend rastu zmenil z lineárneho na exponenciálny. Bol to azda začiatok konca, „exit-stratégie“, s cieľom vyťažiť z neschopnosti ľudí a štátov odolávať skorumpovanému peňažnému Systému, kým

neprerastú škody do ekonomickej katastrofy dneška? Je dôležité si uvedomiť, že „peniaze“ od M1 po M3 sú vytvorené *fiktívne*, prostredníctvom derivátov, úrokov a viacnásobného požičiavania v systéme čiastkových rezerv *súkromných bankárov*. Preto sa nazývajú tiež *súkromné peniaze*. Vyzerá to tak, že po roku 2001 bol na plné obrátky nashartovaný „stroj na fiktívne peniaze“. Už na prvý pohľad je evidentné, že tieto sekundárne „virtuálne peniaze“ rastú šialeným tempom a dnes dosahujú 10 násobok reálnej meny. Avšak nesplatené finančné deriváty dosiahli už v roku 2007 šialený objem 1144 miliónov dolárov! To je 22 násobok celého svetového HDP. Inými slovami, iba 2,5% týchto finančných nástrojov bolo vytvorených za *užitočné produkty ľudskej práce*, za zvyšnými 97,5% peňazí sa skrýva iba špekulácia, úžerníctvo, krádeže a úroky - bezcenná masa čísiel, znehodnocujúca infláciou zvyšok „**užitočných peňazí**“. Na každého obyvateľa zeme je to suma 190.000 dolárov vo finančných derivátoch! To je pokojne celý váš občiansky podiel na vašej krajine. Kto ho skutočne vlastní? Banky a svetová finančná elita.

Zdroj: http://www.siliconvallewatcher.com/mt/archives/2008/10/the_size_of_der.php

Nie nadarmo nazval americký miliardár Warren Buffet trh derivátov ako „neutrónovú finančnú bombu“, schopnú zničiť celý ekonomický svet. Týmito peniazmi sú kryté *reálne pôžičky* obyvateľstva a privatizácie skutočných majetkov krajín, rovnako aj „rozvojové aktivity“ vo vojnu „zničených“ krajinách. Zaujímavosťou je, že centrálna banka USA - Federal Reserve Fund (Fed) - zrušil v oficiálnych štatistikách zložku M3 s odôvodnením, že je irelevantná pre sledovanie makroekonomických ukazovateľov napriek tomu, že práve začala vykazovať extrémny rast. Existuje však naďalej neoficiálne sledovanie „tieňových štatistík“, kde hodnoty M3 agregátu pokračujú aj po r. 2006. To, čo sa podľa týchto údajov odohralo s týmito „veľkopeniazmi“ M3 po roku 2006, asi skutočne nebolo v záujme zverejnenia finančnou svetovládou - podľa Roberta Prechtera ide už totiž o *defláciu*.

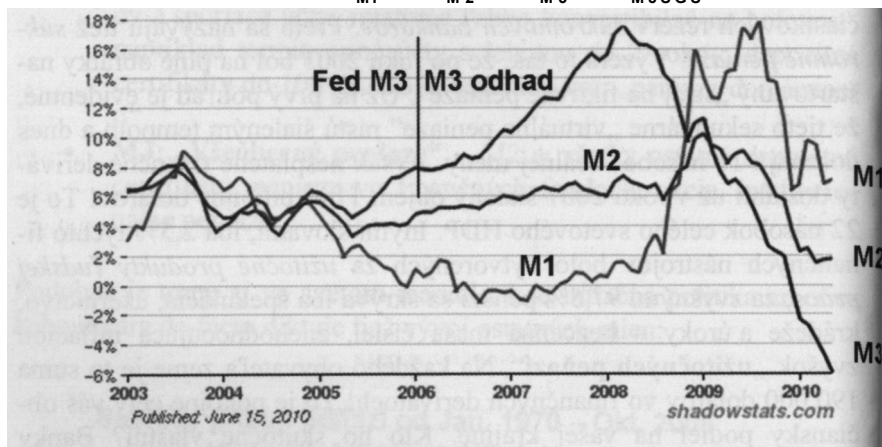
Zdroj: www.elliottwave.com/club/protected/pdf/deflation/deflation_full.pdf

Súčasne s defláciou, ako záverečnou likvidáciou investičných peňazí v ekonomike, prichádza *depresia* - trvalý, hlboký pokles produkcie ekonomiky.

Medziročný pokles množstva US peňazi podľa SGS

Mesačný priemer do mája 2010 (zdroj: St Louis Fed, SGS)

— M1 — M2 — M3 — M3 SGS

Zdroj: <http://www.shadowstats.com/alteiriate data>

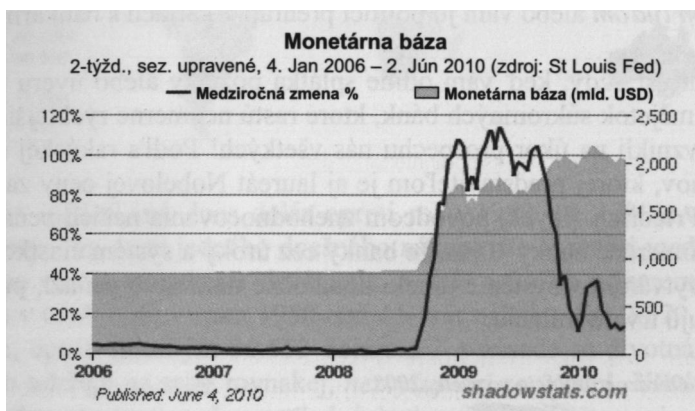
Do r. 2008 stúpol medziročný rast M3 (čerená a modrá čiara) z 8% na takmer 17%. Následne, po začiatku „finančnej krízy“ v roku 2008, M3 sa presúva do hotovosti M1 z takmer nulového rastu na rekordných 18%. Jednoducho povedané, po zrušení sledovania tejto zložky M3 v r. 2006 bolo za 2 roky „v tichosti“ vytvorené enormné množstvo virtuálnych peňazi M3 - akcií fondov, inštitucionálnych peňazi a následne sú od roku 2008 hromadne transformované do reálnych hodnôt a vykrývané reálnymi peniazmi monetarnej bázy, ktoré dodajú občaniam na vyplatenie bezcenných investícií! Podľa môjho súkromného názoru aj táto likvidácia investičných peňazi M3 svedčí o *prebiehajúcej deflácii* a o tom, že celá ekonomická kríza od roku 2008 bola, ak nie priamo naplánovaná, tak určite očakávaná a *vysoko zisková transakcia* v najvyšších finančných kruhoch.

1.6 PRIVATIZÁCIA TVORBY PEŇAZÍ

Skúste sa na chvíľu zamyslieť a zhrnúť si, komu vlastne patria všetky peniaze po odrátaní štátnych rezerv MO. Čo to pre vás osobne znamená, že väčšina peňazi vo vašej krajine nie sú vytvorené štátnou bankou a sú dokonca neprávom majetkom finančnej oligarchie - súkromných! osôb a nirfli riadených inštitúcií. Požičiavajú ich ľuďom, mestám, kor-

poráciám a štátom. Všetci sme extrémne zadĺžení a všetci musíme svoje pôžičky vrátiť týmto súkromným bankám - a pozor - aj s úrokom, ktorý ešte v systéme neexistuje! No a kde sa zoberú tieto dodatočné peniaze? Samozrejmosťou dnes býva vykryť ich dodatočným prísunom *d'alších našich* štátnych peňazí MO, ako napríklad naposledy v USA 700 miliárd USD v tzv. „Troubled Assets Relief Program“ alebo v prípade Európskej únie, „záchranná“ sieť, takisto v sume vyše 700 miliárd EUR. Keď si však porovnáte trend rastu súkromných MO a zvyšných „súkromných peňazí“ v USA, FED by musel emitovať niekoľkonásobok všetkého svojho obeživa MO, aby vykryl iba nesplatené úroky v ekonomike!

Zdroj: http://en.wikipedia.org/wiki/Troubled_Assets_Relief_Program

Zdroj: http://www.shadowstats.com/alternate_data

Ako sa teda splatia všetky dnešné úroky sveta, keď nie sú zatiaľ emitované ako peniaze v Systéme?? Spýtajte sa túto otázku národohospodárov, politikov a bankárov... možností na odpoveď majú viacerí:

1. Ďalšie úroky zaplatia veritelia *d'alších* pôžičiek z komerčných bánk. Ale tento princíp je z definície Ponziho schéma - pyramídová hra. Na konci sa systém zrúti pod vlastnou váhou dlhov.
2. Niektoré pôžičky sa jednoducho *nesplatia* - v systéme vždy niekto skrachuje - ak ručí nejakým majetkom, ten prejde do rúk veriteľa. V prípade štátov jednoducho prejdú do rúk týchto finančníkov celé národné hospodárstva, podniky, pôda a prírodné zdroje. Je to vynikajúci spôsob, ako dobíjať krajiny bez jediného výstrelu - požičajte krajine pôžičku, ktorú nemôže splatiť a je vaša.

3. Niektoré nesplateľné pôžičky sa vykryjú ďalšími pôžičkami štátnych peňazí z národnej banky - ako je to v prípade „ohrozených“ finančných ústavov v USA - ale to znamená, že splatenie úrokov sa len oddiali a zaplatí za to národná ekonomika a nezastaviteľná inflácia meny.
4. Nieкто z pozície moci vyhlási, že stará mena už *neplatí* a začneme od nuly s novou menou, pevne zakotvenou v moci centrálnej banky štátu.
5. Nieкто z pozície moci povie - „A dost! - nikto nie je dlžný nič!“ - tu je však otázne: - Bol by aj všetok majetok, kúpený, ergo *ulúpený* za všetky tie virtuálne peniaze a exekvovaný za „nesplatené“ dlhy, vrátený pôvodným majiteľom? Patrí vaša krajina ešte stále *vám ľuďom* alebo vám ju politici prehrali v kartách s bankármi?

Spomeňte si vždy, keď vám odíde splátka pôžičky alebo úveru - peniaze a majetok súkromných bánk, ktoré rastú neúmerne rýchlejšie ako štátne, vznikli na úkor prospechu nás všetkých! Podľa rakúskej školy ekonómov, ktorej predstaviteľom je aj laureát Nobelovej ceny za ekonomiu Friedrich Hayek, pôvodcom znehodnocovania našich peňazí sú práve komerčné banky. Tým, že banky cez úroky a systém čiastkových rezerv vytvárajú v systéme umelo dodatočné množstvo peňazí, priamo spôsobujú trvalú infláciu.

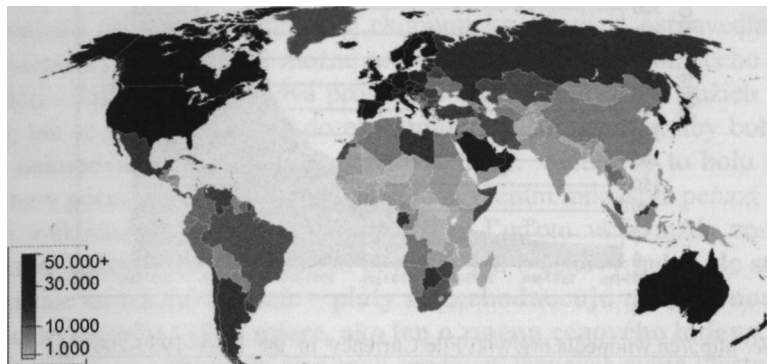
Obrázok: Inflácia vo svete, 2008:

Zdroj: Wikipedia

V zásade sa však ekonómovia Rakúskej školy zhodujú v tom, že trvalé udržovaná inflácia je spôsobená vtedy, keď množstvo peňazí v ekonomike rastie rýchlejšie, ako produkcia ekonomiky - HDP.

HDP - odhady MMF v r. 2008 (medzinárodné doláre)
HDP (PPP) na obyvateľa

Vďaka inflácii má dnes dolár oproti roku 1950 iba 12% z vtedajšej hodnoty - za cenu jedného dnešného nákupu ste si mohli vtedy nakúpiť ten istý tovar takmer deväťkrát. Avšak nakoľko priemerná ročná mzda v USA bola v roku 1950 tiež 11-krát nižšia - iba 2.570 dolárov ročne, oproti dnešným 30.513 dolárom - v zásade sa životná úroveň *umelo* udržuje na stále rovnakej, *nezvyšujúcej sa* úrovni. Všetky zvyšné zisky, stvorené počas posledných desaťročí, sú utopené v miliardách privatizácií a nákladov na ovládnutie slobody, na ktorú boli dodatočné zdroje využité.

Zdroje:

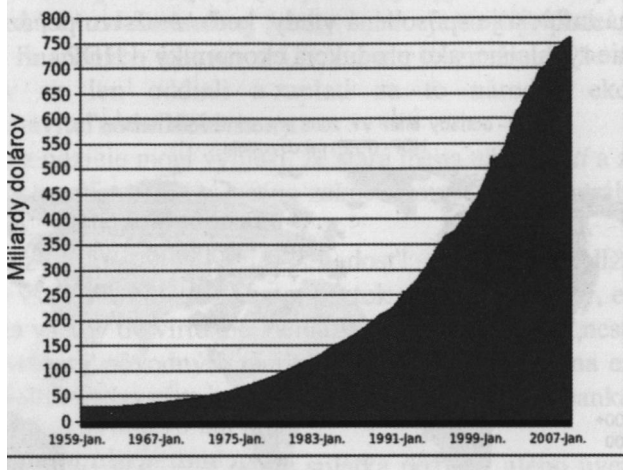
http://en.wikipedia.org/wiki/Austrian_school#Inflation

<http://en.wikipedia.org/wiki/Inflation>

http://en.wikipedia.org/wiki/Personal_income_in_the_United_States#Over_time_-_by_Race_.26_Sex

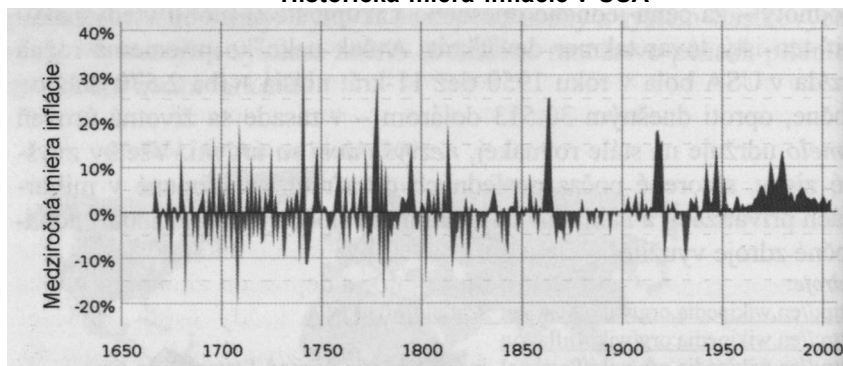
Inými slovami - síce stúpa množstvo produkcie ekonomiky, ale Systém ju prekrýva bezuzdnou tvorbou umelých peňazí a následnou infláciou. Do USA, vlajkovej ekonomiky sveta, bol za posledných 50 rokov napumpovaný 25-násobok vtedajších „štátnych“ dolárov, z toho *vyše dve tretiny* po roku 1990 - pozrite si ako rastie hora peňazí na nasledovnom obrázku:

Hotovostná zložka peňazí v USA 1959 – 2007 (sezónne upravené)

Zdroje: http://en.wikipedia.org/wiki/File:Currency_in_the_USA_1959-2007.gif
<http://oregonstate.edu/cla/polisci/faculty-research/sahr/cv2008x.pdf>

Historická miera inflácie v USA

Zdroj: <http://en.wikipedia.org/wiki/Inflation>

Ako je zrejmé z prehľadu inflácie v USA, do roku 1950 boli úplne bežné obdobia inflácie aj zápornej - teda deflácie. Inflácia a deflácia nie je „rast a pokles cien“, ako si mnohí mylne myslia - tie sú iba *sprievodným javom*. Hlavnou príčinou rastu cien býva enormný rozmach tlačenia peňazí - *monetarna inflácia*. V histórii svetových ekonomík, obdobia takýchto bezuzdných prísunov peňazí spravidla nasledovali vlny ničivej deflácie - teda následného rozkladu dôvery

v peniaze a ekonomickej depresie. Tieto vlny zmien predstavovali pre finančníkov príležitosti na vyčistenie peňazí, skúpenie majetkov, privatizáciu ziskov a socializáciu strát. V histórii bolo tlačenie peňazí stabilizované väzbou dolára na zlato, čo však údajne bránilo rozvoju ekonomiky a zvyšovaniu produkcie - HDP. Po roku 1973 však bolo krytie dolára zlatom „neudržateľné“ a odvtedy podstupuje dolár historicky nevidanú infláciu až doteraz. V ekonomickej teórii je ospravedlnenie monetarnej inflácie totiž možné práve rastom hrubého domáceho produktu - HDP: ak je celková produkcia všetkého tovaru a služieb väčšia, tak je potrebné priliať do ekonomiky ďalšie peniaze, aby bolo za čo nakupovať, keď nechceme znižovať ceny. Všetko by to bolo relatívne v poriadku, ak by sa alikvotné so zvýšením množstva peňazí zvýšili v ekonomike aj mzdy spotrebiteľov. Ľuďom však mzda zostáva takmer nezmenená, prípadne sa navršuje iba o cenový index ale stráca neustále na reálnej hodnote - **platy sa znehodnocujú monetárnou infláciou v oveľa vyššej miere, ako len o zmenu cenového indexu.**

Ale pýtam sa - prečo by sme mali predávať lacnejšie svoje vlastné životy, krajiny a produkty našej práce?? - aby sme vykrývali znehodnocovanie meny a niekto mohol nafukovať balón inflácie a preberať počas následnej deflácie majetok sveta na svoju stranu? Všimli ste si, ako sa starší ľudia sťažujú, že voľakedy nemuseli toľko pracovať na tých istých pozíciách? Prečo stále musíme byť efektívnejší, rýchlejší, *lacnejší* a kvalita života sa pritom nijak významne nemení?? Som presvedčený, že sme celé desaťročia otrokmi *monetarnej inflácie* a platíme súkromným bankárom za hegemoniu nad svetom našou totálnou závislosťou na dlhoch a požičiavaní virtuálnych peňazí. Kvôli dnešnému hlbokému prepojeniu ľudí so Systémom budú dôsledky ešte umocnené počínajúcou defláciou hodnôt a depresiou ekonomiky, aká nemá v histórii obdobu. Už dnes je v USA každý ôsmy obyvateľ v núdzi a dostáva potravinové kupóny v programe SNAP - spolu 40. miliónov ľudí a toto číslo sa plánuje zvyšovať až o 50%.

Zdroj: <http://www.fns.usda.gov/snap/>

1.7 PENIAZE BUDÚCNOSTI - RIEŠENIA NOVEJ MONETARNEJ POLITIKY

Ak chceme ako občania právnych štátov získať späť kontrolu nad svojimi krajinami, mali by sme si začať klásť nasledovné otázky:

1. Za akým účelom vlastne **náš** štát alebo centrálna banka, vydávajú a požičiavajú **naše** peniaze súkromným bankám?
2. Prečo vlastne **my všetci, vrátane našich štátov**, „dlžíme“ súkromným bankám - a nie centrálnej banke, ktorá jediná má legitímne právo peniaze „emitovať“ a tlačiť?
3. Akú rolu majú plniť súkromné banky pre **naše** všeobecné blaho?
4. Prečo takmer všetci trvalo odovzdávame podiel svojich životných príjmov, vo forme úrokov súkromným bankám za to, že môžeme prežívať na tejto planéte?
5. Aký podiel zo svetových peňazí je vlastne zdravé mať v súkromných rukách bankárov?
6. Kto a kedy dal súkromným osobám, vlastniacim najväčšie banky, výsadné právo vlastníť a ovládať 95% svetových finančných zdrojov, pôvodne patriacich zvrchovaným štátom?

Majitelia súkromných bánk si môžu za umelo vytvorené peniaze kupovať reálne majetky, hodnoty a v podstate životy svojich klientov! Nemali by byť tieto šialené „dlhy za nafúknuté peniaze“ regulované alebo znížené na reálne hodnoty meny, v záujme zrušenia novodobého otroctva národov a ľudstva? Pozrime sa na hypotetický scenár, že by monetárna inflácia vôbec neexistovala. Ekonomické teórie tento scenár povoľujú, dokonca od roku 2010 má svetová ekonomika opačný problém - defláciu, teda znižovanie množstva peňazí.

Zdroj: http://www.shadowstats.com/alternate_data/money-supply-charts.

Keby nebolo umelého bohatnutia finančnej oligarchie pomocou inflácie - alebo by bola počas posledných 40 rokov podstatne nižšia - možno by vám stačil polovičný plat a mohli by ste pracovať len 4 hodiny denne alebo by ste si mohli dovoliť pri rovnakom úsilí mnohonásobne vyššiu životnú úroveň. Podľa rakúskej ekonomickej školy je riešením napríklad zaviesť bankám povinné zvýšenie krytia úverov z dnešných 10%, až na 100%, reálnymi štátnymi peniazmi MO - tzv. „Full reserve banking“. Ďalšou možnosťou moderného veku technológií je napríklad zavedenie elektronickej meny, kde by každý dolár a EURO - hlavne v bankovom systéme - mali svoje sériové číslo, vydané a elektronicke podpísané centrálnou bankou. Takto by nebolo by možné „vyrobiť“ dodatočné prostriedky bez autorizácie centrálnej banky a úročenia štátom - teda pre *náš prospech*. Toto krytie by vlastne predstavovalo

elektronické „digitálne zlato“, „e-Gold“ alebo „Digital Gold Currency“ - DGC a situácia by sa vrátila do rúk centrálnych bánk a možno aj v prospech nás všetkých a národných ekonomík.

Zdroj: http://en.wikipedia.org/wiki/Digital_gold_currency

Takéto systémy elektronického ekvivalentu zlata už existujú, ale sú zatiaľ používané len na zjednodušenie obchodovania so zlatom, nakoľko nie sú vydávané žiadnou z vlád kvôli zjavným nevýhodám pre svoju schopnosť odolávať inflácii, vďaka väzbe na zlato. Jeden z týchto systémov „1 mdc“ bol dokonca priamo napadnutý vládou USA a musel zrušiť svoju činnosť a vyplatiť všetky svoje účty s elektronickým zlatom.

Zdroj: <http://en.wikipedia.org/wiki/lmdc>

Zakladateľ ďalšieho zlatého systému „e-Bullion“ Jim Fayed, ktorý sa snažili o novú menu krutú zlatom od roku 2001, bol Systémom vr. 2008 uväznený za nelicencované finančné transakcie a pre istotu tiež obvinený z vraždy obchodného partnera. Jeho manželka bola taktiež záhadne usmrtená neznámym útočníkom na verejnosti. Samozrejme, biznis so zlatom mu už nefunguje.

Zdroj: <http://en.wikipedia.org/wiki/E-Bullion>

Väzba na drahý kov však nie je pre elektronickú menu nutná - úplne postačuje jej krytie neskorumpovanou centrálnou bankou, v moci legitímneho štátu a nie súkromných bankárov. **Som presvedčený, že elektronicky kryté a digitálne podpísané peniaze, by mohli slúžiť ako super-mena v ekonomickej budúcnosti ľudstva a zamedzili tak tvorbe dodatočných, fiktívnych peňazí.**

Ak ste bankár, dnes sa dá akýkoľvek súkromný alebo štátny majetok kúpiť alebo sprivatizovať doslova zadarmo - a finančná oligarchia sveta to realizuje s nevidanou drzosťou za virtuálne peniaze, stvorené zo vzduchu. V systéme skorumpovanej monetarnej politiky si títo oligarchovia vygenerujú akékoľvek množstvo peňazí, prídu do vašej krajiny za politikmi a povedia: „Heey you, máme pre vás super doláre a euráče ... a veľa!! - nechcete predať nejaké štátne podniky?“ - My sme na Slovensku už predali všetko, čo sa dalo. Obrovským problémom *blízkej budúcnosti* však zostáva, že národy aj milióny jednotlivcov sveta uz čoskoro zistia, že svoje krajiny - zdroje, infraštruktúru a produkty svojej práce predávali za vysoko nadhodnotené a možno aj čoskoro

bezcné „peniaze“. Zdá sa mi celkom logické, že ako sa postupne bude strácať hodnota starých peňazí, ktorými si kúpili oligarchovia svet, okradnutí bývalí majitelia týchto statkov budú celkom prirodzene veľmi nahnevaní a a viem si predstaviť, že budú chcieť svoje zdroje, krajiny, slobodu a životy *naspäť*.

1.8 SKRYTÁ MOC NÁBOŽENSTVA A RODINY

Je veľmi ťažké odolávať manipuláciám svetovládnej oligarchie, keď na nás vplýva prostredníctvom našich každodenných zvykov, náboženstva, kultúry a dokonca postojmi najbližších. V každom spoločenstve - od afrických kro vakov až po kráľovské rodiny, je zadefinovaný určitý rad povinností a predpokladov súvisiacich s rodinným životom. Väčšina z týchto pravidiel západnej kultúry má korene v kresťanskej morálke a hodnotách, ktoré boli kreované počas posledných 2000 rokov v jeho kultúre a predtým v judaizme. Žiadne náboženstvo však nevzniklo úplne nezávisle. Staré aj nové náboženstvá počas svojho vývoja navzájom preberajú rôzne staršie modely a princípy, archetypy a mýty. Egypťský kult bohyně Isis, osobnosť Krista a indického Krishnu majú podľa niektorých prameňov rovnaký pôvod. Postupne tak môžeme sledovať vývoj náboženstiev až k najstaršej forme duchovného vyjadrenia - k šamanizmu. Z poznania rôznych duchovných smerov mám dojem, že v šamanizme nešlo o moc nad národmi ani o ovládanú masu, ale o najčistejšiu - autentickú formu duchovného vnímania sveta a ľudskej duše v harmónii s prírodou. Čistotu tohto prírodného náboženstva vystihuje výrok: „šamanizmus bolo prvé a bude pravdepodobne aj posledné náboženstvo ľudstva“. V drvivej väčšine z náboženstiev je však religiozita *zneužívaná*, ako prirodzená ľudská potreba viesť „duchovný život“, v prospech záujmov cirkvi a vládnucej moci. Odhliadnuc od hlbokých ideálov, ktoré rôzne náboženstvá proklamujú, ich základnou funkciou je implementovať pravidlá mocenského systému do najintímnejšieho života svojich veriacich. Práve v otázkach ako sú rodina, potomstvo, život a smrť, osud a slobodná vôľa, ako i zmysel života, hriechy a tresty, je človek najcitlivejšie ovplyvniteľný mocou cirkvi. Základom pre vznik rodiny býva *dobrovoľný* zväzok muža a ženy. Mnohokrát sa však koná svadba ako vyústenie „prirodzenej“ povinnosti, napríklad v prípade tehotenstva nevesty alebo dohodnuté svadby v niektorých kultúrach. S narodením dieťaťa následne prichádzajú ďalšie náboženské povinnosti ako je krst, obriezka, rôzne formy

zasvätenia a iniciácií. Ak sa chce jednotliviec oslobodiť od manipulácie vo svojom rodinnom a duchovnom živote, mal by prehodnotiť všetky svoje záväzky voči cirkvi a rodine a spýtať sa - „je toto naozaj to, čo si v hĺbke srdca prajem? Nie je to len očakávanie komunity, blízkych, ktorých nechcem sklamať?“

Manipulácia cez pocit viny je rovnaké násilie ako fyzické hrozby. V prvom rade treba vziať späť svoje vyslovené aj nevyslovené sľuby. Všetky záväzky a požiadavky kladené na moju osobu postaviť zoči-voči oslobodzujúcej *asertivite* - právam a postojom vyplývajúcim sekundárne priamo zo základných ľudských práv:

1. Jediné ja som primárne zodpovedný za moje konanie a nesiem zaň zodpovednosť - hodnotenia blízkych alebo cirkvi ma nemusia primárne zaujímať - predstavujú iba ich subjektívne videnie sveta a mňa. Ja sám mám právo určiť, čo chcem a čo *cítim*, že je správne - nezávisle na názore iných.
2. Môžem slobodne konať, čo chcem, kým moje konanie priamo neobmedzí slobodu iných - výčitky blízkych a manipulácia pocitom viny by mi v tom nemali brániť.
3. Mám právo sám a nezávisle rozhodovať, čo je pre mňa správne a čo nie - mal by som sa riadiť svojim svedomím a nebrať v úvahu podsúvané hodnotenia a hlas „väčšiny“.
4. Nie som nijako a nikomu trvalo zaviazaný - som slobodným človekom, môžem zrušiť akýkoľvek môj záväzok alebo povinnosť, kým tým priamo neublížim iným.
5. Mám právo zmeniť svoj názor - ako zrelá osobnosť, kedykoľvek, a to aj len na základe pocitu.
6. Môžem a tiež *robím* niekedy chyby.
7. Mám právo odmietnuť a povedať nie.
8. Môžem robiť nelogické veci a nemusím vysvetľovať dôvody môjho konania.
9. Mám právo byť nedokonalý a byť sám sebou.

Na prvý pohľad sa mnohým môžu zdať tieto pravidlá asertivity „egoistické“ - ale je to skutočne len prvý, podvedomý dojem, naprogramovaný predsudkami výchovy. Tieto práva majú totiž *všetci* ľudia na celom svete - kým sa ich nevzdávajú pod nátlakom blízkych, spoločnosti a cirkvi. Sme však natoľko zvyknutí podliehať manipulácii z blízkeho okolia, že prirodzená sloboda sa nám zdá „moc slobodná“. Pravidlá asertivity iba určujú, kam až siahajú hranice mojej slobody

v zásadných životných situáciách. Okrem definovania slobody jednotlivca, cieľom asertivity je *zabrániť* systémom okolo nás podriaďovať si naše postoje a konanie. Len si zoberte, ako veľmi užitočné by bolo pre svet, keby sa občania predvojnového Nemecka riadili len svojim vlastným svedomím a zdravým úsudkom a nenechali sa zmanipulovať na príklad do 2. svetovej vojny Hitlerovou propagandou? Väčšina psychických problémov taktiež pramení z potlačených potrieb a neventilovaných tlakov. Pri asertivite však máte stále právo na poskytnutie súcitu, pomoci druhým a dokonca aj na sebaobetovanie, na vyslovenie záväzku, na súhlas s názorom iného - *ak sa tak slobodne rozhodnete*. Dôsledne aplikované asertívne pravidlá, napríklad v rodine a vo vzťahoch, by mali za následok viac šťastia a spokojnosti - každý by konal to, na čo by mal ozaj chuť, vždy by otvorene priznal, čo mu vadí. Vzťahy by slobodne vznikali a zanikali podľa toho, ako by to ľudia *pravdivo cítili*. Žiadne hádky, domáce násilie, útrpný život. Na svete by bolo omnoho viac spokojných ľudí, ktorí by následne mohli s elánom konať veľa dobra pre druhých. Tu však prichádza manipulácia náboženská, ktorá vyslovene *prikazuje* zotrvať v manželskom zväzku „sľúbenom pred bohom“, pod hrozbou obrovského hriechu! Rovnako nekompromisne sa často stavia svetská moc rodiny a komunity, ktorá očakáva zotrvanie páru vo zväzku, nakoľko si vyžiadala váš *verejný prísľub* vo forme sobášneho aktu. Pokus o zrušenie manželského zväzku je často interpretované rodinami manželov ako ich osobné zlyhanie a zotrvanie je manipulované pocitom viny zo sklamania najbližších, prípadne ohrozením „šťastia“ detí. V mnohých takýchto prípadoch majú takéto stavy nepríjemné dôsledky pre manželov vo forme domáceho násilia, alkoholizmu, chronických chorôb a iných psychických symptómov.

Pravidlá a princípy, ktoré káže vaša cirkev, by ste mali podriaďovať auditu vášho súkromného *osobného* svedomia. Ak sú prikázania a vzory odvodené od vedľajších potrieb cirkvi ako inštitúcie a moci, môžete ich odmietnuť. Očakávania rodiny a blízkych by ste mali rozdeľovať na nutné závislosti a na rozmarnú, nezmyselnú manipuláciu. Jedna vec je zabezpečiť deťom zdravé jedlo, avšak rozmar môže byť obliekať deti výhradne do značkového oblečenia. Jedna vec je mať strechu nad hlavou, rozmarom je však mať vilu s 10 spálňami. Pamätajte, len vy sami určujete, čo to znamená byť „dobrý rodič“ - vaše okolie vám do toho nemá čo zasahovať a určovať vám kritériá hodnotenia.

1.9 DUCHOVNÉ DÔSLEDKY NESLOBODY

Nesloboda devastuje ľudí hádam najfatálnejšie na najhlbšej forme bytia - na duchovnej úrovni. Na tejto úrovni, kde človek vníma najširšie poňatie seba, sveta a bytosti okolo neho, sa odohráva finálny boj o slobodu - boj o slobodu ducha. Ako som spomínal v predošlej kapitole, môžete sa oslobodiť od fyzických potrieb, ale ak stále nemáte vysporiadané vzťahy v rodine, s najbližšími a hlavne - sami so sebou - stále môže byť váš vnútorný život plný napätia a protichodných energií. Na duchovnej úrovni môžeme sami seba slobodne vnímať ako súčasť prírody, zeme, ľudstva a vesmíru. Len v „hĺbke srdca“ môžeme zažiť podstatu dobra a zmysel našej existencie. Nie je nič smutnejšie, ako mrhanie najvyššími ideálmi čistoty ducha, o ktoré sa snažia milióny obyvateľov tejto planéty v rôznych náboženských smeroch a učeniach. Celé národy hľadajú v hĺbke duchovného života svoje najvyššie naplnenie a posvätný pokoj duše. Slobodný človek na duchovnej úrovni je zrelá ľudská bytosť, schopná intuitívne a samostatne rozoznávať dobro a zlo, teda *vnímať svet* v jeho najautentickejšej podobe. Ako neoddeliteľné prepojenie bojov a vývoja na materiálnej úrovni, ľudstvo prechádza revolúciou aj v duchovnej rovine. Môže to znieť bizarne, ale verím, že snáď od biblickej doby „Adama a Evy“, ľudstvo ešte nikdy nemalo bližšie k duchovnému poznaniu a prerodu, ako mu teraz umožnil fenomén komunikačnej revolúcie a Internet. Vo svete dozrievajú *milióny* duchovne vysoko vyspelých ľudí, ktorí akoby „zázrakom“ vidia v systéme sveta rovnaké problémy a majú neuveriteľne podobné vízie budúcnosti ľudstva. Za tento zázrak vďačíme „svetovému otvoreniu“ - slobodnému poznávaniu náboženstiev a kultúr, ale aj veľikánom „oduchovnelého“ videnia sveta, akými boli sci-fi spisovatelia Arthur C. Čiarke, George Orwell, bratia Strugacki alebo režiséri Stanley Kubrick, Ridley Scott, Steven Spielberg, ale aj veľikán východného filmu Andrej Tarkovski. Áno, verím, že k duchovnej vyzretosti ľudí masovo napomohol tiež filmový priemysel vo svojich svetlých dielach, ako sú klasické filmy Vesmírna odysea 2001, Blade Runner, Dune, Hviezdne vojny, E.T. a Piaty Element na čele s modernou trilógiou Matrix s hlbokými metaforami dnešného Systému moci. Nemalú zásluhu na duchovnom otvorení 20. storočia mali tiež vojvodovia psychadelickej revolúcie, ako napríklad Timothy Leary, Richard Alpert „Ram Dass“ alebo Stanislav Grof, ktorí masám západného sveta znovu priblížili tisícročia utajované metódy intenzívneho duchovného zážit-

ku. Avšak, podľa môjho skromného poznania, najďalej nás môžu posunúť odtajnené, skutočne majstrovské mystické vedy a náuky o duchovnom svet, akými je napríklad tibetská mystika a Dzogchen, čínske cvičenia Cchi-Kung, indiánske učenia Toltékov a Mayov, židovská Kabala, arabský Sufijský mysticizmus alebo prapôvodný šamanizmus. Vďaka týmto uvoľneným zdrojom poznania sa dnes vo svete vynárajú historicky nevidané zástupy ľudí, očistených od nánosov manipulácií a bariér, ktorí pocítili silu osvieteného ducha. Je možné, že dostatočne duchovne vyspelý človek už nepotrebuje dogmatické prikázania cirkví ani „overené“ pravidlá Systému - mnohí ľudia spontánne *vedia, čo chcú, čo je správne a vedia rozlišovať autenticky a samostatne*. Po celom svete milióny ľudí odmietajú konzumné správanie extrémneho kapitalizmu a vidia budúcnosť ľudstva v harmónii s prírodou, životom v komunite a riadení sa vyššími zákonmi. Za nafúkaným pokrokom západu sa skrýva zhnité vnútro finančného drancovania ľudstva bankovou oligarchiou. Systém sa snaží zahmlievať a skrývať podstatu otroctva peňazí a závislosti na dlhoch. Avšak už celé zástupy začínajú *vidieť súvislosti* - krv a utrpenie obetí moderných vojen a ekonomického terorizmu, ktoré sú prepojené s bezstarostnou realitou „šťastného západného života“. Všetci sme zodpovední a všetci máme silu to ovplyvniť. Sila a presvedčenie osvieteného ducha sú najsilnejšou zbraňou proti bezduchej tyranii pažravosti a túžbe po moci, Ako hovorí šaman Don Juan v knihách Carlosa Castanedu: „ak chceš znovu získať seba a svoj život späť, z rúk démonov, zbav sa všetkých závislostí, sľubov a záväzkov - vyslovených aj nevyslovených.“ - Tak podobne vidím cestu ľudstva ku slobode - ak chcete znovu získať slobodu svojho ducha, bude možno dobré chcieť sa skôr či neskôr zbaviť drvivej väčšiny umelého, nekrytého a fiktívneho finančného „kapitálu“ - teda dlhov a záväzkov. Možno aj celé národy alebo aj len skupiny a jednotlivci, vnútorne časom dozrejú a kolektívne *odmietnu* záväzky svojich štátov alebo politikov voči úniám, menovým fondom a bankám. Následne s dostatočnou silou ducha môže prísť odhodlanie *oslobodiť* to, čo bolo za tieto prostriedky podvodne privlastnené - spôsob života, prírodné zdroje, krajiny a ich duchovné dedičstvo.

1.10 TECHNOLÓGIE

Vďaka technológiám prenášame hory a presúvame toky riek, ale na priek tomu si stále kladím otázku - prečo ľudia nie sú slobodnejší

a silnejší ako v minulosti? Odpoveď je jednoduchá - pretože Systém nás núti radšej si kupovať iba *produkty* technológií za peniaze, ako samotné technológie, ktoré by nás mohli oslobodiť. „Prečo predávať ľuďom vlastné elektrárne, keď môžu byť závislí celý život na našich dodávkach? Prečo ľuďom poskytnúť technológie na trvalo udržateľné poľnohospodárstvo, keď im chceme dodávať stroje, hnojivá a pesticídy? A vôbec, prečo by sme mali ľudí učiť, ako si zabezpečiť samostatne potravu, keď si ju od Systému môžu zaobstarať za peniaze niekoľkokrát denne? Prečo ľuďom dať zdravé prostredie a potraviny, keď chceme predávať lieky, vitamínové doplnky a poberať poplatky za zdravotné poistenia? Prečo dať ľuďom pokoj a mier, keď chceme naplniť väznice a viesť vojny?

Sú to práve technológie, ktoré nás - vyspelých ľudí - mali oslobodiť od otroctva monotónnej a namáhavej práce, od fatálnych chorôb, utrpenia a závislosti na dennom krvopotnom dobývaní základných životných potrieb - zdrojov potravy, vody, bývania a tepla. Počas vekov sa postupne človek učil obrábať pôdu stále efektívnejšie a naučil sa používať technológie v poľnohospodárstve, ktoré mu zabezpečovali istejšiu úrodu a vyššie výnosy s minimálnou námahou. Naučili sme sa čerpať zdroje energie, o ktorých sa našim predkom iba mohlo snívať. Rovnako dnes vieme vďaka technológiám zachrániť ľudský život aj v takých prípadoch, kedy by človek ešte pred polstoročím s úplnou istotou zahynul. Bývalý kolega WK z veľkej svetovej korporácie napísal vo svojom rozlúčkovom e-maile pri odchode do dôchodku: „*Keď prišli v 80-tych rokoch osobné počítače, povedali nám, že nás odľahčia od namáhavej a zbytočnej práce, že život bude jednoduchší a príjemnejší. Vďaka osobnému počítaču som reporty, ktoré som spracovával celý rok, zrazu vypracoval za 2 týždne. Teraz, keď odchádzam v roku 2009 môžem konštatovať, že sa nič nezmenilo.*” Zo štatistík je evidentné, že vďaka novým technológiám stúpa produktivita a svetový HDP, avšak na ľudí sú kladené stále rovnaké požiadavky. Dôvod je jednoduchý - extrémny kapitalizmus nepotrebuje odľahčovať pracovnú silu, keď môže zvýšenou efektivitou práce vykrývať valorizáciu miezd ničených infláciou, namiesto znižovania svojho zisku. Inými slovami, dnes vďaka osobným počítačom a Internetu zvládame prácu aj za 4 ľudí zo 70. rokov - pokojne by sme mohli pracovať 2 hodiny denne a spravili by sme tú istú prácu. Áno, samozrejme na úkor *zisku* kapitálu, ktorý je potrebný na krytie stále väčšieho množstva úrokov a inflácie.

To všetko sú však technológie v rukách korporácií a moci peňazí. Ak pokrokové technológie použijete vo *vlastnom živote*, môžu vám ho významne uľahčiť a priniesť skutočnú slobodu, samostatnosť a nezávislosť od Systému. Od výroby tepla, energie, pitnej vody a jedla až po výrobu nástrojov - o jednotlivých aspektoch samostatnosti a sebestačnosti budeme pojednávať v samostatných kapitolách.

Niektoré technológie sú však natoľko radikálne, že by mohli vážne narušiť hegemoniu Systému a závislosť ľudstva v niektorých odvetviach. Jeden z nástrojov finančného svetovládneho systému na ovplyvňovanie inflácie ja riadenie cien ropy a ďalších fosílnych palív. Práve preto sú zámerne blokové alternatívne zdroje energie, aby bolo možné naďalej udržovať vládu nad základným vstupom do výrobného procesu - nad energiou.

Verím, že najčistejšou a najjednoduchšou cestou, ako poraziť systém, je *odpojiť* sa od neho. Napríklad, ak si vybudujete sebestačný systém spotreby energie, nielenže sa zbavíte platieb a pomôžete životnému prostrediu, ale zároveň prispějete ku koncu svetovlády peňazí mierovou cestou. Ako popísal budúcnosť ľudstva Arthur C. Čiarke vo svojej vizionárskej poviedke „Cesta k moru“: nakoľko technológie umožňovali vyprodukovať akýkoľvek predmet a výrobok s minimálnou námahou, mestá zanikli a ľudstvo žilo v sebestačných osadách po celej zemi, v harmónii s prírodou.

KAPITOLA 2: STRATÉGIE OSLOBODENIA

2.1 DOČASNÁ A TRVALÁ SLOBODA

Aby ľudstvo uspelo v boji o slobodu a zrušilo starý zotročujúci Systém bude nutné masové osvietenie v radoch obyčajných ľudí, ale rovnako budú musieť vzniknúť vysoko efektívne mechanizmy a sofistikované nástroje, schopné zjednotiť vôľu, energiu a snaženie ľudí, vo forme občianskych projektov a rozvojových programov. Bude nutné udržať v prvom rade túto transformáciu v čo naj mierovej šom stave - zabrániť drancovaniu, hladomorom a vojnám, ktoré môže zmena systému zapríčiniť. Už mnohokrát úspešne prebehol boj ľudu proti nechcenému tyranovi alebo zločinnej a skorumpovanej vláde. Následne sa však spravidla zopakuje história a ľud sa nechá znovu oklamať kvetnatými vystúpeniami nových charizmatických vodcov, skorumpovaných mocou a peniazmi. Príkladov v histórii je mnoho - v mojej krajine na Slovensku si v roku 1989 ľudia v uliciach so štrngajúcimi kľúčmi vydobyli slobodu od komunistického režimu, ktorú následne nahradila zločinecká privatizácia, defraudujúca výsledky 40 rokov vývoja priemyslu. Podobne v Argentíne, kde aj keď od roku 1970 zvrhli niekoľko krát skorumpovanú vládu, objavil sa vždy charizmatický vodca, ktorý už prvý dni po voľbách bezočivo zabudol na všetky sľuby a česť. Ak chcú ľudia získať trvalú slobodu, musia vyriešiť otázku, ako si slobodu aj *udržať* - ako vytvoriť čestnú a neskorumpovateľnú „vládu budúcnosti“, ktorá bude absolútne verná ideálom osvietenej spoločnosti. Je nutné raz a navždy vyriešiť otázku korupcie vládcov a pseudodemokracie.

Typické problémy v skorumpovanej pseudodemokracii sú dva:

1. Pred voľbami - politici *klamú* o svojich zámeroch konať pre dobro občana
2. Po voľbách - politici *ignorujú* svoje sľuby konať pre dobro občana

Dôvod tejto frašky nazvanej „parlamentná demokracia“ je jednoduchý - a je zarážajúce, že je to známe celému svetu: Drvivá väčšina parlamentných politikov sú *kúpení* a primárne **nemajú záujem o blaho ob-**

čana - ďaleko v popredí sú pre nich ekonomické a mocenské záujmy ich mecenášov. Celé parlamentné voľby sú len alibistickým gestom politikov, ako navodiť ľuďom *ilúziu rozhodovania* o svojej budúcnosti.

2.2 PRIAMA DEMOKRACIA - BUDÚCNOSŤ RIADENIA SPOLOČNOSTI

„Nie som zástancom častých zmien v zákonoch a ústave, ale zákony a inštitúcie musia ísť ruka v ruke s pokrokom ľudskej mysle. Ak sa bude myseľ stávať viac vyvinutou a osvietenou, ak budú vykonané nové objavy, objavené nové skutočnosti, so zmenou okolností sa zvyky a názory menia, inštitúcie musia taktiež napredovať, aby udržali krok s časom. Rovnako by sme mohli požadovať od muža, aby stále nosil kabát, ktorý mu sedel ako chlapcovi, ako od civilizovanej spoločnosti požadovať zotrvanie pod režimom ich barbarických predchodcov.“

— Thomas Jefferson. 1816. http://en.wikipedia.org/wiki/Thomas_Jefferson

Mám pre vás dobrú správu - už dnes máme technológie, umožňujúci aby všetci občania mohli rozhodovať ako poslanci a konať ako ministri. Nežartujem - s týmito technológiami pracujem denne. Podobne ako pri referende, občan môže rozhodovať aj o akýchkoľvek iných otázkach a zákonoch, ktoré si dnes vyhradzuje naši poslanci a vládcovia. Aby sme zabránili korupcii a rozkrádaniu krajín, ľudstvo potrebuje získať *skutočnú kontrolu* nad rozhodovaním o budúcnosti planéty a seba. Už celé roky sledujem projekty „priamej demokracie“, kde občania štátu môžu postupne nahradiť parlament a samostatne hlasovať cez Internet o verejných otázkach. Technologicky aj spoločensky sme už dospeli do stavu, kedy nemusia rozhodovať o našej budúcnosti iba skorpumpovaní politici a poslanci. Základné normy, ktorými sa riadi naša spoločnosť, predstavujú zákony a ústava stojaca nad zákonmi. Tvorcom zákonodarnej moci aj ústavy v našej krajine je parlament národnej rady Slovenskej republiky - partia 150 „charizmatických“ pánov a dám, ktorých strany vyhrali na 4 roky „miesto pri koryte“.

Ako sa dá vyhrať boj s korupciou v politike? - 3. európska konferencia služieb, špecializovaných na boj proti korupcii (pod záštitou Rady Európy), 1998, Madrid, o ilegálnom financovaní politických strán, konštatuje:

- že akceptovanie darov od súkromných darcov je škodlivé pre demokraciu
- ako liek navrhuje transparentnosť
- zdôrazňuje, že korupcia pôsobí internacionálne a treba proti nej prijať pravidlá na celoeurópskej úrovni.

Na národnej úrovni táto konferencia proti korupcii navrhla regulovať, limitovať a zakazovať prostredníctvom nasledovných opatrení:

- Ustanoviť nezávislú autoritu s vyšetrovacími právomocami, ktorá by kontrolovala financie strán, ako aj konflikty záujmov
- Ustanoviť limit na výdavky strán v kampaniach
- Vytvoriť rozumný limit pre verejné financovanie
- Regulovať, prípadne zakázať dary stranám od podnikateľských subjektov
- Zakázať anonymné dary
- Zabezpečiť striktnú transparentnosť príjmových zdrojov strán
- Žiada, aby držiteľia verejných funkcií deklarovali svoje majetkové pomery nezávislej autorite na začiatku, ako aj na konci svojho funkčného obdobia
- Kriminalizovať ilegálne financovanie strán, t.j. zaviesť skutkovú podstatu trestného činu, ktorá v mnohých právnych systémoch chýba
- Kriminalizovať zneužívanie volených funkcií na osobné obohatenie
- Odstrániť možnosť obsadenia viacerých politických postov naraz
- Zavádzať rôzne „kódexy správania“ pre volených funkcionárov a pracovníkov verejnej a štátnej služby

V našom slovenskom parlamente, okrem schvaľovania zákonov, ktoré menia pravidlá moci a rozdelenia majetku v štáte, poslanci rozhodujú v hlasovaní aj o mnohých ďalších významných otázkach štátu. Vy osobne ako občan, myslíte si, že by ste *nemali* čo povedať k nasledovným témam, dnes vyhradeným iba parlamentu:

Pôsobnosť Národnej rady Slovenskej republiky (NR SR) v oblasti vnútornej a zahraničnej politiky

- dáva ústavným zákonom súhlas so zmenou štátnych hraníc,

- ústavným zákonom schvaľuje zmluvu o vstupe do štátneho zväzku SR s inými štátmi a vypovedá takéto zmluvy,
- uznáva sa o vypovedaní vojny, ak je Slovenská republika napadnutá alebo ak to vyplýva zo záväzkov z medzinárodných zmlúv o spoločnej ochrane proti napadnutiu,
- vyslovuje súhlas na vyslanie ozbrojených síl mimo územia Slovenskej republiky,
- pred ratifikáciou vyslovuje súhlas s politickými zmluvami, medzinárodnými hospodárskymi zmluvami všeobecnej povahy, ako aj medzinárodnými zmluvami, na vykonanie ktorých je potrebný zákon,
- rozhoduje o návrhu na vyhlásenie referenda,
- rokuje o základných otázkach vnútornej, medzinárodnej, hospodárskej, sociálnej a inej politiky.

Kontrolná pôsobnosť NR SR

- vyslovuje súhlas s Programovým vyhlásením vlády SR, ktorý je podmienkou ďalšej činnosti vlády a kontroluje jeho plnenie,
- schvaľuje štátny rozpočet a štátny záverečný účet, vrátane kontrolných správ,
- rokuje o dôvere vláde alebo jej členom.

Kreačná pôsobnosť NR SR:

- volí a odvoláva v tajnom hlasovaní predsedu a podpredsedov národnej rady,
- zriaďuje a ruší svoje výbory, osobitné kontrolné výbory a komisie, určuje ich počty, volí a odvoláva ich predsedov a členov,
- zákonom zriaďuje a ruší ministerstvá a ostatné ústredné orgány štátnej správy,
- volí a odvoláva sudcov, predsedu a podpredsedu Najvyššieho súdu SR,
- volí kandidátov na sudcov Ústavného súdu SR a generálneho prokurátora SR,
- národná rada volí a odvoláva iných funkcionárov, ak to ustanoví zákon.

2.3 DESAŤ PREDISUDKOV O NESCHOPNOSTI OBČANOV

Španielsky revolucionár Isaac Puente už v 30 rokoch uplynulého storočia obhajoval prirodzené právo ľudu rozhodovať bez politikov a bez vlády vyvolených. Vyvracal už vtedy niekoľko najčastejších predsudkov, ktorými argumentujú politici, „prečo občania nemôžu sami rozhodovať o konkrétnych otázkach svojho štátu a o zákonoch." Ja si dovoľujem argumentovať podobne, mojim subjektívnym názorom o právach občana na samostatné rozhodovanie o veciach verejných, bez zástupcov:

1. Predsudok: „Ľudia nevedia, čo je pre nich dobré" - azda najpriehľadnejšie ospravedlnenie ľudskej ignorancie slobody myslenia. Som presvedčený, že ľudia veľmi dobre vedia, čo chcú a naopak, čo si neprajú, ak je im to *jasne a pravdivo prezentované do dôsledkov*. Aj ten najkomplikovanejší plán, akým je záchrana planéty pred globálnou zmenou klímy, môže *byť jasne prezentovaný* - ako konkrétne opatrenia, ich dopady krátkodobé aj dlhodobé. Každý človek na svete sa vie rozhodnúť, či je pre neho „dobré" a „žiaduce" aby mal lacný benzín, alebo aby sa zachovala obývateľná planéta; či podporiť výrobu alternatívnych zdrojov energie sumou XY aj za cenu zvýšenia daní o XY a pod.
2. Predsudok: „Ľudia nepochopia nepopulárne, ale potrebné normy" - tu je môj postoj jednoznačný - navrhovateľ zákona musí presvedčiť o „nevyhnutnosti" nepopulárneho opatrenia alebo zákona aj mňa ako občana - „akcionára štátu". Ak argumenty ani ich vyčerpávajúci výklad nepresvedčia ľudí a nebude vôľa prijať toto opatrenie, neexistuje žiaden dôvod toto opatrenie prijímať z pozície moci alebo poza chrbát občanov, ktorí ho považujú za *neužitočné*. Každopádne, reálny život ich môže presvedčiť o opaku a následne môžu ľudia zmeniť názor a „nepopulárne" opatrenie sa zmení na žiaduce a vynútené reálnou skúsenosťou. Ako človek s ľudskými právami mám právo na *vlastnú autentickú skúsenosť* a prijatie aj nelogických rozhodnutí. Každé prijaté „nepopulárne opatrenie" alebo zákon je vlastne sklamaním mojej dôvery ako voliča. JA som si to neprial, môj poslanec urobil krok proti mojej vôli s tvrdením: „JA som poslanec, JA viem, že je to dobré, TY tomu nerozumieš, TY si mi dal mandát, tak mi musíš veriť". Nikdy som neveril v pozitíva privatizácie nášho národného

hospodárstva a podobne možno 90% mojich spoluobčanov a predsa sa udiala bezočivým a zločinným spôsobom. Argument „štát nieje dobrý manažér" neprijímam.

Predsudok: „Ľudia si budú schvaľovať nezmysly" - panuje predstava, že ľudia si prajú mať nulové dane, nič nerobiť a mať neobmedzené príjmy. Ak aj vznikne návrh na nižšie dane, tento návrh môže byť slobodne konfrontovaný odborníkmi na dane a štátny rozpočet a tí ma môžu jasne vystríhať, čo všetko by tým bolo ohrozené. Dôsledky môžu byť, že štát nenakúpi 10 stíhačiek, ale len 2; že prevádzkové náklady štátneho aparátu sa zúžia o 50%; že platy štátnych úradníkov nebudú valorizované, že na úrade vlády nebudú lietať do Bruselu, ale používať telekonferencie, ako to robia súkromné firmy v rámci šetrenia nákladov... ale, možno bude treba tiež spomaliť tempo investícií do výstavby diaľnic, možno nebude na dôchodky, možno nebude na políciu... Ľudia si *vedia sami* vybrať priority a ja by som si tiež vedel... možno by mal aj štát začať „zarábať" na seba užitočnosťou pre ľudí, svojich akcionárov - *inak neobháji svoje výdavky*.

Predsudok: „Ľudia nemajú dostatočné vedomosti o predmete zákonov" - a majú ich snáď politici a poslanci? Ak si môžu politici prizývať odborníkov a poradcov z kruhov lobujúcich firmami, nech tí istí vysvetlia konkrétne a praktické výhody a nevýhody všetkým ľuďom! Navyše, v štáte máme tisíce *d'alších* školených i certifikovaných odborníkov na energetiku, zdravotníctvo, financie, dane, dopravu, poľnohospodárstvo, ale aj zahraničnú politiku a iné oblasti. Títo špecialisti sa rovnako môžu erudovane vyjadriť k návrhom zákonov, svojim odborným a hlavne *nezávislým* komentárom zrozumiteľným aj pre laikov! Technológie Wiki umožňujú kolaboratívnu tvorbu textu a revízie aj tisíckou autorov naraz.

Predsudok: „Znenia zákonov sú príliš zložité pre obyčajných ľudí" - a pre koho sú zákony potom tvorené? Zákony sú všeobecné normy platné pre všetkých občanov. Je známe, že „neznalosť zákona neospravedlňuje"... Ak aj musia byť konkrétne znenia zákonov kvôli právnej jednoznačnosti detailné a obsiahle, je pevnosťou ich navrhovateľa jasne a precízne pripraviť ich výklad. A nielen pre odbornú, ale *hlavne pre laickú verejnosť* - pre občana! Pekne nech si pripraví prezentáciu v Powerpointe a odprezentujú svoje múdrosti národu, ako sa to robí, keď

v súkromnej firme požadujete niečo od vedenia! Ak nie sú súčasne s návrhmi zákonov jasne a zrozumiteľne deklarované ich *plusy, mínusy, riziká a náklady pre každého občana*, tak by nikdy nemali byť ani schválené, lebo ich význam pre všeobecné blaho je spochybniteľný!

6. **Predsudok: „Je to finančne neúnosné, aby hlasovali tisíce ľudí o zákonoch“** - Áno, hlasovanie, ako ho poznáme - v budovách základných škôl po celej zemi, kde sedia zaplatení ujovia a tety z volebnej komisie, *je drahé*. Napriek tomu, napríklad vo Švajčiarsku, prebieha referendum na akékoľvek verejné otázky. My však našťastie už máme Internet a elektronickú komunikáciu, nie sú potrebné žiadne papieriky a tisíce ľudí, ktorí ich budú počítať. Umožniť hlasovaciu službu vám dá akýkoľvek internetový server a to prakticky bez obmedzenia počtu hlasujúcich. Technicky dnes neexistuje žiadna prekážka, aby 4 milióny zákonných voličov nemohli hlasovať cez Internet na špecializovanom serveri. Tí, ktorí Internet nemajú by mali bezplatný prístup na miestnom úrade aj s asistenciou. Som si istý, že sa tam nájdú počítače a platení úradníci aj na tento účel.
7. **Predsudok: „Ľudia predsa môžu riadiť rozhodovanie cez svojho poslanca“** - Poslanecké kancelárie sú zriadené viac menej pro-forma. Ak aj navštívite svojho poslanca osobne alebo mu napíšete, je veľmi málo pravdepodobné, že bude vašu vôľu brať vážnejšie, ako potreby svojej strany a jej sponzorov, resp. „majiteľov“. Poslanci sú tak zaneprázdnení „vysokou politikou“, že takéto detinské rozhovory s naivným občanom berú len ako hobby. S dnešným stavom je nemožné, aby sa poslanec objektívne mohol riadiť nejakými „hlasmi zdola“.
8. **Predsudok: „Ľudia nemajú záujem o tvorbu zákonov“** - áno, *dnes* to tak funguje - v roli pasívneho pozorovateľa dnešného legislatívneho procesu je občan ako divák šachového turnaja trvajúceho 4 roky. Myslím si, že Systém poskytuje občanom len minimum príležitostí na spätnú väzbu k zneniu zákonov. Zato masívne využíva jednosmerné kanály smerom ku občanovi, na svoju propagandu. Navrhujem vytvoriť rovnako efektívny kanál, ako sú médiá aj na *opačný* tok informácií - od občana smerom k štátu. Ak dáme ľuďom reálnu moc rozhodovať o veciach verejných častejšie, ako raz za 4 roky a oni svojej moci *uveria* na základe pozitívnych skúseností, verím, že denne budú desiatky tisíc občanov

namiesto pasívneho sledovania tupých „televíznych novín“ sedieť vo virtuálnom parlamente a diskutovať o reálnych spoločenských problémoch, navrhovať zákony a vyjadrovať svoju vôľu hlasovaním.

9. **Predsudok: „Tvorba zákonov je časovo a študijné príliš náročná“** - áno, dnes je samotná príprava legislatívnych noriem zložitý proces, v rukách právnych expertov a špecialistov v odvetví. *Odborníci* pracujú na znení návrhu a dôvodových správach celé mesiace. Namietam však - internetová Wikipedia predstavuje najväčšiu encyklopédiu v histórii ľudstva, s vyše 3 miliónmi článkov, ktoré tvoria milióny ľudí, ako kolektívne dielo. Každý článok bežne prechádza stovkami pripomienok a komentárov a neustále sa aktualizuje. Prečo by potom zopár stoviek zákonov nemohlo prejsť rovnakým kolaboratívnym procesom ako kolektívne poznatky ľudstva? Samotní poslanci často ani nevedia do dôsledkov pre občana, o čom presne hlasujú. Dostanú jednoducho príslušné inštrukcie k hlasovaniu *príkazom* z vedenia strany alebo príslušného expertného výboru. Občan by však mohol slobodne preštudovať zhrnutia, komentáre k danému zákonu a dôvodové správy ale rozhodnúť sa *sám za seba - nie pre politickú objednávku strany*. Tisíce ľudí sa nemusia zúčastniť na tvorbe všetkých noriem, ale môžu si *slobodne vybrať*, k čomu sa vyjadria alebo nie. Nepotrebujem byť poslancom na plný úväzok na to, aby som sa vedel rozhodnúť či predávať národný majetok a koľko chcem dať na nové vládne limuzíny. Verím, že 30 minút denne - priemerný čas, ktorý trávia občania pri „televíznych novinách“, by úplne stačil na oboznámenie sa s objektívnymi návrhmi zmien v riadení štátu a vyjadrenie hlasovaním.
10. **Predsudok: „Nebolo by možné dospieť ku nadpolovičnej väčšine a ústavnej väčšine s tisíckami rôznych názorov“** - dnes je bežne používaný politický nátlak, kupovanie poslancov a iné neoficiálne účelové dohody medzi 150 poslancami len preto, aby ľahko prekízlí také návrhy, ktoré by inak *nezískali* reálnu väčšinu. Prijatie zákona pre celý národ *nemôže a nesmie* byť biznis a hry pre politické strany! Jediným oprávneným dôvodom na získanie si súhlasu k návrhu zákona musí byť jeho *prospešnosť pre občana* o ktorej samotný občan *nepochybuje*. Ak bude *výrazne náročnejšie* presvedčiť nadpolovičnú väčšinu občanov, ako získať nadpolovičnú väčšinu poslancov v národnej rade, znamená to len jedno

- poslanci doteraz rozhodovali nezodpovedne a účelovo alebo ich názor voliča nezaujímal. Navyše, ak bude použitý kolaboratívny systém, ako je Wiki dokument - pôjde o autentický a veľmi živý proces.

Zdroje:

http://pn.wikipedia.org/wiki/Open_source_governance

http://www.metagovernment.org/wiki/Main_Page

http://en.wikipedia.org/wiki/Deliberative_democracy

<http://en.wikipedia.org/wiki/E-democracy>

http://en.wikipedia.org/wiki/Direct_democracy

http://en.wikipedia.org/wiki/Open_politics

<http://www.fair-play.sk/images/dokumenty/vvchodiskareformy-web.doc>

<https://utopia.sk/liferav/web/parecon>

2.4 OBČIANSKA DOZORNÁ RADA - NOVODOBÝ RYTIERSKY RÁD

V predošlej kapitole som načrtol „virtuálny parlament" ako všeľudové hlasovanie a dôvody pre jeho legitímnosť v spoločnosti budúcnosti. Prostredníctvom virtuálneho parlamentu môžu komunity, jednotlivé národy aj celé ľudstvo znovu začať rozhodovať o svojej budúcnosti. Avšak najvyššiu moc má dnes výkonná moc štátu - vláda a jej ministerstvá, ktoré by *mali* naplňovať legislatívu a uznesenia parlamentu v reálnom živote. Korupcia vo vláдах sveta je však takmer pravidlom. *Vlády neslúžia ľudu*, ale naplňaniu mocenských cieľov sponzorov vládných politických strán. Dôvod je jednoduchý - vláda má v rukách miliardový štátny rozpočet a reálne mána prostriedky kumulované z daní občanov. Je tu len na 4 roky, budúcnosť ich takmer nezaujíma, nakoľko *moc nad miliardami majú len teraz*. Vláda a jej ministerstvá môžu *zadlžovať nás všetkých* prostredníctvom zlých investícií štátu, zlej finančnej politiky a predražených nákupov. Spravidla vlády malých európskych krajín podliehajú tlaku Európskej únie a legalizujú korupciu zo súkromnej finančnej sféry - aj tým, že umožnia napríklad tvorbu extrémneho množstva virtuálnych peňazí, na úkor rastu inflácie a bohatnutia svetovej finančnej oligarchie.

Ak aj svet zažije katarziu starého systému a nastúpia noví ministri a ich kabinety, tí môžu stále rovnako korumpovať svoje zverené rezorty a zneužívať kompetencie. Aké by vlastne mohli byť požiadavky na členov vlády, ktorá má dokonale vykonávať vôľu parlamentu, ako

„uzákoneného všeobecného prospechu" pre občanov?? Moje subjektívne požiadavky na člena vlády, by mohli byť nasledovné:

- Podriadenosť nariadeniam a normám prijatým v parlamente,
- Oddanosť všeobecnému prospechu pre štát - pre ľudí,
- Vylúčenie konfliktu záujmov - nemôže zároveň vykonávať zárobkovú činnosť ani napomáhať tretím subjektom na úkor štátu,
- Okamžitá odvolateľnosť priamo občanmi v prípade zneužitia moci,
- Vysoký morálny kredit, zmysel pre česť,
- Vysoká odbornosť vo zverených problematikách,
- Duchovné a kultúrne cítenie dôsledkov svojho konania,
- Zmysel pre budúcnosť a vízia dlhodobého prospechu pre celé ľudstvo a planétu, ako svoje životné poslanie.

Ako toto všetko zabezpečiť? Je takmer nemožné pri miliardových rozpočtoch zamedziť korupcii, ak sú tieto funkcie nestrážené a *bez priamej kontroly* nás občanov, platiacich „majiteľov" štátu. Áno je to tak - občania sveta sú de jure 100% akcionárom a najvyšším šéfom demokratického štátu! Avšak dnes, okrem odbornosti, je bežným kritériom výberu vládnucich politikov hlavne *oddanosť strane*. Morálno-etické kritériá činnosti politikov je jednoducho nutné kontrolovať dodatočne a *nezávisle od politickej moci*. Mojou víziou by bolo zriadenie špeciálnych zástupcov vôle ľudí - „dozornú radu" občanov štátu alebo dokonca aj celej Zeme - pre globálne otázky. Ako jednotlivci sme slabí a veľmi ťažko konkurujeme perfektne zohraným súkromným organizáciám v politike. Ako protiváhu potrebujú občania *inštitucionalizovať* svoju priamu, trvalú občiansku kontrolu nad vládnuou mocou. Ľudia potrebujú vytvoriť rovnako silný protipól, ako sú svetovládne oligarchie. Aj v odporúčaní parlamentného zhromaždenia Rady Európy č. 1516/200 navrhnuté *založenie nezávislej audítorskej autority* - vykonávateľa kontroly politických strán, ktoré štátnu moc korumpujú vo svoj prospech. Dodnes však nie je v EÚ ani zmienka o úspešnom pokuse kontrolovať priamo a neustále vládnuce politické štruktúry, zo strany občanov. Samozrejme, požiadavky na výkon takejto funkcie sú enormné - títo novodobí „samuraj i" alebo „rytieri" ľudu by museli odolávať trvalému a nesmiernemu tlaku. Takúto odolnosť je možné zabezpečiť iba najvyššími morálnymi hodnotami a zmyslom pre odovzdanosť

pravdivej službe ľudu, krajine a planéte. Tieto vysoké kritériá by museli byť zakódované priamo vo výchove adeptov a kódexe celej organizácie, ako najvyššie životné poslanie. Zástupcovia tejto "audítorskej agentúry občanov" by asi ťažko pochádzali z klasických politických radov. Viem si predstaviť, že by mohli byť dokonca vychovávaní v špeciálnej neštátnej, nenáboženskej a apolitickej inštitúcii, ako moderný „rytiersky rád" s obrovskou zodpovednosťou, že na nich raz bude úloha slúžiť ľudstvu a zabezpečiť jeho dlhodobú prosperitu. Nezávisle od toho, aké zbrane a vydieranie použijú proti nim mocní, nezávisle od toho, koľko na tom prerobia bankári - poslaním tejto občianskej inštitúcie - rádu by bolo:

1. **Vidieť, počúvať,**

- snažiť sa vyniesť na svetlo slobodnú a autentickú vôľu miliónoch ľudí, ako najvyšší princíp priamej demokracie,
- pozorovať legislatívnu aj výkonnú moc, teda parlament aj vládu, lokálne aj globálne,
- kontrolovať transparentnosť činnosti politických strán,
- kontrolovať financovanie politických strán,
- kontrolovať výdavky a obstarávanie vlády,

2. **Poznávať hrozby,**

- identifikovať korupciu v systéme moci,
- pozorovať kľúčové ukazovatele v „zdravotnom stave" spoločnosti, ekonomiky, ľudstva a planéty,

3. **Obmedzovať riziká,**

- aktívne brániť vzniku korupčného správania vo vládach a v parlamentoch, navrhovať protiopatrenia už pri existujúcich prípadoch korupcie, krádeže alebo defraudácie štátneho majetku a moci;
- navrhovať regulačné opatrenia v bankovej sfére proti rastúcemu súkromnému finančníctvu na úkor štátneho,

4. **Hľadať príležitosti,**

- organizovať konferencie a viesť diskusie odborníkov,
- spoločne predkladať programy a projekty na posúdenie virtuálnym občianskym parlamentom a svetu,
- možnosti na realizáciu pozitívnych zmien v spoločnosti, v ekonomickom a odbornom svete,

Učiť sa,

- ako protipól k materiálnemu vládnúcemu svetu študovať hlavne duchovné smery a princípy, ale aj spoločenské vedy, politológiu a štátne právo,
 - rozvíjať sa na osobnostnej a morálnej úrovni,
 - poznávať a uchovávať umenie a históriu národov, ich kultúry a náboženstvá bez rozdielov a predsudkov,
 - integrovať svet na princípoch konsenzuálneho dobra pre jednotlivcov, ich komunity a vízie slobodnej občianskej spoločnosti,
- predávať si znalosti a poznanie navzájom a udržiavať najvyššiu možnú úroveň rádu v zmysle svojho poslania,

Učiť druhých,

- založiť dlhodobý rozvojový program pre budúcich aj existujúcich ministrov, úradníkov štátu a politikov, ako alternatívu materiálnych princíпов,
- učiť o duchovných princípoch a o slobode, prednáša o potrebe zladenia všeobecného prospechu s prospechom jednotlivcov,
- dlhodobo pracovať na zmene paradigmy „sveta peňazí“ na „svet ľudí a ich komunit“,
- prezentovať projekty priamej demokracie,
- programy na rozvoj trvalé udržateľných systémov, ekológie alternatívneho životného štýlu,

Konať zodpovedne a odovzdať,

- plne sa podriaďovať hlasovaniu a vôli ľudí z občianskeho parlamentu a iných relevantných zdrojov tak, aby zastupovali vôľu jednotlivcov čo najpresnejšie a najobsiahlejšie,
- realizovať projekty a plány s cieľom zabezpečiť naplnenie slobodnej a trvalé udržateľnej spoločnosti,
- aktívne zamedzovať korupčnému správaniu politických strán, parlamentu a vlády,

Tvoriť protiváhu,

- proti systému ekonomickej svetovej moci, ako aj moci náboženskej manipulácie,
- byť plne sponzorovaný len z príspevkov ľudí alebo zvrchovaných občianskych štátov - bez záväzkov k mocenským skupinám
- obmedziť výšku príspevkov a vplyv individuálnych jednotlivcov na rád,

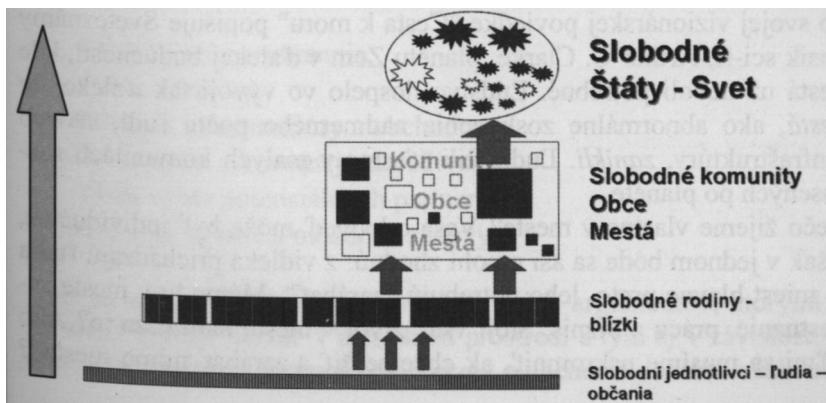
- zamedziť prepojeniu na akúkoľvek podnikateľskú činnosť alebo skupinu, v záujme zachovania nezávislosti rádu,

Som presvedčený, že základy takýchto osvietených „občianskych dozorných rádov" sú už dnes živé v srdciach a myslí tisícov ľudí na celom svete. *Zdroj: <http://www.zeitgeistmovement.sk> www.utopia.sk*

Bude však potrebné združovať sa, získavať prostriedky na fungovanie z dobrovoľných príspevkov občanov a cieľavedome plniť všetky vytýčené funkcie. Avšak aby osvietená kontrola vládnucej moci bola funkčná, čaká ľudstvo a občanov štátov ešte dlhá cesta - možno desaťročia, možno storočia - kým sa podarí získať dostatočnú dôveru občanov a pripraviť adeptov, skutočne odhodlaných hájiť záujmy ľudstva a jednotlivých národov, ako skutočných *rytierov ľudstva*. Možno nie hneď teraz, ale až keď dozrie čas, niekedy v budúcnosti, budete mať záujem podieľať sa aj vy osobne na príprave, organizácii a rozvoji občianskych organizácií podobných „novodobým rytierskym rádom". Keď takýto čas vo vás dozreje, vo svojom okolí možno nájdete združenia a ľudí, ktorí budú mať najbližšie vašim vlastným víziám slobody a spoločne sa možno pokúsíte rozšíriť ich princípy, aktivity a plány.

2.5 ÚROVNE SLOBODY

Ako som už spomínal, ak máme získať späť autentickú slobodu, nenadiktovanú len ako „pseudo-sloboda" z klamstiev politikov, vlád a bankárov, bude treba začať definovať a realizovať slobodu *odspodu* - od občana - a postupne implementovať overené princípy na vyššie celky:

Najťažšie je oslobodiť sa ako jednotlivec. Sám stojím pred touto výzvou už dlhé roky a mnohokrát som sa pýtal, čo musí človek spraviť; aby sa skutočne zbavoval závislosti a nepriberal ďalšie. Čo nám bráni zmeniť náš život? Čo robíme zle? S čím začať? Ako som už spomínal sú to hlavne psychologické a finančné nástroje systému, ktoré nás zstrašujú, vydierajú a klamú, že „*to inak nejde*“. Preto je dôležité, aby sa človek postupne zbavoval týchto strachov, obmedzení a predsudkov a po malých krokoch získaval skúsenosť a poznanie, že to *ozaj ide aj inak*. Môžete začať od *poznania*, že sa dá žiť aj mimo mesta a nestratiť svoju životnú úroveň, ale transformovať ju na zdravšiu a zmysluplnejšiu. Následne môžete pokračovať *zistením*, že zmyslom života nemusí byť iba zarábať peniaze, ale stačí byť *užitočný pre druhých ľudí* a odmena príde následne ako prirodzený dôsledok. Postupne môžete *objaviť* čaro produkcie vlastných potravín - ako hobby - čo vôbec nemusí byť špinavá celodenná práca, ale občasná a príjemná aktivita s rodinou. Postupnou zmenou zdrojov príjmov môžeme nenásilne odpájať od infúzie starý skorumpovaný systém, ktorý tak bude slabnúť a my, slobodní ľudia, budeme *silnieť*. Budeme schopní venovať svoj čas a úsilie *nie zarábaniu peňazí*, ale oslobodzovaniu našich rodín a blízkych, komunít, obcí, miest a celých štátov. V ďalších častiach knihy sa budem postupne venovať všetkým aspektom závislosti na Systéme a stratégiám, ako postupne objavovať možnosti pre samostatnosť v jednotlivých úrovniach - od jednotlivca, rodiny, komunity až po štát.

2.6 MESTO A VIDIEK

Vo svojej vizionárskej poviedke "Cesta k moru" popisuje Svetoznámi klasik sci-fi, Arthur C. Clarke, planétu Zem v ďalekej budúcnosti, kde mestá už neboli potrebné. Ľudstvo dospelo vo vývoji tak ďaleko, že *mestá*, ako abnormálne zoskupenia nadmerného počtu ľudí, stavieb a infraštruktúry, *zanikli*. Ľudia žili šťastne v malých komunitách *roztrúsených* po planéte.

Prečo žijeme vlastne v meste? Vaša odpoveď môže byť individuálna avšak v jednom bode sa asi mnohí zhodnú: z vidieka prichádzajú ľudia do miest hlavne preto, lebo potrebujú "zarábať". Máme tu v meste zamestnanie, prácu a biznis. Stojí však život v meste naozaj za to? Ako veľmi sa musíme uskromniť, ak chceme žiť a zarábať mimo mesta?

Žijem 25 rokov v meste. Som skúsený obyvateľ Bratislavy. Vyskúšal som si bývanie v rôznych lokalitách. Žil som s mestom dostatočne intenzívne - kultúrne aj nekultúrne, študoval som, podnikal, pracoval, stretával sa s frajerkami a tiež som trávil diskusie na promenádach, počas dlhých letných večerov, s priateľmi a známymi zo všetkých príjmových skupín - od tulákov až po deti privatizérov. Celé tie roky mnohí hľadali prirodzené naplnenie, ktoré životný štýl v meste podľa mojej mienky len nahrádza. Ako plynie čas, zisťujem, že ja a ľudia v mojom okolí nie sú šťastnejší v meste priamo úmerne tomu, o čo viac zarábajú, ako ľudia mimo mesta. Zámerne neuvádzam „na vidieku“, pretože dá sa žiť mimo mesta a pritom nebyť „vidiečan“. Svoje rané detstvo som prežil s rodičmi a bratmi, v rozprávkovom prostredí prírody, v komunite mladých rodín na „malebných manželských internátoch“ v Bratislave, za botanicou záhradou, v blízkosti lodenice pri Karlovej vsi. V idylickom prostredí lužných lesov sme bývali v dlhých prízemných "Švédskych domkoch", plných mladých rodín študentov s deťmi. Ako päťročnému chlapcovi mi vôbec nevadilo, že sme nemali vlastnú kúpeľňu a že celý byt našej päťčlennej rodiny mal len dve miestnosti - bol som šťastný tak, ako každé dieťa, ktoré má hneď pod oknom trávnatý dvor, stromy, na ktoré sa dá vyliezť, mraveniská, ohniisko a kopec nezbedných kamarátov. V mojich šiestich rokoch však rodičia dostali od štátu "normálny byt" v krásnom novom paneláku v Devínskej novej Vsi, ktorý však obratom vymenili za dostupnejšiu lokalitu - mladú Petržalku začiatku 80. rokov. Kvôli práci chceli byť bližšie k centru a získať plný, „mestský životný štandard“.

Zamyslime sa teraz spolu, čo nám dáva *život v meste*, oproti *životu v prírode*, podľa klasického poňatia dnešného marketingu spotrebnej ekonomiky:

- Väčší výber zamestnania,
- Vyššie zárobky,
- Blízkosť infraštruktúry a obchodov,
- Dostupnosť zdravotnej starostlivosti,
- Väčší výber potenciálnych partnerov,
- Kultúrne vyžitie a možnosti zábavy,

- toto je moje *subjektívne* vnímanie hlavných argumentov, ktorými sa nás snaží systém udržať v mestskom prostredí a tým aj v závislosti na jeho infraštruktúre. Z mnohých reakcií o odchode z mesta však usu-

dzujem, že to, čo skutočne drží ľudí v meste, sú oveľa väčšie zbrane - vedomé aj nevedomé *manipulácie* pocitmi strachu, obáv a viny, pri myšlienke odísť z mesta:

- "Nenájdeš si prácu, z čoho budeš žiť!" a z toho sa odvíja:
- "Nebudeš mať kde bývať!"
- "Budeš bezdomovec!" (vyradíme ťa zo spoločnosti!)
- "Opustia ťa všetci blízki!"
- "Zomrieš od hladu!"
- "Nebudeš mať teplo a bezpečie! (zamrzneš, zabijú ťa divoké sily prírody!)"
- "Stratíš všetko aj seba!"
- "Máš rodinu, nemôžeš si dovoliť experimentovať!"
- "Čo na to povedia tvoji rodičia, keď ich opustíš!?"

- všetky tieto predsudky a obavy majú spoločný jeden zámer: udržať nás a našich blízkych prostredníctvom strachu a výčitiek, v moci systému v mestách v oddelenej jadrovej rodine, kde dodávky tepla, potravín, vody, elektrickej energie, ale aj vedľajších životných potrieb, ako bezpečia a sebarealizácie, sú absolútne závislé na systéme - ekonomicko-finančnom Systéme s veľkým S.

Už v predošlej kapitole som vyslovil hypotézu, že ak chce byť človek skutočne šťastný a prežiť *svoj* život na 100%, mal by sa *oslobodiť od manipulácií, vedúcich k závislostiam*. Nástrojom na odmietnutie manipulácií je už spomínaná *primárna nezávislosť od názoru druhých* - "asertivita". Každý jedinec je sám zodpovedný za svoje rozhodnutia a nemal by byť manipulovaný ani systémom, ani blízkymi, k iným postojom. Či už strachom alebo len výčitkami. Môžete postupne *získať pokojné sebedovetie* a povedať si - „som sám dostatočne schopný a znalý rozhodovať sa zodpovedne, mám právo meniť svoj názor a nie som nijako zaviazaný svetu, systému ani blízkym, či nadradeným ľuďom. Sám rozhodujem, kedy moje konanie zasahuje do slobody druhých - až tam sa končí aj moja sloboda.“

Ako však získate indície, že ste pravdepodobne manipulovaní? Jednoducho - spýtajte sa sami seba:

- Robím prácu, ktorá by ma bavila aj keby som za ňu dostával len životné minimum?
- Žijem s ľuďmi, s ktorými by som zostal aj keby mi nič materiálne nedávali?
- Žijem s partnerom, s ktorým by som žil aj keby som ho spoznal teraz?
- Splácam úvery? Splácam byt alebo auto?
- Mám dlhy?
- Môžem si dovoliť odísť zajtra na pol roka niekam do hôr?
- Ste závislý na čomkoľvek, čo podľa vášho úsudku, v konečnom dôsledku neprospieva vášmu životu alebo zdraviu?

Nie je to ľahké priznať si, že môžeme byť obeťami a niekedy aj aktérmi manipulácií - nielen Systému, ale aj blízkych, ktorí mu podľahli. Mám obavy, že *skutočné oslobodenie sa* od životného štýlu v meste je oveľa komplexnejší boj - metafyzický, až "šamanský" zápas o slobodu bytosti ako celku. Vyžaduje hlboké, až mystické pochopenie zmeny, potrebnej vo vnímaní sveta. Získať zas späť svoj život vyžaduje dlhodobé uvedomenie si svojich závislostí a záväzkov a ich postupné, spätné rozpúšťanie a zamedzenie opätovného zväzovania. Výchova, tradície, zákony, sľuby, zmluvy, záväzky, hrozby - poznáte niekoho, kto sa na to všetko vykašľal a skúsil žiť sám, podľa seba? V živote som stretol mnohých ľudí, ktorí sa o to pokúsili. Mnohí z nich sa riadia jednoducho podľa zákonov, ktoré nosí každý sám vo svojom srdci. Jeden z nich, BŠ, dosiahol svoje dno, keď odišiel na cestu do Afriky, bez konkrétneho cieľa. Strávil dlhý čas v najdivokejších a najodľahlejších miestach afrického kontinentu, často na pokraji smrti a hladu, ale aj besnenia občianskej vojny. Po dlhých pochodoch vyprahnutou divočinou vraj zabudol na obavy a potreby civilizovaného človeka. Aj v tých najťažších situáciách, keď mesiac nestretol človeka a skoro zomieral od hladu, mal stále sám seba. Vždy keď ho počujem rozprávať, cítim z jeho slov nesmiernu múdrosť a slobodu. Často spomínam na jeho výrok, že to, čo my tu v meste považujeme za hrozbu alebo problém, je vzdialené ešte mnoho úrovní od skutočného ohrozenia a problémov. Mesto a jeho „požiadavky“ vám pokojne môžu potom pripadať banálne.

Ak sa pokúsíte oslobodiť od života v meste - teda od platformy závislosti na systéme, potreby "zarábať peniaze", potreby nesklamať blíz-

kych, žiť podľa pravidiel, ak zrušíte aj záväzky voči sebe samému, *môžete získať*:

- Život v prírode, v zdravom prostredí, ktoré si sami vyberiete,
- Prácu, ktorá bude Vaším naplnením a životným poslaním,
- Blízkyh a priateľov, s ktorými budete len pre to, že s nimi *chcete* momentálne tráviť čas,
- Každý nový deň bude patriť len vám a vy sa rozhodnete, čo s ním urobíte,
- Obmedzíte vzťahy a vplyv ľudí, ktorí Vás zväzovali a využívali vás,
- Budete žiť *svoj* život takmer na 100%,

- *a vôbec Vám nebude vadit', že:*

- Budete zarábať oveľa skromnejšie z toho, čo vás momentálne baví,
- Nebudete "vlastniť" štandardnú nehnuteľnosť, ale budete možno bývať na rôznych miestach, skôr to bude pre vás príjemná zmena,
- Nebudete nakupovať v supermarketach neuzitočné veci za tisíce euro, ale len to, čo ozaj momentálne potrebujete,
- Budete cestovať vlakom, autobusmi a stopom a bude to pre Vás normálne,
- K lekárovi nebudete potrebovať chodiť, lebo budete žiť zdravo - ak však bude potrebné, vyliečite sa prírodou alebo vám pomôžu skutoční priatelia,
- Vaša matka a celá "pokrvná" rodina si spočiatku môžu myslieť, že ste čudný a nezodpovedný, ale budete mať okolo seba veľa ďalších úžasných ľudí, ktorí vás budú chápať a milovať takého, aký ste...

Je celkom dobre možné, že „vyst'ahovanie z mesta" môže byť aj váš symbolický nový začiatok a zásadný krok k oslobodeniu svojho života. V ďalších kapitolách sa preto budeme zaoberať práve otázkou „ako odísť z mesta a nezabiť sa".

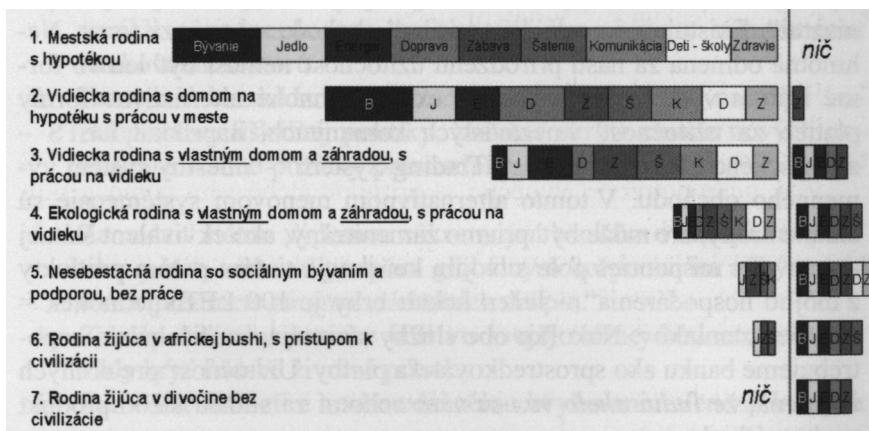
2.7 AKO MINIMALIZOVAŤ ZÁVISLOSŤ NA PENIAZOCH

O peniazoch sme veľmi otvorene hovorili, že okrem funkcie platidla medzi slušnými ľuďmi, sú tiež základným prostriedkom vydierania

a zotročovania tými, ktorí ich tvoria a požičiavajú. V dnešnom stave spoločnosti žiaľ platí, že čím viac sa zbavíte závislosti na peniazoch pri obstarávaní životných potrieb, tým budete slobodnejší od Systému a váš život sa vám vráti do vlastných rúk. Je dôležité si uvedomiť, že vlastne takmer vôbec nemusíme zarábať oficiálne peniaze Systému, ak si vieme zabezpečiť životné potreby vlastnou produkciou alebo bezplatne. Všetko, čo človek potrebuje k životu, nám bolo na tomto svete dané „od boha“ - zem, vzduch, vodu, slnko a prírodu. Nanešťastie, obývateľná zem je rozkradnutá a už nie je „verejná“. Voľné zásoby pitnej vody, čistého vzduchu a prírodné zdroje potravy, na tom tiež nie sú moc dobre - sú zdevastované a kontaminované. Správnymi krokmi sa však dajú tieto zdroje postupne trvalo oslobodiť a môžu slúžiť celým skupinám ľudí, nezávisle od klasického finančného systému.

Obrázok: Porovnanie životných nákladov platených peniazmi a zabezpečením z prírodných a vlastných zdrojov, prípadne od štátu:

Platené náklady na život Zdarma

UŽITOČNOSŤ PRE DRUHÝCH NAMIESTO PRÁCE

Ak sa chceme skutočne *oslobodiť od zarábania peňazí* a nepocitovať potrebu peňazí ako otroctvo a životnú nevyhnutnosť, potrebujeme zaviesť novú paradigmu - radikálnu zmenu myslenia a konceptu o zárobku a práci z dnešného stavu:

Dnes: „Zarábanie peniaze, aby sme mohli prežiť.“

- na novú paradigmu:

Zajtra: „Môj slobodný život je užitočný aj pre druhých - preto dostávam odmenu na základe svojej užitočnosti pre druhých.“

Mám hypotézu, že v každom zdravom človeku je zmysel pre prirodzené *potešenie z užitočnosti*. Túto schopnosť, byť prospešný okoliu, nám opätujú druhí ľudia priazňou, vďakou a odmenou. A práve odmenu môžeme dokonca asertívne požadovať za našu užitočnosť. Často uvažujem nad súvislosťami, že možno práve nedostatok *užitočnosti pre druhých* je tým dôležitým nedostatkom globálnych ekonomických podmienok, ktoré spôsobujú globálnu finančnú krízu. Je to *nedostatočné krytie ekonomických aktivít užitočnosťou*. Bolo stvorených príliš veľa virtuálnych peňazí a zaplatených mnoho služieb, ktoré nemali aspekt užitočnosti pre spoločnosť a ľudí. Následne však banky a privatizéri platili za naše štátne majetky týmito „bez-úžitkovými peniazmi“. Existuje výmena „bártrového“ obchodu - tovar za tovar. Nehmotná odmena za našu prirodzenú užitočnosť nemusí byť len vo forme štátom vydávaných peňazí - existujú mnohé alternatívne formy platieb za užitočnosť v nezávislých komunitách, napríklad LETS - z anglického „Local Exchange Trading System“ - miestny systém výmenného obchodu. V tomto alternatívnom menovom systéme nie sú žiadne úroky, ale môže byť priamo zameniteľný, ako ekvivalent štátnej meny: „Ty mi poorieš pole s tvojim koňom, ja ti dám potom produkty z môjho hospodárenia“ - Jeden hektár orby je 100 LETS jednotiek = 10 vriec zemiakov. Nakoľko obe služby sú realizované lokálne, nepotrebujeme banku ako sprostredkovateľa platby. Užitočnosť pre druhých znamená, že *ľudia okolo vás* sú vám ochotní za službu alebo produkt poskytnúť odmenu.

Každopádne, nejde len o užitočnosť materiálnu - vedci, lekári, liečitelia, projektoví manažéri, učitelia, vedúci pracovníci, administratíva a umelci, poskytujú pre spoločnosť svoje schopnosti a služby ako *ne-materiálne* hodnoty. Ich uplatnenie v LETS je však oveľa náročnejšie, nakoľko produkty ich práce sú zhodnotené v oveľa dlhšej časovej mierke a sú ťažko kvantifikovateľné. I tento aspekt však má riešenia, ktoré načrtnem v nasledujúcej kapitole.

2.8 RIEŠENIE INFLÁCIE - DOPLNKOVÁ ÚŽITKOVÁ MENA

Položme si hypotetickú otázku - čo by malo byť inak, ak zlyhá súčasný peňažný systém a bude príležitosť vytvoriť nové peniaze a pravidlá celého finančného mechanizmu? Čo by mali štáty a ich občania požadovať od novej meny a systému peňazí, ak Euro, Dolár, Frank, Libra, Jen a iné meny prestanú byť schopné naplňovať funkciu pokrývania životných potrieb občanov a ekonomiky? Ak napríklad špekulácie s derivátmi, kumulácia peňazí v daňových rajoch, odliv kapitálu a nezmyselné investície, sa úplne vymknú kontrole a nebudú schopné plniť funkciu pre prosperitu národov a ľudstva ako celku? Čo ak zistíme, že systém peňažníctva, ako ho poznáme dnes, **zlyhal??**

Moje osobné kritériá pre zásadné zmeny v monetarnej politike by boli nasledovné:

1. Vo všeobecnosti vrátiť kontrolu nad peniazmi *štátom* a ich občianskym záujmom - všetky dnešné legálne emitované peniaze vznikli pôvodne de-jure len ako *pôžička občanov* súkromnému bankovému sektoru.
2. Zamedziť bezmedznému „*tlačeniu*“ peňazí - ako nástroju korpumpovanej fiskalnej politiky, zastaviť skryté emisie nových peňazí pre vládne pôžičky prostredníctvom predaja štátnych dlhopisov.
3. Zamedziť štátnu výpomoc súkromným bankám ovládajúcim politiku a štát, zastaviť podporu globálnym korporáciám a iným štátom v predmete záujmu vládnych skupín.
4. Zabezpečiť, aby peniaze boli vo svojej reálnej hodnote schopné vždy kryť ľudské životné potreby.
5. Zamedziť inflácii a neobmedzenému zvyšovaniu cien základných vstupov.
6. Zabezpečiť, aby kapitál a peniaze vnímali a odrážali aj *dlhodobé* záujmy národov a ľudstva - trvalo udržateľného životného prostredia a rozvoj civilizácie ako celku
7. Obmedziť možnosť extrémnej kumulácie peňazí, obmedziť množstvo umelých pseudo-peňazí a derivátov, odlivu peňazí a prírodných zdrojov z pôvodných krajín, napríklad cez daňové raje.

V nasledujúcich *víziách o mene budúcnosti* si dovoľím významnú mieru kreativity a upúšťam uzdu fantázii. Ak chceme v budúcnosti prekonať manipulácie s peniazmi a infláciu, je nutné zabezpečiť dostatočné krytie ľudských potrieb, inými slovami by mala vzniknúť Bezinflačná úžitková mena, ktorá by vždy predstavovala svoju reálnu hodnotu - bola by trvalo viazaná na schopnosť uspokojenia potrieb ľudského života. Toto je už z časti známy koncept „Konštantného dolára“, používaného na kontrolu inflácie, väzbou na zmenu indexu spotrebiteľských cien - teda na infláciu.

Zdroj: http://en.wikipedia.org/wiki/Price_stability#Cost-of-living_allowance

AKO SA MERIA INFLÁCIA

Odhliadnime začas od zásadného postoja Rakúskej ekonomickej školy, že inflácia je spôsobená len/hlavne prilievaním umelých peňazí do ekonomiky a pozrime sa, aké ďalšie vplyvy môžu byť hlbšie. Podľa ekonomickej teórie Monetaristov je ekonomika v rovnováhe, ak úroveň cien krát reálna spotreba („nominálna spotreba“) je rovná množstvu peňazí a rýchlosti ich obehu v ekonomike („nominálna ponuka peňazí“), čo vyjadruje rovnovážnu rovnicu:

$$M \cdot V = P \cdot Q$$

kde:

- M je množstvo peňazí v ekonomike
- V je rýchlosť cirkulácie peňazí v konečných výdavkoch - množstvo spotrebných transakcií s tými istými peniazmi
- P predstavuje mieru *zvýšenia cien* vyjadrenú indexom spotrebiteľských cien
- Q predstavuje index reálnej hodnoty konečných výdavkov, spotrebovaných v ekonomike

Monetarna politika často monitoruje infláciu v pomere k HDP (napríklad podmienky EÚ na vstup do EURO zóny), čo ale vnáša do tejto rovnice nekonzistenciu medzi dvomi parametrami:

- a) inflačným indexom cien P , ktorý je síce meraný v spotrebiteľských cenách typických pre domácnosti, ale súčasne viaže infláciu ku:
- b) celkovej produkcii a HDP, kde je však okrem výdavkov domácností zarátaná aj suma výdavkov celej ekonomiky, výdavky štátneho rozpočtu, investícií a bilancia exportu.

Táto nekonzistencia môže viesť k dojmu, že ak napríklad štát zvýši svoje výdavky o 10% (stúpne HDP), alikvotné môže stúpnuť aj monetarna inflácia (množstvom natlačených peňazí a zvyšovaním cien vstupov) bez toho, aby to pocítili spotrebiteľia na pozitívnom zvýšení svojich nákupov. V nasledujúcej tabuľke je aktuálny zoznam spotrebných produktov pre výpočet inflácie pre Slovenskú republiku z 22.2.2010 aj s váhou podľa ich významu v spotrebe obyvateľstva podľa štatistického úradu SR:

Odbor CO-ICOP	Názov odboru COICOP	Stále váhy v percentách
	Úhrnný index spotrebiteľských cien v tom:	100%
01	Potraviny a nealkoholické nápoje	18,4%
02	Alkoholické nápoje a tabak	4,4%
03	Odevy a obuv	4,6%
04	Bývanie, voda, elektrina, plyn a iné palivá	25,4%
05	Nábytok, bytové zariadenie a bežná údržba domu	7,1%
06	Zdravotníctvo	3,7%
07	Doprava	7,9%
08	Pošta a telekomunikácie	3,8%
09	Rekreácia a kultúra	8,5%
10	Vzdelávanie	1,5%
11	Hotely, kaviarne a reštaurácie	6,9%
12	Rozličné tovary a služby	18,4%

AKTUÁLNE HYPOTÉZY O VZNIKU INFLÁCIE

Na základe uvedených vzťahov predkladám nasledovné hypotézy o inflácii, na troch postupne zvyšujúcich sa úrovniach zložitosti štruktúry. Vyberte si tú, ktorá sa vám bude zdať reálnejšia:

Hypotéza 1: „Monetarna inflácia je v úplne v poriadku, ako dôsledok prirodzeného rastu ekonomiky“

Ak chce Systém udržať nízky medziročný rast indexu spotrebiteľských cien P v rovnici $M.V = P.Q$, prezentuje takúto príčinnosť:

1. Mierne stúpajúce platy a lepší životný štýl občanov *zvyšuje ich celkové výdavky* na spotrebu výroby a služieb Q ,
2. Štát sleduje zvyšujúcu sa produkciu (HDP) a s ňou spojenú spotrebu Q a preto *mierne zvyšuje* množstvo peňazí v ekonomike M , avšak len v takej miere, koľko rastie spotreba Q ,
3. V dôsledku zrýchľovania sveta obchodu *mierne rastie* aj rýchlosť cirkulácie peňazí V ,

Záver z hypotézy 1: „Všetky variabilné premenné M , V , Q prirodzene mierne stúpajú - ekonomike sa darí, preto obchodníci a dodávatelia tiež *automaticky* zvyšujú ceny P . Následná cenová inflácia je úplne prirodzená a je to daň za to, že sa máme dobre - máme všetkého stále viac - produktov, služieb, zdrojov a tiež rýchlejšie točíme peniaze." - Toto je štandardný prístup spotrebného ekonomického systému 20. storočia k fenoménu inflácie.

Hypotéza 2: Monetarna inflácia je stabilizátor ekonomiky:

1. Vďaka pokroku vo svete vzniká množstvo nových výrobkov a služieb - trvalé rastie aj ich finálna spotreba a výdavky Q - teda množstvo skonsumovanej výroby a služieb z HDP (bohatne výroba a služby, financujú ich banky).
2. Ako žiaduci dôsledok na potlačenie „deflačného“ účinku zvyšovania ponuky tovaru a služieb, monetarný systém doladuje množstvo peňazí v ekonomike M (bohatnú banky na pôžičkách).
3. Výsledok je ten, že sa *zámerne* podporí mierne vyššia *cenová inflácia*, teda zvýšenie spotrebiteľských a iných cien. Deje sa to však hlavne zvyšovaním cien *vstupov*, ako sú cena ropy, elektrickej energie a odvodov (zvýši sa tak pridaná hodnota dodávateľom vstupov, chudobnie spotrebiteľ)

Záver z hypotézy 2: Nakoľko stúpa finálna spotreba Q (predstavujúca množstvo skonsumovanej reálnej výroby z HDP) a do systému je tiež prilievané množstvo peňazí M , úmerne sa zvyšujú aj ceny základných vstupov a objavuje sa *cenová inflácia*.

Hypotéza 3: Inflácia je skrytá daň, ktorá kryje extrémne výdavky štátu, zisky finančných inštitúcií z nadmernej tvorby peňazí a umožňuje spotrebou neužitočné rastúcej výroby tovarov a produkcie služieb.

1. Finančníci a ich štátni prisluhovači potrebujú platiť svoju gigantickú mašinériu na ovládanie Systému, preto do ekonomiky prilie-

vajú neobmedzené a neužitočné (pre ľudí, ich majiteľov) množstvo virtuálnych peňazí M , hlavne prostredníctvom vládneho zadlžovania.

2. Globálni majitelia stále vzácnejších zdrojov - ropy, surovín a energie - udržujú rastúci trend cien týchto vstupov do výroby paralelne s rastúcimi peniazmi M , takže sa prejavuje na koncových spotrebiteľských cenách - index cien konštantné stúpa.
3. Globálni producenti (nie obchodníci) produkujú nadbytočné a neužitočné produkty a služby, stále vo väčších objemoch a stále drahšie, preto Systém tlačí na konzumáciu - jeho marketing núti občanov do spotreby a výdavkov Q - prevažne neužitočných potrieb (pre život ľudí), ale aj vynútených nákladov - napríklad finančných služieb, liekov, spotreby vlád, investícií do nehnuteľností a rôznych povinných poplatkov, nehovoriac o zbytočnom luxuse. Na to všetko je potrebné stále viac peňazí M , ktoré si požičiava ekonomika a občania od súkromných bánk a generujú tak úroky.

Doplnok k hypotéze č. 3 od r. 2009:

Peňazí v systéme bol posledné desaťročia prebytok, avšak:

4. Spotrebiteľia odmietajú nakupovať nezmysly a luxus v dobe „krízy“, teda:
5. Cirkulácia peňazí V od roku 2008 prudko klesá - peniaze sa netočia, zisky neplynú ani z predaja luxusného tovaru, ani z úrokov spotrebiteľských úverov, takže sa prilieva gigantické množstvo našich štátom vydaných peňazí MO ako „podpora ekonomiky“ do rúk krachujúceho bankového systému.
6. V Systéme tak máme od r. 2009:
 - riadené zvyšovanie množstva peňazí M ,
 - prirodzené znižovanie produkcie, ako dôsledok znižovania spotreby a reálnej hodnoty konečných výdavkov Q ,
 - prirodzene klesajúcu rýchlosť cirkulácie peňazí vo finálnych výdavkoch V , ako dôsledok znižovania výdavkov,
 - riadene stúpajúci index cien P kvôli nezlomným cenám prírodných zdrojov.
7. Spotrebiteľia majú stále menej reálnych peňazí - prebieha „Devalvácia pracovnej sily“ - nominálne mzdy spotrebiteľov sa síce mierne „valorizujú“, ako zámer vyrovnat' vplyv cenovej inflácie, avšak globálne korporácie zvyšujú recipročne aj množstvo požadovanej práce, automatizácie a produktivity na zamestnanca -

každý mesiac musí pracovník vykonať viac práce, až nakoniec je možné znížiť stav zamestnancov. Reálna suma práce, vykonanej v západnej ekonomike, takmer nestúpa (v Číne a nízko nákladových krajinách naopak) - iba menej ľudí pracuje za vyššie peniaze. Stúpa počet nezamestnaných, čo sa prejavuje zas v znižovaní spotreby.

Záver z hypotézy 3: V ekonomike je tlak na spotrebu *nadbytočných a neužitočných* produktov nafúknutej produkcie výrobcov aj štátnych služieb, ako dôsledok potreby *točiť nadmerné* množstvo peňazí. Zároveň ropné a zdrojové kartely *nechcú znižovať* ceny vstupov, čo spolu s tvorbou *umelých* peňazí vplýva na výsledné *zvyšovanie nominálnych cien* - cenovú infláciu. Klesá množstvo zamestnaných s príjmom a na trhu je stále menej peňazí na spotrebu. Dôvera v ekonomiku a monetárny systém je natoľko narušená, že prebieha úverová kríza - *klesá spotreba, klesá rýchlosť ekonomiky*, ako aj *pokles množstva peňazí* v ekonomike - deflácia. Spúšťa sa deflačná špirála a nastupuje ekonomická depresia.

Zdroj: www.elliottwave.com/club/protected/pdt7deflatori/deflation_full.pdf

OPATRENIA PROTI ZLYHÁVANIU MONETÁRNEHO SYSTÉMU

Podľa mojej skromnej mienky občana, ergo „zákazníka“ monetárneho systému, najreálnejšia hypotéza z predošlej kapitoly o pôvode monetárnej krízy je tretia, záverečná. Ako koreň problému dnešnej globálnej ekonomiky vidím *zlyhanie prirodzeného trhového mechanizmu* - produkujú sa *neužitočné a nepotrebné* služby, za *predražené* vstupné náklady a zároveň bolo celé desaťročia *kontraproduktívne* zvyšované množstvo peňazí v ekonomike. Užitočnosť pritom definujem *vo vzťahu k spotrebiteľovi* - občanovi a civilizácii ako celku.

Na základe dôvery v hore uvedenú hypotézu by sa moja predstava protiopatrení skladala z 5 krokov:

1) **Začať produkovať užitočné a potrebné hodnoty** - pre človeka a jeho život. Zároveň, na vyrovnanie podľa vzťahu „nominálna spotreba“ je úmerná „nominálnemu toku peňazí“ ($M.V=P.Q$), by bolo potrebné:

2) **Znížiť spotrebné ceny** - *zvýšila by sa tak nominálna aj reálna spotreba*, avšak to by museli znížiť ceny hlavne dodávateľia vstupov - ropy, energie a štát svoje dane - obchodníci to nevyriešia.

3) **Zastaviť prísun MO peňazí do systému** - ktorý cenovú infláciu iba zvyšuje, čo je príčina znižovania spotreby a cirkulácie peňazí - žiadne výpomoci, záchranné balíčky finančným inštitúciám a vládam - čo je zdravé, to nech prežije.

4) **Presun existujúcich peňazí z rúk bankárov do rúk spotrebiteľov** - otvoriť nové pracovné miesta a začať platiť mzdy - čo by zvýšilo spotrebu; alebo keď nie je dostatok práce:

5) **Rozdať nahromadené peniaze a zdroje** - formou sociálnych fondov, grantov nadácií, základného nepodmieneného príjmu obyvateľom (podobne ako Billa Gates navrhuje rozdať polovicu majetku miliardárov na charitu alebo na poukážkový systém S.N.A.P. na potraviny v USA).

Niekde tie spotrebované doláre a eurá musia predsa byť. Sú všetky ne-bodaj v Číne? Majú ich španielske stavebné megafirmy? Alebo sú na blízkom východe? Devízové zásoby Číny sú najvyššie na svete - v roku 2009 prekročili 2 bilióny dolárov (anglicky 2 trilióny), čo je desatina peňazí M1 na svete a takmer tretina všetkej hotovosti MO! Ak potrebujeme späť peniaze, rozhýbme investície Číny u nás na západe a predávajme naše výrobky a služby v Číne! Alebo jednoducho - vytvoríme si novú menu a na starú zabudnime.

NOVÁ PARADIGMA FINANČNÉHO SYSTÉMU A MENY

Nemyslím si, že vybudovať funkčný systém peňazí bude jednoduchá úloha. Avšak predstavu nových peňazí si môžeme definovať rovnako ako každý občan, ktorému majú peniaze slúžiť. Ide o zásadnú konceptuálnu zmenu v myslení ľudí, politikov, ekonómov aj finančníkov - novú paradigmu krytia peňazí tak, aby pokrývali všetky ľudské potreby a boli nimi zároveň kryté. Mohlo by to znamenať učiť sa odzovnu emitovať a distribuovať peniaze tak, aby slúžili v dlhodobý prospech civilizácie a prekopať základy krátkodobej monetarnej politiky. Som však presvedčený, že tento teoretický koncept môže odpovedať na otázky o novej mene, ktoré ešte len prídu, ak sa svet presvedčí sám, že starý systém nekrytých peňazí zlyhal. Predkladám tu *hypotetickú teóriu*, ako jednu z možností ako naplniť kritériá dlhodobej užitočnosti novej meny. Cieľom tohto riešenia je vyhnúť sa možným príčinám zlyhávania menovej politiky uvedených v predchádzajúcich hypotézach.

Vychádzajme z pôvodného poslania peňazí - ako *nástroja na výmenu užitočných hodnôt, ale aj zdroja úspor vo vlastníctve občanov*. Spotrebiteľov zaujíma *dlhodobá rovnováha príjmov a cien*:

Nominálna hodnota > Reálna hodnota.

_____ alebo:

<i>Peniaze, čo mám na život denne, ročne a našetrované za celý život</i>	- sú viac alebo rovné:	<i>Sume denných, ročných a celoživotných výdavkov na život</i>
--	------------------------	--

- tak, aby bolo možné kupovať *stále rovnaké, prípadne zvyšujúce sa množstvo „životných potrieb a služieb“* - teda udržať dlhodobý „reálny tok nákupov“ a udržať tak svoju životnú úroveň. Problémom dnešných peňazí a kapitálu je však jeho „*krátkozrakosť*“. Práve vďaka inflácii nie sú schopné peniaze odrážať dlhodobejšie potreby a užitočnosť pre ľudstvo a jeho prostredie ako celok. Potrebujeme navrhnúť také krytie meny, ktorou človek a civilizácia budú schopní ohodnotiť produkty a služby prejavujúce sa v perióde rádovo celého ľudského života. Za týmto účelom môžeme zaviesť **časovú expiráciu rôznych zložiek emitovanej meny**. Ak chceme kvantifikovať sumu dlhodobých a celoživotných potrieb človeka do inflačnej rovnice, je podľa mojej mienky nutné zarátať nielen „dennú spotrebu“ zo *spotrebiteľských cien* tovarov a služieb „ Q_0 “>- uvedenú v tabuľke vyššie, ale mala by byť doplnená o sumu „*dlhodobo konzumovaných potrieb*“ na 2 vyšších úrovniach výdavkov reálnych hodnôt:

Q_r - ročné periódy spotreby - náklady kúrenia v sezóne, dovolenky, výročné oslavy a kultúra, sezónne opravy domu, opravy vozidla, sezónne náradie, osivo, ale aj náklady na správu štátu a obce - na rok na 1 priemerného obyvateľa krajiny alebo zeme,

Q_l - celoživotné periódy spotreby - náklady na štúdium, výstavbu obydli, obstarávanie dlhodobého majetku, výnimočné životné situácie, zabezpečenie detí, dlhodobého poistenia, výstavbu diaľnic, infraštruktúry, obrany a vedeckého rozvoja na 1 život na priemerného obyvateľa krajiny alebo zeme.

Tieto 3 rôzne zložky meny by sa dali zakomponovať tou istou menovou jednotkou, avšak s tromi (prípadne viacerými) časovými

expiráciami. Nemôžeme totiž považovať za dostatočné len sumačné navýšenie pôvodného indexu spotreby Q o „sumu celoživotných potrieb“ vyjadrené v tej istej jednotke - teda v mene krytej krátkodobými záväzkami. Pre účely dlhodobo produkovaných a čerpaných potrieb sú potrebné tiež peniaze kryté dlhodobými záväzkami. Práve dlhodobé škody na životnom prostredí, na zdrojoch vody a potravín, na fyzickom a duševnom zdraví, ako aj na kultúre civilizácie sú páchané práve vďaka nezáujmu krátkozrakých peňazí, ktoré dnes vyjadrujú spotrebu hamburgerov a Coca-coly. Nakoľko tieto dnešné peniaze nie sú kryté ničím a ich budúcnosť je vždy neistá, prudko strácajú svoju hodnotu v čase a nezaujímajú ich, čo bude o 50 rokov. Naopak *zisky* z environmentálnej ochrany Vysokých Tatier sa nedajú vyjadriť iba peniazmi a hodnotami „dennej spotreby“. Ochránari by tak získavali za svoju prácu ako odmenu aj strednodobé a dlhodobé zložky meny, nakoľko ich činnosť umožňuje strednodobú rekreáciu ľudí, ale aj dlhodobo zabezpečuje kontinuitu prírodného dedičstva. Táto zdanlivá komplikácia s expiráciou meny by však dokonale vyjadrovala napríklad *cenu benzínu*, ako cenu zloženú nielen z nákladov na jeho ťažbu a výrobu, ale obsahovala by aj cenu „dlhodobých peňazí“ za negatívny vplyv na životné prostredie a dlhodobú ekológiu ako hodnotu človeko-život Q_i . Cena benzínu by tak musela pokrývať poplatok za licenciu za ťažbu ropy v „dlhodobých peniazoch“. Výsledná rovnica by tak bola rozdelená na jednotlivé časti potrieb ekonomiky s rôznou expiráciou a periódou užitočnosti, ale aj peňazí:

$$(M_iMYMI) V = P_DQ_D \pm PYQ_M \pm P_iQ_i$$

- kde je:

$PDQD$ - index dennej spotreby krát suma denných výdavkov (Day)

$PYQY$ - index krát suma ročných výdavkov (Year)

P_iQ_i - index celoživotnej spotreby krát časť celoživotných výdavkov (Life)

MQ - peniaze kryté krátkodobo „Day“

MY - peniaze kryté strednodobo „Year“

M_i - peniaze kryté dlhodobo „Life“

Spočiatku by takáto experimentálna mena mohla fungovať ako „doplnkový“ monetarný systém k tomu dnešnému. Prevádzkovaný by mohol byť decentralizovane, ako tisíce nezávislých mikro-bánk. Tie by boli prevádzkované verejným softvérom, ako elektronický open-source

LETS systém na úrovni komunit, s lokálnou dôverou a autorizáciou, avšak globálne prepojený peer-to-peer komunikáciou s využitím unifikovaných komunikačných protokolov, digitálneho podpisovania a verejne definovaného ratingu.

ŽIVOTNÝ CYKLUS NOVEJ DOPLNKOVEJ MENY

V klasickej ekonómii Adama Smitha existuje väzba meny na jednotky práce, ako kúpnej jednotky, čo determinuje monetarne hodnoty na „hodiny potrebné na zarobenie daného produktu“. Dovolím si postulovať, že život každého - aj zdanlivo neproduktívneho človeka - teda aj samotná existencia nezamestnaného, matky na materskej, mysliaceho filozofa, cítiaceho umelca alebo právnik, má nejakú základnú elementárnu hodnotu pre spoločnosť - nezávisle od toho, či produkuje dnešné peniaze, alebo obchodovateľné produkty. Z mnohých, vcelku dôveryhodných štúdií vyplýva, že vďaka technologickej nezamestnanosti už čoskoro nebude možné požadovať prácu ako podmienku príjmu, pokrývajúceho základné životné potreby.

Zdroj: <http://www.zakladnvpriem.sk>

Štáty postupne zavádzajú systém sociálnych dávok, ktoré sa snád' časom pretransformujú na „základný príjem“. V Nemecku bol tento koncept inšpirovaný antropozofiou, známy ako „Grundeinkommen“. *Tento prístup navrhuje, že každému občanovi štátu prislúcha právo na pokrytie svojich základných životných potrieb - ako základný príjem.*

Podľa môjho návrhu delenia expirácie meny na tri úrovne by základný príjem následne odrážal takúto štruktúru výdavkov a spotreby:

1 zabezpečený človeko-deň - „1 MD - Man-day“ - jedlo, preprava, služby, spotreba vody a el. energie, ale aj náklady na TV vysielanie štátnej TV na deň na priemerného obyvateľa krajiny alebo zeme,

1 zabezpečený človeko-rok - „1 MY - Man-Year“ - náklady kúrenia v sezóne, dovolenky, výročné oslavy a kultúra, sezónne opravy domu, opravy vozidla, sezónne náradie, osivo, ale aj náklady na správu štátu a obce - na rok na priemerného obyvateľa krajiny alebo zeme,

1 zabezpečený človeko-život - „1 ML - Man-Life“ - náklady na štúdium, výstavbu obydlia, obstarávanie dlhodobého majetku, výnimochné životné situácie, zabezpečenie detí, dlhodobého poistenia, vý-

stavbu diaľnic, infraštruktúry, obrany a vedeckého rozvoja na 1 život na priemerného obyvateľa krajiny alebo Zeme.

Na zabezpečenie priemerného ľudského života by tak následne bolo potrebné zabezpečiť produkty a služby v sume:

1. Každý deň sumu 1 MD zabezpečeného človeko-dňa
2. Každý rok sumu 365 MD zabezpečených človeko-dní *plus* 1 zabezpečený človeko-rok MY
3. Počas života, okrem predošlého aj sumu predošlých dní MD a rokov MY *plus* 1 ML zabezpečeného človeko-životu

Ako by vyzeralo následne riadenie emisie základného príjmu v bezinflačnej úžitkovej mene? - tu prichádza unikátne riešenie bezinflačného mechanizmu: suma emisie „nových peňazí“ za rok, v 3 zložkách meny, by závisela od počtu účastníkov v komunite danej emisnej mikro-banky a ich aktuálneho veku v danom roku - obec s 300 obyvateľmi by *emitovala* v celkovej sume:

Ročne:

1. 300 x 365 MD zabezpečených človeko-dní
2. 300 MY zabezpečených človeko-rokov
3. a pomernú časť z 300/(priemerný vek úmrtia, napríklad 72 rokov) zabezpečených človeko-životov ML

Množstvo základného príjmu úžitkovej meny by tak bolo priamo úmerné počtu ľudí a ich vekovému zloženiu vkaždej komunite.

Úvodná emisia doplnkovej meny

Okrem distribúcie základného príjmu by naštartovanie novej doplnkovej meny mohlo prebehnúť ako množstvo nezávislých úvodných emisií - globálne a nezávisle, prostredníctvom stoviek decentralizovaných serverov mikro-bánk, ktoré by boli nezávislé a slúžili by pre každú uzavretú komunitu s dostatočnou vzájomnou dôverou. Základnou jednotkou by mala byť univerzálna, všade rovnako platná hodnota - napríklad 1 hodina manuálnej práce nekvalifikovaného človeka. Následne náročnejšie a žiadanejšie práce, služby a produkty by boli vyjadrené násobkom tejto jednotky. Emisia by bola realizovaná iba v hodnote a v čase, v ktorej by bola pokrytá prácou alebo zdrojmi, ktoré by boli ochotní účastníci „vložiť“ do mikro-banky.

Zabezpečenie proti hromadeniu meny - by umožnila expirácia presne podľa doby krytia danej emisie konkrétneho účastníka. Expirácia jednotlivých zložiek meny by tak nútila účastníkov reálne použiť svoje doplnkové peniaze v danej perióde platnosti a zároveň by potláčala nadbytočné sporenie.

Zásadnou zmenou paradigmy tejto doplnkovej meny by bola jej jednorázovosť. Ihneď pri započítaní platby - ak zaplatíte svojimi peniazmi, v podstate nimi znížite svoj dlh voči svojej mikro-banke, ktorá vám peniaze vydala. Prebehne likvidácia použitých peňazí, ako vyrovnanie dlhu, ktorý ich v podstate kryl. Dotyčný príjemca vašej platby nemá žiadny nárok na akúkoľvek kumuláciu „vašich“ zaplatených prostriedkov - zníži sa mu však jeho záväzok o služby, ktoré vám poskytne. Špecifická by však bola doba expirácie pre prostriedky získané ako základný príjem, za ktoré by ničila celá komunita mikrobanky spoločne. Tieto solidárne prostriedky by však mali byť rovnako kryté záväzkom poskytnutia práce alebo zdrojov jednotlivých účastníkov. Celá komunita mikro-serveru by sa musela vyskladať na krytie týchto solidárnych prostriedkov časťou zo svojich peňazí aj v prospech menej produktívnych participantov. Jednotlivé zložky základného príjmu by tak mali rozdielne expirácie:

1 MD - dňová zložka by vyžadovala krytie záväzkami počas doby zhruba do 1 roka

1 MY - ročná zložka by vyžadovala krytie záväzkami zhruba na obdobie 3-4 rokov

1 ML - životná zložka by expirovala v periódach desiatok rokov, čo je perióda produktívneho života človeka, za ktorú vyštuduje, postaví si obydlie a vychová deti. Pomer týchto zložiek - MD/MY/ML poskytovaných spolu ako 100% základného príjmu, by si definovala každá komunita na základe krytia skutočnými produktmi v jednotlivých periódach. Záväzok poskytovať tieto zdroje by mohol mať plnohodnotnú právnu formu a ručenie. V prípade neplnenia záväzku by vydané zdroje stratili krytie - zanikli by a revokovali by sa certifikačnou autoritou - mikro-bankou, ktorá ich vydala. Každopádne by však malo platiť, že použité peniaze by neslúžili znovu ako „obeživo“, ale skôr ako poukážky na tovar a služby, ktoré zaniknú v momente ich použitia. Ak by použité neboli, vypršala by ich platnosť po dobe krytia ich pôvodným ručiteľom.

Tento prístup k životnému cyklu meny v podstate v pravidelnom intervale vracia moc nad účelom využitia peňazí do rúk svojim

majiteľom - účastníkom ekonomického systému, ktorí kryjú dané emisie svojou prácou a zdrojmi, ktorými disponujú.

Zavádzanie úžitkovej meny do obehu v národnej ekonomike

Teoreticky prichádzajú do úvahy dve základné cesty, ako v budúcnosti zaviesť úžitkovú menu aj do národnej ekonomiky:

1. **Prostredníctvom centrálnej banky** - Ak by sa komunity makro bánk dobrovoľne dohodli na sociálnych „daniach štátu“ a na centralizácii poskytovania základného príjmu na národnej úrovni, základný príjem by získal každý obyvateľ bezpodmienečne od štátu. Avšak len do tej výšky, do akej by bol krytý reálnymi produktmi a službami vyčlenenými v rámci solidarnosti z produkcie štátu a jednotlivých komunít. Významným prvkom by mohlo byť postupné uvoľňovanie týchto prostriedkov obyvateľstvu - aj na dennej báze, čo by zamedzilo kumulovaniu majetku a zabezpečiť tak stabilitu „príjem = spotreba“.
2. **Prostredníctvom komerčných bánk a mikrobánk** - by mohli dávať do obehu túto menu ako doteraz - avšak iba ak by získali kryté peniaze zo spoločných vyčlenených zdrojov určených na úvery z daní a poplatkov krytých reálnou produkciou - dnes známym HDP. Následne by mohli poskytovať úvery obyvateľstvu a podnikateľom len formou bezúročného požičiavania - nakoľko v koncepte úžitkovej mene sme si postulovali *nemožnosť vytvárať dodatočné peniaze bez ich krytia zdrojmi*. Ako zdroj príjmu by však mohli participovať na vyprodukovaných statkoch, podobne, ako je to v islamskom bankovníctve dnes.

Definovanie ceny hodinovej práce účastníkov, ako aj iných zdrojov ako výrobných prostriedkov za účelom ponuky pre ostatných užívateľov doplnkovej meny by prebiehalo rovnako, ako doteraz - *riadené trhom* a realizované online, *priamym oceňovaním všetkými účastníkmi* - podľa toho, ako si vážia daný zdroj a jeho potenciál zabezpečiť svoje potreby.

AKO OTESTOVAŤ DOPLNKOVÚ ÚŽITKOVÚ MENU UŽ DNES

Štátne peniaze sa určite budú ešte nejaký čas tlačiť nekryté, cena zlata a komodít môže kolísať, produkcia zbytočných služieb a produktov môže byť vytrvalá - čo je už však dnes realitou a navždy platnou me-

nou je *hodnota naplneného ľudského života*. V prvých sekciách tejto kapitoly som len principiálne načrtnol nový koncept úžitkovej meny, ako však bude vyzerat' v skutočnosti, budeme musieť testovať a optimalizovať v menších komunitách - firmách nového typu, obecných združeniach, družstvách a spoločenstvách - jednoducho v skupinách s dostatočnou vzájomnou dôverou a vymožitelnosťou záväzkov.

Predstavme si, že sa nám v živote podarí úspešne zbaviť 75% nadbytočných a neužitočných nákladov, na ktoré bolo inak treba peniaze Systému. Stále tu však bude otázka zvyšných 25% nákladov, ktoré zabezpečujú pokrytie prepojenia na terajší Systém a civilizáciu - napríklad výrobu špeciálnych nástrojov, techniky, komunikáciu a zdravotníctvo. V prípade rozsiahleho rozšírenia slobodných komunitných mikro-bánk bude možné zabezpečiť aj tieto dodatočné služby internou menou - ktorá môže využiť práve *koncept doplnkovej úžitkovej meny*. Následne bude možné žiť vo vnútri rozsiahleho ekonomického systému vzájomnej výmeny, kde bude špecializácia niektorých komunit/družstiev aj napríklad na výrobu komplexných nástrojov, potravín alebo strojov. Na úrovni *komunitnej firmy*, s niekoľkými desiatkami až stovkami zamestnancov, je možné realizovať výrobu aj tak zložitých výrobkov, ako sú poľnohospodárske stroje, elektronika alebo výroba ekologickej energie. Tieto *komunitné firmy* by svojou veľkosťou do 150 členov predstavovali základné ekonomické zoskupenia, schopné skutočnej solidarity a vzájomnej kontroly dodržiavania záväzkov prostredníctvom osobných vzťahov a vzájomnej spolupatričnosti.

Pozrime sa teraz, ako by však doplnková úžitková mena mesačne pokryla dnešné životné náklady 4-člennej rodiny s vlastným ekologickým hospodárstvom a vlastným nízkoenergetickým domom:

Zákonné zdravotné poistenie	40 EUR
Platenie daní za nehnuteľnosti,	10 EUR
Povinné školské poplatky,	20 EUR
Dodatočné potraviny, osivo	80 EUR
El. energia,	20 EUR
Domáce a remeselné potreby,	50 EUR
Jednoduché ošatenie,	50 EUR
Internet,	15 EUR
Mobil,	15 EUR

Občasná doprava,
Spolu

15 EUR
3 15 EUR

Oproti tomu, mesačné náklady 4 člennej rodiny v meste, bez vlastného bývania: 1.200EUR.

Náša ekologická rodina nejaké štátne peniaze teda stále potrebuje - na výmenu externých produktov a služieb. Avšak stačí im už len štvrtina toho, čo potrebovali pred oslobodením sa od závislosti na systéme, keď žili v meste. Nemusia už robiť nepríjemnú prácu „pre peniaze“, používať často auto, cestovať za prácou do mesta a rodinu stretávať len po večeroch unavení a frustrovaní. Môžu sa venovať svojej každodennej činnosti alebo hobby, ktoré ich skromne, ale postačujúco uživí ako vedľajší produkt. Môžu predávať aj svoje vlastné prebytky - od potravín, remeselných a umeleckých výrobkov až po služby a aktivity, ktoré vedia poskytnúť druhým. To sú pravdepodobne korene obchodu, keď poľnohospodár doby kamennej pre seba dorábala potraviny a následne prebytok vymieňal s lovcami. Dnešným príkladom je pestovateľ zeleniny alebo chovateľ dobytky predávajúci na trhu zeleninu a mliečne výrobky. Moja existencia už však nemusí byť závislá na Systéme - užívím sa sám. Všetko „navyše“ je len príjemným doplnkom moderného životného štýlu.

2.9 AKO SA UŽIVIŤ MIMO MESTA

Už ste si niekedy dávali otázku: „v čom by som mohol podnikat“? Aké sú vlastne kritériá pre najlepší zdroj príjmov? Ako som už spomínal, užitočnosť pre druhých je dobrým kritériom pre definíciu toho „čo sa dá predat“. Predstavte si situáciu, že máte obchod s potravinami v priemernej obci, prenajatý 10 rokov. Ste užitočný, ľudia potrebujú potraviny a vy im ich prinášate priamo k domovom. Raz týždenne chodíte nakupovať štandardný tovar so štandardnou cenou do veľko-skladu - a predávate s nejakou 30-percentnou maržou. S denným obratom nad 200 EURO celkom slušne vyžijete. Avšak jedného dňa, miestne zastupiteľstvo podľahne tlakom „výhod“ a reťazec Kaufland, Billa alebo Lidl, postaví prevádzku 100m od vášho obchodu. Ich konkové *predajné* ceny budú na úrovni vašich nákupných cien. „Zázrak globalizácie“ je schopný dohnať dodávateľov k takmer stratovej výrobe bez zisku a predaju do reťazcov za výrobné ceny. Na prežitie potom

dostávajú prvovýrobcovia dotácie z EÚ. Zrazu už nikto nekúpi u vás ani kilo múky alebo minerálku. Ten istý tovar majú o tretinu lacnejšie hneď vedľa. Nemáte na nájomné priestorov... Je to váš koniec? Alebo vidíte nejaké príležitosti v tomto príbehu? Poučení z môjho života a skúseností je niekoľko:

1. **Nepodnikať v oblastiach, ktoré sa dajú globalizovať**
 - ak budete predávať štandardizovaný a univerzálny tovar, skôr či neskôr môže prísť niekto silnejší a lacnejší, kto kupuje ten istý tovar za lepšie ceny vo veľkom. Otvoriť si potraviny, predávať výrobky priemyselnej výroby, vyrábať čokoľvek, čo vedia v Číne vyrobiť a dopestovať v Poľsku lacnejšie, nemá trvalú perspektívu.
2. **Robiť osobné služby, ktoré sa nedajú robiť masovo**
 - viete si predstaviť, že by Tesco začalo poskytovať lekárske vyšetrenia alebo kadernícke služby za super veľkoobchodnú cenu a všetky kaderníctva a ambulancie v okolí by skrachovali? Všetky *osobne* poskytované služby sa len veľmi ťažko dajú globalizovať. Vždy musí liečiteľ, učiteľ v autoškole, terapeut alebo masér, venovať svoj čas klientovi individuálne. Všetko, čo robíte pre človeka, *ako človek*, to len ťažko nahradí novšia technológia alebo nižšie náklady na jeden úkon. Problém však môže nastať napríklad vo finančných a zákaznických službách, keď umelá počítačová inteligencia nahradí aj pracovníkov call centier a prepážkových pracovníkov - „virtuálnym operátorom". Predpokladám, že sa toho dožijeme ešte v najbližších 2 desaťročiach. Nieje to vôbec vzdialená vízia, ako by mi možno mnoho ľudí oponovalo, len sme si na ňu ešte nezvykli. Virtuálnych hercov už dnes máme a pred 20 rokmi to bolo sci-fi.
3. **Nájsť si miestne a nezameniteľné produkty - Gastroturistika**
 - v Rakúsku majú sieť 190 oblastí s unikátnymi miestnymi špecialitami - od syrov, pečiva, údenín až po vína. Tento projekt je priamo podporovaný štátom - zabezpečuje jednotnú propagáciu a registráciu. Týmto spôsobom umožňuje malým a špecifickým regiónom čerpať z ich jedinečnosti a udržať zdroj príjmov z pôvodnej výroby a služieb. Zároveň existujú vínne a syrové cesty, kde gastro-turisti idú nie za jedným malým výrobcom, ale hneď k niekoľkým naraz. Všeobecne - gastroturistika je dobrou podporou výroby organických biopotravín, ktorá vykazuje neuveriteľný rast. Biopotraviny sa už objavujú bežne v supermarketach. Práve

preto je dôležité zvýrazniť fakt lokality, miesta a koloritu spojeného s výrobou syra, vína alebo inej špeciality.

4. **Orientovať sa na menšie lokality, kde veľké reťazce nebudú efektívne.**

- veľké reťazce ako Tesco, Kaufland alebo Lidl nepôjdu na vidiek, kde nemajú stabilnú klientelu a dostatočne veľký obrat na implementáciu ich predajných štandardov. Jednoducho potrebujú nejakú minimálnu predajnú plochu a odbyť, inak ich to vôbec nezaujíma.

5. **Robiť remeslo, ktoré sa trvalo zhodnocuje vo vašich vlastných skúsenostiach:**

- remeslo *má* zlaté dno - znamená to, že čím dlhšie vykonávate túto zručnosť, tým viac rastie vaša hodnota so skúsenosťami napríklad majstra tesára, kováča, murára alebo záhradníka. Rovnako profesie liečiteľov, lekárov, terapeutov, konzultantov, ale aj umelcov, rastú ako ľudský kapitál priamo v ľuďoch. Tento kapitál vám nikto nikdy nevezme a nikdy nebude podliehať inflácii. Opačným príkladom je pracovník v banke za prepážkou alebo správca počítačovej siete. Stačí, ak zmenia zamestnávateľa alebo príde nová technológia, ich predošlé špecifické skúsenosti sú im nanič.

6. **Podnikať s rodinou, blízkymi a priateľmi vo viacerých rôznych oblastiach a rozložiť tak riziko**

- podstatou zmeny je nahradiť postoj „ja podnikám - ako výnimočný jednotlivec“, na „podnikáme *ako skupina* a len spolu sme výnimoční“. Po tisícročia bol zdroj príjmov závislý na *kolektívnej práci* blízkych a priateľov. Človek odjakživa obrábal polia, choval dobytok a vyrábala nástroje formou kolektívneho *úsilia vzájomne nadväzujúcich činností*. V počiatkoch ľudstva by sa ako lovci sotva uplatnili jednotlivci. Avšak dnešný „civilizovaný“ systém nás ľudí zámerne učí egoizmu a potláča v nás schopnosť spolupracovať a prijímať nevyhnutnosť spojenia s komunitou. Systém sa obáva nezávislých spoločenstiev - či už vo forme nezávislých komunít alebo aj štátov - sú jeho najväčšou hrozbou, lebo *práve Systém samotný* je sieť úzko prepojenej komunity politickej a finančnej oligarchie. Ako jednotlivci sme oproti systému zraniteľní a slabí, ale máme falošný pocit „individuálnej nezávislosti“. Podnikanie vo forme družstva neznamená len hnoj a špinu kravínov zo socialistických filmov. Ako občianske združenie alebo družstvo môžete podnikať aj vo výrobe Software alebo vyrábať počítače. Ako biostatok alebo ranč môžete mať množstvo vzájomne sa dopĺňajúcich

aktivít, napríklad obchod s remeselnými výrobkami, ubytovanie, pohostinskú činnosť, výrobou vlastných potravín a doplnkové wellness služby, organizovanie spoločenských a edukačných aktivít.

7. Podnikať vo vlastných priestoroch, na vlastnom pozemku

- podnikanie v prenajatých priestoroch nesie so sebou značné riziko a nevýhody. Všetku svoju snahu na zveľaďovaní priestoru, kolaudácii a tvorbe tradície po skončení nájmu jednoducho prejdú do rúk nezaujatého majiteľa. Rovnako v prípade výpadku príjmov aj na kratšie obdobie musíte platiť nájomné a môžete prísť o prenajatý priestor. Je dôležité nemať „veľké oči“ a začať radšej v malom a postupne si prikúpiť ďalšie priestory alebo pozemky *zo svojich zdrojov*- avšak so skúsenosťou, že to unesiete.

8. Nezadlžovať sa úvermi z bánk a finančných „ústavov“

- je jednoduché podľahnúť ponuke bánk a vziať si úver, či už na nákup zariadení, alebo nehnuteľnosti. Okrem principiálneho zla, ktoré predstavujú dlhy a úroky tvoriace umelé peniaze na úkor zotročovania ľudstva, komerčné banky nikdy nebude zaujímať váš reálny úspech alebo kvalita života. Práve zhromaždenie zdrojov viacerých ľudí vo firme alebo družstve umožňuje dať dokopy všetko, čo potrebujete k životu. Na svete je stále dostatočne veľké množstvo peňazí v súkromných rukách obyčajných ľudí. Nájdite si zainteresovaného sponzora, ktorý bude mať svoje peniaze a bude to jeho záujmom, udržať takýto projekt. Nieкто iný bude mať skúsenosti ako manažér, nieкто ďalší zasa pozemok alebo bude mať nevyužitú stroje a dielňu. Oplatí sa investovať čas do hľadania zoskupenia správnych ľudí a ich existujúcich výrobných prostriedkov zo súkromných zdrojov radšej, ako z rúk nekompromisnej banky. Ak predsa len potrebujete začať s istotou minimálneho vkladu, skúste presvedčiť o kvalite vášho business plánu vašu rodinu a známych a prípadne ich zapojiť do podnikania ako spoločníkov.

TRVALO UDRŽATEĽNÉ HOSPODÁRENIE

Ak budete plánovať permakultúrne hospodárenie v takzvanom „rodovom statku“, nebudete potrebovať na užitie seba a rodiny viac ako jeden hektár pôdy, dokonca vrátane palivového dreva. Princípy permakultúry umožňujú moderne, ale zodpovedne pracovať s pôdou, prírodou a inými zdrojmi pre život, v trvalé udržateľnom hospodárení - permanentnom poľnohospodárstve. Jej priekopníkmi boli austrálski hospodári Bill Mollison a Dávid Holmgren v sedemdesiatych rokoch.

Hlavným cieľom permakultúry je definovať etické princípy a trvalé udržateľný systém v zabezpečovaní životných potrieb človeka tak, aby neboli zneužívané prírodné zdroje, zvieratá ani iní ľudia.

Základnými princípmi permakultúry sú:

1. Rešpektovanie prírodných zákonov
2. Etické zachádzanie s prírodnými zdrojmi
3. Využitie miestnych zdrojov a toho, čo je k dispozícii
4. Starostlivosť o planétu ako biosférický celok
5. Starostlivosť o ľudí
6. Spájanie rôznych oddeľovaných aspektov do interagujúceho celku - holistický prístup
7. Maximálna efektivita pri minime vlozenej energie
8. Podpora rozmanitosti a originality - druhov aj prístupov - diverzita
9. Kladný a tvorivý prístup k riešeniu problémov
10. Delenie sa o nadbytočné zdroje a prebytky s komunitou - zdieľanie
11. Dôraz na produkciu recyklovateľných odpadov
12. Snaha vytvoriť život jednoduchší, príjemnejší a efektívnejší

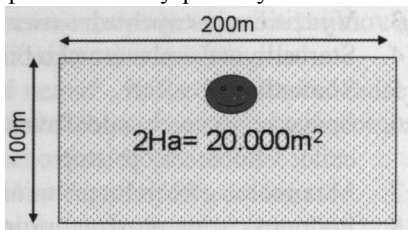
Cieľom permakultúry nieje robiť maximum len pre životné prostredie, ale pomôcť hlavne človeku žiť jednoduchšie, nakoľko v globále vždy pri ľudskej činnosti pôjde aj o jeho záujmy. Permakulúra ponúka systém, *ako produkovať užitočné hodnoty* lacnejšie, efektívnejšie a vďaka menšej námahe ušetriť čas a peniaze.

Práca na poli, v záhrade a chov zvierat, sú pôvodné a tradičné spôsoby slobodného života, 8.000 rokov nezávislé na Systéme. Bez techniky, bez priemyselných hnojív a bez pesticídov, poľnohospodárstvo fungovalo ako trvalý zdroj obživy pre väčšinu ľudí na tejto planéte. Mať svoju záhradu, dopestovať si vlastnú zeleninu a ovocie, môže byť základný krok k sebestačnosti. Je len na vás a vašej vôli, ako rozsiahla bude vaša potravinová nezávislosť. V eko-osade v Zaježovej pri Zvolene sú od dlhodobu pracujúcich obyvateľov spravidla požadované 4 hodiny práce na poli a v záhrade denne, ako postačujúce úsilie pre potravinovú sebestačnosť *pri vegetariánskej strave*. Miestne rodiny si dokupujú hlavne suroviny náročnejšie na miestnu výrobu - múku, cukor a olej.

Približne hektár pôdy uživí 5 oviec - prečo by nebol schopný uživiť aj 5 člennú rodinu vegetariánov? Ak chcete chovať hydinu a dobytok na mlieko, automaticky sa zvyšujú nároky na pôdu a námahu investovanú do výroby vajec a mliečnych výrobkov. Najväčší rozdiel v námahe a poľnohospodárskej ploche je pri produkcii mäsa ako pravidelnej zložke stravy. Tu je porovnanie poľnohospodárskej plochy potrebnej na uživenie rôznych skupín ľudí, podľa skladby potravy:

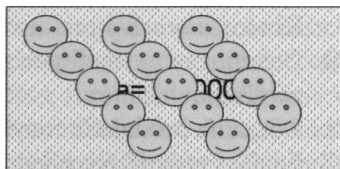
1 mäsožravec

vlastná potrava + krmivo pre
dobytok a hydinu na maso, vajcia
a mlieko

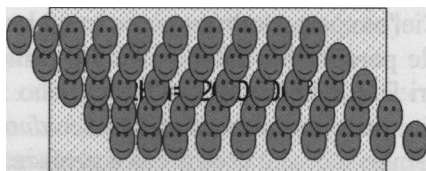
14 lakto-ovo vegetariánov

vlastná potrava + krmivo pre nošnice a
dojný dobytok

50 vegáno v

vlastná potrava - ovocie, zelenina,
obilniny, strukoviny, orechy

Zdroj: http://www.spolecnostprozvirata.cz/data/21%20duvodu_2.JPG

Inými slovami - ak budete ochotní zájsť do extrému, na „uživenie“ 4-člennej vegánskej rodiny vám bude stačiť pozemok o rozlohe 40 x 40m - čo je v podstate iba väčšia, 16-árová záhrada. Tá istá rodina, ak bude chcieť denne čerstvé vajíčka a nadojiť si vlastné mlieko, už bude potrebovať nejakú tú rolu navyše - dokopy 75x75m - čo je stále iba pol hektára.

Avšak tá istá rodina, ak bude musieť pestovať krmivo pre dobytok a hydinu na každodenné mäso a mäsové výrobky plus mlieko a vajcia, bude potrebovať obhospodáriť obrovskú plochu - 280x280 m - 8 hektárov. Tu tkvie tiež vysvetlenie hororových scenárov sebestačného života na vidieku. Áno, sú hospodári, ktorí *chcú dopriať* sebe a svojej

rodine mäso a živočíšnu potravu z vlastných zdrojov a navyše ešte zarábať na ich predaji. Tu vám jednoznačne vyjde, že musia obhospodávať nielen 80.000m² pre svoju obživu, ale aj ďalšiu pôdu, z ktorej produkcia bude tvoriť ich zisk. Takto následne hospodária farmári na desiatkach hektárov, lopotia od rána do večera, musia používať drahé stroje a traktory, kupovať palivo, investovať do krmív, vody, hnojív a osív, mať skladovacie priestory pre krmivo a podstielku, udržiavať maštale a chlievy vykúrené a nakoniec požadovať dotáciu z EÚ, nakoľko im výkupné ceny nepokryjú zisk. Je to skutočne na individuálnom rozhodnutí či *mäso* stojí ozaj za tú celodennú námahu, čas a peniaze, ktoré venujete dobytku, kurencom, králikom a husiam. A tu prichádzame k ďalšiemu zotročujúcemu prvku civilizácie - *náročná živočíšna potrava* je jedným z faktorov, vyžadujúcich nadmerné poľnohospodárstvo. *Mäso je luxus*, ktorý si ako ľudstvo dopriavame denne len posledné desaťročia. Ešte moja stará mama spomína, že mäso jedávali len raz týždenne, a to boli úplne priemerná vidiecka rodina s vlastnými majetkami a roľami.

Nie je predmetom tejto knihy polemizovať o zdravej výžive. Stojí však za zmienku, že na základe stoviek vedeckých štúdií, svetová zdravotnícka organizácia WHO, Organizácia pre poľnohospodárstvo a výživu pri OSN - FAO, ako i Americká dietetická asociácia, považujú *vegetariánstvo za úplne vhodný životný štýl*, a to aj pre deti a tehotné ženy. Ako vegánovi alebo vegetariánovi vám na samotné „uživenie sa“ na permakultúrnej záhrade bude stačiť denne *hodina-dve práce*. Zvyšok života je váš slobodný čas.

PREDAJ Z DVORA - DOMÁCE PRODUKTY

Ako dodatočný alebo hlavný zdroj príjmu môže byť čokoľvek, čo sami nespotrebuje a bolo dopestované alebo dochované na vašom dvore. Ide síce o časovo náročný predaj, ale hospodár zarobí najviac, pretože celý zisk zostane u neho a nie u spracovateľov a obchodníkov. Neoceniteľný je tiež priamy kontakt domáceho gazdu so zákazníkom. Domáci hospodár, na rozdiel od hypermarketu, zákazníkovi rád porozpráva detaily o výrobku a dá tak svojmu tovaru dušu. Aj napriek silnému lobbingu maloobchodných reťazcov, proti tomuto predaju najkvalitnejších bioproduktov, je v EÚ legálne povolený predaj z dvora.

Zdroj: <http://www.predaizdvora.sk>

Od 1.9. 2009 si môžete teda pokojne vyvesiť aj reklamnú tabuľu pred domom, ak spĺňate niektoré základné kritériá:

- Štandardne je možné predávať *ovocie, zeleninu, vajcia*, obmedzené hlavne množstevne,
- *Mäso, mlieko a mliečne výrobky*, nakoľko sú najziskovejší artikel obchodných reťazcov, sú samozrejme patrične obmedzované aj legislatívou „chrániacou spotrebiteľa“ pred „príliš nekvalitnými“ organickými produktmi. Mäso môžete predávať formou *domácej zabijačky*, v menšej forme, ako svoje prebytky. Podmienkou je realizácia zabitia zvierat a množstvo určené iba pre domácu súkromnú spotrebu podľa Zákona 39/2007 Z.z. o veterinárnej starostlivosti.
- Ak presahujete „zabijačkovú úroveň“, podľa Nariadenia vlády č. 283/2009 si musíte dať podať písomnú žiadosť na príslušnú regionálnu veterinárnu a potravinovú správu v danom okrese (treba uviesť frekvenciu zabíjania, počet zabíjaných zvierat, druhy zvierat a aké priestory máte na dané činnosti) a následne:
 - o traja veterinári prídu na farmu, posúdia a rozhodnú povolení,
 - o pokiaľ dajú zamietavé stanovisko, možno sa odvolať na komisiu, ktorá je zložená opäť z troch veterinárov (MP SR, UVPSR, RVPSR), táto rozhodne a vynesie konečný verdikt.
- Pre predaj *čerstvého mlieka* - teda takého, ktoré neprejde strojom a pasterizáciou ste povinný podľa Nariadenia 352/2009 § 4:
 - o mať zaregistrovaný chov,
 - o mať kvótu na predaj,
 - o predať do 2 hodín alebo schladiť na 4 - 8 stupňov Celzia a predať do 24 hodín,
 - o na viditeľnom mieste umiestniť upozornenie o „nutnosti prevarenia mlieka pred konzumáciou a nevhodnosti *priamej konzumácie* mlieka pre deti, starých a chorých alebo s oslabenou imunitou“
 - o mlieko označiť dátumom spotreby, menom, priezviskom a adresou prvovýrobcu a adresou chovu
- *Mliečne výrobky* možno vyrábať v schválenej výrobni, môže to byť aj jedna miestnosť s tečúcou teplou a studenou vodou, vybavená chladiacim zariadením. Miestnosť by mala mať samostatný vchod a zabezpečené samostatné hygienické zariadenie pre pracovníka.

V prípade zdravotných účinkov prevareného a pasterizovaného mlieka ide o veľmi diskutabilnú kvalitatívnu otázku. Manželia Diamondovci vo svojom bestselleri "Ako si ovládať telo" priamo obviňujú pasterizáciu zo zabíjania kvality mlieka - už i tak zdravotne pochybnej potravy. Hlavný dôvod pasterizácie je dodávať "čisté mlieko", avšak pravdou je, že mlieko z masovej produkcie je tak nekvalitné a kontaminované, že jednoducho *musí byť zabité pasterizáciou*. Pravdou je, že *čerstvo nadojené mlieko* je ďaleko zdravšie, má úplne inú chuť, ako tepelne upravené "zabité" mlieko a nie je v žiadnom prípade škodlivé. Ľudia dokonca pasterizované mlieko pôvodne odmietali, lebo im nechutilo tak, ako to čerstvé. Nakoniec však podľahli tlaku obchodníkov, ktorí argumentovali jeho výbornou trvanlivosťou - pasterizované mlieko *už nekysne*. Čo to však znamená je len to, že v ňom už nieje schopná prežiť prirodzená mliečna mikroflóra a prirodzené enzýmy sú už rozložené. Pasterizované mlieko vám nakoniec iba *zhnije*. Z pasterizovaného mlieka už nevyrobíte syr ani tvaroh. Dokonca, podľa knihy Diamondovcov, keď vraj chovatelia kŕmili teliatka pasterizovaným mliekom, 9 z 10 teliat *uhynulo* pred dosiahnutím dospelosti! Čisté a živé mlieko z biofarmy má obrovskú budúcnosť - pomôžme im spoločne a budeme mať zdravšie deti. Príroda to vymyslela dobre - verme viac *jej*, ako chamtivému priemyslu.

Špecifickou kategóriou predaja z dvora je predaj a "koštovanie" domáceho *vína*. Práve výroba domáceho vína býva hlavnou atrakciou vínnych ciest. Ostatné domáce produkty, ako *údeniny, zabíjačkové a syrové špeciality*, sú len vedľajšou súčasťou návštevy vínnych turistov. Tento typ predaja z pivníc je široko rozšírený napríklad v Rakúsku a Nemecku v rázovitých pivničkách známych ako "Heurige".

Neodolateľným produktom pre gastro-turistov môže byť *regionálne pečivo a chlieb*. Nemusíte mať priamo otvorenú živnosť ako pekáreň na to, aby ste poobede napiekli zopár trdelníkov a predali ich okoloidúcim šoférom prichádzajúcim z mestskej práce domov na vidiek. Podobne, čerstvo napečené pečivo alebo bio chlieb môžete pravidelne "posunúť" ako susedom, tak aj okoloidúcim pravidelným zákazníkom.

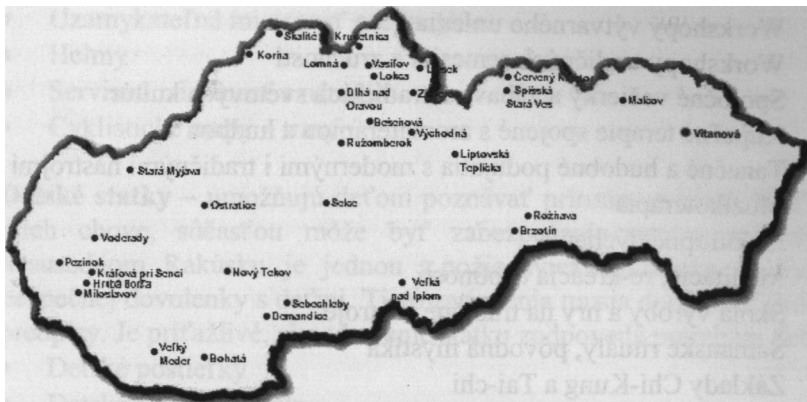
No a keď k ovociu, zelenine, vajíčkam, syrom, klobáskam, pečivu a vínu pripojíte vo vašom dvore ponuku domácich *zaváranín, medu, sirupu a liečivých bylín* - máte v podstate kompletnú *bio predajňu* z

dvora - s minimom komplikácií, bez živnosti a bez daní - iba s ohlásením a jednoduchou agendou. A pokojne si to už môžete vyvesiť pred domom na tabuľu. V Rakúsku tvorí takýto predaj až 40% príjmov farmárov podnikajúcich v agroturistike, u nás je to zatiaľ iba asi 10%.

Obchodné reťazce budú určite všemocné konkurovať priemyselnými "bioproduktmi", strašiť a argumentovať zdravotnými rizikami farmárskeho predaja. Avšak opak je pravdou - "predaj z dvora" môže ponúknuť miestnym komunitám zdravú alternatívu k mŕtvym potravinám z obchodov. Za kvalitu ručí osobne farmár, svojim dobrým menom v regióne.

VIDIECKA A PRÍRODNÁ TURISTIKA

S predajom z dvora sa úzko spájajú príjmy z vidieckeho turizmu, ktorého časťou je tiež *agroturistika* a eko-turistika, ako označenie trávenia dovolenky a voľného času na vidieku. Vidiecky cestovný ruch je súborným pojmom pre všetky formy cestovného ruchu, využívajúce vidiecku krajinu. Táto definícia nezahrňuje vysoko vyvinuté turistické regióny, ktoré taktiež ležia vo vidieckom prostredí, ale súvis s vidiekom nevykazujú. V žiadnom prípade nejde len o dovolenku na farme s hospodárskymi zvieratami, hnojom a prírodnou „špinou“. Všetko mimo mesta nemusí mať vždy charakter vidieka, ako ho poznáme z obrázkov Jednotného roľníckeho družstva - JRD, z čias socializmu. Rád by som nazýval rekreačné pobyty mimo mesta novým termínom - „prírodná turistika“. V susednom Rakúsku ide v prípade dovolenky na vidieku o skutočne svetový fenomén, produkujúci 10% z celkových príjmov turizmu, v sume viac ako 1Mld EURO. V Rakúsku, v oficiálnej organizácii „Urlaub am Beuernhof“, majú vyše 22.000 registrovaných statkov, ponúkajúcich takmer 220.000 lôžok. Na Slovensku je podľa oficiálnych sprievodcov iba zhruba 40 agrostatkov:

Zdroj: <http://www.tourist-channel.sk/agroturistika/index.php3>

Významnou hodnotou vidieckeho turizmu je fakt, že hostia sú priamo integrovaní do života na statku alebo farmy. V žiadnom prípade nejde len o ubytovanie na vidieku, ale o komplexný *zážitok prírodného životného štýlu*. Ubytovanie a domáca strava môžu byť základom, avšak významnou časťou príjmov môže byť *prírodný rekreačný program*:

Wellness a rozvojové aktivity - S vysokým pracovným nasadením a celkovým psychologickým tlakom životného štýlu dnešnej spoločnosti, je spojený aj trend unikať z materiálneho sveta do sveta idylických, snových až rozprávkových zážitkov. Inými slovami - dovolenka je pre človeka spotrebnej spoločnosti príležitosť, ako vyrovnať nedostatok vnútorného, spoločenského a emocionálneho života.

Wellness pobyt na rozprávkovom mieste v prírode môže ďaleko prevyšovať bežné atrakcie vidieckej turistiky. Vďaka skúsenostiam vás alebo pozvaných lektorov pre oblasti rozvoja človeka na emocionálnej, spoločenskej a duchovnej úrovni, môžete hosťom zmeniť aj 3 dňovú dovolenku na dobrodružstvo sebapoznania a opätovné objavenie hodnôt života. Môže poskytnúť intenzívny mystický zážitok spojenia moderného človeka s prírodou, domácimi a svetovými tradíciami, s využitím moderných - vedeckých, ale i prírodných a tradičných metód rekreácie a ľudského rozvoja:

- Hry, cvičenia a exotické rituály z celého sveta
- Kúpanie v čistých prírodných zdrojoch
- Rekreačné športy

- Workshopy výtvarného umenia
- Workshopy tradičných remesiel a zručností
- Spoločné večierky a zábava v tradíciách svetových kultúr
- Kúpeľné terapie spojené s aromaterapiou a hudbou
- Tanečné a hudobné podujatia s modernými i tradičnými nástrojmi
- Muzikoterapia
- Holotropné dýchanie
- Meditácie, re-kreácia osobnosti
- Škola výroby a hry na tradičné nástroje
- Šamanské rituály, pôvodná mystika
- Základy Chi-Kung a Tai-chi
- Náučné výlety do prírody
- Hry s deťmi a pre deti
- Účasť na príprave jedál, školy bio-kuchyne
- Život s prírodou - les, záhrada, pole a zvieratá

Bio-dovolenka - zabezpečenie vysokého štandardu, organicky realizovaného interiéru a stravy. Túto požiadavku majú klienti, ktorí primárne prichádzajú za zdravým a čistým prostredím, ako i životným štýlom. Súčasťou ponuky týchto statkov sú podobne ako u Bio-statkov:

- Vybavenie izieb z prírodných materiálov
- Oddelenie fajčiarov od nefajčiarov
- Biopotraviny a racionálna strava
- Čajovňa s bylinkovými čajmi
- Fitnes centrum
- Možnosť športovania priamo na statku alebo v bezprostrednej blízkosti
- Literatúra o zdraví a výžive
- Pestrý program služieb zameraný na Wellness

Cykloturistika - Dnes veľmi obľúbená forma rekreačného športu - cykloturistika - umožňuje *presun* na miesto pobytu na dovolenke na bicykli. Bicykel na dovolenke taktiež niekoľkonásobne zväčšuje rádius výletov, bez nutnosti použiť motorovú dopravu. V Rakúsku v rámci cyklistických statkov ponúkajú všetko, čo je k tomuto športu potrebné:

- Požičiavanie bicyklov
- Detské sedačky

- Uzamykateľná miestnosť pre bicykle
- Helmy
- Servisná miestnosť s náradím
- Cyklistické mapy a trasy

Detské statky - umožňujú deťom poznávať prírodu, zvieratá, učiť sa o ich chove, súčasťou môže byť zabezpečenie opatrovania detí. V susednom Rakúsku je jednou z požiadaviek zákazníka možnosť bezpečnej dovolenky s deťmi. Tieto zariadenia musia dodržiavať prísne predpisy. Je prítlačlivé, ak vybavenie statku zodpovedá potrebám detí:

- Detské postieľky
- Detské stoly a stoličky
- Detské príbory
- Možnosť prania a sušenia
- Herňa s hračkami
- Ihrisko
- Dostatok malých zvierat

Jazda na koni - Možnosť jazdenia na koni predstavuje častú požiadavku hostí dovolenkujúcich na vidieku. Statok by mal mať k dispozícii minimálne tri kone a poskytovať možnosti vychádzky na koni.

Zvieratá by mali byť poistené a mal by byť k dispozícii dostatok postrojov. Súčasťou by mali byť aj informačné materiály o jazdeckve a o koňoch.

Práce na poli a v záhrade - vo forme školenia alebo ako pracovná terapia umožňujú hosťom zažiť mystické spojenie s pôdou a jej tvorivou silou. Manuálna fyzická práca a pocit užitočnosti môžu poskytnúť hosťom úplne nový rozmer ich každodennej reality. Následne ich mágia farmárskeho života pritiahne späť ku vám, na zber plodov svojej práce - či už na paradajky v ten istý rok alebo na jablká, ktoré zarodí ich strom po niekoľkých rokoch.

Výroba pôvodných jedál a špecialít - podobne, ako pri pracovnej terapii na poli a v záhrade, veľmi príjemným kolektívnym zážitkom môže byť výroba syrov, vína, domácej kapusty, zaváranín alebo domáceho chleba. Je na vás zvoliť či pôjde aj o školenia a kurzy - napríklad

princípov oddelenej stravy, bio-stravovania, exotickkej alebo slovenskej kuchyne. V prípade výroby vína, syrov alebo chleba ide o skutočne plnohodnotné remeslo, kde sa dá realizovať dlhodobý výcvik alebo pravidelné vinobranie.

REMESLÁ

Ako sme už spomínali v kapitole „Ako si vybrať stabilný zdroj príjmu“, remeslá sú zaujímavé tým, že akumulujú vaše skúsenosti počas rokov do vášho osobnostného kapitálu. Nemenej podstatný je fakt, že ak si viete veci opraviť a vyrobiť sami - nepotrebuje za to zaplatiť niekomu cudziemu. Ak bude skladba vašej komunity alebo susedstva zahŕňať ľudí znalých rôznych remesiel, môžete si vzájomne vypomáhať aj cez LETS platby miestnej meny. No a samozrejme skúsený remeselník môže svoje užitočné služby a výrobky predávať. Ako však začať s remeslami? Remeslo vyžaduje čas a nadšenie. Potrebujete si postupne vyskúšať tvorivé a užitočné činnosti, ktoré vás budú naplňovať pocitom uspokojenia a zároveň si na ne vyhradiť dostatočné množstvo času a priestoru. Nepredpokladám, že mnohí z čitateľov pôjdu do učňovskej školy a získajú výučný list. Najprirodzenejší spôsob je začať robiť nové remeslo pre seba. Nie každý má priestor začať hneď stavbu celého svojho domu so všetkými potrebnými remeslami. Tu je však možnosť vyskúšať si to najprv na cudzom - zapojiť sa do miestneho združenia permakultúry, eko-hospodárenia, eko-architektúry alebo iných dobročinných spolkov a zúčastňovať sa na ich workshopoch - vždy je tam dostatok skúsených a nadšených remeselníkov, ktorí vás prevedú cez množstvo remesiel - od majstra tesára, murára, maliara, peciara, obkladača, vodoinštalátéra, elektrikára, stolára až po záhradníka. Rovnako liečiteľstvo, alternatívnu terapiu alebo ľudové výtvarné umenie sa môžete dlhodobo učiť na kurzoch vo vašom okolí. Podstatné je, aby vás činnosť, ktorú si vyskúšate, chytila za srdce. Ostatné už bude len čas a s ním prichádzajúce skúsenosti.

Ak máte ozaj dobrú partiu, môžete pokojne svojpomocne vystavať obytné domy, vybudovať nádherné záhrady s altánkami, jazierka, prírodné wellness kúpele, vlastnú veternú elektrárňu, vlastný zdroj vody, vlastnú pekárňu - bez toho, aby ľudia z partie zaplatili čo len cent za prácu zvonku. Môžete dokonca založiť družstvo a každý z partie vložiť svoj záväzok podieľať sa na remeselných činnostiach v určitom množstve alebo výsledku. Po takejto spoločnej skúsenosti vznikne viditeľné hodnotné dielo - miesto, kde budú žiť ľudia a na ktoré budete pyšní.

A časom prídete na rad aj vy - vaša remeselná partia vám pomôže postaviť celé obydlie. Váš dom sa tak stane zhmotnením všetkých remeselných zručností vás *a vašej komunity*, ktoré môžete hrdo ponúkať a predávať aj za peniaze alebo v miestnom LETS. Čím otvorenejšie budete prijímať návštevy hostí a prezentovať svoje dielo, tým viac vás ľudia z širokého okolia budú ochotní zaplatiť za pomoc pri ich vlastnej výstavbe, oprave a akejkolvek potrebe remeselných prác. Spravte si malý hostinec, čajovňu alebo obchodík, ktoré budú zároveň vašou výkladnou skriňou. Zriad'te si výstavu vašich aktivít a prác na miestnom úrade, robte pravidelné prezentácie, organizujte workshopy. Buďte sebedomý a pokojne si pri hlavnej ceste vyveste tabuľu ako napríklad:

- „Stavebné, tesárske a maliarske práce“
- „Údržbár - električka, voda, plyn“
- „Ekologické zariadenia“
- „Permakultúrne záhrady“
- „Zelené strechy“
- „Nezávislé zdroje vody“
- „Veterné elektrické generátory“

Nemusíte mať výučný list, ak za vás budú hovoriť *výsledky vašej práce a dobrá povest'*. Je dôležité nabráť sebedomie a začať aj ako nadšený amatér, za symbolickú odmenu - a naberať skúsenosti. Pre začiatok môžete spísať zoznam všetkých druhov remeselných prác, na ktorých ste sa v živote podieľali u známych, rodiny aj pre seba a zdokumentovať výsledok daného projektu a vaše práce, ktoré ste sa tam naučili. Ak ste na to neboli sám - pokojne si to priznajte, že potrebujete ešte pomoc, ale nezahadzujte žiadnu skúsenosť. Vždy sa nájde človek do partie - či už skúsenejší alebo na tej istej úrovni, ktorý sa k vám pridá, ak už zoženiete prácu, za ktorú sa platí alebo je užitočná. Nemusíte byť len zohratá partia majstrov rovnakého remesla, ale môžete sa vzájomne dopĺňať pri rôznych prácach, ako pomocníci. Napríklad pri elektroinštalácii je ľahké po základnej inštrukčii montovať elektrické vypínače a zásuvky, ale osadiť celú rozvodnú skriňu vie len odborník. Rovnako ľahko sa pri stavbe naučíte zamiešať maltu a murovať z tehál múr, ale na osadenie stropných nosníkov je lepšie poradiť sa so skúseným odborníkom, ktorý zaručí nosnosť a trvácnosť riešenia, ktoré vám nesmie spadnúť na hlavu. Nezabúdajte však, že remeslo sa tiež môže stať otrockou prácou, ak sa necháte zlákať vidi-

nou „zarábania peňazí“, namiesto zabezpečenia si iba základných surovín a nevyhnutných potrieb kupovaných zo systému.

Ak sa budete chcieť venovať svojim remeselným zručnostiam len okrajovo, budete chcieť za prácu čo najlepšiu odmenu. Pri remeslách platí, že čím ste bližšie k mestu, tým vyššie sú ceny za remeselné služby. To je tiež príležitosť, ak sa chcete špecializovať na niektoré skutočne exotické remeslo, ako napríklad výrobu prúteného nábytku, výrobu píšťal a fujár, zelených striech, ľudovej keramiky, stavbu hlinených pecí alebo ekologických domov z alternatívnych materiálov. Tuje síce náročnejšie získajú zákazníkov, ale v blízkosti mesta nájdete ľudí ochotných zaplatiť za vašu jedinečnosť. Zvláštnosťou sú však remeslá viazané na historickú lokalitu alebo nehnuteľnosť, ako napríklad ručné tesanie krovov, výroba dreveníc, kováčske remeslo, mlynské a kostolné mechanizmy, opravy organov a umeleckých diel, zvonár - zlievač. Ak ste jednoducho ozaj dobrý v takomto unikátnom remesle, tí správni ľudia budú o vás vedieť aj vo vedľajšej krajine a robota si vás nájde kdekoľvek. V týchto prípadoch je však nutné dosiahnuť ozaj majstrovskú úroveň a pridať sa k skutočnému majstrovi do výučby.

2.10 AKO SA ZBAVIŤ DLHOV A HYPOTÉKY

Máte hypotéku na byt a rozmysleli ste si to? Nechce sa vám zarábať na banky až do dôchodku? Máte množstvo pôžičiek a už nechcete ďalej pracovať v Systéme? Ako zrušiť vaše existujúce dlhy? To je kardinálna otázka. Všetci v dnešnej spoločnosti sú niekomu dlžní - je to princíp, bez ktorého by dnes neboli v obehu žiadne peniaze. Ako ľudia dlžíme bankám úvery, hypotéky, splátky kreditných kariet. Obce, mestá a štáty sú rovnako zadĺžené, nakoľko potrebovali prostriedky na výstavbu diaľnic, údržbu ciest, zdravotníctvo, obranu a mestskú infraštruktúru. Pokiaľ neočakávate vo vašej krajine revolúciu, znárodnenie bánk alebo váš totálny únik do ilegality, máte len dve možnosti - dlhy splácať a udržať si majetok alebo druhé, náročné, ale radikálne riešenie. Toto riešenie dlhov vám však môže priniesť slobodu, a pritom zostať nažive a „sám sebou“. Toto riešenie so sebou však nesie tak hlboké dôsledky. Pripomína mi to hlavnú postavu Nea vo filme Matrix, keď zvažoval návrh Morpheu, ktorý ho prišiel oslobodiť zo zotročujúceho systému: „Vezmi si modrú tabletku a zobudíš sa doma a navždy zostaneš v ilúzii Matrixu *alebo* vezmeš si červenú tabletku - oslobodíš sa a

už nikdy sa nevrátiš do Matrixu". Nástroj, ktorý vám predstavím, vás veľmi podobne, ako červená tabletká zbaví do 3 rokov oficiálne a právoplatne akýchkoľvek finančných záväzkov a exekúcií formou *oddĺženia* na základe vyhlásenia *osobného konkurzu*. Poviete si: „Ale ja som už do svojho bytu vložil 10.000 EUR!". Ak máte 3 izbový byt napríklad v Bratislave, jeho cena bola v lete roku 2008 približne 3 milióny korún - asi 100.000 EUR. Avšak, ak máte priemernú hypotéku, vložíte do vášho bytu ešte celých ďalších 200.000 EUR počas nasledujúcich takmer 30 rokov! Bežne sa dalo zbaviť aj takéhoto bytu a predat' ho inému záujemcovi, ktorý prebral vašu hypotéku za takmer tú istú cenu, ako ste ho kúpili. Avšak dnes ceny bytov klesli o závažných 30%. Museli by ste banke ešte doplácať. Vašich 10.000 EUR zmizlo v žumpe splasnutého trhu. Je to tak. Svojich 10.000 EUR nemáte, prišli ste o ne a navyše ešte dlžíte celých 190.000 Euro banke! Tu si to treba poriadne premyslieť - stojí mi môj panelový 25 ročný byt za ďalších 30 rokov splácania státisícov euro, o ktoré *musím ochudobniť svoju rodinu a seba* - každý mesiac o 500 Euro? Alebo som ochotný vyhlásiť svoj „*krach*"! Po 3 rokoch ste následne slobodní, nikomu už nie ste nič dlžní. Už aj počas týchto 3 rokov môžete budovať svoj alternatívny dom z toho, čo zarobíte každý mesiac. Oddĺženie je však stále nástroj Systému, teda vás to stále bude niečo stáť. V oficiálnej verzii musíte byť ochotní vzdať sa všetkého svojho materiálneho „majetku" - teda aj bytu a počas 3 rokov byť ochotní odovzdať do 70% svojej oficiálnej mzdy. Následne už vám však nikdy žiadna banka nepožičia, čo vás už ale trápiť nemusí. Ak chcete prežiť skúšobné 3-ročné obdobie relatívne v pohode, musíte sa na to pripraviť. Ak by ste si zobrali príklad z toho, ako to robia majitelia niektorých súkromných firiem pred konkurzom - ako boli „skrachované" nebankové subjekty alebo nemeňovaná letecká spoločnosť na Slovensku pred Septembrom 2009, postup by mohol byť nasledovný:

1. Kým nekrachujete a nemáte o tom ani vedomosť, v dobrej vôli si môžete zobrať množstvo pôžičiek a hotovosti. Následne je možné získané statky legálne použiť tak, že nimi vyplatíte blízkym a dôveryhodným subjektom ich cenné služby a tovar - napríklad kúpou drahých majetkov, darovaním, prevodom na špeciálne účely a inštitúcie. Všetko samozrejme v medziach zákona a dobrých úmyslov.

2. Ak časom získate pocit, že ste stratili svojou dobrosrdečnosťou a naivitou všetko, čo ste si požičali od bánk, bude to prirodzená ľudská výpomoc, ak sa v trezore u rodiny alebo u známych nájde pre vás zabezpečenie na 3 roky skromného „života na dovolenke od Systému“. Mali by vám, z vďačnosti za „minulú štedrosť“, poskytnúť našetrenú železnú rezervu a prilepšenie k vašim zníženým príjmom - vaše životné minimum. Ak ste ženatý a manželke ešte dostatočne dôverujete, že žije s vami z lásky, mali by ste sa paradoxne oficiálne rozvieť. Inak sa stane vaša manželka vašim spoludlžníkom. Ako gentleman môžete previesť na manželku po rozvode takú časť majetku, akú uznáte za vhodné, ale predsa len, sú aj iné možnosti, komu zveriť majetok.
3. Ak sa vám zdá, že už ďalej nemáte viac síl zarábať peniaze na splácanie úverov, môžete dať výpoveď v starej práci a vypomáhať vo vašej pôvodnej profesii, za minimálnu mzdu u kamaráta vo firme. Mohla byť pred nedávnom aj vaša, ale zbavili ste sa svojho podielu ešte pred bankrotom - veď nie je to korektné zatahnúť partnera do vašich osobných dlhov. Môžete taktiež vykonávať „neziskové aktivity“, ale tie vás budú legálne živiť bez dozoru Systému - napríklad spomínaný predaj vlastných produktov z dvora.
4. Ak vyčerpáte posledné kontá a z kreditných kariet nakúpite veľmi prezieravé zásoby ... je možné, že *prestanete byť schopní platiť bankám ich splátky*. Nič sa nedá robiť, môže sa to stať každému.
5. V takejto situácii môžete *vyhlásiť váš osobný konkurz*. Je možné, že vaša viera a osobné presvedčenie vás bude nútiť udržovať skromný a asketický život v prírode, bez významnejšieho príjmu. Budete tráviť 3 roky na farme u dobrosrdečných priateľov, u rodiny alebo bývalého obchodného partnera.

Nasleduje oficiálny postup konkurzu:

6. Dlžník, podávajúci návrh na konkurz, musí byť platobne neschopný (má viac ako jedného veriteľa a viac ako jeden peňažný záväzok 30 dní po lehote splatnosti) alebo hodnota jeho splatných záväzkov presahuje hodnotu jeho majetku .
7. Návrh na vyhlásenie konkurzu môže podať dlžník, veriteľ alebo iná osoba na okresnom súde, musí obsahovať rozsiahly súpis majetku či súpis dlhov.

8. Majetok dlžníka musí prekračovať 1300 EUR (stačí aj o pár drobných).
9. Súd do 15 dní rozhodne o vyhlásení konkurzu, potom už exekútori nemôžu siahnuť na majetok dlžníka .
10. Konkurzný správca zabezpečí predaj majetku a výťažok rozdelí pomerne jednotlivým veriteľom.
11. Predať nemožno osobné veci, potrebné vybavenie domácnosti, hotovosť do 100 EUR, zdravotné pomôcky či detské hračky.
12. Návrh na povolenie oddlženia podáva dlžník najneskôr do zrušenia konkurzu a musí obsahovať poctivý zámer dlžníka vynaložiť primerané úsilie na uspokojenie veriteľov.
13. Súd povolí oddlženie, ak dlžník počas konkurzného konania riadne plnil svoje povinnosti. Začína sa trojročné skúšobné obdobie, počas ktorého musí dlžník vyplácať veriteľov podľa toho, ako určí súd, najviac 70 percent čistého príjmu. Ak dlžník spolupracuje, zvyšok dlhov mu bude odpustený.

A ste slobodní - žiadne dlhy, žiadne splátky. Vaši blízki a priatelia vám na znak vďačnosti za minulé podporu môžu previesť akýkoľvek majetok. Môžete znovu úplne normálne podnikáť, oženiť sa, zamestnať sa a vaše všetky predošlé záväzky budú neplatné. Avšak systém vás môže až do konca života považovať za „nespolahlivého" a žiadna finančná inštitúcia vám nepožičia ani na televízor na splátky - no nieje to ocenenie, nemôcť sa zadĺžiť?

Tu si dovoľím upozorniť aj na ďalšie *riziko pre finančný svet* komerčných bánk. Ako paralelu k tomuto príkladu vnímam aj postup pomoci krajín Európskej únie, v prípade platobnej neschopnosti jednej z krajín - Grécka, v r. 2010. Takáto výpomoc by mohla fungovať aj pre ľudí:

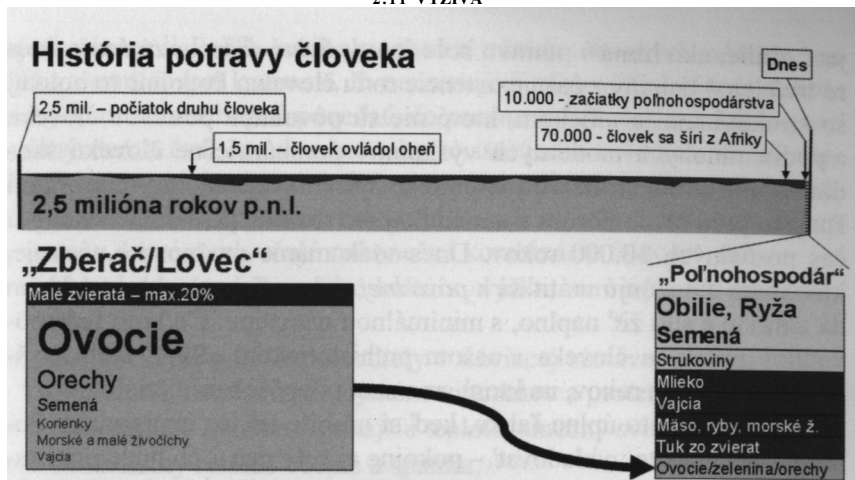
1. Môže sa stať, že skutočne veľká skupina „A" občanov a slobodných inštitúcií vo svete si *naraz* požičajú toľko pôžičiek od komerčných bánk, že ich suma významne prekročí povinnú 10%-nú rezervu.
2. Následne by sa mohlo stať, že skupina „A" v dobrej vôli poskytne alebo legálne vyplatí ďalšej skupine „B" prostriedky, za kúpu a rôzne služby.
3. Skupina „B" by tieto prostriedky použila na obstaranie obrovských plôch pôdy, statkov a prírodných zdrojov umožňujúcich slobodný život, nezávislý na Systéme.

4. Ak by zadĺžená skupina „A“ prestala byť schopná splácať svoje pôžičky a vyhlásila bankrot, **komerčné banky by mali problém. Avšak ich dlžníci by boli v poriadku, pretože:**
5. Skupina obyvateľov „B“ by svojimi statkami mala na základe dobrých minulých vzťahov a lojality vypomôcť zbankrotovanej skupine „A“ tak, že by sa ich bankrot vlastne nedotkol - poskytl by im bývanie, obživu a zázemie, na obstaraných statkoch z minulosti. Jediní, ktorí by mali problém, by boli banky. Je možné, že by mnohé dokonca zanikli.

Môže byť ešte jeden, zásadnejší spôsob oddĺženia jednotlivca. Ak získa také vnútorné odhodlanie a silu ducha, že celý Systém vymáhania dlhov a povinností bude naňho neúčinný, môže sa stať, že jednoducho prestane brať Systém vážne a *odignoruje ho*. Vraj existujú aj takí, pre ktorých nejaký „Systém“ jednoducho neexistuje!

2.11 VÝŽIVA

„Ako sa užiť?“ To je úloha, ktorú svojim spôsobom rieši každý obyvateľ tejto zeme. Ak vyriešite túto otázku, získate slobodu na elementárnej existenčnej úrovni. Od nepamäti bolo hlavnou náplňou cieľavedomej činnosti človeka zaobstaráť si potravu na prežitie. V prehistorických vekoch bol človek odkázaný na potravu „od boha“ tak, ako všetky živočíchy na tejto planéte. Živil sa presne tým, čo v harmónii symbiôzy poskytovala príroda. Spolu s mapovaním pôvodu človeka, za pomoci genografie a paleo-antropológie, je dnes možné odhadnúť podobu „Rajskej záhrady a toho, čo ponúkala ako potravu človeku od jeho vzniku, až 2 milióny rokov späť v histórii. Predchodcovia človeka používajú kamenné nástroje už asi 2,5 milióna rokov a oheň ovládli pred asi 1,5 milióna rokmi. S týmito aspektmi je úzko spätá strava predchodcov moderného človeka, ktorú mu posledné 2 milióny rokov preddefinovali spôsob obživy ako *prevažne zberača plodov* a veľmi chabého mäsožravca (zložka živočíšnej potravy je schematicky znázornená na obrázku v nepravidelnom červenom hornom segmente zložky potravy):

Zdroje: <http://en.wikipedia.org/wiki/Humanevolution>
http://en.wikipedia.org/wiki/Homo_erectus
<http://en.wikipedia.org/wiki/Hunter-patherer>

Je dôležité poznamenať, že hlavnou potravou lovcov-zberačov - a to až 80% - bol zber ovocia, orechov, vajec, morských živočíchov. Mäso bolo pôvodne len zo zvierat zabitých inými predátormi a z prirodzene mŕtvych zvierat - ľudia boli mrchožrúti.

Počiatok civilizácie, ako ju poznáme dnes, sa viaže na vznik poľnohospodárstva, pred asi 10.000 rokmi. Existujú indície, že to nebola úplne dobrovoľná transformácia - po ústupe doby ľadovej sa zmenili pôvodné úrodné lesy malej Ázie, plné ovocia a zveri, na vyprahnuté stepi. Určitá skupina lovcov a zberačov v okolí Mŕtveho mora bola na pokraji vyhynutia a preto sa dali na bláznivú cestu experimentov s pôvodnou potravou vtákov a hlodavcov. Z ich pohľadu to musel byť veľmi nezvyčajný krok - začať jesť semená trávy, ktoré boli tvrdé a takmer nestráviteľné. Ale inteligencia človeka mu umožnila vypracovať zložitý postup spracovania obilia na múku a chlieb. Kvalita výživy rapídne klesla, ale pestovanie obilia, ako spoľahlivého zdroja potravy a možnosť dopestovať si ju takmer až pod ľadovými pláňami severnej Európy, mala nesmierny význam pre budúci rozvoj civilizácie. Lovci a zberači žili slobodným životom v malých skupinkách, schopných efektívne presúvať sa podľa migrácie zvierat a ročných období. Naproti tomu, obrábanie najúrodnejších polí vyžadovalo usadiť sa na jednom mieste a zabezpečiť si množstvo pomocných rúk potomkov na náročnú technológiu spracovania obilia. Treba si to povedať priamo -

jeť obilie, ako hlavnú potravu bolo len *dočasné, krízové riešenie*, ktoré trvá len 4 tisíciny z času existencie rodu človeka. Podobne to bolo aj so strukovinami a mliekom, ktoré nie sú pôvodnou potravou človeka a podľa mnohých moderných výskumov preukázateľne človeku škodia. O bilie, zrno, strukoviny aj mlieko splnili svoju úlohu - zachránili ľudstvo pred hladomorom a umožnilo jeho rozkvet po celom svete, počas posledných 10.000 rokov. Dnes však máme možnosti a nástroje, ktoré nám umožňujú vrátiť sa k *pôvodnej dokonalej potrave*, ktorá nám dá zdravie a silu žiť naplno, s minimálnou námahou. Čo bolo teda pôvodnou potravou človeka v našom prehistorickom „Raji“ tých zvyšných 2,5 milióna rokov, na ktorú sme ozaj prispôsobení fyziologicky? Odpoviete si na to úplne ľahko, keď si urobíte takýto experiment: Poriadne sa nechajte vyhladovať - pokojne aj celý deň - čo bude predstavovať čas potrebný pre zberača/lovca nájsť si jedlo prirodzeným spôsobom. Následne si pred seba rozložte niekoľko misiek druhov jedla vo forme, v akej ho mohol nájsť tento prehistorický človek:

1. Snop obilia,
 2. Neoškľbaný, nevyvitvaný, čerstvo zabitý zajac alebo kura,
 3. Misa čerstvo vykopaných zemiakov,
 4. Misa čerstvo natrhaných listov púpavy, žihľavy, šľaveľu,
 5. Misa čerstvo vykopanej mrkvy, petržlenu, repy,
 6. Misa orechov aj so škrupinami - lieskovce, vlašské orechy, gaštan-y,
 7. Misa ovocia - manga, papaye, jablká, figy, olivy, banány, hrozno,
- Nemáte zároveň žiadnu vodu na umývanie, žiadne nože, žiadne variče, žiadne hrnce - tie žiaľ príroda „nedodáva“. *Z ktorej misky by ste si vzali prirodzene, inštinktívne do úst potravu, aby ste zahnali hlad?* Nevieť ako vy, ale ja by som siahol po ovocí. Vyzerá to tak, že ovocie je naše pôvodné, trvalé jedlo, ktoré máme „od boha“ a od prírody, odkedy sme človekom - 2,5 milióna rokov. Tak ako antilopy spásali africké savany milióny rokov, kolibríky sajú nektár z kvetov, levy trhali zubami kožu a mäso zvierat, tak isto človek aj jemu podobné primáty preferovali dužinaté plody - ovocie. Zámerne vravím - preferovali, lebo prežiť v prírode sa dá so všeličím možným.

Ak chcete poznať skutočne kvalitné jedlo, prospešné pre váš organizmus, nepotrebujeť na to študovať desiatky kníh o výžive. Nikto nemôže „vymyslieť“, čo je zdravá a vhodná potrava pre človeka - to už je dávno dané a naše telo je na túto stravu optimálne prispôsobené. Napriek tomu existujú tisíce kníh o zdravej výžive, mnohé s úplne opač-

nými názormi. Podľa môjho poznania a štúdia mnohých názorov na výživu som dospel k záveru, že neexistuje žiadna výživová teória, ktorá by vám bola schopná povedať, čo *presne má človek pravidelne jesť* v daný deň a čas. Je nemožné, aby to isté jedlo bolo pravidelne najvhodnejším pre 6 miliárd ľudí bez rozdielu. Každý z nás má telo rozdielne každý deň, naladené tisíckami našich vlastných biochemických procesov, ktoré ovplyvňujú nekonečné kombinácie faktorov ako:

- Vek, pohlavie, váha, rasa, kultúra, výška, stav vývoja, množstvo tuku
 - Genetické dispozície - rozdiely v tráviacej sústave, zložení tráviacich štiav, metabolizmu, syntéze vitamínov a proteínov
 - Geografická lokalita, vonkajšia teplota, slnečný svit
 - Cirkadiálny rytmus bdenia a spánku,
 - Predošlé jedlo a úroveň jeho strávenia/asimilácie
 - Aktuálny a predošlý výdaj energie
 - Aktuálny psychický stav a stav neurotransmitterov
 - Chorobný stav - stavom infekcií, vírusov a protilátok
 - Úroveň hydratácie a stav elektrolytov - vody a rozpustených minerálnych látok v krvi
 - Úroveň glukózy, aminokyselín a lipidov v krvi a orgánoch
 - Úroveň kyslosti pH a stavu okysličenia krvi
 - Stav odpadových látok v krvi a orgánoch
 - Stav hormónov, napríklad pri tehotenstve, strese, radosi, smútku
- všetky tieto faktory ovplyvňujú, čo je akurát najvhodnejšou potravou pre váš organizmus. Všetky tieto faktory vie vaše telo prirodzene zhodnotiť a podľa neho vysielať impulzy nášmu nevedomiu, čo práve potrebuje. Každý vie, že pes je mäsožravec - napriek tomu z času na čas sa spontánne pasie na tráve! Prečo to robí? Jednoducho počúvne svoj „inštinkt“, prirodzene rozlišujúci, čo jeho telo potrebuje. Som presvedčený, že rovnako človek má schopnosť intuitívneho výberu správnej potravy v prirodzenom prostredí. Problém však je, že ľudia si vymysleli tisíce spôsobov, ako umelo vylepšiť skutočnú chuť potravín a prekryť tak ich mizernú nutričnú hodnotu. Existuje celé hnutie zástancov zdravej potravy s množstvom kombinácií a smerov:
- Vegetariáni - jedia len rastlinnú potravu
 - Semi-vegetariáni - jedia aj ryby alebo aj hydinu
 - Lakto-ovo vegetariáni - jedia aj vajička a mliečne výrobky

- Vegáni - nielenže nejedia, ale ani nepoužívajú živočíšne materiály a produkty
- Makro-biotici - jedia špeciálne kombinácie potraviny pre zdravie a dlhovekosť
- Frutariáni-jedia len plody rastlín
- Vitariáni -jedia len surovú potravu, sú vlastne súčasťou skupiny:
- Raw foodism - „Surovci" - kde sa používa tiež metóda „*Anopsológie*"

Zaujal ma práve posledný smer Anopsológia, nakoľko bol podobný mojej teórii o zdravom jedle, ktorú som už dlhé roky zvažoval. Práve „Anopsológia" totiž nie je žiadna diéta ani predpísaný systém pravidiel, receptov. Naopak, umožňuje človeku získať späť a vycibriť svoj prirodzený inštinkt tak, aby sme si boli schopní prirodzene vybrať množstvo aj druh potraviny. Samozrejme, vylučuje to akékoľvek neprirodzené, spracované a kombinované potraviny. Potrebujete sa však vybaviť len prirodzenými potravinami tak, ako ich je možné nájsť v prírode. Princíp tohto výberu je potom jednoduchý:

1. Vyzerá to dobre, vonia to dobre - možno to bude chutné,
2. Chutí to dobre - začnem to jesť,
3. Prestane to chutiť - už mám dosť.

Postupným cibrením získate späť schopnosť dokonale rozhodovať svojimi zmyslami a nájsť správne množstvo aj zloženie potraviny.

Zakladateľ tejto teórie bol Guy-Claude Burger. Keď mu diagnostikovali lymfoblastický sarkóm - druh rakoviny, jednoducho odmietol lekárom uveriť, že na jeho chorobu neexistuje liek. Radikálne zmenil svoj životný štýl a začal sa orientovať na surovú stravu. Čo myslíte, ako dopadol? Áno, vyliečil sa z rakoviny.

Zdroj: <http://en.wikipedia.org/wiki/Anopsology>

Netvrdím, že je nutné prejsť na niektorý konkrétny režim, ak sa chce človek oslobodiť - táto kapitola mala len zhrnúť poznatky o možnostiach „ako sa užiť", v súvislosti so slobodou a so závislosťou na systéme a priemyselnej výrobe potravín. Všeobecne si však dovoľím tvrdiť, že ak človek obmedzí množstvo „moderných" spracovaných potravín vo svojej strave, ale aj mäsa, živočíšnych a mliečnych výrobkov, rafinovaného cukru a múky - a začne sa orientovať na jednoduchšie, prírodnejšie a tiež lacnejšie jedlá - nič tým nestratí. Na-

opak, získa viac zdravia, radosti zo života a slobodu od priemyslu výroby umelého jedla.

PEČENIE CHLEBA AKO RITUÁL SLOBODY

Príprava chleba si zaslúži samostatnú pozornosť, nakoľko je v našich zemepisných šírkach tradičnou a neodmysliteľnou potravinou. Predstavuje tiež symbol obživy a nezávislosti. V našej krajine môžete často počuť výroky ako „nemá ani na chleba“, spájané s obrazom chudoby. A práve preto, pre osobné oslobodenie, je psychologicky aj prakticky veľmi užitočné *naučiť sa piecť chlieb*. Receptov a druhov chleba je mnoho a ako potravina je rozšírený v rôznych formách takmer po celom civilizovanom svete. Napriek tomu, že chlieb je syntetickou potravinou nášho druhu, jeho zloženie bolo po tisícročia hlavným zdrojom energie pre celodennú fyzickú prácu v oblastiach obývaného mierneho pásma Zeme.

Pre jeho prípravu vám bude postačovať jeho základná surovina - múka - rozomleté obilie a semená, ktoré v rôznych variantoch získate za minimálnu cenu takmer na celom svete. Neodmysliteľnou zložkou v našich končinách sú *kvasnice*, ale na mnohých miestach sveta sa pečie chlieb nekysnutý. Kvások zarobený z kvasníc prevzdušňuje inak hutné cesto malými bublinkami CO_2 , vznikajúce metabolizmom sacharidov obsiahnutých v múke a v kvásku. Každopádne odporúčam pridávať aj štandardné prísady - *soľ a rascu*, ak chcete mať typickú stredo-európsku chuť chleba, ako ste na ňu zvyknutý od malička. Ďalšie prísady, ako napríklad varené zemiaky alebo sušená zemiaková kaša, chlieb „zvláčnia“ a vydrží dlhšie mäkký. Príliš veľa zemiakov však vytvorí skôr cesto na lokše a výsledný produkt môže byť dosť hutný a zle vykysne. Významnou prísadou sú olej alebo semienka rastlín - sezam, slnečnica, tekvicové jadierka a ľanové semienko. Ja najčastejšie rozmixujem semienka spolu s naklíčenou pšenicom a vytvorím tak zároveň prírodnú olejovú zložku. Tieto oleje, „panensky“ vyrobené tesne pred výrobou chleba, dodajú chlebu veľmi žiaduce nutričné hodnoty a udržia ho dlhšie mäkký.

Druh múky môže byť veľmi rozmanitý - základom však býva pšeničná a ražná múka - celozrnná a hladká, pokiaľ sa podarí, tak v bio-kvalite. Obvykle primiešavam aj múku zo špaldovej pšenice, ktorá má vysokú nutričnú hodnotu a dodáva jemne orieškovú chuť.

Spočiatku som sa snažil piecť chlieb vcelku - ako veľký peceň. Avšak kvôli zloženiu bol tento chlieb dosť hutný a chlebu chýbala nadýcha-

nost'. Takisto, ako každé pečivo, chutil najlepšie tiež čerstvý. Skúsil som preto cesto deliť a robiť radšej malé bochníky alebo rožky, ktoré som si začal aj zamrazovať a piekol som ich aj na 3-4 krát tak, aby som mal vždy čerstvé pečivo.

Tu sú moje 2 recepty na chlieb, prvý je obsiahly a náročný, ale zato veľmi chutný, unikátny a výživný - druhý je tiež „chlieb“ - ale je absolútne jednoduchý a rýchly. Nájdite si medzi nimi svoj kompromis:

Recept na môj perfektný, domáci „Chlieb slobody“

Celozrnný základ:

- hrnček špaldovej alebo obyčajnej pšenice - namočená/naklíčená aspoň počas jedného dňa,
- pol hrnčeka zmesi semienok - sezamové slnečnicové, ľanové, tekvicové,
- pol hrnčeka vody,

Cesto:

- hrnček ražnej celozrnej hladkej múky,
- hrnček pšeničnej hladkej celozrnej múky,
- hrnček pšeničnej hladkej múky T650,
- štvrt hrnčeka instantnej zemiakovej kaše alebo 1 najemno postrúhaný varený zemiak,
- zarovnaná polievková lyžica morskej soli,
- zarovnaná čajová lyžička rasce,
- polievková lyžica vínneho octu alebo pol čaj. lyžičky kyseliny citrónovej,
- polievková lyžica panenského olivového oleja,

Kvások:

- jedna kocka kvasníc,
- tretina hrnčeka mlieka,
- čajová lyžička cukru,

Náradie a pomôcky:

- veľkú misu,
- varechu,
- dosku na miesenie cesta alebo voľnú kuchynskú linku,

- obdĺžnikovú misu z jenského skla alebo pekáč na pečenie,
- utierku,
- olej alebo maslo na vymastenie formy.

Postup:

Špaldovú pšenicu umyjeme opatrne v plastovej miske a necháme zaliať vodou aspoň cez noc. Vodu následne zlejeme a necháme vlhkú klíčiť 3 dni v zavretej miske alebo môžeme rovno spracovať bez klíčenia. Špaldu omyjeme a prelejeme aj s trochou vody do mixéra. Asi štvrtinu zmesi semienok si necháme na posyp a zvyšok prisypeme do mixéra ku špalde. Rozmixujeme aspoň na veľkosť krúp a prelejeme do veľkej misy.

Kvások si pripravíme z vlažného mlieka a lyžice cukru alebo medu, do ktorého rozdrvíme 1-2 kocky kvasníc a poriadne rozmiešame kým sa celé nerozpustia. Kvások vykysne za 10-15 minút - pridáme ho priamo do rozmixovanej špaldovej kaše v mise, kde sme pridali tiež lyžicu octu a olivového oleja. Prisypeme postupne všetky múky, soľ, rascu a zemiakovú kašu. Hladkú bielu múku pridávame počas miešania varechou, až pokým sa cesto nezačne odliepať od stien. Následne cesto vyklopíme/vyškrabeme varechou na poriadne pomúčenú dosku alebo kuchynskú linku. Cesto posypeme múkou aj zvrchu a začneme oboma rukami miesiť postupným prekladaním a roztláčaním celou váhou tela aspoň 5-10 minút. Ak sa lepí, treba posypať múkou. Správne vymiešené cesto musí byť veľmi hutné, lebo keď vykysne, získa ešte veľa bubliniek a mohlo by splasnúť. Ak si dobre vymiešené cesto položíte na ruku, musí držať tvar a neroztekať sa. Ak idete piecť chlieb v bežnej nádobe bez špeciálneho povrchu, cesto nechajte kysnúť v inej miske. Nemôže sa piecť priamo v nádobe, v ktorej kyslo, lebo by zostalo prilepené. Asi po pol hodine vykysnuté cesto z misy opatrne prelejte/vyškrabte do vymastenej jenskej misy vysypanej múkou alebo do nelepivej nádoby. Ak idete robiť pečivo, spracujte cesto ihneď, ako domiesite. Odtrhnite si kus veľký ako vlašský orech a vytvarujte najprv rovnomernú guľôčku a z nich následne rozvaľkajte žemle. Placky môžete zrolovať na rohlíčky a čokoľvek iné, čo vás napadne. Každopádne, nepodceňujte čas na vykysnutie - cesto musí minimálne zdvojnásobiť objem, pokojne aj hodinu. Najlepšie je zakryť cesto alebo pečivo utierkou a vložiť priamo do rúry, ak sa dá nastaviť na max. 50°C a nechajte kysnúť ďalšiu pol hodinu až hodinu. Následne pečivo alebo cesto vyberte a zohrejte rúru na maximum - je to dôležité, aby sa pečivo

vo alebo chlieb príliš dlho nesusili, ale iba upiekli pri čo najvyššej teplote a zostali vnútri vláčne a zvonku chrumkavé. Teraz môžete vykysnuté pečivo veľmi opatrne namočiť z vrchnej strany vo vode, aby poriadne lepilo a v malej miske jemne obaliť z jednej strany zmesou semienok. Vykysnuté pečivo nesmiete stlačiť - inak stratí svoju nadýchanosť - ak máte obavy, radšej ho len posypte. Tu si môžete dať časť pečiva aj zamraziť - najprv na tácke a na druhý deň, keď zamrzne, preložte ho do igelitového vrečka, aby v mraze nevyschlo. Ak chcete, aby sa vám pečivo nelepilo zospodu, kde je bez posýpky, položte ho ešte do múky a až potom na plech.

Na spodok rúry odporúčam dať keramickú misku s vodou alebo porcelánový tanier. Odparujúca sa voda zabráni vysušovaniu chleba počas pečenia.

Keď je rúra zahriatá na maximum, potrite alebo postriekajte váš pekársky produkt poriadne vodou - ja používam bežný rozprašovač na kvety s čistou vodou s štipkou soli. Vložte na najspodnejšiu pozíciu do rúry, ktorá by mala mať teplotu minimálne 230°C. Ak pečiete chlieb, po 10 minútach znížte teplotu na 200°C a pečte ešte asi 45 minút, kým chlieb nie je zvrchu pekne tmavohnedý. Aspoň raz počas pečenia chlieb vytiahnite a narýchlo pokropte vodou. Celozrnné a tmavé pečivo sa peče dlhšie, ako biele predpečené rohlíčky z obchodu, ktorým stačí 6 minút. Naše hutné celozrnné pečivo bude mať peknú zlato-hnedú farbu až asi po 20 minútach. Keď je chlieb alebo pečivo dopečené, musíte ho ihneď vytiahnuť z rúry, aby sa nevysušilo a pokropiť poriadne vodou ešte zahorúca. Ak vám chlieb hneď nejde vytiahnuť z formy, je to normálne - oddeľte nožom pripečené okraje dokola po okraji formy a otočte celú formu dolu hlavou (alebo chleбом:) a položte na dosku. Na horúce dno aj boky formy položte utierku poriadne namočenú v studenej vode. Po asi desiatich minútach skúste opatrne formu nadvihnúť, prípadne potriasť. Ak to nepôjde, nechajte ešte viac času. A ešte ku krájaniu - chlieb sa krája až keď vychladne, inak sa cesto bude lepiť. Tento chlieb je tak výživný, že ho môžete jesť ako samostatné jedlo alebo iba jemne potretý maslom, prípadne olivovým olejom. Je tiež výborný k zeleninovým polievkam a ako príloha k šalátom.

Rýchly recept na chlieb v 3 krokoch:

1. Zamiešajte v mise 1 šálku vody, 1 lyžicu soli a 1 balíček instantného droždia.

2. Prisýpajte postupne hladkú múku a miešajte lyžicou, kým z toho nieje rovnomerné cesto.
3. Nechajte vykysnúť v mise hodinu a potom upečte v plytkom vymastenom hrnci.

Piečť chlieb je *umenie a remeslo*. Nenechajte sa odradiť prvými nezdamnými pokusmi - skutočné majstrovstvo dosiahnete až trpezlivosťou a možno aj mnohými neuspokojivými pokusmi - nebojte sa experimentovať.

CHOV HYDINY A DOMÁCICH ZVIERAT

Vlastné vajíčka a mlieko boli samozrejmosťou ešte našich starých mám pred 50 rokmi. Rovnako domáce mäso nemusí znamenať „masový“ chov dobytka, hnoj a tony krmiva. Ako doplnok rastlinnej potravy sa dá živočíšna výroba zoptimalizovať na decentný permakutlúrny dvor so sliepkami, kačkami a zopár kozami. Priemerná nošnica v klietkovom chove a predávkovaná umelou výživou a hormónmi znesie ročne až 300 vajec. Ak však budete mať normálne chované sliepky, ktoré aj behajú po dvore, stále vám znesú 100 vajec ročne na nosnicu. 6 zdravých sliepok vám tak vyprodukuje v priemere 2-3 vajcia denne. To postačuje na normálnu spotrebu bežnej kuchyne. Na ich krmivo budete potrebovať asi 200g na jedno vajce - to znamená denne 600g krmiva.

Zdroj: <http://www.agroporadenstvo.sk/zv/hvdina/chovhvdinv02.htm7start>

Sliepky v podstate zjedia tú istú potravu ako človek - od starého chleba, ovocia a zeleniny, zemiakov, zvyškov skysnutého mlieka, syra a tiež mäsitú potravu a nedojedené polievky. Potrebujú však hlavne zrnoviny, a to 65-75% - najlepšie kukuricu, pšenicu a jačmeň - to znamená buď suchý chlieb, zrno alebo šrot. Sliepky v otvorenom chove sa napasú ešte zelenej trávy, pozobú nejaké semená, sem tam nájdu malý hmyz a červíka a sú úplne spokojné.

Ak vám nebude stačiť sójové „mlieko“, nepotrebuje hneď celú kravu. Bežná dojnica toho dosť veľa zožerie, jej mlieko nie je až tak vhodné pre človeka a budete ho musieť spracovať až 10 litrov denne. Ovčie alebo kozie mlieko je oveľa lepšie stráviteľné a zdravšie. Na Slovensku má tradíciu hlavne chov oviec - dávnejšie sa ich tu chovalo až 2 milióny kusov. Dnes je to asi len desatina, ale ich počet rastie.

2.12 ZDRAVIE A LIEKY

Poznáte určite príslovie, že „Zdravie sa nedá kúpiť“. Moderný svet sa nás však snaží presvedčiť o opaku - zdravotnú starostlivosť si musí každý kupovať formou povinného zdravotného poistenia. Ako protihodnotu dostávame služby podvyživeného zdravotníctva, ako najproblémovejšieho sektora štátnej politiky. Farmaceutický priemysel systematicky rozvíja stratégie hraničiace s konšpiráciami na najvyššej mocienskej úrovni. Smrtiace kombinácie zdanlivo „bezpečných“ potravín a nezodpovednej konzumácie vedú k civilizačným chorobám, ktoré následne predstavujú nevysychajúce zdroje príjmov miliardovému biznisu s liekmi a „neliečiteľnými chorobami“. Od roku 1922 svet pozná liečbu vrodenej cukrovky inzulínovými injekciami. Avšak táto choroba, označovaná dnes ako Diabetes typu 1, sa vyskytovala na prelome storočia veľmi vzácné - iba u 3 ľudí zo 100.000. Avšak od roku 1933 sa začala šíriť nová choroba, *podobná* pôvodnej cukrovke, avšak nereagovala na liečbu inzulínom - dnes ide o najrozšírenejšiu formu cukrovky typu 2, ktorá sa vyskytuje až u 20% obyvateľstva USA a predstavuje 95% chorých na cukrovku. S touto „chorobou“ sa vtedy súčasne objavili ďalšie príznaky, ako upchávanie a kôrnatenie ciev, obezita, zvýšený krvný tlak a hladina cholesterolu, impotencia, ochorenia sietnice, ľadvinové a pečeneové poruchy - všetky pôvodne správne spájané priamo s novou cukrovkou typu 2. Thomas Smith, ako nekonformný výskumník v odbore medicíny, sa po rokoch vlastného výskumu dopátral k desivému faktu, že hlavný spúšťač tejto epidemickej metabolickej poruchy bol známy už od 50. rokov. Záhadná epidémia novej cukrovky a ďalších chorôb spadala do obdobia hospodárskej krízy 30. rokov minulého storočia. Tlak na zlacňovanie potravín priniesol zásadnú zmenu vo výžive obyvateľstva boli ním „umelé“ rafinované tuky - margaríny. Tieto umelé, nepriepustné tuky, sú priamo zabudované do bunkových membrán buniek v telách ľudí a priamo tak zamedzujú prenikaniu inzulínu do buniek - tam, kde ho je potrebné na štiepenie glukózy a výrobu energie pre správne funkcie celého tela. Margaríny sú však stále systematicky využívané takmer všade v potravinárskom priemysle - takmer v každom pečive, v zákusoch ako náhrada masla, ako „zdravé“ nátierky na chlieb, v čokoládových výrobkoch, takmer vo všetkých plnených keksoch, ako aj v mliečnych výrobkoch zušľachtených „rastlinným tukom“. Thomas Smith sa zamedzením týchto nezdravých tukov vylietil z „nevylietiteľnej“ cuk-

rovky typu 2. Svoje výsledky publikoval vo forme svojpomocnej príručky názvom „Insulin: Our Silent Killer” - (Inzulín: náš tichý zabijak)

Zdroj: <http://www.healingmatters.com/>

Najväčší boj musel Thomas Smith zvädzať so svojim vlastným lekárom, ktorý nekompromisne hájil cukrovku ako nevyliciteľnú chorobu. Je to však logické, že pri súčasnom stave biznisu s civilizačnými chorobami, je pre lekára najlepším stavom trvalé chorý pacient - úlohou lekára je len *potláčať symptómy* - nie chorobu vylicieť. Farmaceutické firmy investujú nesmierne peniaze do svojich najlepších distribútorov liekov - do lekárov. Pozývajú ich na rôzne bezplatné „semináre a školenia” - v skutočnosti plne hrazené luxusné dovolenky, kde nekompromisne zavádzajú do lekárskej praxe celú metodiku diagnostiky a príslušnej „správnej” liečby. Lekári sú následne meraní, priamo vo svojej praxi, počtom predpisov najziskovejších liekov a v ďalších sofistikovaných parametroch. V USA pripadá 1 obchodník farmakofirmy na 6,3 lekárov. 20 najväčších farmaceutických firiem lobovalo v rokoch 1998 - 2004 v prípadoch až 1600 zákonov. Podľa Center for Responsive Politics tieto firmy minuli až 900 miliónov dolárov priamo na lobovanie - čo je najviac zo všetkých odvetví. Na celkový marketing vydali v roku 2005 farmakofirmy až 57 miliárd USD.

Zdroj: Sufirin CB, Ross JS (September 2008). "Pharmaceutical industry marketing: understanding its impact on women's health". *Obstet Gynecol Surv* 63 (9): 585-96.

Farmaceutické firmy masívne sponzorujú klinické výskumy a spochybňujú tak ich objektivitu. Dokonca môžeme predpokladať, že lieky sú často systematicky vyvíjané nie za účelom vyliečenia pacienta, ale pre trvalé navodenie celoživotného vzťahu s výrobcom patentovaných liekov. Pred nedávnom som si „dovolil” uverejniť názor na mojom blogu, spochybňujúci dlhodobé užívanie antidepresív ako „liečbu”. Proklamoval som totiž alternatívne postupy na skutočné riešenie príčin, pomocou psychoterapie a zmenou výživy. Niekoľko dní som následne strávil odpisovaním na agresívne komentáre a vyhrážky rigidných terapeutov, ktorí obhajovali „potrebu” medikamentózneho liečby. Upozorňoval som totiž na známu súvislosť vážnych symptómov spojených s depresiou a nedostatočnou konzumáciou bielkovín s tryptofanom - jediným zdrojom serotonínu v ľudskom mozgu. Tryptofan, ako obyčajná esenciálna aminokyselina v potrave, je tak významným konkurentom antidepresív, že agentúra pre kontrolu liečiv FDA v r.

1989 zakázala jeho voľný predaj v USA, kvôli údajným prípadom EMS syndrómu. Tento problém sa však neskôr ukázal iba ako dôsledok záhadnej "kontaminácie" u japonského výrobcu "Showa Denko", ktorý syntetizoval tryptofan špecifickou bakteriálnou kultúrou. Súvislosť syndrómu s užívaním tryptofanu sa nedokázala, ale predaj tryptofanu FDA úplne zakázala presne 4 dni pred spustením kampane na Prozac, ktorý je odvtedy najvýznamnejším antidepresívom na trhu.

Zdroj: <http://www.lef.org/fda/fdaban95.html>

Dnes najväčší obrat v USA generujú nasledovné liečivá:

1. Antidepresíva - vo svete trpí podľa odhadov WHO 121 miliónov ľudí depresiou. Antidepresíva, ktoré vlastne priamo depresiu *neliečia*, dosiahli obrat vyše 10 miliárd USD v r. 2008. Zhruba 27 miliónov obyvateľov USA malo v roku 2005 predpísané antidepresíva, čo predstavuje najužívanejší typ medikácie v krajine.

Zdroj: [http://www.wikinvest.com/concept/Antidepressant Drug Market](http://www.wikinvest.com/concept/Antidepressant_Drug_Market)
<http://www.who.int/mentalhealth/management/depression/definition/en/>

2. Antipsychotiká - podobne ako antidepresíva, neliečia priamo príčiny psychóz. V USA užívalo v roku 2008 antipsychotiká a antimaniaká 5 miliónov ľudí s obratom 17.4 miliardy USD.

Zdroj: [http://www.wikinvest.com/concept/Antipsychotic Drug Market](http://www.wikinvest.com/concept/Antipsychotic_Drug_Market)

3. Inzulín a diabetické lieky - 21 miliónov Američanov má diabetes a toto číslo rastie o 10% ročne. Iba v USA predstavoval trh diabetických produktov a starostlivosti 91 miliárd USD. Žiadny z komerčných produktov priamo cukrovku nelieči. Ak sa chcete vyhnúť cukrovke, prestaňte konzumovať margaríny a potraviny z nich. Nezdravé rafinované oleje a tuky nahraďte panenskými a prírodnými olejmi, orechmi a rybími výrobkami.

Zdroj: [http://www.wikinvest.com/concept/Diabetes drug market](http://www.wikinvest.com/concept/Diabetes_drug_market)

4. Antihistaminiká a lieky na astmu

Po celom svete 300 miliónov ľudí trpí na Astmu a generuje tak farmaceutickým firmám 15 miliárd USD obrat.

Ak chcete byť *slobodne zdraví* - zbavte sa závislosti na liekoch a pokúste sa hľadať metódy skutočného vyliečenia. Skutočná liečba je schopná nielen odstraňovať symptómy, ale musí aj zabrániť opakovaniu ochorenia - musí byť schopná odstrániť pôvodcu ochorenia vo va-

šom živote. Nakoľko dnes najrozšírenejšie „civilizačné choroby“ sú vďaka spôsobovanému nesprávnym životným štýlom a prostredím, ich vyliečenie by malo spočívať prirodzene - v zmene životného štýlu a prostredia - nie je to logické? Ako bude popisované ďalej, prvým krokom pre zmenu životného štýlu a tým aj ozdravenie, vám ponúkam zmenu myslenia a postojov v ich základoch. Ak sa vám nebude dať oslobodenie od starých návykov a závislostí, so získaním odhodlania by vám tiež mohol pomôcť dobrý psychoterapeut. Ak ste chorľavý, obézny, bez nálady a energie, bolí vás často hlava, chrčtica, pichá vás na hrudi, zle sa vám dýcha alebo len nejaký často navštevujete lekára - skúste začať jednoducho „od hlavy“.

2.13 SPOLOČNOSŤ A KOMUNITY

Človek je prirodzene spoločenský tvor, ktorý posledných 2,5 milióna rokov žil v tlupách a skupinách takzvanej prvotnopospolnej spoločnosti. Ešte pred 300 rokmi, pred industriálnou revolúciou, žila väčšina ľudstva v obciach. Práve obce, osady a kmeňové zoskupenia boli prirodzeným zhmotnením komunitného citenia človeka. Človek by neprežil milióny rokov evolúcie ako osamotený jednotlivec - naša psychika, naše vlastné hodnotenie seba, je organicky späté so životom v skupine. Bez reflexie druhých by možno mnohí ani nevedeli, kto sú. Život, práca a boj s problémami, sa odohrávali po tisícročia v komunitách rodov a obcí. Z prirodzenej komunity však počas posledných storočí systém v meste osamostatnil nukleárnu rodinu - „otec, matka a deti“ - žijúci bez intenzívnejších vzťahov s *pôvodnou komunitou kmeňa*. Otázkou zostáva, ako nám pracovný kolektív a krčmy môžu nahradiť život v prirodzenej komunite kmeňa či futbalové zápasy nahradia spoločný lov a súboje bojovníkov. Nahrádza masová filmová kultúra a pocit spolupatričnosti s celebritami pôvodnú veľkú rodinu? Rozporuplnosť týchto „náhrad“ si uvedomíte, keď sa večer vrátite domov a zistíte, že vaši kolegovia v podstate len ťažko napomôžu riešeniu vašich skutočných životných problémov. Tešíte sa z výhry vášho tímu na štadióne, čo vám však vo vašom vlastnom živote môže uľahčovať podliehanie skutočným prehrám. Vaši priatelia z baru alebo klubu s vami postupne strácajú kontakt, lebo ich život je „príliš náročný“ na to, aby ho prežili s vami, ešte aj po pracovnej dobe. A hrdinovia filmov - tí s vami prežijú len 2 hodiny výletu do krajiny fantázie a potom vás nechajú v šedej realite prípravy na ďalší pracovný deň. Všetko sú to len ďalšie

nástroje Systému, ako získať moc nad základnou ľudskou potrebou - „žiť s blízkymi". Vnímam to ako ponížujúce a degradujúce základnú ľudskú dôstojnosť, že by našich blízkych mali nahradiť celebrity a hrdinovia filmov. Väčšina pracovných „priateľstiev" v meste by pravdepodobne nevznikla, nebyť korporácie, ktorá natlačila indiferentných zamestnancov do gigantických kancelárií. Oproti skupinám lovcov a bojovníkov, ktorých spájal tisícročný spoločný boj o prežitie, je to len bieda prežívania, ak najhlbšie zážitky s priateľmi pochádzajú iba z posedenia pri pive.

Spolky, združenia, kluby a zoskupenia, dnes nenápadne podliehajú prísnej kontrole Systému moci - ak sa ako združenie korektne nezaregistrujete na ministerstve vnútra, môžu vás zakázať, prípadne rozpustiť súdnym príkazom. Dokonca, ak budete úspešní a spoločensky aktívni, začnete mať politický vplyv alebo budete duchovne pôsobiť, môžu vás zrušiť alebo povinne konvertujete na špeciálnu formu s názvom „politická strana" alebo „cirkev", ktoré sú pod prísny dozorom moci. Združenia ľudí s vyšším poslaním, ako sa zabávať alebo zarábať peniaze, sú často očierňované ako sekty a kulty, ich stretnutia sú podozrivé okoliu a sú považovaní za čudákov. Prečo sa Systém bojí zoskupovania občanov? Mám takú hypotézu, že je to práve tým, že ako zoskupenia ste konkurenčný subjekt Systému - jeho politické strany, organizačné zložky a firmy sú totiž tiež komunity úzko spojených rodín a priateľov, len ich prepojenia sa oficiálne neprezentujú. Je verejným tajomstvom, že takmer každý politik s reálnou mocou je prepojený s nejakou „skupinou" - väčšinou s ekonomickými a silne osobnými záujmami. Naproti tomu, individualizovaný človek v západnej civilizácii je najzraniteľnejší tvor, odsúdený na závislosť na Systéme, ktorý mu veľkodušne poskytne ilúziu spoločenského života.

Slobodní ľudia a slobodná spoločnosť potrebujú neobmedzené združovanie v prirodzených komunitách, ktoré im poskytnú priestor na autentický a neobmedzený spoločenský život. Z pohľadu sociálnej antropológie - vedy zaoberajúcej sa pôvodnými formami spoločenstiev človeka - je najprirodzenejšou komunitou *kmeň* alebo *osada*. Charakteristickými prvkami takejto prirodzenej komunity sú intenzívne vzťahy, jej urbanistické riešenie, ako aj kvalita a rozsah interakcií jej obyvateľov. Uvádzam tu niekoľko známych riešení komunitného usporiadania aj s ich vlastnosťami:

Cohousing

<http://www.cohousing.org>,

- spoločné bývanie nezávislých rodín v uzavretej obytnej zóne, obľúbené hlavne v USA, ale rozvíjajúce sa po celom západnom svete,
- obyvatelia sú typicky spojení rovnakým životným štýlom alebo svetonázorom - trvalo udržateľné hospodárenie, ekológia, náboženstvo, sexuálna orientácia, výživa a podobne,
- každá rodina žije vo svojej vlastnej domácnosti, ale komunita sa stretáva typicky raz týždenne, na spoločnej večeri alebo oslave,
- každá rodina má zdroj príjmu nezávislý od komunity,

Kondomínium

- spoločné bývanie nezávislých rodín, v uzavretej obytnej zóne, typické hlavne vo vilových častiach moderných západných miest,
- obyvatelia zdieľajú niektoré spoločné zariadenia, ako športoviská, detské ihriská, technické zabezpečenie,
- obyvatelia nemajú žiadne pravidelné sociálne kontakty, každý žije svoj nezávislý pracovný a rodinný život,

Laz/samota

- typické bývanie jednej rodiny v prírodnej krajine, vyčlenené z širšej komunity,
- susedské kontakty sú občasné, skôr s pragmatickým účelom výmeny služieb alebo produktov hospodárenia,
- lazy sú úzko späté s poľnohospodárstvom, kde lazník s rodinou obrába okolitú pôdu a záhrady,
- spoločenský život sa často obmedzuje len na výročné stretnutia a oslavy v najbližšej centrálnej obci,

Rodová osada

- označenie špecifickej komunity samostatne hospodáriacich rodín - rodov, v riedko osídlenej krajine, typicky s minimálne 1 Ha na rodinu a domácnosť,
- koncept popularizoval Vladimír Megre v knihách o mýtickej postave sibírskej šamanky Anastázie, na základe východoeurópskeho vidieckeho modelu trvalo udržateľného hospodárenia, v súlade s prírodou a vyššími duchovnými princípmi,
- pozemok rodovej osady slúži ako základný zdroj potravy a životných potrieb jej obyvateľov,

Kmeňová osada

- prirodzené zoskupenie viacerých rodín, zložených z prírodných spoločenstiev, s hierarchiou a špecializovanými funkciami členov, napríklad náčelník, šaman, bojovníci, dospievajúci muži, rodiny,
- kmeňová osada slúži väčšinou len na bývanie rodín a hospodárskych zvierat, jej obyvatelia majú zdroj potravy mimo územia osady,
- každá rodina má spravidla vlastný dom a vyhradený menší pozemok,
- psychologicky ohraničené maximum - Dunbarovo číslo - okolo 150 obyvateľov je ešte schopných osobného poznania a vnímať sa navzájom ako „blízki“,

Zdroj: http://en.wikipedia.org/wiki/Dunbar%27s_number,

"Komunita"

- ak sa takto nazýva špecifické spoločenstvo, najčastejšie je tým myslené úzke spolunažívanie rodom nesúvisiacich jedincov alebo aj viacerých rodín žijúcich v jednej domácnosti, hospodárstve alebo v integrovanom obytnom komplexe,
- typickým príkladom je terapeutická komunita narkomanov alebo kláštorná komunita mníchov,
- v komunitnom spoločenstve obyvatelia často zdieľajú spoločné prostriedky a spoločne sa starajú o zdroj obživy a príjmov,
- cieľom komunity je denný a čo najintenzívnejší kontakt jej členov, za účelom spoločného zaobstarávania príjmov, obživy alebo iných cieľov spoločenstva,

Dedina/obec

- pôvodnou funkciou dediny bolo zoskupiť jednotlivé rodinné hospodárstva do funkčného celku, podobne, ako je to v koncepte rodovej alebo kmeňovej osady, s maximom niekoľko stoviek členov,
- pôvodná dedina bola integrálnou spoločenskou jednotkou s intenzívnym spoločenským a kultúrnym životom, rituálmi a kóloritom,
- v modernom, západnom svete, sa týmto názvom označuje skôr urbanistické zoskupenie sídiel a vybavenosti, ohraničené ako intravilán obce a jej územno-správna jednotka, vrátane okolitých

pozemkov - spravidla ako katastrálne územie obce, často s tisíckami indiferentných obyvateľov,

- dnes sa v západnom svete ako dedina najčastejšie chápe zoskupenie nezávislých rodín, bez vzájomného ekonomického a spoločenského prepojenia, s rôznorodými „modernými“ zdrojmi obživy a životným štýlom, často dochádzajúcich do miest za prácou,

Mesto - metropola

- extrémne zoskupenie tisícov indiferentných nukleárnych rodín,
- nukleárna rodina v meste, typu „rodičia s nedospelými deťmi“, pokrýva len základné reprodukčné potreby spoločnosti; rodina takto stratila význam ako súčasť nadradeného sociálneho systému komunity obce, nakoľko v typickej mestskej rodine má každý člen nezávislé zamestnanie a neprežíva intenzívnejší spoločný boj o životné potreby, ako tomu bolo v spoločnosti len pred pár storočiami,
- v mestách boli širšie rodinné systémy nahradené firemnými, školskými a zamestnaneckými kolektívami - všetky viac-menej slúžiace Systému,
- vznikajú mnohé alternatívne komunity, ako vyústenie potreby spoločenského života, napríklad mestské gangy, kluby, záujmové združenia, zväzy, politické organizácie a podobne,
- v meste sú komunitné zoskupenia skôr výnimkou - napríklad squaty umelcov (<http://en.wikipedia.org/wiki/Squatting>) alebo mníšske kláštory,
- hlavným účelom vzniku miest bola koncentrácia obchodu a výrobných prostriedkov, za účelom vytvorenia ekonomickej a politickej vlády nad zoskupením okolitých „vidieckych“ spoločností,
- mestá nemajú sebestačný vlastný zdroj potravy a surovín, sú závislé na okolitej krajine a vidieku,
- v časech globalizácie zaniká pôvodný účel vidieka ako podporného systému miest, nakoľko zásobovanie miest je riešené nezávisle a na globálnej úrovni z oveľa vzdialenejších krajov, štátov alebo dokonca aj iných kontinentov.

Z môjho pohľadu je hlavným nedostatkom mestských komunit *absencia pevného zakorenenia* jedinca v stabilnej rodovej komunite. Pri-

značným symptómom je vzťahové vzduchoprázdno, ústiace do typických mestských depresíí. Nukleárna rodina, ako výhradná rodinná „komunita“, prežíva krízu, nakoľko samotná často nedostatočne pokrýva všetky psycho-sociálne potreby svojich členov. Túto krízu zámerne udržuje a zneužíva Systém, za účelom efektívneho *nahradenia* prirodzených sociálnych vzťahov rodinných a prirodzených komunít, *vykonštruovanými komunitami*, ktoré dokonale ovláda a má vo svojej moci:

Umelé komunity a ich príklad identifikácie:

- Národnosť - „...my Slováci nedovolíme siahť na náš jazyk...“,
- Štátna príslušnosť - „...som občan republiky, mám právo...“,
- Vierovyznanie - „...naša náboženská obec udržuje...“,
- Fanúšik športového klubu - „...Slovan je lepší...“,
- Politická strana - „...za komunistov nám bolo lepšie...“,
- Obyvateľ mesta - „...byť Bratislavčanmi nás baví...“,
- Spoločenská vrstva - „...nechcem byť ako nejaký „sedlák...“,
- Fanúšik skupiny celebrit - „...pohybujem sa vo svete modelingu...“.

Už dávno sa neidentifikujeme ako hrdí príslušníci klanu „Markovcov“, „bojovník z osady Medved'ov“ alebo „náčelník kmeňa Veľkej lipy“. Dnes sa ľudia najčastejšie spoločensky identifikujú ako: „som Slovák“, „som podnikateľ“, „robím v štátnej správe“, „som kresťan“, „som Bratislavčan“ alebo „som vedec“. Skúste sa seba spýtať: Okrem vašej najbližšej nukleárnej rodiny - ktorá je vlastne tá vaša *ozajstná komunita najbližších*, verných, ktorí za vami budú stáť po celý život? S kým môžete plánovať naplnenie svojho životného poslania? Kto vás podrží, keď budete psychicky alebo ekonomicky na dne? Kto s vami plánuje vaše spoločné podnikanie, bývanie, životné prostredie a spolužitie aj o 10, 15 rokov alebo na dôchodku?

Veľkou výzvou pre moderné „prirodzené komunity“ je znovu zabezpečiť to, čo sme stratili z pôvodnej dediny a kmeňovej osady - „skutočne náš vlastný“ komunitný život, teda intenzívnu spoločenskú, kultúrnu a duchovnú interakciu a zároveň vytvoriť „naše autentické“ tradície, korene a s nimi aj „pravý“ pocit istoty a spolupatričnosti. V takomto kontexte sociálnych vzťahov práve

malá a dostatočne vyhranená komunita môže pestovať pocit zodpovednosti každého jej člena za dlhodobý vývoj „nášho“ spoločného územia, „nášho“ životného prostredia, „našich“ autentických tradícií, „nášho“ kultúrneho odkazu a výchovy „našich“ detí, ale aj spoločnú mikro-ekonomiku a zodpovedné záväzky.

2.14 ZÁVISLOSŤ NA SEXE

„Sex predáva“ - to je asi najznámejší trik marketingu Systému, ako aj moderných korporácií s rýchlo-obrátkovým tovarom. Ak potrebujete spropagovať nejaký výrobok alebo službu - stačí, ak ju nenápadne spojíte s obrazom sexuálneho zážitku. Ale ak potrebujete ovládnuť ľudskú bytosť na celý život - obmedzte jej sexuálny život a podriadte ho kontrole a obmedzujúcim pravidlám. Okrem fyzickej smrti jednotlivca, nieje snáď žiadna frustrujúcejšia skúsenosť, ako dlhodobé nenaplnenie sexuálneho a partnerského života. Kazuistiky psychoterapeutov sú plné prípadov, spojených práve s narušenou a potlačenou sexualitou moderných západných ľudí. Ak sa pozriete na sexuálny život prírodných spoločenstiev - rodových kmeňov a osád v divočine - najviac potomstva majú najúspešnejší lovcia, schopní živelia, fyzicky zdatní ochrancovia a tiež jedinci s vyšším postavením v sociálnej hierarchii kmeňa. Pokiaľ sú schopní udržať si svoje kvality aj napriek predošlým splodeným deťom, často majú potomstvo s viacerými ženami. Kmeň, ako celok a vraj ani ženy splnomocnené výberom otca dieťaťa tým nijako neutrpiť. Práve naopak - gény úspešnejších mužov sa „ujdu“ viacerým ženám. Jediní, ktorí sú na tom horšie, sú neúspešní muži, ktorí potomstvo jednoducho nemajú.

Po milióny rokov fungoval prirodzený výber a s ním spojená sexualita a bolo tak zabezpečené trvalé zušľachtovanie ľudského rodu. Avšak aké sú dnes nastolené kritéria sexuálnej úspešnosti v západnej spoločnosti? Aké pravidlá ovládajú naše sexuálne správanie, ak žiadny kmeň nemáme? Dnes, namiesto divočiny, chodí úspešný „muž-lovec“ uloviť mäso do supermarketu na kreditnú kartu. Aké parametre pre prežitie spĺňa živel rodiny, ktorý v živote nezožal jediný plod stromu, ktorý by vlastnoručne zasadil? Akým ochrancom je muž, ktorý v živote nezápasil ani len so založením ohňa v prírode? Systém má na to univerzálne meradlo - na všetko stačia *peniaze a kapitál*, ktoré si podriadil totalitnou mocou. Zárukou úspechu rozmnožovania sa moderného muža nie sú jeho všeobecné schopnosti tela, duše a mysle, ale aktuálny

stav jeho konta. Systém vytvoril dokonalú ilúziu, že predsa ak je raz jedinec *všeobecne schopný*, tak musí byť *schopný nazhromaždiť peniaze*. Ale ako som písal v kapitole o peniazoch, ich distribúcia zďaleka nepodlieha pravidlám dlhodobého prospechu ľudstva a rozvoja rodu človeka. Aký úspech by mal v dnešnej spoločnosti mladý muž, ak sa jednoducho *rozhodne*, že nezasväťí život zarábaniu peňazí? Aký úspech čaká mladú dievčinu, ktorá sa rozhodne nekupovať si šaty v butikoch, nebude používať make-up, chodiť kaderničke, kozmetičke a nebude „loviť“ mužov po baroch a diskotékach, lebo jednoducho *nemá* a *nechce* *zarábať peniaze* ako zmysel života? Kultúra a predsudky Systému sa budú snažiť takýchto, inak schopných a plnohodnotných ľudí, vytesniť na okraj svojho záujmu a ich sexuálna úspešnosť klesne na minimum. Uvedené problémy sú však významné, *hlavne pokiaľ by žili títo mladí ľudia v meste* - ako súčasť konzumného sveta. Avšak mladý slobodný muž, žijúci mimo mesta alternatívnou formou života, môže získať *úplne iný status*. Ak bude súčasťou spoločnosti alebo komunity podobne zmýšľajúcich ľudí a budú ho navštevovať susedia a hostia, ktorých priťahuje takéto oslobodenie, nebudú ho hodnotiť podľa toho, ako sa oblieka, koľko má na konte alebo aké má auto. Budú sa ho pýtať, ako postavil svoj dom, aké potraviny si dopestuje, odkiaľ berie drevo na kúrenie, aké plány má so svojim hospodárstvom a s komunitou v okolí a čo všetko vytvoril svojimi rukami. A možno sa ho raz spýta zvedavá dievčina, s obdivom k jeho prirodzeným schopnostiam prežiť na vlastnú päsť, či by nemohla „zostať dlhšie“.

2.15 ZÁVISLOSŤ NA LUXUSE

Systém a jeho marketingoví špecialisti vytvárajú prototypy „správneho“ životného štýlu, pre každú príjmovú a sociálnu skupinu. Nech ste robotník na stavbe alebo riaditeľ korporácie, vždy vám bude nenápadne podsúvaný komplexný obraz požiadaviek „čo by ste ešte mali vlastniť“ a akú úroveň by mal vykazovať váš životný štýl. Filmový priemysel, reklama a kultúra každej sociálnej vrstvy vytvárajú toľko obrazov luxusu, že je takmer nemožné ich úplne uspokojiť a môžete ich dosahovaním stráviť svoj celý život. Je „samozrejmosťou“ mať auto - ak ste však na vysokom poste, bude sa očakávať, že budete mať „dobré auto“. Ľudia vo vašom okolí budú očakávať, že „chodíte na dovolenku“, ktorá zodpovedá vášmu statusu, že bývate v byte alebo v dome

„zodpovedajúcom" vášmu zamestnaniu, že máte zariadený byt podľa úrovne, ktorú definuje váš sociálny status. Je veľmi dôležité si uvedomiť, čo skutočne z materiálnych statkov potrebujeme k životu - čo ho robí lepší a hlbší - a čo sú len umelé koncepty „samozrejmeho" luxusu, vsugerované Systémom. „Nemusím to mať, ale chcem to..." - a prečo?... Tento „samozrejмый" luxus je definovaný tak, aby neriešil vaše reálne životné potreby, ale aby vytiahol čo najviac z vašich nadbytočných príjmov späť do systému. Jednoducho, aby ste mali potrebu zarábať stále viac a viac. Ak sa chcete pozrieť pravde o nadbytočnom luxuse priamo do očí, spýtajte sa, aké výdobytky mali vaši predkovia pred 100 rokmi - niekedy v časoch plného šťastia a uspokojenia. **Takto približne žili moji predkovia na slovenskom vidieku, okolo roku 1910, za čias Rakúsko-Uhorskej monarchie:**

Jedlo - ako bežné považovali kupovať len základné potraviny ako múku, cukor, mlieko. Zeleninu, ovocie, vajcia a zhruba raz týždenne aj mäso, mali z vlastných zdrojov alebo zo zdrojov rodiny a susedov - podľa toho, kto robil zabíjačku. Rovnako si sami piekli aj chlieb.

Ako luxus považovali mäsové výrobky - klobásy, jaternice, tlačenuku a mäso všeobecne, kysnuté koláče sa piekli ako slávnostné jedlo, tiež exotické ovocie, ako pomaranč alebo banán, boli úplnou raritou.

Bývanie - ako bežné bolo bývať vo vlastnom dome, postavenom na vlastnom pozemku so záhradou a poliami v chotári. Dom mal obytnú kuchyňu a veľkú spoločnú spálňu. Vykurovaný bol kachľami na tuhé palivo, svietilo sa petrolejovými lampami.

Ako luxus považovali mať obývačku alebo samostatnú spálňu, rovnako aj kúrenie uhlím. Niečo ako kúpeľňa v tých časoch a v ich vrstve ani nepoznali, podobne elektrifikácia len začínala vo veľkých mestách.

Doprava - ako bežné bolo chodiť pešo alebo sa zviať s hospodárskym vozom na pole. Na väčšie vzdialenosti sa dalo ísť len vlakom.

Ako luxus bolo považované mať vlastné kone. Mať vlastné auto bola úroveň, ako dnes vlastniť športové lietadlo.

Kozmetika, drogéria, hygiena - ako bežné bolo umývať sa v lavóri, voda sa zohrievala na sporáku, mydlo na univerzálne použitie, ako jediný čistiaci prostriedok v domácnosti, sa bežne varilo doma.

Ako luxus boli považované aj tie najobyčajnejšie voňavky, kúpanie vo vani a splachovací záchod.

Kultúra a spoločenský život - *ako bežné* bolo zúčastňovať sa na oslavách - svadbách, krstoch, dožinkách, chodiť do kostola a do krčmy. Mladí ľudia chodili na zábavy so živou hudbou. *Ako luxus* bol považovaný gramofón alebo návšteva divadla. Rovnako nemý film bol unikátnou novinkou.

Zdravie a reprodukcia - *ako bežné* sa považovalo byť „starý“ už vo veku 40 rokov. Takmer v každej rodine zomrelo nejaké dieťa na dnes bežne liečiteľnú detskú chorobu. Bolo normálne, že ľudia nikdy v živote nenavštívili odborného lekára, liečili sa len domácimi bylinkami a hojivými masťami. Slivovica bola tiež veľmi uznávaný liek. *Ako luxus* sa považovala návšteva u praktického alebo odborného lekára, ako aj akýkoľvek zákrok v nemocnici. Farmaceutické liečivo, ako napríklad aspirín aj len vo forme prášku, bol taktiež raritou.

Úroveň techniky - *Bežné bolo* pracovať s ťažnými koňmi zapriahnutými do jednoduchých pluhov, ešte stále boli využívané parné stroje - ako mlátička obilia alebo lokomotívy. Čas merali „pondusové“ hodiny so závažím, prípadne naťahované kľúčikom. Telefón bol iba na pošte, jediné médium boli papierové noviny. Rozhlasové vysielanie ešte neexistovalo.

Ako luxus boli považované vreckové hodinky a akákoľvek mechanická hračka - napríklad hracia skrinka. Technika bola považovaná za luxus všeobecne.

Ak si to zhrnieme - to, čo bolo považované mojimi prastarými rodičmi pred 100 rokmi ako luxus, má dnes k dispozícii *aj ten najúbohejší človek*. Ak by ste prijali myšlienku, že úroveň luxusu vašich prarodičov by mohol byť vašou východiskovou úrovňou skromného života dneška, ste na dobrej ceste, ako sa oslobodiť od závislosti na Systéme pomocou skromnosti. Za všetok nadbytočný luxus, ktorý v skutočnosti nepotrebujeme, platíme Systému *nutnosťou zarábať peniaze*. Ako sme už spomínali, tieto peniaze však už dávno nie sú majetkom štátov a ich ľudí - pravidlá distribúcie finančného kapitálu a kritériá „zásluhovosti“ sú tak skorumpované, že neslúžia všeobecnému blahu, ale ako systémový nástroj na ovládnutie národov a svetových zdrojov.

2.16 DROGY AKO NÁSTROJ MANIPULÁCIE

Súčasťou systému ovládnutia ľudských životov nie je len ovládnutie základných životných potrieb, ale aj presadenie nových - umelých radosť a pôžitkov, na ktorých zostanete následne závislý. Takýmto najsilnejším nástrojom sú bežné psychoaktívne látky, ktoré nám pripadajú ako bežná súčasť potravy a životného štýlu. Napriek tomu, nemajú pre skutočnú výživu a zdravie ľudského organizmu žiaden významnejší účinok - skôr naopak - je všeobecne známe, že zabijajú.

Alkohol, cigarety - ale aj káva - napriek svojim preukázateľným negatívnym zdravotným účinkom, pretrvávajú vo svojej legálnej pozícii takmer vo všetkých krajinách sveta. Podľa údajov WHO z roku 2008 v Ruskej federácii fajčí 70% dospelých mužov a 23% žien, rovnako v Bielorusku, kde je doteraz extrémne silná totalitná moc, fajčí vyše 63% dospelých mužov a 17% žien, podobne aj na Ukrajine. Na Slovensku je to 41% mužov a takmer 14% žien. Všeobecne, málokterá krajina má menej ako 25% fajčiarov. Nasledovný obrázok ukazuje percentuálny výskyt fajčiarov v mužskej populácii:

Podobná situácia je aj v spotrebe alkoholu - zaujímavý je napríklad sever Afriky a blízky východ, ktorý pokrývajú moslimské krajiny, kde je podľa koránu alkohol zakázaný:

Konzumácia alkoholu
Zdroj: Svetová zdravotnícka organizácia 2008

Všetci títo ľudia sú závislí na kupovaní cigariet alebo alkoholu za peniaze systému, ktoré musia zarábať, ak si chcú dopriať svoju drogu - rannú cigaretu s kávou. Vo väzniciach a medzi vojakmi sa cigarety a alkohol stávajú dokonca platidlom a sú známym predmetom úplatkov.

Systém nielenže udržuje legálnosť týchto drog a propaguje ich, ale zároveň znemožňuje ich voľnú distribúciu a výrobu - nastoľuje spotrebné dane a clá tak, aby bolo nutné si ich kupovať za zarobené peniaze. Slobodne variť pivo, destilovať alkohol, ale aj pestovať tabak je zakázané bez povolenia a kontroly štátu. Systém vyrubuje vysokú spotrebnú daň na každý deciliter alkoholu a na každú cigaretu.

Takmer v každom štáte sveta si systém našiel svoju vlastnú legálnu drogu, ktorú podporuje a na ktorej zámerne udržuje závislosť svojho obyvateľstva. Avšak život v krajinách s vysokou úrovňou globalizácie a spotrebnej ekonomiky je už tak závislý na systéme, že väzba na alkohol a tabak nieje nutná - postupne poľavuje.

Zaujímavý je vývoj legálnosti mäkkej drogy Marihuany, ktorej návykovosť ani zdravotné riziká nedosahujú úroveň alkoholu a tabaku - viď nasledujúci graf závislosti a škodlivosti podľa Svetovej zdravotníckej organizácie WHO:

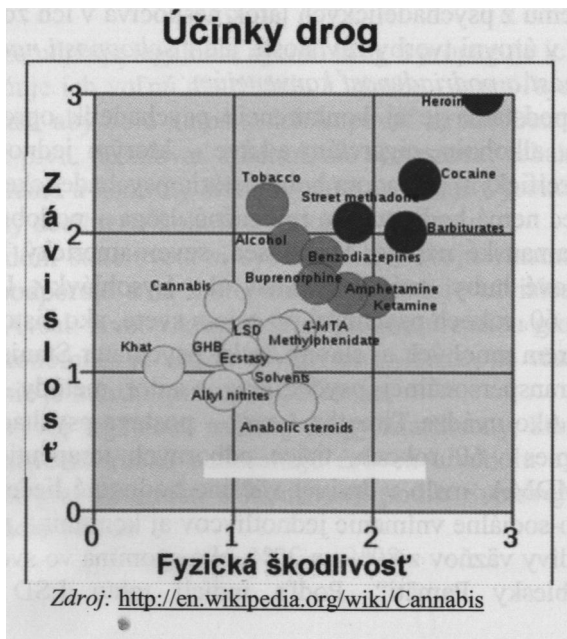
Legálnosť užívania Marihuany vo svete

Úroveň legalizácie Marihuany je stále nízka, oproti spotrebe alkoholu, práve kvôli náročnosti kontroly jej pestovania a distribúcie - štát nevie zabezpečiť, aby konzumácia Marihuany bola dostatočne spoplatnená, resp. zdanená. Zároveň jej nízka závislosť ju diskvalifikuje ako dostatočného kandidáta na masovú kontrolu konzumentov Systémom - práve naopak: THC, ako psychoaktívna látka Marihuany, svojim pôsobením „resetuje“ naprogramované postoje a obmedzenia osobnosti, podobne, ako väčšina psychadelických látok. Mám hypotézu, že podstata obáv Systému z psychadelických látok nespočíva v ich zdravotných rizikách ani v úrovni tvorby závislosti, ale v *schopnosti narušiť psychickú poslušnosť a podriadenosť konvenciám*.

Nemenej podstatná je aj konkurencia psychadelík oproti „legálnym drogám“ - alkoholu, cigaretám a káve - ktorým jednoducho „kazia kšeft“. Špecifickým prípadom bola história psychadelickej drogy LSD, ktorá vôbec nemá hodnotu ako rekreačná droga - podobne ako juhoa-merické šamanské nápoje Ayahuasca, severoamerický Mescal alebo psylocibínové huby, známe aj u nás ako Lysohlávky. LSD dokonca testovali v 60. rokoch psychiatri po celom svete, ako čisto terapeutickú látku - okrem mnohých aj slávny český psychiater Stanislav Grof, zakladateľ transpersonálnej psychológie a autor metódy holotropného dýchania. Ako uvádza Timothy Leary - postava psychadelickej revolúcie Hippies v 60 rokoch, tisíce odborných terapeutických sedení s LSD a MDMA, malo v drivej väčšine hodnotné liečebné výsledky pre psycho-sociálne vnímanie jednotlivcov aj komunit - napríklad zníženie recidívy väzňov z 80% na 20%, ako spomína vo svojich memoároch „Záblesky Pamäti“. Podľa indícií tohto LSD výskumníka

a psychológa Timothy Learyho, boli dokonca tak závažné spoločenské zmeny, ako ukončenie vojny vo Vietname a zavraždenie prezidenta Kenedyho, spojené s uvoľnením zovretia Systému, spôsobeného práve drogovou kultúrou Hippies. Samozrejme, čoskoro došlo k vykonštruovanej kriminalizácii týchto psychadelických látok aj v terapeutickom svete. Tento reštriktívny krok Systému viedol práve Stanislava Grófa, aby vytvoril alternatívnu metódu navodenia zmeneného stavu vedomia - Holotropné dýchanie. Táto legálna a relatívne prirodzená metóda s využitím extatickej hudby a intenzívneho dychu, je schopná v chránenom prostredí navodiť podobné terapeutické efekty, aké mali sedenia s LSD. Každopádne, je dôležité si uvedomiť, že väčšina psychadelických zážitkov ani zďaleka nie je príjemným „roztopením vedomia“, ako v prípade rekreačných drog vrátane alkoholu - ale práve naopak: takzvaný „psychadelický trip“ umožňuje človeku ťažko a úporné pracovať so svojim vnútom, otvoriť a transformovať traumy, duchovné krízy a materiál skrytý hlboko v nevedomí, často sprevádzaný fyzickým aj duševným utrpením. Oproti chemickým a iným metódam, považujem Holotropné dýchanie za legálnu a hlavne riadenú metódu dosiahnutia terapeutického procesu, ktorá môže prispieť k duchovnému oslobodeniu tisícov ľudí aj napriek reštrikciám a nevôli Systému.

KAPITOLA 3: PLÁN OSLOBODENIA

3.1 PREČO OSLOBODENIE PLÁNOVAŤ

V prvej časti knihy som sa snažil popísať pre mňa aktuálne fakty a pokúzať na rôzne aspekty ľudskej neslobody a taktiež na možnosti, ako si predstavujem trvalý pocit slobody dosiahnuť a prežiť šťastnejší a naplnenejší život. Pokúšal som sa vám predostrieť tvrdenia, že nesloboda moderného globálneho Systému je systematicky a dokonale plánovaná, udržiavaná a presadzovaná médiami, kultúrou, školstvom a pevne vedená finančnou oligarchiou. Mnoho ľudí, uvrhnutých do falošného zdania vlády nad svojim životom, si ani nikdy neuvedomí, ako sú zotročení a o čo všetko v živote prichádzajú. Takže zostanú možno svojim spôsobom šťastní. Je však možné, že po prečítaní predošlých kapitol už patríte k silnejšej skupine tých ľudí, ktorí začínajú vidieť paradoxy v zdanlivom „šťastí“ konzumného života. Ak ste sa rozhodli, že chcete zmeniť svoj život a oslobodiť sa, budete musieť zásadne a principiálne prekopať svoje návyky, závislosti, záväzky a hodnoty - zmeniť svoj životný štýl tak, aby ste získali nezávislosť od Systému a neutrpeli ste pri tom vážnejšie straty ani vy, ani vaši blízki. Nakoľko Oslobodenie môžete chápať aj ako jasne definovaný životný „projekt“, s nejakým časovým ohraničením, žiaducim výsledkom, zdrojmi, účastníkmi ako aj rizikami - má zmysel použiť pri tomto projekte princípy projektového plánovania. Cieľom plánovania je vytvoriť čo najschodnejšiu cestu k cieľu - analyzovať, čo vlastne cieľ pre nás znamená, akými krokmi sa k nemu môžeme dopracovať a aké zdroje na to budete potrebovať. Plánovanie „Projektu oslobodenia“, nám zároveň dáva možnosť sledovať riziká a systematicky ich eliminovať. Ak máte plán svojho oslobodenia, môžete zároveň kedykoľvek jasne vidieť, kde sa nachádzate na ceste k cieľu, aký pokrok ste urobili za posledné obdobie, a to hlavne pri dlhodobých aktivitách môže byť nesmierny motivačný faktor. Kedykoľvek si budete klásť otázku: „aký zmysel má vlastne celé moje snaženie?“, môžete sa pozrieť na svoju cieľovú víziu a uvedomiť si, že aj keď len malými krokmi, predsa len sa k nej blížite. Každý dosiahnutý míľnik vo vašom pláne - teda úspešné ukončenie určitej etapy - bude pre vás dôvodom na hrdosť, upevnenie viery

v svoje snaženie a zdroj energie pre ďalší postup ku slobodnému a nezávislému životu.

3.2 ANALÝZA STAVU SLOBODY

Na základe predošlých kapitol si môžete znovu zhodnotiť vnímanie vašej osobnej slobody, ako aj slobody vašich blízkych a spoločnosti, v ktorej žijete. Odpoveďami na nasledovné otázky si môžete overiť, koľko aspektov neslobody je aktívnych vo vašom živote a okolí. Ak sa vám bude zdať daná otázka bezvýznamná, vráťte sa pokojne ku kapitole označenej pri danej sérii otázok. Tí, na ktorých je ľudská nesloboda uvalená, ju môžu niekedy ťažko rozoznávať, nakoľko sa do nej už priamo narodili. Môže byť ťažké uvedomiť si, že sme manipulovaní, pretože sme odjakživa súčasťou Systému, ktorý je mnohými slepo prijímaný ako samozrejmosť.

Z kapitoly 1 - „Nástroje systému neslobody“

1. Zarábate v práci, ktorá vás dlhodobo naplňuje a je prospešná aj pre spoločnosť - alebo je to „dobrá práca“ prosto preto, lebo zarábate?
2. Máte už postavené svoje vlastné obydlie a nie ste nikomu nič dlžní?

Z kapitoly 1.1: „Pošliapané práva a slobody“

1. Sú masmédiá vo vašej spoločnosti - noviny, rozhlas a televízia - spojené s veľkými podnikateľskými skupinami, ktoré majú svojich zástupcov vo vláde?
2. Evidujete, že sú médiá zneužívané na jednostrannú obhajobu politikov, privatizácie a káuz?
3. Poznáte prípady, kedy médiá zámerne vyvolávali pocit ohrozenia alebo ukazovali na nepriateľa, ktoré sa následne ukázali ako neexistujúce alebo neopodstatnené?
4. Je prevažný obsah publicistiky venovaný bulvárnym kauzám, populárnym povrchným témam, ako sú nešťastia, nehody a život celebrit alebo sú viac konfrontované prešľapy vlády a skutočné problémy spoločnosti?
5. Dostávajú v médiách dostatok priestoru názory nevládných organizácií a jednotlivcov, kritizujúcich činnosť vlády a ich návrhy na riešenia?

6. Poznáte a čítate nejaké nezávislé zdroje spravodajstva na Internet, ktoré nie sú sponzorované veľkými korporáciami a pod politickým vplyvom?
7. Všimli ste si súvislosť zamerania filmov na aktuálne krajiny zapojené do prebiehajúcich/hroziacich konfliktov?
8. Využívate okrem volieb nejakú ďalšiu možnosť v spoločenskom živote, ako *reálne* ovplyvniť prácu vlády a komunikovať svoj názor poslancom v parlamente?
9. Podarilo sa niekedy vám alebo niekomu z blízkych skutočne presadiť nejakú politickú zmenu vo vašom okolí alebo nebudaj v celej spoločnosti?
10. Viete si predstaviť, že by ste začali trvalo slobodne žiť kdekoľvek si zmyslíte, na území celého kontinentu, v ktorejkoľvek krajine alebo trvalé cestovať bez toho, aby ste boli nútení zarábať/míňať peniaze, nemuseli podliehať nariadeniam, daniam, byrokracii a neprišli o svoj domov?
11. Máte istotu, že vo vašej krajine tajná služba nezaznamenáva údaje o pohybe mobilných telefónov?
12. Počuli ste alebo zaznamenali ste vo vašej krajine prípad, že boli informácie a aktivity tajnej služby zneužitú na komerčné, politické alebo súkromné účely?
13. Ako často sa podarí vo vašom štáte úspešné hlasovanie v referende?
14. Presvedčili vás poslanci v parlamente, ktorých volíte, že zastupujú vôľu a dobro občanov alebo skôr zastupujú potreby politickej strany a jej sponzorov?

Z kapitoly 1.2: „Svetová super-kríza“

1. Keby ste mali tú moc, rozhodli by ste sa odmietnuť nastolené super-krízy: ekonomickú, teroristickú, ekologickú príp. pandemic-kú?
2. Vnímate tieto krízy ako „nevyhnutné a neriadené“ alebo poznáte konkrétnych ľudí, čo prijali za ne zodpovednosť?
3. Neprezentujú médiá a politici aktuálne super-krízy tak, že vnikli bez vedomého konania konkrétnych ľudí „na našej strane“ - že vlastne vinníci sú „tí druhí“ alebo „neznámi“?
4. Viete si predstaviť, že zámerným nastolením super-kríz a finančného rozkladu sveta môže dôjsť k ďalšiemu svetovému konfliktu, hladomoru alebo genocíde?

5. Veríte, že svetový finančný systém koná pre všeobecný prospech?

Z kapitoly 1.3: „Vojna proti nám všetkým“

1. Ste si istí, že školstvo, kultúra a vzdelávanie vo vašej krajine prezentuje históriu, štátnosť, hodnoty a životný štýl nezávisle od zámerov politikov a ekonomickej loby?
2. Veríte svojim politikom, že všeobecný spoločenský prospech je pri ich rozhodnutiach dôležitejší, ako politický a ekonomický prospech ich vlastnej strany a skupiny?
3. Môžete s istotou vysloviť tvrdenie, že váš štát skutočne patrí občanom, že váš štát koná výhradne v zmysle záujmov občanov?
4. Ak existujú verejne dostupné informácie, že najmocnejší ľudia sveta - finančníci, politici a najbohatšie rodiny, sa združujú v globálnych elitných spolkoch a pravidelne sa stretávajú - ako by ste na to reagovali?
5. Máte zabezpečené všetko, čo v živote potrebujete, bez dlhov a záväzkov?
6. Stretli ste sa doteraz s uspokojujivým vysvetlením „ako sa tvoria peniaze“, kto a za akým účelom limituje ich množstvo?
7. Postrehli ste niekedy, že by štát, ktorý vydáva peniaze, následne zarobil na úrokoch a tvoril zisk v prospech občanov alebo si skôr štáty požičiavajú od súkromného sektora?
8. Viete za aký úrok vaša emisná banka požičiava *vaše* peniaze súkromným bankám?
9. Vysvetlil vám niekto z politikov, prečo vy ako občan nemôžete mať tiež priamo takéto pôžičky a úroky od štátu?

Z kapitoly 1.4 a 1.5: „Peniaze ako nástroj zotročenia“ a „Inflácia ako najväčšia krádež v histórii ľudstva“

1. Mali ste v poslednom období pocit, že musíte v živote konať podľa pravidiel, ktoré ste si „nevybrali“ a nemáte príležitosť ich zmeniť, ale napriek tomu riadia všetky oblasti vášho života?
2. Rozhodli ste sa slobodne a dobrovoľne, že hlavnou systematickou činnosťou vášho života bude zarábanie peňazí?
3. Mali ste posledné roky dostatok času okrem zarábania peňazí na naplnenie rodinných, spoločenských potrieb a osobného poslania?

Z kapitoly 1.6 a 1.7: „Privatizácia tvorby peňazí“ a „Peniaze budúcnosti...“

1. Máte pocit, že sú *vaše* peniaze vydané *vašou* štátnou bankou distribuované a akumulované podľa nejakých spravodlivých zásluh, prípadne za účelom produkovať všeobecný prospech pre všetkých občanov?
2. Vedeli by ste *vy* zadefinovať *prijateľné* morálne argumenty, podľa ktorých by 800 najbohatších ľudí sveta malo ovládať viac *vašich* štátnych peňazí, ako zvyšné 3 miliardy chudobnejších ľudí?
3. Súhlasíte s tým, aby komerčné banky požičiavali fiktívne peniaze, ktoré nikdy nezískali od *vašej* národnej banky a že de facto *falšujú* vašu menu?
4. Súhlasili by ste s tým, aby banky a štáty mohli vytvárať *nekryté* peniaze, ak by ste vedeli, že tým každý rok znehodnotia *vaše* príjmy o niekoľko percent a že je to *podstatou inflácie*?
5. Súhlasili by ste s vytváraním *nekrytých peňazí* bankovým systémom, a teda s infláciou, ak by ste vedeli, že na „valorizáciu“ *vašej* mzdy musíte každý rok viac pracovať a byť produktívnejší?
6. Podporili by ste iniciatívu, aby všetci ľudia na zemi dosiahli priemernú životnú úroveň vyspelých západných krajín, vrátane bývania, zdravia, výživy a školstva, *ak* by sa všetok umelo kumulovaný majetok finančných inštitúcií rozložil rovnomerne a rovnako všetkým obyvateľom zeme?
7. Čo by ste povedali na to, že vás každých 10 rokov vášho života Systém monetarnej politiky komerčných bánk okradne o 50% *vašich* príjmov a zároveň vás a celú ekonomiku núti do dvojnásobnej produktivity?
8. Súhlasíte s predajom štátneho majetku a podnikov, výmenou za peniaze, ktoré majú pochybnú hodnotu a krytie?
9. Myslíte si, že politici predávajú štátne majetky a podniky za výhodných podmienok *pre vás*, ako *pre akcionárov štátu*?
10. Považujete za dobrý argument predávať náš spoločný majetok len preto, že „štát je zlý manažér“ alebo nemá „dostatočné“ možnosti financovania našich podnikov?
11. Ak by ste mohli mať vyššiu kontrolu nad správou *vášho* majetku štátu, využívali by ste túto možnosť - napríklad - na rozhodnutia o privatizácii?

Z kapitoly 1.8: „Skrytá moc náboženstva a rodiny“

1. Stalo sa vám už, že ste museli konať alebo rozhodovať podľa spoločenských konvencií typu: „takto sa to má robiť“ aj napriek vášmu názoru alebo presvedčeniu?
2. Ste si istí, že moc cirkví a náboženstva vo vašom okolí a v spoločnosti nie je zneužívaná na manipuláciu s názormi ľudí?
3. Máte pocit, že popri zarabáaní peňazí máte dostatok priestoru pre váš vnútorný život a duchovný rozvoj?
4. Ako by ste reagovali na zistenie, že za úspech a blahobyť vyspelého západného sveta sa platí krvou a zotročovaním rozvojových krajín?

Z kapitoly 1.10: „Technológie“

1. Ako je možné, že napriek nesmiernemu pokroku technológií *nemajú ľudia* viac voľného času, radosti zo života a stále existuje utrpenie pri zaobstarávaní živobytia?
2. Keby ste si mohli zaobstarať síce náročnejšiu technológiu na vykurovanie, získavanie energie, vody a potravy, ale poskytli by vám trvalú samostatnosť a nezávislosť od dodávateľov zo Systému, využili by ste to?
3. Keby vám lekár a lekárnik priamo oznámili, že lieky ani ich terapia nie sú schopné trvalo vyliečiť vaše civilizačné choroby, dokonca im vyhovuje pretrvávanie vašej choroby, prípadne vznik ďalších, ako by ste reagovali?
4. Pracovali by ste naďalej na „zarabáaní peňazí“ tak, ako doteraz, ak by ste mali nezávisle a trvalo vyriešené bývanie, zdroj potravy, energie a vody?

Z kapitoly 2.1: „Dočasná a trvalá sloboda“

1. Ako by ste reagovali, ak by ste mali dostatok historických dôkazov, že plánovaným riešením globálnej ekonomickej depresie je najčastejšie globálny vojnový konflikt?
2. Keby existovala možnosť zaviesť priamu kontrolu korupcie v štátnej správe špeciálnym vyšetrovacím orgánom, podriadeným iba vôli občanov, podporili by ste takýto návrh?

Z kapitoly 2.2 „Priama demokracia - budúcnosť riadenia spoločnosti“

1. Ak by ste mali možnosť rozhodovať o prijímaní zákonov vo vašej krajine a ich návrhoch, využili by ste túto možnosť?
2. Ak by bola preukázaná korupcia alebo nedôveryhodnosť štátnych zamestnancov a vlády, chceli by ste mať priamu možnosť ich odvolávať alebo kontrolovať ich ako občan?
3. Sú dnes vaši poslanci a štátni úradníci povinný transparentne preukazovať pôvod svojho majetku alebo prepojenie s podnikateľskými skupinami?
4. Sú dnes skutočne dodržiavanými kritériami na získanie postu a výkon štátnej funkcie morálna bezúhonnosť a záujem o verejné blaho?
5. Súhlasili by ste, ak by rozhodnutie o vyhlásení vojny podliehalo súhlasu občanov?
6. Myslíte si, že potrebujete zástupcov v parlamente, lebo *sami* by ste nevedeli rozlíšiť, čo je pre vás dobré a vhodné rozhodnutie do budúcnosti?
7. Myslíte, že by ste *nikdy* a za žiadnych okolností nehlasovali aj za niektoré nepopulárne, ale potrebné normy - ako napríklad zvýšenie dane?
8. Hlasovali by ste ako občan napríklad za extrémne nízke dane, keby ste vedeli, že ohrozia chod štátu?
9. Vedeli by ste brať do úvahy názor odborníkov pri hlasovaní o odborných témach, prípadne im prenechali možnosť vyššej váhy hlasu?
10. Myslíte si, že zákony musia byť tak zložité, že sú nezrozumiteľné drvivej väčšine občanov?
11. Myslíte si, že hlasovací systém občanov na Internete je príliš nákladný, aby do neho štát zainvestoval?
12. Myslíte si, že občania dnes môžu *reálne* a systematicky ovplyvňovať rozhodnutia a hlasovanie „svojho poslanca“ nejakou konzultáciou alebo žiadosťami?
13. Našli by ste si čas a priestor na vyjadrenie svojho názoru alebo hlasu na Internete, ak by sa mal prijať zákon alebo rozhodnutie, ktoré vás zaujíma alebo sa vás dotýka?
14. Ak by nadpolovičná väčšina občanov pochybovala o vhodnosti prijatia nejakého zákona alebo rozhodnutia, je v poriadku, ak poslanci rozhodnú aj tak opačne?

15. Ak by ste mohli vašou odbornosťou prispieť spolu s ďalšími kolegami do návrhu nejakého zákona, ako to umožňuje Wiki technológia, využili by ste túto možnosť?

Z kapitoly 2.4. „Občianska dozorná rada - novodobý rytiersky rád“

1. Myslíte si, že sú dnes dostatočne jasné a transparentné morálne a etické motivácie členov vlády?
2. Súhlasili by ste so vznikom dozornej/audítorskej inštitúcie občanov, zastupujúcej priamo vôľu a záujmy všetkých občanov - hlavne pri výkone vládnej moci v štáte?
3. Vedeli by ste dať dôveru takýmto „audítorm“ štátnej správy, ak by sa na tento účel morálne, znalostné a eticky pripravovali počas celého svojho života, aby detailne pozorovali činnosť vlády, vyšetrovali korupciu a zneužívanie moci?

3.3 STAV MYSLE AKO ZÁKLAD ZMENY

Zámerom predošlej analýzy stavu *slobody* je umožniť vám čo najreálnejší vhľad do veľmi intímnych a konkrétnych aspektov vášho vnímania osobnej *neslobody*. Je pripravených tisíc prekážok a dôvodov, ako Systém a jeho konvencie môžu ospravedlniť neslobodu a argumentovať, že to inak nejde a to, čo máte, je to najlepšie, čo sa dá dosiahnuť. Všetky vízie a stratégie na oslobodenie uvedené v tejto knihe sú úplne bezmocné, pokiaľ ich vy sami nenaplníte svojim skutočným *chcením* - hybnou energiou motivácie. Všetky návody a argumenty sú len cudzími myšlienkami, pokiaľ ich sami nespoznáte, ako svoju autentickú skúsenosť. Preto by som bol veľmi nerád, aby ste robili čokoľvek, čo je uvedené v tejto knihe, pokiaľ si sami neoveríte, že je to skutočne to, čo chcete *vy*. Existuje tisíc spôsobov, ako si slobodu vo všetkých jej smeroch otestovať a overiť v kontraste s neslobodou - či vám skutočne niečo prináša. V prvom rade si overte všetky zásadné fakty a tvrdenia z tejto knihy, ktoré sa vás dotkli alebo by mohli naštartovať zmenu - kliknite si na uvedené linky, hľadajte svoju pravdu vo faktoch a autentických zdrojoch. Diskutujte s priateľmi a blízkymi na témy: „čo si myslia o slobode a šťastí“ a taktiež im rozprávajte o vašej vízii slobody - budú vám dobrým zrkadlom. Ale hlavne: zakúšajte, testujte si slobodu, ochutnávajte jej chuť, aby ste vedeli, o čo prichádzate, ak ju nemáte. Iba *vaše* poznanie

a skutočne *váš* vlastný zážitok vám dajú silu niečo v živote zmeniť. Žiadna kniha ani rozprávanie vás naisto nepresvedčí, že Systém a stereotyp v ktorom žijete - *váš* osobný „Matrix“ - je len fatamorgána. Nemusíte ihneď uveriť, že existuje nekonečne veľa iných spôsobov, ako prežiť šťastný život. Možno sa vám zapáči postupná zmena a vyberiete si sami svoje časovanie. Niekedy sa život nedá len tak ľahko zmeniť - existujú dočasné prekážky a zábrany, ktoré vám skutočne bránia a delia vás od zmien vo vašom živote. Obmedzenia, predsudky a limity sú však hlavne vo vašej mysli - či už vedomé, alebo aj tie, ktoré pôsobia nevedome. Napríklad:

- „Ak budem mať *menej* peňazí, budem nešťastnejší.“
- „Ak *nebudem* dosť zarábať, bude moja rodina trpieť“
- „Ak odídem z mesta, klesne mi životná úroveň“
- „Musím robiť svoju prácu aj keď ma nenapĺňa, lebo zábava predsa nemôže zarábať“
- „Nemá zmysel kritizovať Systém a politikov, lebo na tom aj tak nič nezmením“
- „Bolo by to veľmi ťažké, uživiť sa sám“
- „Dlhy a hypotéky sú normálna vec, veď ich má predsa každý“
- „Všetci si budú o mne myslieť, že som sa zbláznil, keď budem žiť nezávisle“
- „Budem osamotený, keď začnem žiť mimo mesta“
- „Prestanem byť atraktívny pre druhé pohlavie, keď nebudem dobre zarábať“
- „Mojich blízkych nikdy nepresvedčím na zmenu“
- „Mimo mesta mi bude chýbať luxus a zdravotná starostlivosť“

3.4 POZNÁVANIE SLOBODY

Tu je niekoľko možností pre tých, ktorí sú zvedaví na chuť slobody v jej tisícoch variáciách a môžu tak čerpať *vlastnú* skúsenosť a hybnú energiu na oslobodenie:

4. Pre niekoho je úplne prirodzené spraviť si dovolenku v divočine - bez elektriny, bez civilizácie, bez mobilu - iba príroda a pokoj. Aspoň 3 dni. - *Môžete tak sami zhodnotiť, čo všetko ste stratili v civilizácii. Pre mnohých je dôležité sebavedomie, že vedia prežiť aj bez pripojenia do sietí.*

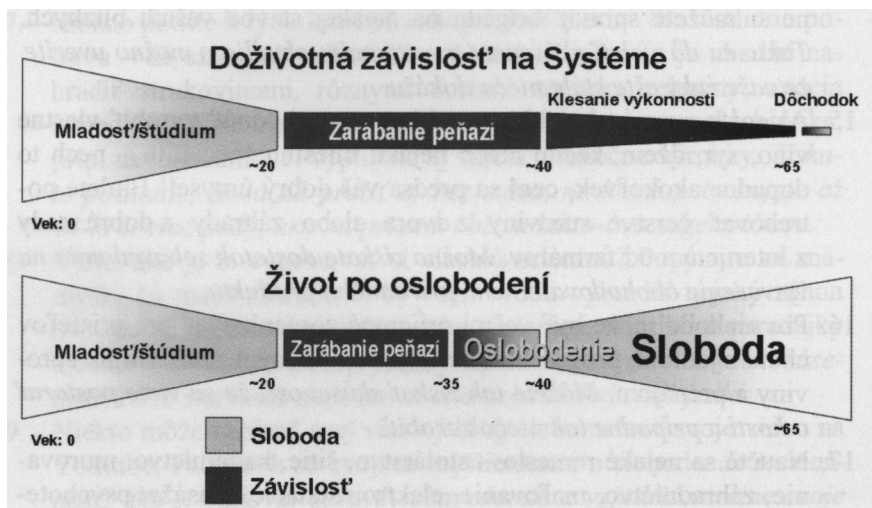
5. Možno bude zaujímavé 1 mesiac *šetriť*-rozrátajte si všetky peniaze, zaplaťte iba ozaj nevyhnutné účty a dajte si denný limit na jedlo a dopravu, prípadne choďte iba pešo. *Získate poznanie, že prežijete aj s oveľa nižšími príjmami.*
6. Vedeli by ste si upiecť svoj chlieb? Návod nájdete v predošlej kapitole 3.8 o výžive. *Získate tak sebavedomie, že si viete vyrobiť základnú potravinu.*
7. Možno patríte k tým, ktorí sú schopní jesť mesiac iba rastlinnú potravu - dá sa *nejesť mäso*? Denné dávky bielkovín je vhodné nahradiť strukovinami, rôznymi druhmi zrnovín, zeleniny, ovocia a orechov. Naštudujte si niečo o vegetariánstve a makrobiotike, príp. sa rozhodnite či vypustíte aj vajcia a mliečne výrobky. *Získate poznanie, že sa dá prežiť aj bez mäsa, na ktoré potrebujete až 14-krát viac pôdy, ako na priamu obživu lakto-ovo vegetariánov.*
8. Viete, aké je to vypestovať si vlastnú zeleninu? Popýtajte sa známych, čo majú záhradu či by vám vedeli vyhradiť nejaký záhon a na jar si môžete pozrieť na trhu sadenice, napríklad paradajky a cukety, z ktorých bude výborný Ratatuille. *Možno získate skúsenosť, čo to znamená dopestovať si a ochutnať vlastné jedlo.*
9. Nieкто môže napísať svoj *vlastný* blog alebo nahráť svoje video na Youtube, Facebook so svojimi myšlienkami o slobode. *Je to možnosť, ako si budovať zdravé sebavedomie a vyjadriť verejne svoje názory, prípadne získať skúsenosť, ako reagujú na vaše myšlienky iní ľudia.*
10. Myslíte si, že vo vašom okolí *nie je* eko-komunita, novo-lazníci alebo permakultúrne centrum s žijúcimi obyvateľmi? Ak áno, mohlo by byť zaujímavé ich navštíviť - robia často školenia a programy o princípoch dôležitých pre nezávislosť. *Môžete získať neoceniteľné poznanie, že sa dá žiť a prežiť aj mimo mesta a samostatne.*
11. Ak sa vám bude páčiť iný pohľad na svet, môžete sa zúčastniť kurzu alebo prednášky o permakultúre, prípadne o ekologickom hospodárení. *Môžete tak spoznať myšlienky, princípy a ľudí, smerujúce k trvalo udržateľnému životu.*
12. Možno vás zaujímajú aj alternatívne duchovné cesty - šamanizmus, holotropné dýchanie, meditácia, indiánske rituály. Dozviete sa to, ak sa s nadšením zúčastníte nejakého kurzu vo vašom okolí. *Môžete získať poznanie, že je niečo vyššie nad všednosťou pracovného dňa.*

13. Ak si nájdete čas pre seba, môžete stráviť niekoľko dní na blízkom festivale v prírode - napríklad v Zaježovej pri Zvolene. *Získate výlet do úplne inej reality a spoznáte čaro prírodnej komunity.*
14. Môže to byť nesmierne obohacujúci zážitok - vytvoriť niečo z dreva, tehiel, malty a térového papiera - aj keď to bude len búda na náradie, latrína alebo záhradné ohnisko. Ako na to, to vám môžu poradiť priatelia. Mnoho sa dá naštudovať na Internete, prípadne si môžete spraviť brigádu na nejakej stavbe vašich blízkyh. *Takto sa dá získať skúsenosť zo stavaním obydliia a možno uveríte, že vaše ruky ešte stále niečo dokážu.*
15. Ak máte gurmánske sklony, môžete sa rozhodnúť vyrobiť vlastné víno, syr, džem, kečup alebo nejakú miestnu špecialitu - nech to dopadne akokoľvek, cení sa predsa váš dobrý úmysel! Budete potrebovať čerstvé suroviny z dvora alebo záhrady a dobré rady z Internetu a od farmárov. *Možno získate dostatok sebavedomia na vytvorenie obchodovateľného prírodného produktu.*
16. Pre niekoho môže byť veľmi príjemné zorganizovať pre priateľov chatu s jedlom, programom a malým spoločným vložným na suroviny a prenájom. *Môžete tak získať skúsenosť, že sa viete postarať o hostí a prípadne tak niečo zarobiť.*
17. Naučte sa nejaké remeslo - stolárstvo, šitie, kaderníctvo, murovanie, záhradníctvo, maľovanie, elektroinštalácie, masáže, psychoterapiu, výrobu zbraní, výklad kariet, Tai-chi - čokoľvek, čo sa nedá kúpiť v supermarkete. *Získate kapitál v samých sebe, ktorý môžete zhodnocovať každým ďalším použitím a ktorý vám nikto nikdy nevezme.*
18. Vyskúšajte si výtvarné umenia - fotografujte, maľujte, modelujte z hliny, vyšívajte, vyrezávajúte, aranžujte. *Spoznáte svoju tvorivú schopnosť zhmotniť krásne a užitočné veci pre druhých.*
19. Skúste si dať kurz tanca, bojového umenia, spevu alebo divadla, hry na hudobný nástroj, vyskúšajte si DJ-ing na počítači alebo napíšte poviedku. *Získate poznanie, že viete zapojiť ako telo, tak aj dušu do jedného estetického celku, zaujímavého aj pre druhých.*

3.5 ČAS, NÁKLADY A ZDROJE

Je to len na vás, ako rýchlo ste schopný akceptovať potrebu zmeny najprv vnútorne a ako rýchlo budete následne schopní zmeniť svoj život. Ako bolo spomínané v predošlej kapitole 4.1, vaše plánovanie

vám môže dať jasnú víziu a energiu pokračovať rýchlo alebo aj pomalými krokmi. Na svoje oslobodenie budete potrebovať niečo ušetriť a v niečom sa uskromniť, nakoľko budete potrebovať zásadne prehodnotiť svoje zdroje základných životných potrieb a životný štýl vás a vašej rodiny. Pre lepšiu vizualizáciu si môžete načrtnúť na papier vašu vlastnú životnú líniu, kde si sami určíte, *kedy* chcete byť už slobodní a nemusieť zarábať v zamestnaní, niečo takéto:

Ilustrácia: Autor

Každopádne, podľa hore uvedeného časového diagramu sa môžete rozhodnúť, že odmietnete model Systému niekedy okolo 35 rokov. Ak budete v modeli Systému zamestnaný aj po 40-ke, v podstate už len recyklujete energiu svojho zostávajúceho aktívneho života. Na dôchodku sa už len ťažko stihnete spamätať z otroctva zamestnania a z civilizačných chorôb nazbieraných počas života, nieto sa ešte cítiť slobodný, naplnený a zdravý.

Je to len na vás či sa nedáte ukolísať terajším pohodlím a všetko, čo zarobíte, *nepremárnite* na dovolenky, autá a luxus Systému. Čo najskôr začnite budovať svoju nezávislosť od Systému - kým ste plný síl a máte dostupné zdroje. Bude to určite vyžadovať niekoľkoročné úsilie, ale na konci vás čaká „nová mladosť“ - vrátite sa späť do obdobia, keď ste mali 20 a za pár korún ste boli kráľom svojho života.

Počas niekoľkých rokov budete potrebovať systematicky pripravovať zdroje na bývanie, prácu a technológie nezávislosti od Systému. Bude te musieť sporiť, šetriť, ale hlavne - spojiť sa s ďalšími ľuďmi s podobnými plánmi. Tí vám pomôžu zdieľať svoje skúsenosti, ale aj spoločne riešiť niektoré náročné otázky. Ak máte vážne dlhy, ako napríklad hypotéku, zvážte či sa radšej teraz dočasne nevzdáte majetku a cieľavedome, s pomocou blízkych, nevyhlásite osobný bankrot, ako je spomínané v kapitole 3.7. Tak budete o 3 roky slobodný a nebudete do konca života driať za „bývanie v meste“, ktoré vám v skutočnosti prináša len zotročenie. Ako vzor budú v nasledujúcich kapitolách postupne rozpracované zmeny v jednotlivých aspektoch slobody a opatrenia, počas jednotlivých fáz cesty ku slobode a nezávislosti. Váš osobný plán a časovanie si samozrejme môžete upraviť tak, ako sa vám bude páčiť - všetky údaje sú len moje odporúčané subjektívne hodnoty, ako najcitlivejšie prejsť všetkými fázami, a pritom nestratiť energiu na postup. Plánujte si svoj plán *na papier* - kreslite a píšete hrubými farebnými fixkami, prekresľujte načisto, scanujte, foťte, robte si poznámky, záložky v prehliadači, ale hlavne - vracajte sa k svojim plánom, majte ich stále na očiach. Spravte si z vlastného života billboard - plagát na stenu a vylepšujte ho. Rovnako sa vracajte k týmto príkladom a predošlým kapitolám, kedykoľvek budete mať pochybnosti či kráčate správnym smerom. Spomeňte si - ak staviate dom, tak plánujte celú stavbu detailne - na papieroch a výkresoch - „ide predsa o drahý a dôležitý projekt“. Avšak keď staviate svoj *celý nový život* - prečo ho neplánovať rovnako poctivo, ako stavbu domu? Je váš život a sloboda hodný menej pozornosti a precíznosti?

KAPITOLA 4: PRÍPRAVA NA OSLOBODENIE

4.1 PREDPOKLADY, CIELE A PARAMETRE

Možno nezávisle na tejto knihe alebo aj na základe analýzy vášho subjektívneho vnímania slobody z kapitoly 3.2., ste mohli zistiť, že nie ste spokojní zo stavom slobody vás, vašich blízkych a vašej spoločnosti. Ak ste presvedčený, že „oslobodenie“ ako potenciálna životná zmena vás zaujalo, môžete sa rozhodnúť skôr či neskôr *konať*.

Príklad užitočných cieľov prvej etapy:

1. Získať dostatok energie, odhodlania a podpory najbližších,
2. Učiť sa a spoznávať princípy nezávislosti,
3. Komunikovať a byť v kontakte so spríaznenými ľuďmi,

Parametre a predpoklady:

Čas: Minimálne pár mesiacov, optimálne 1 rok, maximálne 2 roky.

Náklady: Takmer žiadne dodatočné náklady - pribudne vám len možno jedno - dve nové hobby alebo záujmová oblasť, prípadne sa môžete vydať na výlety tam, kam sa vám bude chcieť.

Práca: Naďalej môžete zostať vo svojej práci a zarábať, zatiaľ vôbec nemusíte riešiť žiadne zásadné zmeny.

4.2 SPOLOČENSKÝ ŽIVOT - KOMUNITA A SUSEDIA

V tejto etape by mohlo byť vašou prioritou nájsť podobne zmýšľajúcich jednotlivcov alebo rodiny vo vašom meste a okolí - so záujmom o alternatívne bývanie a život. Na Internete sa dajú ľahko vyhľadať skupinky a organizácie zaoberajúce sa eko-bývaním, príp. eko-osady, eko-komunity. Možno sa vám s nimi podarí skontaktovať alebo navštíviť ich podujatia. Ak je vám príjemné byť otvorený novým kontaktom, stretávajú sa a diskutujú. Ak nie je v okolí žiadna skupina, ktorá by vyhovovala vašim záujmom, pokojne ju môžete založiť ako klub alebo neziskovú organizáciu - aj keď budete na začiatku sám. Zoficiálne

vašich predstáv pritiahne ďalších záujemcov. Následne už budete mať možnosť rozprávať o *svojom združení a projekte*. Je len na vás, ako budete písať a propagovať a zároveň ponechajte otvorený koncept tak, aby noví záujemcovia o členstvo mali možnosť podieľať sa na vašom spoločnom projekte. Ukážku stanov takéhoto združenia nájdete napríklad tu: <http://ekosidlisko.wikidot.com/stanovy>. Môže byť prínosné, ak hlavný zámer nieje len nájsť si susedov, s ktorými si budete rozumieť, ale aj širšiu komunitu "spolubojovníkov", ktorí vás budú schopní podržať po zvyšok života a budú ochotní s vami zdieľať svoje možnosti, schopnosti a prípadne aj zdroje obživy. S týmito ľuďmi môžete plánovať spoločné podnikanie alebo aj iné zdroje príjmov.

4.3 RODINNÝ ŽIVOT

Obrovskou výzvou tejto fázy je nenechať sa odradiť rodinou a blízkymi, ktorí zatiaľ nemusia vidieť cez závoj Systému a možno ešte plne nechápu vaše ciele a motiváciu. Sami zistíte, koľko času potrebujú vaši najbližší na získavanie skúseností s vašimi zámermi a pokiaľ lepšie prijímajú informácie „zvonku“, môžete im podsunúť *túto knihu*. Zvážte si ozaj opatrne či je dobré tlačiť alebo nútiť ich do aktivít, ale vôbec aj robiť unáhlené závery a vyhlásenia, o vašom spoločnom terajšom alebo budúcom živote. Býva dobré, ponechať si stále dostatok diplomacie a možno pracovať aj trochu psychologicky, so zvedavosťou vašich blízkych. Ak budete robiť veci, ktoré sa aj im budú páčiť, užívať si stretnutia alebo aktivity a patrične o nich referovať, nemusíte ich ani pozývať - nechajte vaše okolie „žiarliť“ na to, že si užívate prítomnosť zaujímavých ľudí. Navyše, je dosť dobre možné, že to všetko budete robiť „pre lepšiu a zdravšiu budúcnosť vašej rodiny a detí“ - ak sa vám takýto alebo podobný postoj páči, opakujte svoj princíp, ako pokazená platňa a radšej nevysvetľujte detaily. Získať záujem ľudí z vášho okolia, skutočne a pravdivo, pôjde aj tak iba s ich vlastnou autentickou skúsenosťou.

4.4 BÝVANIE - MIESTO NA ZEMI

Vo svojom byte v meste si môžete nažívať ako doteraz, avšak aj tu sa dá postupne začať študovať, obklopovať sa prírodou a kvetmi aj na balkóne a zároveň technológiami blížiacimi vás ku životu vo vlastnom dome na vidieku. Môžete sa pravidelne vybrať na výlet do prírody vo

vzdialenejšom okolí vášho obydli a snívať o svojom budúcom *mieste na zemi*. Každé miesto má svojho „ducha miesta“ - môžete vycitívať, akú energiu vo vás zanecháva les, lúky, výhľad, zvuky a vôňa a postupne tak možno rozviniete svoje cítenie s vašimi blízkymi a prírodou. Ekonomické aspekty bývania majú pre každého rozličnú mieru dôležitosti - preto je dobré diskutovať s miestnymi o cene nehnuteľností alebo sa môžete zaujímať o život ľudí v okolí pozemkov.

4.5 ZDROJ PRÍJMOV, VÝMENA PRODUKTOV A SLUŽIEB

Eko-osadu vnímam aj ako eko-nomiku. Každý z vašej skupinky, vznikajúcej ako potenciálna eko-osada, disponuje nejakými schopnosťami, skúsenosťami, majetkom, nástrojmi a náradím, zamestnaním. Každý jednotlivец má nejaké hodnoty, ktoré sa dajú definovať ako *výrobné prostriedky* pre tvorbu užitočných statkov alebo služieb - pre podnikanie alebo výmenu. Pre začiatok môžete s partiou mapovať vaše možnosti a zdroje a aplikovať ich na vaše predstavy o zdrojoch príjmov. Veľmi účelnou sa mi pozdáva databáza schopností a zdrojov s položkami, ako napríklad:

1. Meno člena - kontaktné údaje, prezývky v sieťach na Internete
2. Povolanie - čomu sa venujem, čím sa živím
3. Vzdelanie - v čom som vyučený/prax
4. Inštitúcie a firmy - som členom, mám kontakty, známych
5. Kurzy - absolvované školenia a kurzy
6. Remeslá - ktoré ovládam - pomáhal som/viem robiť samostatne/môžem učiť
7. Poľnohospodárstvo - skúsenosti, poznatky, možnosti
8. Zariadenia, nástroje a náradie - ktoré mám k dispozícii alebo viem zohnať
9. Záhrady, domy, autá, pozemky - ktoré môžem použiť, prenajať v rámci skupiny
10. Dostupný čas

Výstup môžete spoločne spracovať a odprezentovať na jednom spoločnom workshope. A možno budete prekvapení, koľko hodnotných vstupov majú ľudia okolo vás.

Na základe týchto údajov si môžete vytvoriť databanku zdrojov v tabuľkovom procesore, ako napríklad MS Excell. Takáto databáza musí byť prísne strážená, lebo predstavuje to najcennejšie pre vaše

podnikanie. Od tejto konštelácie zdrojov a schopností môžu závisieť príjmy skupiny a príprava podnikateľských plánov. Je len na vašej kreativite, ako tieto zdroje využijete. V rámci vašej skupiny si môžete začať testovať výmenu produktov a služieb bezhotovostne ako LETS systém - ako súčasť databanky zdrojov si môžete zadefinovať ďalšiu položku - voľné LETS hodiny a LETS služby každého člena. V tejto sume môžete navrhnúť ostatným členom svoj čas a svoje zdroje, ktoré ste ochotný zdieľať v rámci bezhotovostného systému výmeny. Viac o význame LETS je v kapitole 2.7 „Ako minimalizovať závislosť na peniazoch“.

4.6 JEDLO, POĽNOHOSPODÁRSTVO A ŽIVOČÍŠNE PRODUKTY

V kapitolách o výžive 2.9 a 2.11 som spomínal rôzne prístupy vo výžive, avšak pre vaše oslobodenie od Systému môžete:

1. *Obmedziť priemyselne vyrábané potraviny* - priamo pochádzajú z málo výživných surovín, bez zámeru udržať vaše zdravie, často skôr so zámerom oklamať farbou a bezchybným dizajnom úbohý obsah živín. Zároveň potraviny z „továrne“ likvidujú prvovýrobcov a priamo sú podporované veľkými finančnými skupinami, ktorých zámerom nie je dlhodobé zdravie obyvateľstva, ale iba zisk.

2. *Obmedziť mäso a mäsové výrobky* - ktorých výroba je tak nákladná na čas a zdroje, že vás de-facto zotročia, ak ich chcete dorábať sami. Pôda potrebná na uživenie jedného konzumenta mäsa uživí až 50 vegánov alebo 13 vegetariánov, dokonca aj s výrobou mlieka a vajec. Byť sebestačný vo výrobe mäsa znamená obhospodarovať pôdu na ploche až 20.000m² pre jednu rodinu, čo predstavuje celodenný úväzok a ťažkú špinavú prácu. Ak skúsíte žiť bez mäsa, je možné, že raz budete schopní uživiť celú 4-člennú rodinu na vlastnej 16 árovej záhrade iba z pár hodín dennej práce. Zvyšok času bude váš *slobodný život*.

Ak máte ambície nevzdať sa úplne živočíšnych produktov - skúste sa porozprávať s chovateľmi hydiny a menších hospodárskych zvierat, čo vyžaduje ich chov a či by vám to sedelo. Zároveň si môžete naštudovať čo najviac o prirodzenej výžive a pokúste sa variť aspoň raz týždenne zdravé a prírodné jedlá, prípadne *nevariť*, ale jesť čerstvé ovocie, zeleninu a syry. Vyskúšajte pri každej príležitosti *domáce produk-*

ty - zeleninu, vajcia, ovocie a zeleninu - aby ste vedeli porovnať rozdiel oproti priemyselným produktom. Prijemnou skúsenosťou môže byť napieck' vlastný chlieb - návod je popísaný v kapitole 2.9 o výžive. Rovnako si môžete vyrobiť doma vlastný tvaroh, jogurt, syr - experimentujte s vlastnými produktmi. Tisíciky návodov nájdete na Internete - na vás je len začať prax. Časom budete schopní vyrobiť chutné jedlá z elementárnych potravín - ako je múka, olej, nepasterizované mlieko (iba z neho sa dá robiť kvalitný syr a tvaroh), vajcia, strukoviny, zelenina a ovocie.

Nakoľko je pre vás a vašich blízkych prijateľná myšlienka práce s pôdou? Ste schopný a ochotný priamo obrábať svoju pôdu a starať sa o zvieratá? Viete sa znížiť na to „ušpiniť si ruky“ a mať na nich mozoľe? Ak nemáte vlastnú záhradu, môžete sa dať dokopy so známymi a vyskúšajte si v cudzej záhradke rôzne formy hospodárenia s rastlinami a zvieratami. Možno vás osloví len starostlivosť o kvety, okrasné a ovocné stromy - skúste si kúpiť zaštepovaný stromček alebo si ho nechajte zaštepovať skúseným ovocinárom. Môžete pomôcť známym so strihaním stromov - je to tiež umenie, ako dosiahnuť optimálnu úrodu. Nikdy nie je dosť rúk na skracovanie tisícov konárikov v predjarí a v letnom strihu. Preštudujte si čo najviac o trvalo udržateľných systémoch a o kompostovaní - vyskúšajte odkladať domáci biologický odpad z kuchyne na záhradný kompost. Je to dobrý pocit, že vraciate prírode to, čo si z nej beriete.

4.7 REMESLÁ

Vyskúšajte si remeslá, ako sú spomínané v kapitole 2.9. Zámerom nie je sa dopracovať v prvej fáze k majstrovej úrovni, ale zistiť, čo vás bude baviť a získať istotu vo svojej schopnosti byť užitočný pre seba aj druhých. Buďte pozorní k svojmu okoliu a otvorení príležitostiam pomôcť s drobnými remeselnými prácami - od záhrady, až po murárske práce. Pokúste sa ukázať vašim blízkym, aké príjemné je byť užitočný a ako vás teší, že viete niečo vytvoriť. Je možné, že sa s radosťou zapoja alebo si sami nájdú nové záujmy z oblasti remesiel.

4.8 INTERNET A KOMUNIKÁCIA

Ak aj plánujete žiť mimo mesta, bola by chyba vzdať sa modernej komunikačnej technológie. Sociálne siete na Internete umožňujú ľuďom

zdieľať svoje životy a prácu i napriek tomu, že nežijú fyzicky pri sebe. Ak budete mať pripojenie na Internet, máte zároveň univerzálny prístup k ľuďom na celej planéte, k informáciám, ale aj možnosť, ako informovať svojich zákazníkov. Ak chcete ušetriť, môžete nahradiť telefón - aj mobilný, pripojením na Internet a lacnejšou službou VoIP - telefonovanie cez Internet - napríklad bezplatným systémom Skype.

Ako prípravu na svoje oslobodenie môžete začať pripravovať svoju sieť kontaktov v sociálnych sieťach - začnite pripravovať združenie ľudí, ktorí by vo vašom okolí mali záujem o alternatívny životný štýl:

- **Založte si skupinu na sociálnej sieti**, ako je napríklad <http://www.Vv-Facebook.com> - publikujte články, linky, fotografie a čokoľvek, čo vás zaujme.
- **Vytvorte si web stránku vášho projektu** - napríklad na <http://www.Wikidot.com> - tu môžete zdieľať základné ideí a aktivity so širokou verejnosťou.
- **Založte si mailovú skupinu** na <http://Groups.Google.com/> - tu môžete diskutovať spoločne s celou partiou, na jedinej e-mailovej adrese, ako jednotná skupina.

4.9 ELEKTRICKÁ ENERGIA

Príprava na oslobodenie od centrálného zásobovania energiou je jeden z najdôležitejších krokov, ktoré sa môžete rozhodnúť postupne realizovať. Výroba a masový predaj elektrickej energie je jeden z najvýznamnejších nástrojov politickej moci Systému. Vďaka závislosti na hromadnej výrobe a bohatnutiu na elektrickej energii sa dejú najspínavšie krutosti voči Zemi ako celku a životu na nej - od produkcie skleníkových plynov, až po rozsiahle odlesňovanie krajiny pri povrchovej ťažbe uhlia a otravovanie prírodného prostredia. Navyše, elektrická energia je natoľko spojená s luxusom a priemyselným rozvojom, že prístup k „neobmedzenému odberu“ zo siete býva považovaný za elementárnu podmienku vzniku obydlija alebo obytnej zóny. Energetická lobby je natoľko silná, že je vám dokonca schopná nadiktovať *povinný odber*, ak sa raz pripojíte do siete alebo zamedziť vám vybavenie stavebného povolenia, ak pre svoj dom nenaplánujete pripojenie na „sieť“ Systému.

Úvodom, v tejto prípravnej fáze na oslobodenie, je hlavne spoznať alternatívy výroby a skladovania elektrickej energie a začať sledovať svoju spotrebu. Pre úvod si môžete vyhľadať na Internete heslá ako

„solárne panely“; „akumulátory“; „malé vodné elektrárne“; „bezlopatkové turbíny“; „malá veterná elektrárňa“; „bioplynová stanica“ a snažiť sa porozumieť ich základným parametrom a výpočtom výkonu. Bežná spotreba 4-člennej mestskej domácnosti v byte, s práčkou, umývačkou, elektrickou rúrou, televízorom a počítačom, je viac ako 2000 kWh za rok, čo je 5,5 kWh za deň. V zodpovednom režime, vo vlastnom dome, by ste mohli klesnúť aj na polovicu - podľa mojich výpočtov dimenzujem napríklad svoju nízkoenergetickú domácnosť na spotrebu 2,4kWh za deň a k tomu dimenzujem nezávislé metódy výroby a uskladnenia elektrickej energie. Detaily prípravy a dimenzovania spotreby elektrickej energie popíšeme v ďalšej kapitole procesu oslobodenia.

Ak chcete získavať skúsenosti so šetrením energie aj v byte, môžete sa učiť pozorovať a znižovať vašu spotrebu. Na konci každého týždňa môžete odčítať stav elektromeru a zapísať ho do tabuľky. Takto môžete sledovať každý týždeň 1 zmenu v spotrebe - prvý týždeň napríklad začnete používať sporivé žiarivky, namiesto vláknových žiaroviek - dnes už je možné kúpiť 3 kusy za menej ako 3 EUR. Spotrebujú len sedminu až desatinu energie, oproti klasickej žiarovke. Ďalší týždeň môžete nastaviť počítače a monitory do spánkového módu, v čo najkratšom intervale - pokojne si nastavte vypnutie monitora pri nečinnosti 3 minút a režim spánku počítača po 5 minútach. Významnou úsporou môže byť tiež používanie práčky na čo najnižších teplotách - vyskúšajte pranie na najnižšej teplote - typicky 30° Celzia alebo v úplne studenej vode - dnešné pracie prostriedky by to mali zvládať celkom dobre - na úkor nízkej teploty môžete radšej zvoliť dlhší prací cyklus.

Podobne sa dá zvoliť cyklus s nižšou teplotou aj na umývačke riadu. Zvyšné úspory sú v podstate skôr pozornosťou k plytvaniu energie - či už sa porozprávate s blízkymi o potrebe zhasínať nepotrebné svetlá a vypínať televízor. Ďalšie výkonné spotrebiče, ako sú žehlička, mikrovlnná rúra, rýchlouhrievna kanvica a elektrická rúra, našťastie spotrebávajú energiu, len keď ich ozaj používate. Ak máte možnosť, vymeňte svoju chladničku za extra sporivú triedu A+. Dnes už je, našťastie, celkom bežné používať LCD monitory a televízory, ktoré ak nastavíte do "eko-módu" šetria až 75% spotreby oproti klasickým obrazovkám.

4.10 TEPLO

Zatiaľ pravdepodobne stále žijete v dome s ústredným kúrením, kde je teplo dodávané z teplárne. V typickom mestskom byte sa takisto môžete začať učiť šetrne hospodáriť s teplom, čo sa vám zíde neskôr, keď sa oslobodíte od centrálného vykurovania. Dodávatelia tepla často zámerne prekurujú byty niekoľkonásobne predraženým teplom z fosílnych palív.

Ak váš dom ešte nepodľahol predraženému biznisu so zatepľovaním, z vlastnej skúsenosti si vám dovoľujem odporučiť zateplíť si byt zvnútra. Ak si zateplíte sami zvnútra, vyjde vás materiál približne na 100 EUR, oproti vyše 3.000 EUR za každý byt, pri zateplení celého domu zvonku. Ak sa do toho pustíte, na steny odporúčam použiť dosky z polystyrénu hrubé 2 cm, na vnútorné strany otvoru okolo okien použijete 1 cm dielce, zrezané na mieru tak, aby pokryli všetky nechránené murované časti. Polystyrén nalepujete na oškrabané steny špeciálnym stavebným lepidlom, následne prekryte armovacou mriežkou a zafixujete znovu stavebným lepidlom. Takto upravená stena sa po vystierkovaní a vymaľovaní nebude esteticky ničím líšiť od tej predošlej, až na to, že 2 cm polystyrénu vytvorí dodatočnú tepelnú izoláciu ako ďalších 80cm betónu alebo 40cm dreva. Zateplením zvnútra zamedzíte tzv. jaskyňovému efektu, kde ochladzovaný vzduch neustále prúdi pri stenách smerom dolu, čo je zvlášť nepríjemné, ak máte lôžko pri vonkajšej stene. V celej miestnosti stúpne teplota minimálne o 1-2°C pri tom istom vykurovaní a budete mať pocit príjemného suchého tepla. Rovnako sa zbavíte „studenej dlážky“, čo oceníte v rodinách s malými deťmi. Natrvalo taktiež vyhráte boj s nebezpečnými plesňami v rohoch a zle vetraných miestach, napríklad za nábytkom. Často diskutovaný rosný bod sa posunie síce smerom dnu, ale bude pod vrstvou polystyrénu a cementového stavebného lepidla, kde je podstatne nižší prístup vlhkosti a rovnako sa tam plesni nebude dariť tak, ako na voľnom povrchu.

Predpoklad dobrého hospodárenia s teplom je tiež neprekurovať prostredie. Dnes sú už samozrejmosťou presné termostatické ventily na radiátoroch, ktoré vám umožnia spolu s pomerovými meračmi vydaného tepla ušetriť až 50% nákladov, na rozdiel od naplno kúriacich radiátorov. Zaoštarajte si do každej izby teplomer a pozorujte teploty. Vnútorná teplota v obytných domoch v našich podmienkach býva aj vyše 23°C. Takto vysoká teplota v byte, počas vykurovacieho obdobia, je nielen veľmi neekologická, ale aj nezdravá, nakoľko vzduch sa pre-

sušuje a zároveň vaše telo stráca otužilosť. Pre správne vyregulovanie teplôt, na „svoj vlastný pocit“, si môžete počas vykurovacej sezóny spraviť nasledovný test, ktorý vám umožní šetriť spotrebované teplo:

Nastavenie minimálnej spotreby

1. Vypnite na noc radiátor aj iné spotrebiče, vydávajúce teplo v jednej izbe, napríklad v obývačke. Nasledujúci deň ráno odmerajte teplotu, ktorú dosiahla daná miestnosť. V tomto stave vás vykurojú len susedia. Teplota zateplenej miestnosti by po jednej noci stále nemala klesnúť pod 18-19°C.

2. Pomaly otáčajte po jednom dieliku termostatickou hlavicou od pozície „2“, ktorá by mala zodpovedať teplotám pod hranicou 18°C a vždy po 30 sekundách zisťujte priloženou rukou na rúrke hneď za ventilom stav, kedy sa začne ohrievať od prúdiaceho média - následne ponechajte ventil v tejto polohe a nechajte miestnosť vykurovať na tejto pozícii aspoň pol hodinu. Na hlavici tak bude nastavená vaša *minimálna vykurovacia spotreba*, pokojne šiju označte červenou fixkou.

3. Po pol hodine vykurovania na minimálnej teplote sa pokúste zotrvať v miestnosti bez významnejšej fyzickej aktivity, v primeranom oblečení na zimné obdobie - dajte si ponožky, dlhé nohavice a tričko s dlhými rukávmi. Nie je cieľom chodiť doma v bunde, ale neobliekať si v zimnom období doma šortky s tielkom - je to nehanebné hýrenie zbytočným teplom, ktoré si môžete udržať iba v tesnej blízkosti tela, namiesto v celej miestnosti.

4. Ak vám je napriek primeranému oblečeniu stále na pocit zima, posuňte termostat každých 30 minút vždy o jeden dielik hore, kým nedosiahnete pre vás primeranú teplotu. Rovnako berte do úvahy zvyk, zdravotný stav a stav metabolizmu - ráno po zobudení je človeku oveľa chladnejšie, ako keď príde zo sánkovačky z vonku.

Určenie maximálneho vykurovania

1. Ďalší deň zapnite počas celého dňa radiátor naplno v uzavretej miestnosti a večer následne zistíte dosiahnutú teplotu. V tomto stave máte permanentnú spotrebu tepla na 100% výkonu a teplo doslova vyliavate k susedom a von z domu cez steny a okná. Aj pri zaizolovanom dome teplota nepresiahne 25-26°C.

2. Teraz, ešte oveľa pomalšie (radiátor musí chladnúť celý), ako pri meraní minima, posúvajte termostat smerom dolu - vždy jeden dielik za 10 minút - a zisťujte dlaňou na spodnej časti radiatora, kedy za-

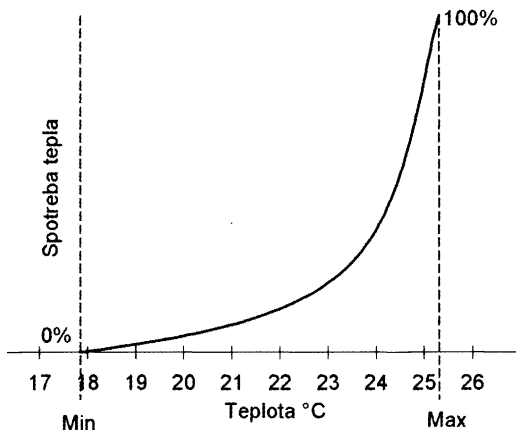
čne chladnúť. Niekedy je možné počuť aj sluchom, kedy sa zastaví prúdenie média cez ventil. V tomto stave si zaznačte na hlavici fixkou *maximálnu dosiahnuteľnú teplotu* vášho bytu. Tá závisí od teploty vonku a teploty v okolitých bytoch a zároveň od intenzity prestupu tepla cez vaše okná, dlážky a steny. Teoreticky - dokonale zateplený byt by sa mal dať vykúriť na teplotu radiátorov - aj na vyše 50°C - v praxi však nedosiahnete v interiéri teploty nad 30°C. Je to kvôli geometrickej závislosti medzi teplotou interiéru a únikmi tepla - čím väčší je rozdiel teplôt oproti okoliu, tým rýchlejšie je teplo schopné prestupovať von.

Po zmeraní teplôt, si môžete urobiť nasledovný graf, s vašimi vyznačenými minimálnou a maximálnou dosiahnuteľnou teplotou:

Pri minime a rovnako

vnižších teplotách, je spotreba tepla relatívne nízka - termostatická hlavica vypína prietok vykurovacieho média. Avšak s nastavením teploty blízko k maximu, znamená každý dosiahnutý stupeň navyše aj geometrický nárast spotreby energie. Pri maximálnej teplote sú termostaty permanentne otvorené a radiátory hrejú stále na maximum.

Spotreba tepla v závislosti na nastavenej teplote

Vetranie

Dôležitým prvkom pri spotrebe tepla je aj vetranie. Pokiaľ nemáte v byte nainštalovanú špeciálnu výmenu vzduchu s rekuperáciou a s dohrevom, pre udržanie kvality vzduchu je nutné priame vetranie. Pre minimalizáciu tepelných strát je dobré vetrať s úplne otvoreným oknom na 1-2 minúty, pokojne aj 3 x denne tak, aby sa vymenil dostatok vzduchu z miestnosti za čerstvý. Následne okná ponechajte úplne uzavreté a vzduch sa rýchlo znovu zohreje od rozohriatych stien a nábytku. Samozrejme, ak je vám teplo, nie je najlepším riešením

otvoriť okno, ale stiahnuť nastavenie radiatora o 1 dielik a počkať na prirodzené zníženie teploty aspoň 20 minút.

Vypínanie kúrenia

Niekedy až dve tretiny dňa trávite čas mimo bytu. Počas tohto času môžete znížiť stupeň kúrenia na minimálnu hranicu, pokiaľ súrne nepotrebuje vykurovať aj neobývané miestnosti.

4.11 VODA

Aj voda začína byť vo svete čím ďalej vzácnejšou životnou potrebou. Ak si budete chcieť zaobstarať vlastnú vodu, môžete začať s dobrými návykmi už doma. Môžete používať filter na vodu, namiesto kupovania balenej „minerálnej“ vody a jedovatých malinoviek v plastových fľašiach. Čistá voda je pre ľudský organizmus najlepšia - bez príchutí a bez minerálov, ktoré aj tak vaše telo nedokáže dobre vstrebávať. Minerály z minerálnych vôd zďaleka nie sú také prospešné, ako sa často mylne uvádza - vyzerajú sa v tele podobne, ako v rýchlo varnej kanvici. Podstatne hodnotnejším zdrojom sú koloidné minerály obsiahnuté v prírodnom ovocí a zelenine, kde sú ich molekuly rovnomerne rozmiestnené v roztokoch, schopných preniknúť do buniek tela. Úlohou čistej vody je riediť a rozkladať odpadové látky v tele - čím nižšia mineralizácia - mäkkšia voda, tým lepšia je čistiaca schopnosť vody. Možno je správny čas, pozrieť si bližšie informácie o úlohe vody v ľudskom organizme, ako aj o funkcii vody v prírode. Významnú úlohu môžu mať aj diskusie s vašimi blízkymi o úlohe vody a jej šetrnom zaobchádzaní - pozrite si spolu niektoré dokumenty o životnom prostredí a úlohe vody - mňa nadchol napríklad dokument z produkcie Disney Nature s názvom „Earth“, z roku 2009, ktorý vznikol v spolupráci BBC, Green Light Media Discovery Channel - dostupný aj v HD kvalite.

Rovnako môžete začať šetriť vodou tak, že obmedzíte kúpanie vo vani a uprednostníte sprchovanie. Taktiež, ak doteraz nemáte, môžete si nainštalovať 2-fázové splachovanie toalety alebo so „stop-funkciou“, kde je možné splachovať menším množstvom vody.

Môže sa vám to zdať obťažujúce - šetriť vodou teraz, keď jej máte dostatok iba otočením kohútika - ide však o postupné vytvorenie návyku, ktorý vám prinesie v budúcnosti menej závislosti na masovom dodávaní vody z priemyselnej vodárne.

4.12 ZDRAVOTNÁ STAROSTLIVOSŤ A LIEKY

Podrobne sme sa venovali otázke zdravia a liekov v kapitole 2.12. Výrobcovia liekov a tak isto váš lekár, ktorý je pravdepodobne plne pod ich vplyvom, nemajú nástroje a potenciál zbaviť vás chorôb, ako sú obezita, srdcovocievne choroby, cukrovka, astma, alergie alebo psychické problémy. Ich záujmy sú pod tlakom miliardových ziskov. Pri otázke, ako sa úplne vyliečiť, vám v mnohých prípadoch povedia, že vaša choroba je súčasťou vášho života a že musíte užívať celoživotné lieky - mne sa to stalo napríklad v prípade alergie - sennej nádchy. Okrem toho, že o moje symptómy zvedli boj alergológ anoso-krčnoušný ORL špecialista, obaja mi svorne poradili brať antihistaminiká nielen v alergickej sezóne, ale dokonca počas celého roka, ako dobrý prostriedok proti prechladnutiu a infekciám. Rovnako očkovanie mi bolo doporučené, ako trvalá terapia, ktorá jediná zabráni trvalému zhoršovaniu príznakov. Pri otázkach „ako sa brániť alergii“ mi lekári svorne tvrdili, že „to je nemožné“. Vraj i keď budem žiť vysoko v horách, budem mať stále problémy, lebo všade sú nové druhy burín a chemikálie. Niekdajšie rady, ako „umývajte často dlážky a sprchujte sa po pobyte vonku“, už vyšli úplne z lekárskeho repertoáru. Dnes to predsa ľahko vyriešia lieky.

Preto, ako prvý krok k nezávislosti od liekov, som sa rozhodol vždy študovať a poznávať korene zdravotných problémov z nezávislých zdrojov. Môžete si spraviť zoznam vašich „diagnostikovaných“ civilizačných chorôb za posledné roky, ako aj chronických ťažkostí a začnite postupne hľadať ich *príčiny* v skutočnom živote. Uvedomte si, že civilizačné choroby *tu neboli*, pokiaľ človek žil v prirodzenom prostredí - to je aj podstata ich označenia - objavili sa až dôsledkom *života v civilizácii*. Mnohé civilizačné choroby sú multifaktorálne - ich vznik je podmienený kombináciou viacerých vplyvov - napríklad:

Astma a dýchacie problémy - smog vo vzduchu, prašnosť, aromatické uhľovodíky, cigaretový dym, roztoče, umelé potraviny a chemikálie,

Cukrovka - konzumácia nekvalitných tukov a olejov, prílišná konzumácia rafinovaných potravín - bielej múky a cukru, nedostatok pohybu, stres, prejedanie sa, nevhodná kombinácia potravín,

Prechladnutie - nedostatočná hygiena vzduchu, prekúrenie priestorov, nedostatok pohybu, stres, nedostatok spánku,

Depresie a iné psychické problémy - stres, stúpajúce pracovné zaťaženie, nedostatok citových podnetov, nevhodná životospráva, sociálna izolácia, finančné problémy, nedostatok spánku a pohybu.

Základom vášho dobrého zdravia, bez civilizačných chorôb, môže byť minimalizovanie *všetkých* štartovacích faktorov týchto problémov, *bez rozdielu*, nakoľko je veľmi ťažké určiť, ktorý z týchto faktorov je vlastne príčinou a ktorý dôsledkom: - zle spíte, lebo máte depresiu alebo máte depresiu, lebo máte nedostatok spánku? Máte problém s nadváhou, lebo sa málo pohybujete alebo sa málo pohybujete, lebo máte nadváhu? A čo ak máte nadváhu, lebo máte depresiu a málo sa pohybujete? - Všetky tieto hypotézy sú úplne bežne, pravdivé *súčasne* a spolu s nimi aj akékoľvek ďalšie prejavy civilizačných chorôb. Vyskytujú sa často paralelne a ich príčinnosť nie je možné priamo lineárne definovať. Dá sa povedať, ako to často povedia aj úprimní lekári, príčinou je váš ŽIVOT ako celok a SYSTÉMY, v ktorých žijete s inými ľuďmi. Ak sa chcete zbaviť civilizačných chorôb, začnite už v meste meniť váš život, ako celok, aby ste sa vôbec dožili vášho osobného oslobodenia:

- **Obmedzte dlhodobú a intenzívne stresujúcu prácu** - aj keby vás to malo stáť zásadnú zmenu pracovnej náplne a zníženie príjmu - stres je na začiatku mnohých vážnych zdravotných problémov - *stres dokázateľne zabíja*. Ak sa pravidelne stáva, že v noci rozmýšľate nad problémami z práce a budíte sa nevyspatý nad ránom - je čas na zmenu zo zdravotných dôvodov. Vaša práca vtedy zasahuje vážne do vášho zdravia a dlhodobo nie je udržateľná ako zdroj vášho životného uspokojenia - bez zdravia a osobného šťastia, vám peniaze budú na nič.
- **Začnite ľahko, ale pravidelne športovať** - používanie tela je jediný dobrý spôsob, ako ho udržať pri zdraví. Či je leto alebo zima - ľahký beh, bicyklovanie alebo intenzívna chôdza na vzduchu v prírode, aspoň 30 minút denne, spôsobia zázraky. Aj počas najväčšej zimy a zlého počasia vás obyčajná intenzívna chôdza do mierneho kopca do 10 minút tak prehreje, že vám bude príjemne teplo. Sliznica nosa a úst vás bude prvé minúty štípať a bude sa chrániť spočiatku produkciou hlienu, ale približne o 15 minút sa vám nosné dutiny tak prekrvia, že im chladný vzduch úplne pre-

stane vadiť, uvoľní sa a vyčistí aj upchany nos. Chlad a čerstvý vzduch vo veľkej miere zlikviduje niektoré baktérie a iné nečistoty vo vašich dýchacích orgánoch. Najhoršie pre vaše zdravie je zavrieť sa vo vykúrenom byte a dýchať iba recyklovaný vzduch, celú vykurovaciu sezónu.

- **Obmedzte všetky potraviny s margarínmi, rafinovanými tukmi a nekvalitnými olejmi** - sú základným spúšťačom vzniku cukrovky typu 2 a s ňou súvisiacich problémov od srdcovocievnych ochorení, obezity až po impotenciu. V bežnej kuchyni a na tepelné spracovanie používajte filtrovaný olivový olej - dnes už sa dá zohnať litrová fľaša olivového oleja z pokrutín za menej ako 3 EUR. Na šaláty a priamu konzumáciu používajte panenské - teda za studena lisované oleje - olivový, sezamový, slnečnicový, tekvicový alebo ľanový - ten má obzvlášť liečivé účinky. Dajte sa často nahovoriť na rybu - najlepší zdroj zdravých nenasýtených mastných kyselín.
- **Začnite jesť a piť zdravé veci** - znie to už ako klišé, ale je to tak - čerstvé ovocie a zelenina, spolu s orechmi a semenami rastlín, sú základom zdravia. Sú našou hlavnou pôvodnou potravinou. Pokojne nahraďte raňajky aj olovrant, vždy jedným druhom ovocia. Majte po ruke vždy čistú vodu - je to najzdravší nápoj, ale nepropaguje sa ako marketingový produkt, lebo je ho relatívne dostatok - zatiaľ je prístupný z vodovodu. Čistá voda, bez minerálov a prídavkov, je univerzálne rozpúšťačlo odpadových látok v tele. Počas dňa si dajte aspoň jeden bylinný čaj - podľa sezóny a vašich ťažkostí - hlavne z čerstvých bylínok. Nazbierajte si v prírode počas sezóny zásoby bazového kvetu, lipy, žihľavy, repíka a harmančeka a nasadte si do záhradky na balkóne aspoň medovku a materinu dúšku. Neskoro na jeseň si zas spravte výpravu na šípky. Ak máte prístup k čistému sušenému ovociu bez konzervantov, spravte si na jeseň vlastný ovocný čaj - skombinujte ako základ šípky, kvety ibišteku a pridajte akékoľvek kúsky sušeného ovocia - jahody, pomarančovú a citrónovú kôru, kúsky jablka alebo hrušiek, ríbezle, višne, ale aj hrozienka. Ako arómu môžete použiť klinčeky, škoricu, kardamom a vanilku. Na rozdiel od kupovaných čajov, nemusí ten váš obsahovať žiadnu umelú arómu.

- Zabezpečte si dostatok spánku - ako dôležité je pre váš život pravidelné večerné pozeranie televízie? Ak potrebujete „večerníček“, môžete televízor nahradiť čítaním. Ak trávite, podobne ako ja, mnoho času štúdiom a komunikáciou na Internete, odporúčam vám zaobstarať si klávesnicu s tlačidlom „Sleep“. Každý večer si odpočítajte minimálne 7-8 hodín, od najskoršieho pravdepodobného času vstávania, na nasledovné ráno. Ak vstávate okolo 7. ráno, o 23:00 bez rozmýšľania jednoducho stlačte tlačidlo spánkového režimu - všetka komunikácia aj informácie zostanú presne vtom stave, ako ste ho opustili a môžete pokračovať na druhý deň. Nedopisujte, nedokončujte - všetko vás počká a vy sa budete i tak ešte nejaký čas venovať príprave na spánok.

4.13 DOPRAVA, ZÁBAVA A OBLEČENIE

Úlohou nielen v tejto oblasti, na začiatku vašej cesty ku slobode, je naučiť sa prepravovať, zabávať a šatiť, za čo najnižšie náklady. Háčik je však v tom, ako sa síce uskromňovať, ale zároveň aby ste to vy a vaši blízki nepocíťovali, ako výrazné zníženie životnej úrovne. Postupne sa pokúste s vašimi blízkymi orientovať na aktivity a hobby, ktoré vás v živote tešia, ale majú nižšie náklady vo svojej jednoduchej verzii - napríklad: výlety do prírody namiesto výletov do nákupného centra; kvalitné domáce kino alebo filmový klub namiesto kina v multiplexe; večer s priateľmi *u vás doma* namiesto reštaurácie; kúpanie v prírodnej čistej vode namiesto umelého aquaparku; dovolenka na dome po starých rodičoch na Slovensku alebo prírodný festival v Zaježovej namiesto stresujúcej dovolenky v zahraničí.

Ak pracujete v meste, je dosť pravdepodobné, že sa pravidelne dopravujete do práce. Ak sa budete chcieť postupne presunúť na vidiek, je dôležité myslieť na dostupnosť pracoviska z domu, prípadne sa pripravovať na podnikanie v mieste bydliska.

Častým argumentom proti bývaniu mimo mesta je „nízka dostupnosť“ kultúry a občianskeho vybavenia. Je správne priznať, že pokiaľ ste zvyknutí na mesto a jeho kaviarne, kluby, rušné nákupné centrá a vyhovuje vám tento životný rytmus, bude pre vás asi ťažké, presunúť sa na vidiek. Na druhej strane, ak patríte medzi tých, ktorí sa už „vybláznili“ a hľadáte skôr pokoj a životné naplnenie v rodine, nebude vám vadit' docestovať raz za týždeň za kultúrou do mesta. Ďalším, nie-

kedy aj nevedomým dôvodom preferovania mesta pred vidiekom, môže byť veľký výber potenciálnych partnerov. Ak nemáte ešte životného partnera, vidina odchodu na vidiek môže vzbudzovať obavy z izolácie. To však vôbec nemusí byť váš prípad - pokiaľ odchádzate bývať za mesto viacerí a pripravujete sa na tento prechod systematicky, je dosť možné, že váš projekt si získa množstvo priaznivcov a fanúšikov. Ak navyše budete organizovať v novom bydlisku nejaké osvetové a edukačné aktivity, budete mať toľko návštev, že sa budete tešiť na chvíle pokoja a samoty. Čo je však dôležité k výberu partnera, že váš životný štýl bude „prítahovať“ väčšinou návštevníkov, ktorí budú kompatibilní k vašim životným názorom a hodnotám. A tak sa môže stať, že práve vďaka tomu, že ste mimo mesta *sám sebou*, budete predstavovať „viditeľný“ a pravdivý obraz pre svojho životného partnera alebo partnerku a tak ich pritiahnete. A následne, vôbec im nebude záležať na tom, či ste oblečený v najnovšej móde, alebo či máte perfektný zostrih - príroda a spojenie s duchom miesta vám dajú mystickú krásu človeka, vo svojej najprirodzenejšej podobe. Počas výletov a stanovačiek v prírode sa pokúste žiť s partnerom a rodinou najjednoduchšie ako sa dá - bez parfumov, mejkapu a holenia, pokojne v tých istých šatách aj pár dní. A hľadajte to, čo je krásne aj bez „pozlátka“ luxusu a dajte to vedieť partnerovi, že sa vám to páči. Vybudujete si takto poznanie, že to ide aj inak, ako s civilizáciou v meste.

KAPITOLA 5: OSLOBODENIE SEBA A BLÍZKYCH

5.1 PREDPOKLADY, CIELE A PARAMETRE

1. **Ste presvedčený, že už máte dostatok energie**, odhodlania aj podpory od vašich blízkych. Jednoznačne ste sa (spoločne) rozhodli pre oslobodenie rôznych aspektov vášho života od Systému. Možno vám len nestačí ilúzia slobody konzumného života, platebná doživotným otroctvom zarábania peňazí, ktoré vás aj tak nikdy neoslobodia natrvalo. Je možné, že ste sa rozhodli vydať cestou k nezávislosti od Systému svetovládnych finančníkov, tlačiacich peniaze zo vzduchu a za ktoré si máte kupovať váš život. Vtedy je pred vami pravdepodobne úloha, ako si vybudovať *schopnosť postarať sa o svoje základné životné potreby* aj keď bude okolo zúriť kríza alebo zlyhá niektorá z centrálnych zásobovacích štruktúr.
2. **Učili ste sa a spoznali ste princípy** nezávislosti od Systému - energeticky, finančne aj materiálne - a viete do čoho idete - cesta ku slobode a nezávislosti od Systému pravdepodobne nevedie po vydláždenej promenáde veľkomesta.
3. **Veríte, že ste stretli tých správnych ľudí**, schopných s vami začať prípravu na oslobodenie - učiť sa, plánovať a skúšať. Ale hlavne - budú stáť za vami, ako *vaši blízki*.

Ciele druhej etapy - Oslobodenie seba a blízkych:

1. Môžete začať konať reálne kroky.
2. Môžete získavať postupne nezávislosť - napríklad získať pozemok, postaviť si vlastný dom, odpútať sa od sietí, začať vlastnú alebo spoločnú živnosť s partnermi zo susedstva komunity, so spolu-osadníkmi prípadne zdieľať svoje zdroje, ale aj riziká alebo využiť sebestačné zásobovanie a výrobu potravín, prípadne začať spoločné podnikanie.
3. S každou získanou slobodou sa môžete zbaviť jej protiľahlej závislosti - postupne sa odpojiť od Systému.

Parametre a predpoklady:

Čas: 3 roky, maximálne 5 rokov

Príklad nákladov (doplňte si údaje podľa úrovne vašich požiadaviek):

1. Získať pozemok - 10.000 EUR,
 2. Svojpomocná stavba domu - cca 30.000 EUR,
 3. Vlastná energia - 3.500 EUR,
 4. Investícia do vlastného/spoločného podnikania - cca 30.000 EUR,
- Práca: Keď získate nezávislosť od sietí a získate schopnosť sa užiť sami, môžete žiť len z vlastnej živnosti a sebestačného zásobovania, v spolupráci so susedskou komunitou

5.2 VÁŠ SPOLOČENSKÝ ŽIVOT - KOMUNITA A SUSEDIA

V tejto fáze sa už možno pravidelne stretávate s partiou blízkych ľudí, zdieľajúcich vaše myšlienky o slobode. Môžete spoločne plánovať spoločné bývanie formou co-housingu mimo mesta - ale nie je to pravidlom. Môžete zostať žiť aj v meste a živiť sa nezávislou prácou, ako slobodný umelec, grafik na voľnej nohe alebo mať vlastný dom po rodičoch, ktorý prerobíte na sebestačnú stavbu. Môžete sa s priateľmi - susedmi - dohodnúť, že budete spoločne zabezpečovať svoje životné potreby, špecializovať sa na rôzne užitočné činnosti, zdieľať ich alebo aj podnikat' smerom na otvorený trh.

Skutočná sloboda je len *vaša vlastná* vízia slobody, toto všetko sú len možnosti a návrhy, ako to urobiť čo najjednoduchšie a najprirodzenejšie, z pohľadu prirodzenej sociálnej štruktúry. Tak, ako vlk žije vo svorke, rovnako je človeku prirodzené žiť v skupine a bojovať spoločne so životom.

Vynikajúcim krokom môže byť obstaranie *spoločného* pozemku, ktorý nebude priamo vlastnený jednotlivými členmi, ale ich spoločným združením. Ak nebudú jednotliví členovia priamo vlastníť pozemok, bude tak chránená integrita spoločného miesta, ktoré sa nebude priamo dediť a deliť, v prípade najhoršieho, medzi indiferentných dedičov, pozemok nebude exekvovateľný a predajný, napríklad v prípade finančných problémov niektorého člena. Spoločné vlastníctvo pôdy alebo pozemku je možné realizovať formou družstva alebo aj občianskeho združenia. Je jednoduchšie založiť občianske združenie, ktoré má voľnejšie právne náležitosti, a pritom poskytuje rovnakú ochranu svojim členom.

Ako skupina by ste mali komunikovať na vysokej technologickej a administratívnej úrovni - založte si svoju kolaboratívnu web stránku

- Wiki. Na komunikáciu všetkých členov združenia naraz, môžete používať jednotný „mailing list“ - napríklad <http://groups.google.com>
Spoločne začnite realizovať sériu pracovných dielní, kde spoločne nazbierate vaše predstavy o spoločnom pozemku, bývaní a obžive.

5.3 VÁŠ RODINNÝ ŽIVOT

Stabilizácia životného štýlu smerom k oslobodeniu od Systému je nutná z dôvodu, aby ste nestratili základnú bázu istoty a zdroj životnej energie. Všetko, čo robíte, konáte pre vás osobne, vašu rodinu a váš spoločný šťastný život. Je nutným predpokladom, aby ste si v týchto zámeroch urobili absolútne jasno s partnerom. Vášmu partnerovi ste v prvej fáze umožnili spoznať alternatívny život a nezávislosť od Systému. Ukázali ste mu rozdiel medzi tým, čo ho stojí klasický život v meste a čo môže získať oslobodením. Je možné, že váš partner *chce* zostať v závislosti na systéme a naďalej mu *vyhovuje žiť* mestským životom so zamestnaním, bývaním v byte a nakupovaním v obchodných centrách. Ak nezískate partnera a rodinu pre svoje oslobodenie, máte 3 možnosti:

1. *Pokračovať* v presvedčení a ďalšie roky života žiť ako doteraz, v Systéme a dúfať v zmenu postojov ľudí okolo seba,
2. *Rezignovať* na svoje oslobodenie a zostať žiť ako doteraz, kvôli partnerovi/partnerke, v Systéme,
3. *Rozhodnúť* sa nezávisle od partnera/partnerky a oslobodiť sa od Systému jednostranne.

Je možná alternatíva, že partnerovi/partnerke *vyhovuje* stav, ktorý vás núti zostať v závislosti na Systéme. Ak sa však rozhodnete *sám za seba*, so všetkou vážnosťou začať realizovať svoje oslobodenie, nakoniec aj oni sa k vám možno *slobodne* pridajú. Každopádne, pre váš spoločný život je asi dosť významné, či váš partner/partnerka akceptuje vašu túžbu *po slobodnom živote*, nezávisle od Systému. *Je to však vaše základné sväté právo - právo na skutočnú ľudskú slobodu*. Pripravte sa pokojne na prípadné predsudky a manipulácie, ktoré môžu byť vyslovené najbližšími, v súvislosti s vašou potrebou a s postojom k slobode, ako napríklad:

„Tebe na mne už nezáleží“,

„Si sebecký, keď chceš žiť inak, ako ja“,

„Ohroziš nás vzťah, keď nebudeš robiť to, čo doteraz“,

„Ty už nie si slobodný, máš predsa deti“,
 „Nepostaráš sa o deti, keď budeš žiť slobodne“,
 „Nebudeš šťastný, lebo ti bude chýbať veľa peňazí“,
 „My sme sa predsa dohodli, že budeme žiť normálne“,

Z mojej osobnej skúsenosti môžem odporučiť, že je veľmi užitočné ujasniť si predstavy o slobode a o životnom štýle, ešte pred založením rodiny - a to do najmenších detailov. Ak máte deti, nemusíte sa vzdávať povinnosti postarať sa o deti ako dobrý rodič, ak chcete žiť nezávisle od Systému. Je vašim svätým právom, byť dobrým rodičom *podľa seba* - nie podľa predsudkov a predstáv iných. Je však možné, že sa dobrovoľne rozhodnete *nežiť* naďalej s partnerom alebo partnerkou, ak by ste museli kvôli nim zotrvať v trvalom stave neslobody.

5.4 VAŠE BÝVANIE - POZEMOK

Forma vlastníctva pozemku

Máte 2 základné možnosti - bývať osamote alebo bývať v susedstve s priateľmi. Bývať na samote, ako samostatná rodina, vám však neodporúčam, nakoľko je možné, že vám alebo blízkym začnú chýbať ľudské interakcie širšej komunity a v živote sa vám objavia rôzne symptómy, spojené s týmto sociálnym nedostatkom. Som presvedčený, že veľká väčšina ľudí sú od prírody „spoločenské živočích“ a ich inštinkty a prirodzená psychológia sú nastavené na život v skupine, kmeni alebo akejkolvek komunite širšej, ako len v jadrovej rodine typu: „rodičia a deti“.

Ak ste rozhodnutý zaobstarať si pozemok spoločne s priateľmi, je dôležité sa dohodnúť na *forme vlastníctva*. Individuálne vlastníctvo a rozparcelovanie pre každú rodinu je síce plne pod kontrolou každého majiteľa, ale zároveň umožňuje zásadne zmeniť charakter využitia pozemku v prípade, že bude majiteľ nútený pozemok predať alebo bude dedený, prípadne exekvovaný.

V prípade spoločného vlastníctva občianskym združením alebo družstvom, nielenže obmedzíte riziká straty časti pozemku, ale jednoduchšie budete riešiť spoločné podnikanie a hospodárenie ako komunita.

Pri výbere pozemku sú dôležité nasledovné kritériá:

Siete a infraštruktúra na pozemku - pokiaľ skutočne hľadáte slobodu na svojom novom mieste, zvažte či skutočne chcete byť závislý na

vonkajšom komerčnom dodávateľovi vody, kanalizácie, elektrickej energie, tepla a ďalších „sietí“. Pokiaľ nájdete krásny pozemok za dobrú cenu, ale bez sietí - nenechajte sa odradiť „pragmatikmi“ - možno to bude náročnejšie spočiatku, ale budete mať pokojne aj 10-násobne väčší pozemok a na krajšom mieste. Budete sa však musieť vyrovnat' s alternatívnymi zdrojmi elektrickej energie, tepla a vody. Najzávažnejšia pri výstavbe je potreba elektrickej energie, avšak tú si môžete zabezpečiť dočasne aj elektrocentrálou. Asi najdôležitejším prvkom pre nezávislý život je dostupnosť vlastnej, kvalitnej pitnej vody. Ak je pozemok na kopci, môžete mať s dostupnosťou spodnej vody problém, rovnako, ak je pozemok pod úrovňou priemyselného územia, chemicky ošetrovanej pôdy alebo skládky, je možné, že spodná voda bude kontaminovaná nebezpečnými látkami. Chýbajúca prípojka zemného plynu je asi najmenej závažný nedostatok, pre trvalo udržateľný život - pokiaľ máte v blízkosti lesy alebo dostatočné plochy na výsadbu palivového dreva, vždy sa nájde spôsob, ako si zakúriť z vlastných obnoviteľných zdrojov. Nezabúdajte, že priemyselná výroba elektrickej energie, ako aj spaľovanie zemného plynu, predstavujú základné ľudské činnosti, ktoré ohrozujú planétu Zem skleníkovými plynmi, pravdepodobne *nenávratným spôsobom*.

Veľkosť pozemku - ak máte zámer vybudovať si sebestačné, trvalo udržateľné hospodárstvo, potrebujete pôdu kultivovať na špecifické účely. Optimálne je vyčleniť približne jeden hektár pôdy (1 Ha=100x100m) na jednu rodinu. Na tejto ploche sa bez problémov užitvite, pokiaľ sa nedáte na vykrmovanie veľkých hospodárskych zvierat na mäso. 1 Ha pôdy môžete rozdeliť na záhradu - minimálne 4 áre na osobu (400m²), ďalej sady, časť lesa na palivové drevo (viac o sebestačnosti v kapitole o energiách) a prípadne aj lúky a polia na krmivo pre menšie zvieratá a hydinu.

Lokalizácia pozemku - ak chcete pozemok, ktorý bude vašim „miestom na zemi“, mohol vás živiť a mohli ste na ňom s priateľmi budovať vlastný svet, je dôležité, aby mal dostatočnú plochu a nebol drahý. Len veľmi ťažko nájdete rozsiahlejšie, a pritom lacné parcely v tesnej blízkosti väčších miest, kde je aj pôda oceňovaná ako potenciálny stavebný pozemok, s patričnou cenou. Avšak je dobré mať pozemok tak blízko mesta, aby ste spočiatku mali možnosť denne dochádzať do mesta za zamestnaním, prípadne naopak - chodiť na pozemok na víkendy

popri živote v meste. Rovnako budete mať blízko dostupné zdroje priemyselných stavebných materiálov, remeselníkov a rôzne úrady, pri budovaní vášho obydlija.

Kvalita pôdy a podzemnej vody - sledujte okolité industriálne činnosti a možné zdroje kontaminácie, smerom k skúmanému pozemku. Vyhľadajte si príslušnú mapu na geologickom webe a preskúmajte pozemok z pohľadu kvality pôdy a jej bonity. Okrem kvality úrody, bonita pôdy tiež určí či budete platiť poplatky pri vyňatí časti pozemku z pôdneho fondu, na stavebné účely.

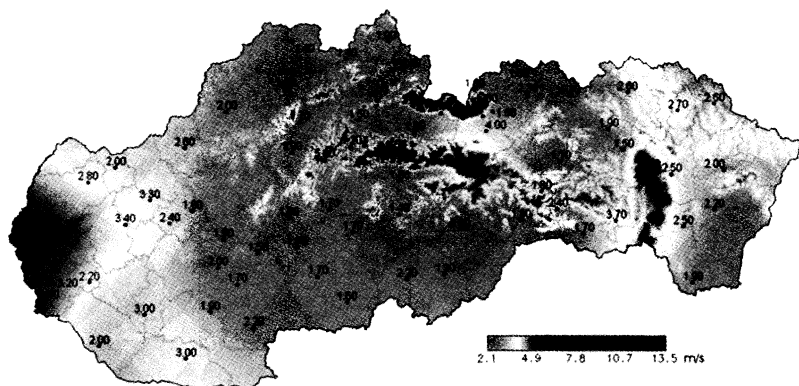
Aktuálne využitie pozemku - od neho závisí náročnosť a náklady na úpravu pre vaše účely nezávislého života - konverzia na sady, perma-kultúrne hospodárstvo a účelové stavby. Pokiaľ je na časti pôdneho pozemku aj nejaká stavba, môžete toto miesto využiť na stavby *bez nutnosti vyňatia* z pôdneho fondu.

Cena a charakter pozemku - cenovo optimálne je kúpiť ornú pôdu. Hotové stavebné pozemky majú neporovnateľne vyššie ceny, kvôli lokalizácii v intraviláne obce a prípojkám na siete, ktoré v prípade sebestačných domov nebudete aj tak potrebovať. Za cenu maličkému stavebného pozemku v obci, napríklad 500m², môžete získať až niekoľko hektárov pôdy - desiatok tisíc štvorcových metrov, ktoré môžete premeniť na vaše sady, záhrady, polia alebo lúky. Nenechajte sa odstrašiť vyhláseniami, že nemôžete stavať na „ornej pôde“ - váš zámer nie je zastavať plochu pôdy tak, ako developeri - desiatkami domov. Ak bude vaším hlavným zámerom kultivácia krajiny a trvalo udržateľného hospodárenia, máte nárok na vybudovanie si skromných príľahlých hospodárskych budov a vlastného bývania. Je možné, že pre samotnú stavbu obytného domu budete musieť bojovať s povoleniami, ale pri troche dobrého marketingu a prezentácii miestnym orgánom, nakoniec pochopia vašu dobrú vôľu žiť s prírodou v extraviláne.

Energetické podmienky - vietor, slnko, voda - podľa aktuálnych veterných a slnečných máp vašej krajiny môžete vysledovať, aké sú v danej oblasti podmienky pre využitie solárnej a veternej energie. Optimálne je mať obe podmienky súčasne a kombinovať veterný zdroj so slnečným. Samostatnou možnosťou je malá vodná elektrárňa, ktorú dnes môžete budovať s modernými bezlopatkovými turbínami, od pre-

výšenia hladiny 0,5m a prietoku 2 litre za sekundu, takmer na každom potoku (viac v kapitole o elektrickej energii).

Ročná priemerná rýchlosť vetra - Slovensko (60m nad zemou)

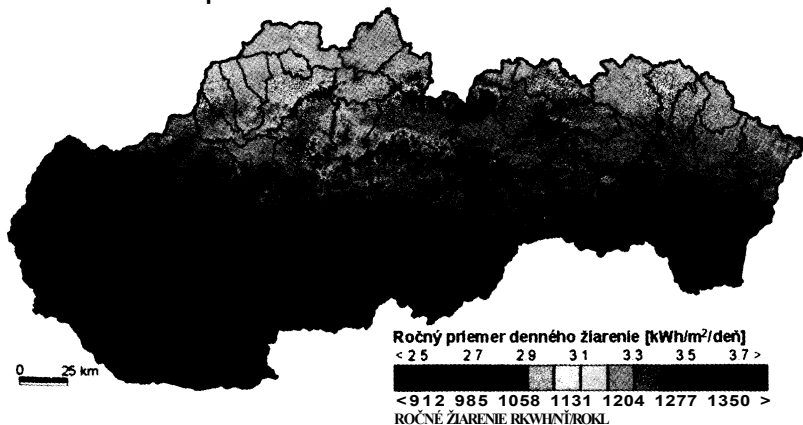

0 50 kilometers

• Meracie stanice 10m nad zemou
Hranice okresov

Ročné priemerné slnečné žiarenie - Slovensko

0 25 km

Podmienky prevodu vlastníctva a využívania pôdy

Pre hladký prevod je najvhodnejšie nájsť pozemok s jedným majiteľom, so 100%-ným vlastníckym podielom, prípadne manželov. Avšak u nás, v Slovenskej republike, vďaka reštitúciám ku stavu z pred r. 1948, sa dostáva na listy vlastníctva množstvo následných dedičov od pôvodných vlastníkov. Pozemky v katastroch obcí sú rozdrobené na tisícky maličkých „sličkov" z dávnych dôb, keď boli obhospodarované našimi prarodičmi. Pokiaľ nie je ešte katastrálna mapa verejne dostupná na Internete, je dobré si dohodnúť na miestom úrade stretnutie s pracovníkom katastra a pozrieť si väčšie pozemky na zaujímavých miestach, s čo najmenej vlastníkmi.

5.5 VAŠE OBYDLIE

Ak už máte pozemok vo vlastníctve alebo v dlhodobom nájme, vaším ďalším míľnikom na ceste k oslobodeniu vášho života je postaviť si obydlie. Neunáhlite sa však s plánmi na výstavbu domov bez detailného plánovania *dizajnu pozemku*. Zadefinujte si, kde a koľko bude rastlín, stromov, funkčných porastov, cestičiek, chodníkov a ďalších stavieb ako napríklad spoločenskej budovy, priestorov na podnikanie a poľnohospodárstvo, koreňových čističiek, jazierok a čohokoľvek, čo vám bude slúžiť v exteriéri. Som presvedčený, že bývanie tiež potrebuje podstúpiť zmenu paradigmy, že „ľudia žijú prevažne v domoch". Človek je takisto živočích, ako milióny ďalších cicavcov, ktorý žil milióny rokov na otvorených priestranstvách stepí, dýchal čerstvý vzduch a žil s prírodou, *tam vonku*. Podľa môjho provokatívneho názoru, by dom a prístrešie mohlo slúžiť hlavne na prenocovanie, niektoré špeciálne aktivity a samozrejme, pri veľmi nepriaznivom počasí. Zvyšok svojho času by tak človek mohol tráviť *vprirode* - vo svojom sade, záhrade, lese a v okolí svojho obydlia. Vzhľadom na túto myšlienku by ste mali v dizajne vašej osady klásť väčší dôraz na samotný pozemok a život v jeho exteriéri, ako na možnú výstavbu „dokonalých" obytných domov. Som zástancom myšlienky a základného ľudského práva, že *každý človek na tejto planéte má právo na obydlie* - a to *bezpodmienečne*. Nikto nemôže nepriamo nútiť milióny mladých ľudí západného sveta, aby sa zadlžovali do konca svojho života len preto, že *chcú mať svoj dom*. Prečo by mal Systém obmedzovať využitie dostupných alternatív k stavebnému priemyslu - len preto, aby zarábala mašinéria úradníkov, stavebných a iných „expertov", výrobcov priemyselných

materiálov a samozrejme bankárov^ktorí to zafinancujú? Ak môže prírodný človek v necivilizovaných spoločnostiach vychádzať z dostupných zdrojov a materiálov, prečo by si tiež „západný človek“ nemohol postaviť lacné a jednoduché obydlie, ktoré poskytne len elementárne prenocovanie? Mnohí sa o to uspokojivo pokúsili, podobne, ako Simon Dale: <http://www.simondale.net/house>. Avšak hlavným cieľom je vyhnúť sa zadĺženiu a zotročeniu v bankovom systéme. Prečo by ste mali stavať dom presne podľa štandardov stavebného priemyslu, za náklady aj vyše 100.000 EUR, keď existujú možnosti ako sa dá postaviť dom *doslova* z odpadových materiálov. Vezmite si napríklad vyše 30 rokov rozvíjaný koncept Michaela Reynoldsa z Kalifornie. Stovky jeho unikátnych domov, s názvom „Earthship“, postupne vypracoval na unikátne obydlia, nezávislé od sietí, ktoré produkujú vlastnú energiu, teplo, vodu a dokonca aj potraviny. Navyše - sú postavené z hliny, dreva, starých pneumatík, plechoviek a fliaš. Na ich stránkach <http://www.earthship.com> vám ponúknu univerzálny model obydlia „Global Model Earthship“ pre všetky klimatické pásma, ale aj v rôznych štandardoch - od jednoduchej, ale funkčnej chatrče, až po rozsiahlu luxusnú vilu. Významným prínosom od roku 2000 je rozšírený koncept „Earthships Village Ecologies“ s nulovou „uhlíkovou stopou“.

Tu uvádzam prehľad ďalších rôznych technológií a prístupov v alternatívnom bývaní, ktoré môžete vzájomne kombinovať, podľa vašich aktuálnych možností a potrieb:

Jurta

Jednoduchý kruhový stan z dlhých ohybných prútov. Pochádza zo strednej Ázie a stredného východu, kde je dodnes typickým príbytkom mongolských pastierov dobytka a kočovních kmeňov stredoázijských republík Ruska. Jeho výhodou je veľmi jednoduchá konštrukcia a mobilita. Pastieri dobytka mohli svoj domov kedykoľvek zbaliť a presunúť na iné miesto podľa toho, kde boli najlepšie pastviny.

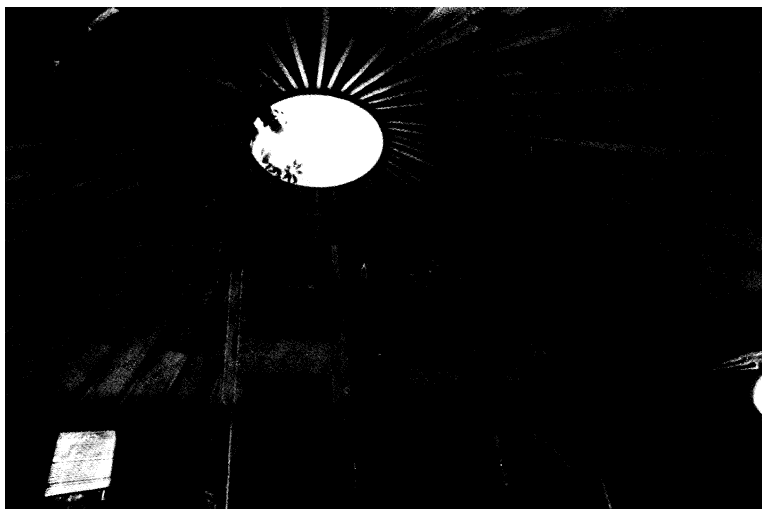
Steny boli tvorené z tenkých prútov dreva alebo líšt, strešnú konštrukciu tvorili lúčovito smerujúce prúty, spojené na vrchole v dierach dreveného okružia, zvaného „koruna“. Ako pokrývka stien slúžili tkané koberce z ovčej vlny, konštrukciu pevne zvierajú laná alebo stuhy.

Podlaha môže byť hlinená alebo ju môžu tvoriť rôzne podlahoviny - od drevených dosiek, laminátovej podlahy až po izolačné kompozitné materiály. Nepodceňujte jednoduchosť tohto obydlia - môže slúžiť ako

celoročné obydlie aj v chladnejších podnebných pásmach, kde je súčasťou konštrukcie aj izolácia, vykurovanie, prívod elektrickej energie a dokonca aj toaleta. Rovnako je možné priestor jurty rozdeliť priečkami na viac sekcií. Viac informácií sa dozviete napríklad tu:

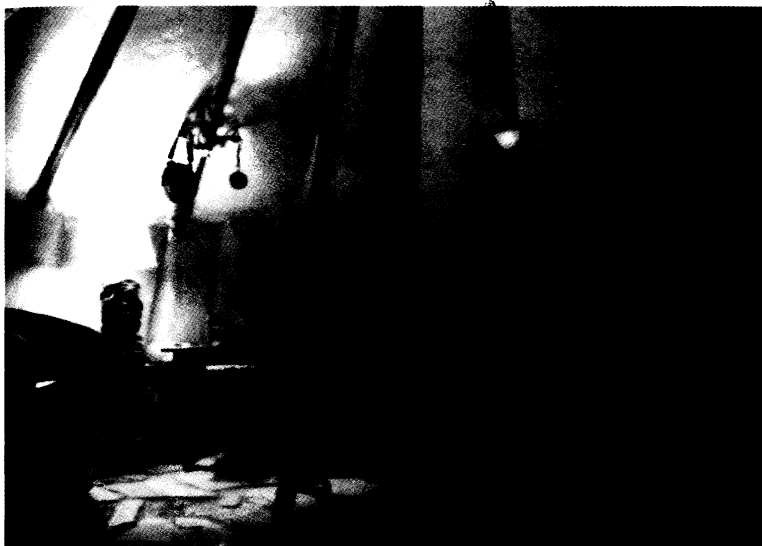
[HTTP://vv.vv.ytirtinfonation.cqm/](http://vv.vv.ytirtinfonation.cqm/)

Tento skromný, ale útulný príbytok môže slúžiť ako dočasné alebo rekreačné obydlie, tak aj pre trvalé celoročné bývanie.

Indiánske Típi

Predstavuje typické prírodné obydlie severoamerických indiánov. Vyznačuje sa veľmi jednoduchou konštrukciou. Kostru tvorí 10 až 20 dlhých drevených tyčí, spojených do kužeľa a pokryté celtovinou alebo pôvodne kozami bizónov. Od bežných stanov sa típi odlišuje hlavne otvorom na odvod dymu a klapiek, pod ktorými sa zvyčajne nachádza ohnisko, ktoré je schopné veľmi slušne típi vykúriť aj v zime. Druhou špecialitou pre zimu je vnútorná výstelka, ktorá býva z tenších plachiet. Pre prívod čerstvého vzduchu k ohnisku v zime sa používa zapaná rúra, aby mohol byť uzavretý vchod. Výhodou típi v lete je možnosť vyrolovať bočné steny z boku a umožniť tak priamu ventiláciu vzduchu.

Viac informácií nájdete na: <http://www.tipis.org/>

Drevené chaty a zruby

Trvalé stavby z dreva - drevenice, zruby a chaty sú typickým horským obydľím v našej oblasti strednej Európy, kde bol vždy dostatok dreva na výstavbu pevných stien. Rovnako drevenú sedlovú strechu často pokrývali ručne rezané drevené šindle. Výhodou dreva ako materiálu sú jeho relatívne dobré tepelno-izolačné vlastnosti, ale hlavne je to 100%-ne obnoviteľný a prírodný materiál. Stena z guľatiny mäkkého dreva o hrúbke 30cm má izolačnú schopnosť ako stena z tehiel o dvojnásobnej hrúbke. Takéto drevené stavby vyhovovali po stáročia všetkým klimatickým podmienkam Európy. Avšak podľa moderných energetických noriem, by aj takáto stavba mala byť dodatočne izolovaná ďalšími 10cm polystyrénu. Ak vám však záleží na životnom prostredí a uvedomíte si, koľko energie je potrebné na priemyselnú výrobu polystyrénu alebo minerálnej vlny, možno zvážite radšej kúriť alebo zvolíte alternatívne materiály, napríklad konopné dosky alebo slamené balíky. Ak by ste chceli energeticky „vyhovujúci“ dom iba z dreva, potrebovali by ste steny o hrúbke až 60 cm, čo je zbytočné mrhanie drevom ako materiálom.

Dnes sa bežne používa sendvičová konštrukcia dreveného domu, kde drevený skelet z hrubých trámov má nosnosť iba toľko, aby uniesol váhu strechy a domu. Vonkajší plášť potom tvorí iba niekoľko centi-

metrov obkladového dreva. Následne sa do vnútra kostry domu vkladá vrstva izolačného materiálu, ktorý sa zakryje parozábranou a ďalšou tenkou interiérovou drevenou stenou. Ak uprednostňujete lacnejšie riešenia, na vonkajšie aj vnútorné steny môžete použiť kompozitné OSB dosky z drevnej štiepky alebo drevotriekové dosky, ktoré však budete musieť zabezpečiť proti prenikaniu pary zvnútra parozábranovou fóliou a zvonka zas vhodnou povrchovou vrstvou proti dažďu a poveternostným vplyvom, aby sa materiál nerozkladal.

Slamený/hlinený dom

Často sa dnes spomínajú tieto materiály v súvislosti s ekológiou, avšak je nutné povedať, že väčšinou ide o kombinované konštrukcie, kde nosnú kostru tvorí drevený skelet. Slamené balíky sa používajú hlavne ako izolačná výplň v stenách domu, nakoľko je lacnejšia a ekologickjšia, ako minerálna vlna alebo polystyrén. Hlina je zas používaná hlavne na omietky v kombinácii so sekanou slamou, ktorá spevňuje jej štruktúru. Finálna vrstva omietky býva spevňovaná jutovinou. Hlinené omietky vo všeobecnosti majú priaznivé vlastnosti na akumuláciu vzdušnej vlhkosti a na biochemické vlastnosti - neobsahujú žiadne umelé materiály a spojivá.

Avšak skutočné *hlinené domy* z nepálených tehli boli úplnou samozrejmosťou ešte v mladosti mojich starých rodičov. Takmer každé gazdovstvo v dedinke Chynorany na hornom Ponitří, postavené pred polovicou minulého storočia, má v štruktúre aj nepálené tehly. Špecialitou tohto regiónu sú „Pajty“ - veľké hospodárske stavby na uskladnenie sena, ktoré sú kompletne stavané z nepálených tehli a doteraz mnohé stoja na humnách tejto oblasti. Obytné domy z nepálenej tehly a s hlinenou omietkou majú dobré tepelnoizolačné a akumulčné vlastnosti, dobre absorbujú vlhkosť a celkovo dodávajú domom zdravší pocit, oproti cementovým a vápnitým omietkam.

Zdroj: <http://vv^vw.hlinenvdum.cz>

Ďalšou možnosťou, ako rýchlo a efektívne postaviť hlinený dom, je nabiť hlinu do debnenia - takzvaná nabíjaná hlina. Hlina tak získa obrovskú tvrdosť a pevnosť a na svoj objem získa tiež tepelnú kapacitu. V originálnom dome Earthship z konceptu Michaela Reynoldsa sa hlina nabíja do starých pneumatík a tvorí tak veľké kvádre, ktoré tvoria bezprecedentnú tepelnú kapacitu a izoláciu.

Unikátom sú skutočne „slamené domy“, ktoré sú postavené bez dodatočnej nosnej konštrukcie a sú postavené zo silne stlačených slamených balíkov, nesúce aj váhu strechy - anglicky zvané „load-bearing“.

Nízko energetický dom a Energeticky pasívny dom

Týmito pojmi sa označujú domy s nízkou spotrebou energie na kúrenie. Táto spotreba je spravidla do 50kWh/m² pri nízko energetickom dome (NED), čo je asi tretina spotreby, potrebnej podľa dnešnej normy na rodinný dom. V prípade, že koncepcia umožňuje spotrebu do 15kWh/m², nazýva sa „energeticky pasívny dom“ (EPD). Väčšinou ide v oboch prípadoch o stavby z priemyselne vyrábaných materiálov, spĺňajúcich špecifické, tepelno-technické normy, nehľadiac príliš na ekologickú a cenovú stránku výroby materiálov. Daňou za nízku spotrebu energie je potrebná dodatočná izolácia, pri EPD až 30-40cm a špeciálne 3-vrstvové okná. Tieto domy taktiež vyžadujú náročnú vzduchotechniku, umožňujúcu nútené vetranie s rekuperáciou - výmenníkom tepla medzi čerstvým a spotrebovaným vzduchom. Ako už napovedá názov pri EPD - pasívnom dome -slnko, teplo z tiel obyvateľov a elektrických spotrebičov, sú postačujúcimi zdrojmi tepla na vykúrenie, avšak vyžadujú prísny režim vetrania a prechodu z vonku do interiéru. Nízko-energetický dom je tak optimálnym kompromisom, nevyžadujúci príliš drastické pravidlá. Ak sa vám následne podarí vybudovať NED bez použitia desiatok kubických metrov polystyrénu, máte vyhráte. Snahou o tento stav je už spomínaný koncept „Earthship“.

5.6 VÁŠ ZDROJ PRÍJMOV, VÝMENA PRODUKTOV A SLUŽIEB

Oslobodenie v otázke finančného príjmu je zásadná zmena paradigmy, teda samotného myšlienkového konceptu. Celoživotná hlavná činnosť „zarabanie peňazí“ sa musí zmeniť na *iba vedľajší produkt* užitočnej a naplňujúcej činnosti.

Doleuvedená tabuľka predstavuje najdôležitejšie predstavy o zmysle „zarabania peňazí“ a ich alternatívach v slobodnom živote:

Stará paradigma Systému peňazí:	Nová slobodná paradigma:
1. „ <u>Zarábame</u> peniaze ako hlavnú činnosť“	1. „Konáme užitočné a naplňujúce činnosti“
2. „Životné potreby si musíme zabezpečovať <u>pe- niazmi</u> “	2. „Väčšinou si zabezpečujeme životné potreby vlastnou činnosťou a zo zdrojov najbližšej komunity“
3. „ <u>Na všetko</u> si musíme zarobiť“	3. „Zarábame len na minoritu doplňujúcich produktov/služieb“
4. „Kupujeme hlavne v <u>externých</u> obchodoch“	4. „Vymieňame si produkty v rámci komunity“

Každý z vašej skupiny by sa mal pred obstaraním pozemku, plánovania, akýchkoľvek prác a výstavby vyjadriť k otázkam: Chcete žiť mimo mesta a zároveň zostať pracovať v meste? Ako dlho? Chcete si zabezpečiť časom obživu z vlastnej práce alebo spolupráce s komunitou svojich susedov? V podstate by ste sa mali zamyslieť, či budete pracovať na svojom pozemku samostatne, alebo s priateľmi. Rozsah pozemku, jeho charakter a prípadné stavby, by ste mali plánovať podľa vášho spoločného projektu. V predošlej fáze ste sa navzájom s vašimi priateľmi zoznámili s výrobnými prostriedkami, hodnotami, schopnosťami a zručnosťami, ktorými disponujú ako jednotlivci a môžu ich ponúknuť pri spoločnom podnikaní. V tejto fáze, keď začínate budovať vaše vlastné miesto na život, ale aj spoločné stavby a zariadenia, ako zdroje príjmov, by ste mali zadefinovať spoločný „plán života“ - alternatívu podnikateľského zámeru s vyššími, ako len komerčnými záujmami. Ak chcete pôsobiť ako oficiálny producent produktov a služieb, môžete legálne založiť spoločnú firmu alebo ďalšie družstvo, kde budú figurovať ako podielníci jednotliví susedia a obyvatelia vašej komunity. Avšak nezabúdajte, že v nezávislosti je podstata vašej slobody - hľadajte spolu limity a možnosti, ako vašu slobodnú firmu čo najmenej pripájať do štruktúr Systému. Snažte sa nepožičiavať si kapitál zvonku, od bezohľadných komerčných bánk - pokúste sa spoločne zoskupiť peniaze, ktoré máte na pokorný a skromný začiatok. Nenechajte sa šikanovať byrokraciou štátu a zdaňovať tam, kde to nie je nutné - pokiaľ budete predávať iba prebytky a príležitostné služby, stačí vám deklarováť svoju činnosť ako „predaj z dvora“, popísaný v kapitole 2.9.

Váš spoločný business plán - podnikateľský zámer - je veľmi užitočným zhrnutím všetkých aspektov vášho úspechu. Jeho tvorba by mala byť založená na diskusii všetkých členov a vzájomnom poznaní vašich možností, schopností a zdrojov, ktoré ste si spoločne zmapovali a deklarovali v prvej fáze. Tieto informácie sú taktiež vašim kapitálom. Spoločne by ste tak mali definovať vaše záujmové oblasti, silné stránky a stratégie ako dosiahnuť úspech. Nemenej dôležité sú základné výpočty nákladov a príjmov, ktoré vám jasne definujú potrebný kapitál a vstupy jednotlivých členov. Jasne definovaný a všetkými členmi schválený business plán je polovica úspechu vašej samostatnej existencie. Nesnažte sa len „napísať dokument“ - hľadajte zdroje informácií, ceny konkurencie, spracovávajte prehľady, tvorte schémy a grafy, študujte prieskumy v danej oblasti - výsledok na papieri bude už len zhrnutie toho, čo by malo byť spracované vo vašej mysli a postojoch. Dôležitá bude aj vaša organizačná a majetková štruktúra vo firme. Môžete sa dohodnúť na pravidlách vašej internej ekonomiky, nezávislej od vonkajšieho sveta - napríklad si zaviesť vlastnú LETS menu a participatívnu ekonomiku, kde sa každý podieľa na zisku spoločnosti rovnakým dielom a taktiež rovnako prispieva svojim časom, úsilím a zdrojmi. Kolektívne môžete realizovať tiež výstavbu vlastných domov a spoločných stavieb, ako stavebná firma. Následne môžete zhodnotiť svoje získané skúsenosti a ponúkať komerčnú výstavbu podobných domov aj komunitám a jednotlivcom v okolí.

5.7 VAŠE JEDLO, POĽNOHOSPODÁRSTVO A ŽIVOČÍŠNE PRODUKTY

V prípravnej fáze na oslobodenie ste mali možnosť spoznať kvalitné potraviny. Teraz už asi viete, aký je rozdiel medzi kvalitnými prírodnými potravinami a priemyselnými produktmi zo supermarketu. Vyskúšali ste si možno aj život bez mäsa a živočíšnych produktov. Navyše, ak ste sa podujali na vlastnú výrobu syra, chleba, vína, zaváranín a ďalších potravín, spoznali ste čaro potravinovej samostatnosti.

Vaša potravinová sebestačnosť silne závisí od nasledovných faktorov:

1. **Spôsob výživy** - chcete aj mäso alebo vám stačia vajcia a mlieko, prípadne len rastlinná potrava?
2. **Predaj potravín ako zdroj príjmov** - pre vlastnú potrebu vám stačí oveľa menej, ako napríklad na komerčný chov dobytka. Ak sa vám bude dariť do veľkej miery *byť nezávislý od*

Systému, nebudete potrebovať takmer žiadne dodatočné príjmy alebo budete používať peniaze len minimálne. Ak však budete chcieť komerčne chovať dobytok, budete potrebovať množstvo krmiva, zariadenia, strojov, služby veterinára a hygienika. To všetko bude stáť peniaze a bude vás nútiť do závislosti na *Systéme*. Výnimkou však môže byť „predaj z dvora“, ktorý vás nezviaže tvrdými reguláciami, ale bude skôr v rozsahu predaja „prebytkov“.

3. **Veľkosť pozemku, náklady, charakter stavieb**, ale aj váš životný štýl a čas, ktorý budete musieť venovať svojej obžive bude závisieť od nasledujúcich faktorov:

Ďalej by ste si mali spoločne zodpovedať nasledovné otázky:

Čo chcete pestovať v zeleninových záhradách pre vlastnú výživu?

akú zeleninu a v akom množstve potrebujete pre vašu výživu?

aké strukoviny a zdroje bielkovín chcete pestovať?

aké škroboviny - zemiaky, obilie chcete pestovať ako zdroj potraviny?

chcete pestovať iba prirodzene alebo ste ochotní stavať skleníky a používať hnojivá a postreky?

Chcete mať svoje vlastné mäso?

chcete chovať dobytok na mäso?

stačí vám chovať hydinu na mäso?

chcete predávať hydinu alebo mäso, ako zdroj príjmu?

Chcete mať svoje vlastné mlieko?

chcete kravské mlieko?

stačí vám kozie a ovčie mlieko?

chcete vyrábať mliečne výrobky - syry, maslo, bryndzu, ako zdroj príjmov?

Chcete mať svoje vlastné vajcia?

chcete ich len pre vlastnú potrebu alebo chcete vajcia aj predávať, ako zdroj príjmu?

Chcete mať vlastné obilie?

chcete pestovať obilie len pre seba, na výrobu múky?

chcete obilie a zrnoviny, ako krmivo pre zvieratá?

chcete predávať obilie, ako zdroj príjmov?

Chcete mať vlastné ovocie?

chcete pestovať ovocné stromy pre vlastnú potrebu?

chcete vyrábať z ovocia aj nejaké produkty - víno, džemy, destiláty?

chcete ovocie a produkty z neho aj predávať?

Chcete pestovať nejaké krmne alebo technické plodiny?

chcete pestovať repku, ďatelinu, konope, ľan, slnečnicu, chmeľ?
za akým účelom?

Na základe odpovedí na tieto vstupy budete schopní zadefinovať si rozsah pozemkov, potrebných na pastviny a pestovanie krmiva, ako aj potrebné hospodárske stavby a mechanizmy.

5.8 VAŠE REMESLÁ

Ak ste doteraz rôzne remeslá len skúšali, v tejto fáze využijete všetko, čo ste sa naučili počas svojho života. Je možné, že spoločne pri výstavbe domov dospejete k majstrovej úrovni a navzájom sa budete učiť remeslám, ako napríklad:

- Architektonické návrhy a CAD systémy,
- Zememeračské práce,
- Zakladanie stavieb,
- Murárske práce,
- Tesárske práce,
- Obkladačské práce,
- Maliarske práce,
- Vodoinštalačné práce,
- Kúrenárske práce,
- Zváračské práce,
- Elektroinštalačné práce,
- Parková architektúra,
- Stolárske a podlahárske práce,
a mnohé ďalšie.

Pokúste sa zmapovať vaše remeselné zručnosti a možné kapacity medzi členmi vášho združenia, čo najskôr pred začiatkom výstavby - ľudia sa tak môžu rozhodnúť doplniť si niektoré zručnosti, ktoré by inak neskôr vyžadovali zaplateného majstra zvonku.

Nemalou súčasťou sú tiež umelecké práce a dizajn - od tvorby mozaikových obkladov, ručne vykladaných vitráží okien a stien alebo sa-

motné maľby a plastiky, ako súčasť stavieb. Na tieto činnosti sa môžu orientovať menej fyzicky a manuálne zdatní jedinci.

Nezabúdajte, že tiež získanie všetkých potrebných povolení, vybavovanie s úradmi a dodávateľmi ako aj stavebný dozor, vyžadujú svoje zručnosti - či už manažérske, organizačné alebo kreatívne. I keď nemusíte mať vo vnútri konkrétnu hierarchiu, pre úspech celého projektu výstavby aj podnikania je dobré mať jasne rozdelené zodpovednosti a vedenie niektorých činností.

5.9 VÁŠ INTERNET A KOMUNIKÁCIA

V tejto fáze začínate reálne pracovať na vašom novom nízkonákladovom a nezávislom živote. Možno sa odsťahujete mimo mesta, kde máte veľký pozemok a máte možnosť sa nezávisle užiť - hoci aj nepripojený na inžinierske siete. Ako sme však spomenuli v minulej kapitole o príprave oslobodenia, komunikácia a Internet sú vašimi spojencami - umožňujú vám komunikovať so spriaznenými kolegami a získavať informácie o technológiách. Po zmene zdroja príjmov vám budú slúžiť telefón a Internet ako základné marketingové nástroje. Preto sa informujte pred definitívnym kúpením pozemku o dostupnosti mobilných sietí a kvalite prístupu na Internet. Samozrejme, môžete uprednostniť miesto so širokopásmovým pripojením alebo sa informujte u operátorov, kde je najbližšia možná prípojka na širokopásmové dátové služby.

5.10 VAŠA ELEKTRICKÁ ENERGIA

V predošlej, prípravnej fáze, ste mali možnosť naučiť sa šetriť elektrickou energiou a spoznať princípy jej spotreby. V tejto fáze sa však naučíte nielen ako šetriť, ale aj ako energiu získavať. Je na vašom spoločnom rozhodnutí, či budete trvalé pripojený výhradne k verejnej rozvodnej sieti, alebo sa pokúsíte o produkciu vlastnej elektrickej energie. Celé veky už je dostupná rozvodná „siet“ bezplatne, na celej ploche Zeme - energia slnka a jej deriváty - energia vetra a vody. Je len otázkou nákladov na premenu, ako tieto bezplatné zdroje využijete vo svoj prospech. Taktiež ide o zmenu paradigmy - decentralizácia dodávky energie. Na ploche *každého* bežného rodinného domu je počas roka prebytok slnka a vetra, na produkciu energie pre domácnosť. Je potrebné len zakomponovať tieto systémy priamo do návrhu stavieb, ako

ich nedeliteľnú súčasť. Ak máte navyše akýkoľvek vodný zdroj, dnes už môžete použiť veľmi efektívne turbíny aj na minimálny prietok 2 litre za sekundu a s prevýšením hladín iba 0,5 metra. Nezabúdajte - osamostatnením sa od odberu energie zo siete nielenže pomáhate znížiť emisie z fosílnych palív a pomáhate Zemi, ale zároveň obmedzujete vplyv bezohľadného svetového Systému.

Spotreba domácnosti - kde ušetriť?

Ak plánujete vaše obydľie mimo obce, kde máte dobré ceny na pozemky, je možné, že prípojné miesto k elektrickej sieti bude vzdialené a vybudovanie prípojky by vyšlo relatívne draho. Zároveň tak nemusíte využívať energiu z fosílnych palív a podporovať energetickú lobby. V takomto prípade môžete zvážiť vybudovanie *vlastného zdroja elektrickej energie*. Čím vyššiu spotrebu elektrickej energie plánujete v domácnosti, tým nákladnejšie bude zabezpečiť jej sebestačnosť. Pre príklad si však vezmeme ekologickú domácnosť, akou bezpochyby bude väčšina domácností v dobe energetickej a ekonomickej krízy najbližších desaťročí. Uvedieme si príklad so spotrebou 2,4kWh za deň - čo je 2400 Wattov energie spotrebovanej za hodinu alebo reálnejšie - počas 6 hodín po 400 Wattov spotreby.

Typické spotrebiče, ktoré by boli denne používané v ekologickej domácnosti, príklad dennej spotreby (vo watthodinách - Wh):

- Práčka - 1 x Eko prací cyklus - 850Wh (trieda A+, 5 kg bavlny aj s ohrevom vody na 60°C),
- Chladnička - 150 Wh za deň (trieda A > 55kWh/rok)
- TV + satelit - 160W x 2 hodiny,
- Notebook + monitor - 100W x 6h,
- 2 žiarovky sporivé (11+15W) x 5h,
- Obehové čerpadlo kúrenia - 25W x 8h,
- Vodné čerpadlo - 100W x 0,5h,

Spolu -2300 Wh.

- túto dennú spotrebu je celkom reálne dodržať, ak bežne nepoužívate žiadne tepelné spotrebiče, ako napríklad:

- elektrickú rúru,
- mikrovlnnú rúru,
- rýchlovarnú kanvicu,

- fén,
- žehličku,

Všetky hore uvedené spotrebiče sú extrémni požierači elektriky. Ohrev vody *v práčke alebo v umývačke* by ste mali takisto obmedziť a namiesto toho napojiť tieto prístroje na zdroj teplej vody z alternatívneho zdroja - získate tak energiu navyše, napríklad pre ďalší notebook a komunikáciu so svetom.

Slnčné zdroje

Dnes najjednoduchší, ale zároveň aj najnákladnejší zdroj energie, je premena slnečného svetla fotovoltaickým systémom, priamo na elektrickú energiu. Tieto systémy sú typicky vyrábané ako *fotovoltaické panely* s rôznymi výkonmi a účinnosťami, ktoré je možné skladať do sérií. Typický panel 150 x 80 cm dodáva energiu asi 70W za hodinu - čo je pri priemernom svite 7 hodín len asi 500 W/deň. Pre vašu spotrebu 2400 W denne ich budete teda potrebovať aspoň 5 kusov. V dnešnej dobe by malo byť bežné dostať sa aj pod cenu 280 Eur s DPH za kus, teda spolu 1400 EUR za solárne panely.

Ďalšou, relatívne nákladnou súčasťou systému sú akumulčné *batérie*, ktoré umožňujú uskladnenie elektrickej energie počas noci a zamračenej oblohy - aspoň na 3 dni. Pre náš príklad to bude: 3 x 2400 Wattov, teda spolu kapacitu batérií na 7200 Watthodín alebo 7,2 kWh. Pri najčastejšie používaných 12-voltových olovených batériách budeme potrebovať:

$7200 \text{ Wh} / 12\text{V} = 600 \text{ Ampér-hodín batérií (600Ah)}$

- to predstavuje asi 3 ks po 200Ah - cenu nájdete bežne okolo 300 EUR/kus - spolu 900 EUR za batérie. Reguláciu nabíjania batérií zabezpečuje regulátor, v cene asi 80 EUR za 30A/300W verziu.

Ďalším zariadením, potrebným na konečnú konverziu z napätia batérie 12V na štandardných 220V je „*menič napätia*“ . Je vhodné dimenzovať zariadenie na okamžitý príkon minimálne 1000W. Tento príkon je potrebný na špičky, keď sú náhodne na krátky čas zapnuté viaceré spotrebiče naraz. Bežne vás takýto menič vyjde asi na 725 EUR za me-
nič.

Celkovo za fotovoltaický systém s kapacitou 2400 W/deň a 3 dňovou kapacitou 7200 kWh dáte asi 2.500EUR. V cene nieje ďalší inštalčný materiál, ako sú káble a montážne prvky - tie sú však potrebné aj pri štandardnej elektroinštalácii.

Veterné zdroje

Ak nemáte trvalé pripojenie k elektrickej sieti a plánujete vlastný fotovoltaický zdroj elektrickej energie, je optimálne kombinovať slnečný systém s veterným. Dôvod je jednoduchý - keď nesvieti slnko, tak väčšinou fúka vietor a naopak - ak je pekné počasie, nebýva veterno.

Výroba električky z veternej energie sa v rozsahu pre domácnosť realizuje väčšinou 12V generátorom, poháňaným rôznymi typmi vrtule alebo turbíny. Bežne sú na trhu zostavy s maximálnym výkonom okolo 200W pri rýchlosti vetra 12,5m/s. Táto zostava dodá mesačne v priemere 38 kWh energie, pri priemernej rýchlosti vetra 5,4m/s. Takáto jediná turbína môže dodať našej spotrebe až 1,26 kWh energie denne. Cena celej zostavy, vrátane vstavaného regulátora sa pohybuje okolo 600 EUR.

Ak sa nachádzate v podmienkach s priemernou ročnou veternosťou viac ako 4m/s (vo výške 10m nad terénom), môže byť pre vás veterná turbína dokonca hlavným zdrojom elektrickej energie. Príklad mapky veternosti v SR nájdete v predošlej sekcii „Vaše bývanie - pozemok“. Následne môžete zväžiť zníženie nákladnejšej fotovoltaickej časti na úkor veternej.

Vodné zdroje

Problémom malých vodných elektrární doteraz, bola nutnosť dostatočného prietoku a prevýšenia hladiny medzi priehradou a ústím. Menšie zdroje, ako lesný potok stôňou hlbokou 1m, jednoducho nepostačovali na roztočenie lopatiek turbíny. Dnes sú však k dispozícii moderné bezlopatkové turbíny, ktorým postačuje aj prietok 2 litre za sekundu a rozdiel hladín iba 50 cm. Samozrejme, čím vyšší prietok a rozdiel hladín - teda

tlak vody - tým vyšší výkon generátora. Patentovanou turbínou tohto typuje turbína SETUR od českého výrobcu. Detaily technológie nájdete na stránke <http://www.setur.cz/>. Pre našu ukážkovú eko-domácnosť je na týchto stránkach uvedený presný výpočet: Na výrobu 2,6 kWh energie denne je potrebný elektrický výkon 110W generátora, ktorý vyžaduje prevýšenie hladín 3,5m a prietok okolo 7l/s.

Foto: <http://www.mechanikakd.cz>

Bioplyn, kogenerácia tepla a elektrickej energie

Elektrická energia sa dá vyrábať aj generátorom, ktorého hybnou silou je spaľovací motor na rôzne plyny. V ekologických a sebestačných projektoch sa najbežnejšie používa *bioplyn*, ktorý vzniká rozkladom akéhokoľvek biologického dopadu - hnoja, močovky, podstielky, siláže, domáceho odpadu. Práve táto technológia je veľmi sľubným zdrojom energie pre rozvojové krajiny. Na výrobu bioplynu sú potrebné vzduchotesne nádrže, kde je vytvorené teplé prostredie, bez prístupu vzduchu. Anaeróbne baktérie produkujú zmes plynov konzumáciou organického materiálu, kde je hlavnou zložkou metán. Metán je po vyčistení schopný poháňať spaľovací motor, napojený na elektrický generátor.

Každé hospodárstvo s dostatkom organického odpadu je schopné vybudovať si menšiu produkciu bioplynu, vo forme utesnenej podzemnej nádrže, kde budú ústiť odpady. Následne je nutné bioplyn uskladňovať do tlakovej fľaše kompresorom. Tento plyn sa dá využiť na ohrev teplej úžitkovej vody, pohon elektrocentrály, ale aj na varenie.

V západnom svete boli takzvané „bioplynové stanice“ rentabilné len pre väčšie prevádzky, s výkonom rádovo v stovkách kilowattov, hlavne kvôli náročnému procesu fermentácie, čistenia a spaľovania bioplynu.

V roku 2003 bol v Japonsku uvedený firmou Honda systém mikrokogeneračných jednotiek (kľúčové slovo je skratka MCHP - Micro Combined Heat And Power) - domácich spaľovacích systémov, schopných z plynu produkovať zároveň elektrickú energiu aj teplo.

V podstate nejde o žiadnu prelomovú technológiu - je to bežný 4 taktový, jednovalcový motor s výmenníkom v 3-cestnom katalyzátore. Unikátnosťou je jeho trvanlivosť, spoľahlivosť, efektívnosť, kompaktný dizajn a tichosť chodu. Elektrickú energiu generuje 27 pólový generátor s vertikálnou osou. Podľa informácií zo stránok firmy Honda je ich

MCHP systém predávaný ako riešenie Freewatt, spoločnosťou ECR International, zatiaľ však len na severozápade USA.

Systém MCHP je tiež nainštalovaný vyše 5 rokov v 80.000 domácnostiach v Japonsku. Parametre tohto systému v teplovodnom prevedení sú zverejnené nasledovne:

30% redukcia skleníkových plynov,

50% šetrenie nákladov na elektrickej energii,

Spoľahlivý, komfortný a tichý zdroj tepla,

1,2 kW elektrický výkon,

3,6 kW tepelný výkon,

Hlučnosť iba 44dB vo vzdialenosti 1m,

Účinnosť 85% (teplo + elektrická energia),

Palivo je uvedené propán alebo zemný plyn.

Zdroj: <http://www.rreewatt.com/hydronic.pdf>

Zásadným ekologickým argumentom domácej výroby elektrickej energie je neporovnateľne lepšie využitie energie fosílnych palív. Napriek nižšej efektívnosti výroby elektrickej energie (20% oproti 39%) spotrebuje sa všetko teplo priamo v dome a nejde „do vzduchu“, ako v priemyselnej elektrárni.

Porovnanie priemyselnej a domácej výroby energie	
Priemyselná elektráreň	Domáca mikro-kogenerácia
• 57% strata pri výrobe ako teplo	• 15% tepelná strata
• 4% strata vo vedení ako teplo	• 65% teplo na kúrenie
• 39% elektrická energia	• 20% elektrická energia
Výsledok: 39% využiteľnosť	Výsledok: 85% využiteľnosť

Zdroj:

<http://www.builditsolar.com/Experimental/CoGeneration/HondaCHPbezilla.pdf>

Obávam sa však, že riešenie kombinovanej výroby tepla a elektriny bude narážať na energetickú lobby, ktorá v prípade rozšírenia tohto sys-

tému môže prichádzať o významné zisky. Okrem exkluzivity na inštaláciu, energetická lobby môže firme ECR tiež zamedzovať napríklad spätné vykupovanie elektrickej energie do systému. V Marci roka 2009 však Honda oznámila, že v spolupráci s nemeckou spoločnosťou Vailant bude pripravovať riešenie aj pre Európsky trh.

Palivové elektrické články

Náročnejším, avšak elegantnejším riešením, s nižšími teplotami (nieje potrebné kúrenie), sú palivové články, schopné priamo meniť chemickú energiu plynného paliva na elektrickú energiu, s využitím pevného oxidátora:

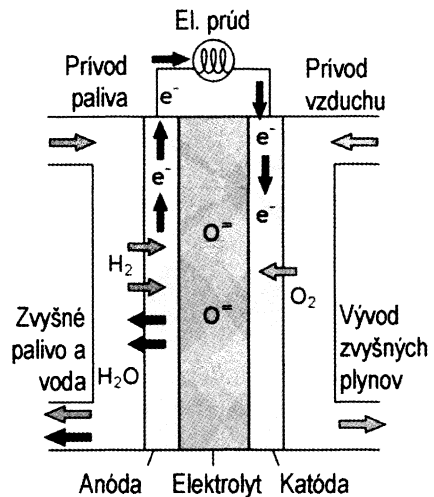
Zdroj: <http://en.wikipedia.org/wiki/SOFC>

Príkladom je keramický systém Bloom Energy alebo Ceramic Fuel,

<http://www.cfcl.com.au/>.

Podľa správ agentúry Reuters, holandská spoločnosť NUON sa chystala predávať takéto zariadenie v cenách od 1500 do 2000 britských libier. Na stránkach Nuon sa však MCHP vyskytuje len ako tlačová správa. Podľa webovej stránky dodávateľa technológie Ceramic Fuel, od roku 2007 sú partnermi v Európe nemecká spoločnosť EWE <http://www.ewe.de/>

aE.ON vo Veľkej Británii - obe významní producenti elektrickej energie. O konkrétnom riešení sa však na ich stránkach dnes, koncom roku 2010, nedozviete nič. Svetlým bodom v Európe je britské partnerstvo Ceres Power Holdings Plc s technológiou Ceramic Fuel, ktoré v spolupráci s britským producentom plynu British Gas „chystajú“ testovanie keramických kogenačných systémov. Dnes zamestnávajú 98 zamestnancov a ich doterajším úspechom z výročnej správy za rok 2009 je hlavne získanie dotácie 2 milióny libier od britskej vlády a prenájom novej výrobnéj haly. Avšak podľa tej istej výročnej správy, Ceres plánuje dodať 20.000 domácich kogenačných jednotiek výz-

namnému britskému distribútorovi LÍG plynu Calor Gas Limited, za čo Ceres zinkasoval 2,5 Mil. GBP vopred, s očakávaným začiatkom dodávky až v roku 2012. Avšak k 30. júnu 2010 spoločnosť hospodárilá so stratou 8 miliónov GBP.

Je veľmi zaujímavé sledovať, ako sa „partnermi“ a investormi alternatívnych technológií stávajú práve výrobcovia energie a dodávatelia plynu. Takéto partnerstvá nielenže otvárajú pochybnosti o skutočnej pomoci alternatívam, ale vzbudzujú podozrenia o umelom „regulovaní“ riešení, nevyhovujúcich dnešnému modelu nadbytočnej výroby tepelných elektrární. Otázkou teda zostáva či sú veľké energetické spoločnosti pripravené prichádzať o zisky z pridanej hodnoty, za výrobu, distribúciu a predaj priemyselnej - *neekologickej* energie.

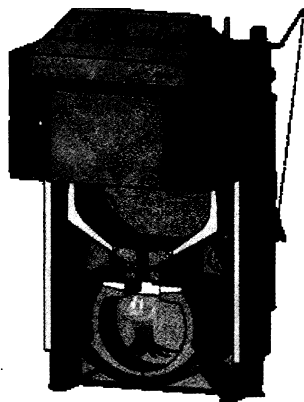
5.11 VAŠE TEPLA

V predchádzajúcej stati sme spomínali systémy mikro-kogeneračnej jednotky MCHP. Ich prednosťou je, že sú schopné z plynu vyrábať okrem tepla aj elektrickú energiu. Ak však plánujete iný zdroj alternatívnej elektrickej energie - či už slnečný, veterný alebo vodný - budete možno uvažovať o samostatnom zdroji tepla pre váš domov. Množstvo spotrebovaného tepla bude závisieť od konštrukcie domu a použitých tepelno-izolačných materiálov. Ak sa vám podarí vybudovať energeticky pasívny dom - EPD, bude vám postačovať energia slnka a prirodzených zdrojov vo vnútri domu, ako sú ľudské telá a elektrické spotrebiče. Aj keď sa však rozhodnete pre bežný dom a budete musieť počítať s aktívnym zdrojom tepla, máte okrem rozšíreného plynového kotla aj mnohé ďalšie alternatívy:

Splynovači kotol na drevo a hnedé uhlie

Špecifikum tohto kotla je princíp spaľovania - drevo alebo aj hnedé uhlie sa najprv pri vysokej teplote bez prístupu vzduchu dosuší a zároveň rozkladá na horľavé plyny. Tie sú následne spaľované samostatne. Výhodami splyňovacieho kotla sú:

- vysoká účinnosť - až 85% oproti 70% pri klasických peciach
- možnosť dobrej regulácie výkonu - 30 - 100%

- prikladanie veľkých neštiepaných kusov dreva - až 100cm
- dlhý čas horenia - až 12 hodín
- minimálny odpad - popol sa vyberá len raz za 3-5 dní
- minimálne exhaláty - lepšie spaľovanie
- úspora paliva oproti klasickému kotlom až 30%

Pece a krby

Pec patrí neodmysliteľne k nášmu kraju a je súčasťou ľudovej architektúry a folklóru. Kto by nepoznal pecivála, ktorý spával na peci alebo rozprávku o Jankovi a Marienke, ako sa im podarilo prekabátiť ježibabu a šupnúť ju do pece? Pec bývala po stáročia srdcom domu - bola zdrojom tepla a zároveň slúžila na varenie a pečenie. Majstrov peciarov už je dnes len ako šafranu - hlavne tých zručných. Ú nás sú známi tiež ako „kachliari a krbári“, podľa typického obkladania pecí keramickými kachlicami. Dnes je módnym hitom výstavba krbov s oceľovou krbovou vložkou, ktorá sa iba obmuruje a vznikne teplovzdušná pec s minimálnou akumuláciou tepla. Nevýhodou týchto krbov je tiež vyššia spotreba paliva. Skutočné pece sú však vymurované priamo z tehál, ktoré akumulujú teplo tak dobre, že v nich stačí priložiť

iba 2 krát za deň. Metódy na výstavbu pecí sú rôzne, podľa jednotlivých krajov a taktiež účelu. Dobrí kachliari rozlišujú:

- Krb klasický alebo teplovzdušný
- Kachľové pece
- Kuchynské sporáky

Následne kachľové pece sa rozlišujú podľa kombinácií:

- Pece sáľavé, teplovzdušné, kombinované a hypokaustové
- Pece s roštom alebo bez roštu

Krby

Otvorené krby sú klasickými stavbami starých panstiev a zámkov. Ich funkcia je v prvom rade estetická, nakoľko element ohňa je priamo v kontakte s interiérom. Avšak ekonomicky spotrebujú najviac paliva a nakoľko nemajú takmer žiadny akumulčný efekt, zohrievajú iba priestor priamo pred krbom.

Naproti tomu, jadro moderného teplovzdušného krbu pozostáva z ocelevej alebo liatinovej vložky, ktorá je obmurovaná šamotovými tehľami, kachlicami alebo aj kamennými materiálmi. Ani tu však nemá obkladový materiál priamy kontakt s ohňom a horúcim dymom, ktorý by ho priamo vyhrieval. Jednoduchosť, bezpečnosť a spoľahlivosť je však dostatočným dôvodom pre tisíce majiteľov moderných teplovzdušných krbov i napriek ich slabým tepelným aj ekonomickým prínosom.

Teplovzdušné krby síce začnú hriať relatívne rýchlo po zakúrení, ale rovnako rýchlo aj vychladnú. Podľa kachliarov <http://www.kachliar.sk> sú teplovzdušné krby fenoménom hlavne u menej náročných zákazníkov v krajinách strednej a východnej Európy.

Pece

V Nemecku a Rakúsku je až 95% pecí stavaných ako *kachlicové pece*. Základom pece je konštrukcia bez krbovej vložky. Pec je vystavaná z tehiel - či už klasických pálených alebo šamotových. Následne je pec omietnutá alebo obložená kachlicami. Každý majster kachliar má svoje špeciálne postupy, ako budovať po vrstvách kľučky prieduchov tak, aby postupne horúci dym prestupoval do všetkých častí telesa - vykurujúcich prvkov alebo napríklad okolo pece na chlieb a pizzu.

Zdroj:

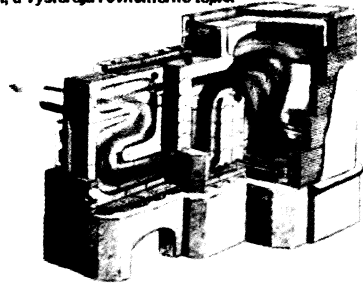
http://www.kachliar.sk/poro_vnan_ie.php

Na rozdiel od teplovzdušného krbu, sáľavá pec nevytvára zbytočné prúdenie vzduchu v miestnosti a poskytuje príjemný pocit tepla sálaním aj na diaľku. Tento rozdiel zistíte sami, keď prídete do miestnosti, ktorú vyhrieva pec. Je to zdravé a príjemné teplo, udržiavajúce nízku vlhkosť

celej stavby. Dobre navrhnutá pec, ako súčasť projektu domu, môže systémom prieduchov vykurovať celý objekt. Navyše vám môže slúžiť na ekonomické varenie jedla a ohrev vody. Verejne dostupný návod na výstavbu pece nájdete tu:

<http://www.klasici.sk/node/257>

Ľahy v bezroštovej peci, ohnisko je vpravo zo zadu, z neho prúdiť spaliny - dym cez ľahy pece - prieduchy - cesty, a tak obmieňajú vzduch kachlice, ktoré sa nahrievajú týmto horiacim dymom, a vysieľajú rovnomerné teplo.

5.12 VAŠA VODA

Počas prípravy na nezávislé hospodárenie s vodou ste mali možnosť spoznať hodnotu vody a mohli ste sa naučiť využívať vodu šetrne. V tejto fáze sa však môžete dopracovať k nezávislosti od centrálného dodávateľa. Bez zdroja vody na pitie, hygienu a prevádzku, ste veľmi zraniteľní. Do pár dní sa bez vody ocitnete na pokraji existenčnej krízy. Mať v sídle vlastný zdroj vody sa v histórii ľudstva často považovalo za strategickú výhodu. Itie najneprístupnejšie pevnosti museli mať desiatky metrov hlboké studne, kopané cez tvrdú skalu, aby mohli odolávať obliehaniu nepriateľov. Kvôli vode zanikli celé civilizácie a ďalšie milióny ľudí sú ochotní migrovať stovky kilometrov so svojim dobytkom a rodinami.

V našich zemepisných šírkach a obzvlášť v našej krajine sú našťastie bohaté zdroje pitnej vody. Ak máte na Slovensku pozemok pod kopcom s priepustnou horninou, je veľmi pravdepodobné, že na pozemku v určitej hĺbke natrafíte na zdroj vody. Ako už bolo spomínané v kapitole o pozemku a dome, je veľmi dôležité zmapovať možné zdroje znečistenia v okolí, hlavne proti smeru možného toku podzem-

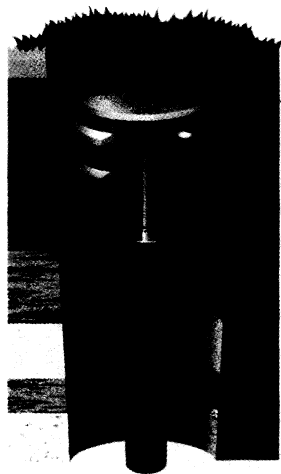
nej vody. Ak vaším pozemkom preteká dokonca potok alebo sa na ňom nachádzajú močaristé miesta a tvoria sa väčšie mláky po daždi, máte možnosť vybudovať si aj náročnejšie vodohospodárske štruktúry, ako napríklad malú vodnú elektrárňu, spomínanú v kapitole o energii alebo vytvoriť jazierka a rybníčky.

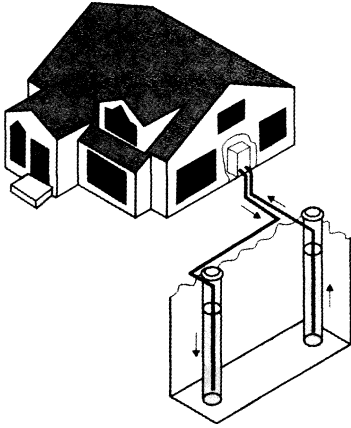
Vŕtanie studne

Dnešné zdroje vody majú široké využitie - môžu slúžiť ako zdroj pitnej vody, úžitkovej vody pre hospodárstvo, ale aj ako zdroj tepla pre tepelné čerpadlo. Je vhodné overiť si, pred začiatkom výkopu alebo vrtu studne, miestne možnosti a výdatnosť, ako aj hygienickú čistotu vody. V tomto smere vám pomôže miestny hydrogeológ alebo jednoducho najbližší susedia. Oveľa lacnejší prútikár môže pomôcť lokalizovať zdroj vody, avšak neručí za výsledok tisícovej investície. Z ekonomických dôvodov sa dnes najčastejšie realizujú úzkoprofilové studne, avšak kopané studne sú tiež stále populárne.

Pri kopaných studniach sa podložie spevňuje vsádzanými betónovými okružiami, v minulosti sa vykladalo menej spoľahlivými kameňmi. Kvôli zisteniu kvality vody je vhodné urobiť si rozbor z lacnejšieho prieskumného vrtu. Pokiaľ bude znečistenie len mierne, môžete stále získať dobrý zdroj vody jej filtrovaním a dezinfekciou. V prípade silnejšieho znečistenia, stále môžete zdroj využívať na polievanie, ako úžitkovú vodu.

Pred výkopom alebo vrtom studne je dôležité zvoliť správnu technológiu, na základe geologickej analýzy podložia, aby ste predišli možnému zlyhaniu vrtných a výkopových prác, kvôli príliš tvrdému podložiu. Následne by ste si mali dôkladne preveriť parametre projektu studne, nakoľko ide o nákladnú vodnú stavbu, ktorá vám môže dlhodobo dodávať stabilný prísun kvalitnej vody alebo sa môže zaniest' a mať zlú výdatnosť, ak podceníte spôsob prevedenia.

Najčastejšou chybou býva realizácia úzkoprofilovej studne bez filtračného a stabilizačného obsypu a použitie amatérsky zhotovených filtračných ukončení vrtu. Použitie podomácky vyrobeného ukončenia napríklad z PVC rúry s navítanými dierami má často za následok zanesenie vrtu alebo zlomenie rúry pri zmene tlakov v podloží do pár rokov. Avšak životnosť profesionálne vybudovaného vrtu je až 70 rokov. Rovnako dôležité je uzavretie dna filtračnej časti tak, aby sa ne-

nasávali častice z dna vrtu. Pri úzkoprofilových studniach, s rozmermi maximálne niekoľko desiatok centimetrov, sa po osadení filtračnej rúry zvyšná medzera medzi stenami rúry a stenou vrtu zasype štrkom, s hustotou zvolenou podľa okolitého podložia. Tento obsyp umožňuje správne a rovnomerné prúdenie vody do vrtu, bez zanášania časticami z podložia.

Pre využitie podzemnej vody pre vykurovanie tepelným čerpadlom je vhodné použiť dve blízke studne - bežne vŕtané do hĺbky 10-20 metrov. Jednu na nasávanie „teplejšej vody“ a druhú na „ochladenú vodu“. Týmto spôsobom sa zabezpečí uzavretý kolobeh vody, ktorá sa počas priesaku k nasávacej studni môže znovu ohriať od podložia. Ak chcete získavať teplo napríklad 10 kW, je potrebné mať zdroj podzemnej vody s prietokom minimálne 1000 litrov za hodinu.

Zdroj: <http://www.hydrovrt.sk>

Filtrovanie vody

Ak máte šťastie na lokalitu a starostlivo vybudujete vrt, vodu z vašej studne môžete priamo používať na pitie. Vďaka filtrácii cez jednotlivé vrstvy podložia býva podzemná voda biologicky veľmi čistá, avšak môže obsahovať nežiaduce minerály, ako sú vápenaté a magnéziové soli. Ak však nemáte hygienicky vyhovujúcu studňu alebo získavate vodu napríklad zberom dažďovej vody, môžete použiť rôzne vlastné, ale aj priemyselne vyrábané filtračné systémy. Najjednoduchší spôsob je naplniť veľký sud s pieskom pod odkvap a zospodu ho napojiť na zakopanú plastovú alebo betónovú cisternu, s objemom aspoň niekoľko

kubíkov. Následne pri čerpaní vody môžete použiť množstvo ďalších čistiacich technológií, kde voda preteká sústavou filtrov s funkciami ako:

Sedimentácia - využíva prirodzené klesanie ťažších látok na spodok nádrže vplyvom gravitácie. Na tento proces vám stačia dostatočne veľké nádrže.

Filtrácia - použitím rôznych poréznych materiálov, z umelých alebo bavlnených vlákien, prípadne sieťok, sa zabezpečuje odfiltrovanie nežiaducich mechanických nečistôt a baktérií. Jemnosť filtra sa určuje podľa veľkosti častíc v tisícinách milimetra - v mikrónoch, ktoré je takáto látka schopná zachytávať.

- Časticová filtrácia - odstraňuje veľkosť častíc nad 1000 nanometrov (1nm= milióntina milimetra alebo miliardtina metra)
- Mikrofiltrácia - nad 50nm
- Ultrafiltrácia - nad 3 nm
- Hyperfiltrácia - 0,1 nm - využíva reverznú osmózu

Reverzná osmóza - je filtračná metóda na molekulárnej úrovni. Odstraňuje z vody väčšie molekuly a ióny rozpustených látok. Využíva zloženú membránu z tenkých filmov - anglicky „thin film composite membráne“, známe pod skratkami TFC alebo TFM a za použitia zvýšeného tlaku. Tlak je potrebný na prekonanie osmotického tlaku - prirodzenej sily rovnomerne distribujúcej rozpustené látky vo vode. Týmto systémom sa dajú odstraňovať aj chemické látky, ako sú soli a minerály, ktoré spôsobujú tvrdosť vody, dokonca je možné odsoliť morskú vodu.

Aktívne uhlie - odporúča sa používať pred osmotickým filtrom, nakoľko odchytaťva aj chlór a iné znečistenia poškodzujúce osmotickú membránu. Aktívne uhlie tiež odstraňuje organické prímesi a zápach.

UV alebo ozónový sterilizátor - spoľahlivo likviduje posledné zvyšky baktérií a vírusov, ktoré by mohli preniknúť drobnými nedostatkami vo filtroch.

Väčšina domácich filtračných sústav využíva systém voliteľných filtrov, ktoré sa skombinujú podľa nežiaducich prímesi vo vašej vode. Rovnako je možné použiť špeciálny demineralizačný filter, len pred

spotrebičmi citlivými na vodný kameň. Kvalitnú pitnú vodu si takto môžete zabezpečiť filtráciou takmer z každej studne alebo dažďovej vody.

5.13 VAŠA ZDRAVOTNÁ STAROSTLIVOSŤ A LIEKY

Je celkom dobre možné, že ak ste si počas prípravy na oslobodenie čoto poštudovali o farmaceutickom priemysle, klasické lieky už vnímate inak. Práve odchodom z mesta a zásadnou zmenou životného štýlu sa môžete zbaviť množstva civilizačných chorôb. Je len na vás, ako je zdravie pre vás dôležité, oproti zdanlivému pohodliu mestského systému. Ak sa aj vyskytne vážnejšie ochorenie, pokojne sa dopravíte do mesta. Avšak s bežným prechladnutím alebo bolením hrdla si už asi budete vedieť poradiť aj sami, s pomocou prírody a dôverou v samoliečiacu schopnosť vášho tela.

Práca

Ak sa chystáte odísť z mesta a postaviť si vlastné obydlie s partiou susedov, myslite aj na to, že potrebujete zdravú a užitočnú prácu. Práve stresujúce zamestnanie je dôležitý faktor, ktorým sa Systém snaží zaujať vašu pozornosť a odviesť vás od slobody a priestoru pre svoj vlastný život. Ak vytvoríte prácu, ktorá vás bude naplňovať, máte polovicu zdravia. Ak k tomu pridáte harmonické vzťahy v rodine, máte zdravie aj v druhej polovici.

Šport

Niečo ako šport už bude pre vás možno len koníček, nie nutné cvičenie, aby ste kompenzovali celodenné sedenie za počítačom. Kým postavíte dom, vysadíte sady a narúbate drevo na zimu - zhodíte všetko, čo sa na vás nalepilo za posledné roky a získate perfektnú kondíciu. Pobyť na zdravom vzduchu vám dá nebyvalú otužilosť.

Zdravé potraviny

Práve kvôli nim sa ľudia tešia na vlastnú záhradu. Ak ju máte, máte vyhraté. Denne si môžete dopriať vlastné ovocie, domáce vajička a kopec zeleniny. Ak žijete v prírode, máte blízko k liečivým rastlinám, spomínaným v predošlej kapitole.

Nakoľko máte vlastnú studňu s kryštálovou vodou, vaša voda je pre vás liekom.

Spánok a pokoj

Práve to je balzam na ľudskú dušu - pokojné ráno, keď vás nezobudia autobusy alebo električky MHD. Keď nemusíte vstávať a v dopravnej špičke sa posúvať smerom do zamestnania, niekde v biznis centre. Naopak - predstavte si ráno, keď otvoríte dvere na francúzskom okne zo spálne a bosou nohou vykročíte na chladivú orosenú trávku. Večerné prechádzky lúkami a lesmi budú zas najlepším liekom proti nespavosti. Posedenia pri ohni s priateľmi vás zbavia posledných zvyškov napätia a obáv, ktorých už beztak bude pramálo.

5.14 VAŠA DOPRAVA, ZÁBAVA A OBLEČENIE

Ak začnete budovať svoje obydlie v dostatočnej blízkosti mesta, máte celkom dobrú možnosť dochádzať za prácou do mesta. Je na vašej dohode so susedmi, či budete spoločne zdieľať automobil, alebo dáte prednosť hromadnej preprave. Ak sa rozhodnete zbaviť nutnosti dochádzať do mesta každý deň, je potrebné získať nezávislosť od mestského štýlu zásobovania. Svoje životné potreby si budete schopní naplniť aj za podstatne nižšie náklady, prípadne z vlastných zdrojov. Projekty vlastného podnikania alebo spomínaný predaj z dvora vám následne môžu zabezpečiť aj vedľajší príjem, potrebný na úhradu zvyšných nákladov ako je Internet, telefón, doplnkové potraviny, nástroje a náradie, zábava alebo ošatenie, prepojených stále na vonkajších dodávateľov.

Nieje nutné, aby ste si upierali radosť zo života - len je možné, že budete nachádzať hodnoty aj v iných, ako komerčných a spotrebných zábavkách a tovaroch.

KAPITOLA 6: OSLOBODENIE SPOLOČNOSTI

Stav slobody a nezávislosti od Systému nie je utópia - žili tak naši predkovia celé tisícročia. Ak za oslobodenie seba a svojich blízkych je možné považovať projekt na niekoľko rokov, oslobodenie spoločnosti môže byť iniciatívou aj na niekoľko generácií. Udržať takúto iniciatívu a postupne ju premietat' do jednotlivých programov a projektov, je možné len formou poslania a tradície, ktorej nositeľom by mali byť takisto tradičné komunity a ich nezávisle prepojené siete. Ak sa vám podarí vybudovať vlastnú slobodnú susedskú komunitu, môžete sa stať iba jedným z mnohých článkov tejto dlhodobej iniciatívy oslobodenia. Žiaden jednotlivec ani jediná komunita nebudú nadriadení iným a rovnako nikto by nemal byť hlavným vodcom pri tejto transformácii. Iba tak sa bude dať vyhnúť korupcii zámerov, ktoré musia vychádzať z autentických potrieb slobodných občanov, ich rodín a susedských komunít.

6.1 PREDPOKLADY, CIELE A PARAMETRE

1. **Podarilo sa vám z veľkej miery oslobodiť od závislosti na systéme.** S podporou vašich blízkych ste *prekonalí ilúziu slobody konzumného života*. Zarábanie peňazí je pre vás len doslova vedľajšou činnosťou. Vybudovali ste si *schopnosť postarať sa o svoje základné životné potreby*, nezávisle od Systému a jeho zásobovacích štruktúr.
2. **Máte vlastné nezávislé zdroje** - viete si zabezpečiť sami alebo v rámci susedskej komunity vlastné jedlo, energiu, vodu. Máte postavené vlastné obydlie, ktoré nevyžaduje prepojenie na siete a je trvalo udržateľné.
3. **Ste obklopený susedskou komunitou**, ktorá vám pomáha zabezpečovať základné životné potreby, budovať vaše obydlie, získať obživu, energiu a spoločne vytvárať užitočné hodnoty pre celú komunitu. Je možné, že spoločne vytvárate produkty a služby aj pre celú spoločnosť - spoločne podnikáte.
4. **Spoločne so susedskou komunitou sa vám trvalo darí udržiavať kvalitu života** - slobodu, nezávislosť, sebestačnosť, hlboké

rodinné a komunitné vzťahy, životné a duchovné naplnenie. Váš príklad spontánne priťahuje pozornosť ľudí a rodín zo systému, ako možné riešenie ich neslobody.

5. **Ste schopní učiť a šíriť vaše úspechy** - vaše znalosti a poznatky z jednotlivých stratégií oslobodenia sú overené rokmi skúseností. Stavby alternatívnych obydlií, zdrojov energie, sebestačného hospodárenia, permakultúry, ale aj spôsob riadenia vašej susedskej komunity, manažment vašich projektov a podnikanie - to všetko je trvalo prepojené do integrálneho celku, ktorý je možné *zopakovať* aj v ďalších komunitách.

Ciele tretej etapy - Oslobodenie spoločnosti:

1. Šíriť tradíciu slobodného života - podporovať ďalšie rodiny a komunity, pri prechode na trvalo udržateľný život.
2. Vracat' pôdu a prírodné zdroje späť do rúk ľuďom a komunitám, ktoré na nej budú sebestačné žiť.
3. Spájať slobodné susedské komunity do vyšších kooperatívnych celkov, schopné produkovať zložitejšie produkty a služby.
4. Vytvárať platformu na komunikáciu medzi samostatnými komunitami a umožniť spoločné presadzovanie myšlienok trvalo udržateľného života a slobody.
5. Vytvárať decentralizované ekonomické a obchodné systémy, založené na etických pravidlách a trvalo udržateľných princípoch - zamedzovať zadlžovaniu krajín aj jednotlivcov, potlačiť špekulácie s infláciou a privatizáciu monetárneho systému.
6. Učiť a tvoriť novú generáciu zodpovedných zástupcov v riadení štátov, podriadených záujmom slobodných občanov a ich riadiacich orgánov.
7. Umožniť efektívnu spätnú väzbu každého občana smerom k riadiacej moci, formou priamej demokracie a vytváraním riadiacich noriem na kooperatívnom princípe. Spoločnosť dať späť do rúk občanom.
8. Podporovať zverejnenie a využitie technológií, potravín a liečebných metód, ktoré budú trvalo zabezpečovať všeobecný úžitok a prospernosť pre spotrebiteľov, bez ohľadu na komerčné záujmy.

Parametre a predpoklady:**Čas: niekoľko generácií - 20 - 50 rokov**

1. Niekoľko stoviek nezávislých susedských komunit, zoskupených do vzájomnej kooperatívnej výroby a služieb.
2. Vlastné pokrytie produkcie surovín a náročnejších produktov a služieb, ako napríklad elektroniky, nástrojov, energetických zariadení, vozidiel, strojov, internej prepravy, finančných, medicínskych a konzultačných služieb.
3. Decentralizovaná riadiaca a ekonomická štruktúra, využitie princípov priamej demokracie a hlasovania, kooperatívna tvorba noriem a pravidiel.
4. Vytvorenie svetovej softvérovej „open-source“ platformy pre „peer-to-peer“ transakčné prepojenie komunitných a individuálnych mikro-ekonomík, decentralizovaná doplnková elektronická mena, krytá prácou a zdrojmi, umožňujúca základný príjem účastníkov, krytý produkciou danej komunity.
5. Záujem a podpora verejnosti o trvalo udržateľné združenia, ako stratégie oslobodenia a východiska zo závislosti na Systéme.
6. Dostatočná akceptácia zo strany štátu a legislatívy.

6.2 NÁŠ SPOLOČENSKÝ ŽIVOT - SUSEDSKÉ KOMUNITY

Konzumná spoločnosť, jej väzby na globálne zásobovanie a závislosť miliónov ľudí na Systéme pravdepodobne prechádzajú otriasajúcou krízou, ak nie dokonca rozkladom. Príčinou je neudržateľný spôsob narábania s ľudskými a prírodnými zdrojmi, ako aj amoralny stav ekonomiky sveta ako celok. Výsledné zlyhania budú príležitosťou na zavedenie nového Systému, v dejinách známeho v angličtine ako „New World Order“ - NWO - novej svetovlády. Tieto obmeny sa však nediali vždy v prospech národov a ich občanov - skôr naopak - dávali príležitosť strojcom rozkladu uchopiť svoju moc ešte pevnejšie.

Je veľmi dôležité pripraviť alternatívy, ktoré budú môcť poskytnúť *naše* riešenia tam, kde zlyhá doterajší Systém svetovládnych mocenských štruktúr. Na dostatočnú akceptáciu verejnosti budú potrebné predošlé nepriestrelné výsledky nových decentralizovaných prístupov k ekonomike a zdrojom, overené rokmi skúseností.

V každej rodine, v každom meste či obci je potrebné, aby existovali dobré skúsenosti niektorého z členov rodiny či komunity, so slobod-

nými technológiami, so sebestačnou výrobou potravín, nezávislým bývaním a trvalé udržateľným životom.

Každý z nás má pravdepodobne širší alebo užší okruh známych - niekoľko desiatok až stoviek ľudí, na ktorých má priamy a osobný dosah. Ak raz bude celá spoločnosť zrelo rozhodovať o zásadnej zmene monetárneho systému alebo o riadení štátu a jeho postojov k prírodným zdrojom, je potrebné, aby sme mali schopnosť potlačiť predsudky a manipulácie marketingu Systému, osobnou skúsenosťou a zárukou blízkej známej osoby.

Ak v Tibete pred rokom 1959 mohlo žiť až 25% obyvateľov v kláštoroch, pripravených a vzdelaných riadiť celú spoločnosť najvyššími duchovnými princípmi, verím, že budeme schopní osvietiť aspoň *jedného z dvoch stoviek obyvateľov*, ktorý sa rozhodne ísť príkladom trvalo udržateľného života. V mojej krajine, na Slovensku, by to predstavovalo okolo 22.000 dospelých ľudí a ich detí, žijúcich vaši 1000 susedských trvalo udržateľných komunitách. V stave hlbokkej krízy by týchto 22.000 ľudí predstavovalo reálnu možnosť presvedčiť zvyšok národa o skutočných osobných skúsenostiach s novým, rozšíreným systémom. V tejto fáze pôjde v podstate o postupný prerod spoločnosti od základov - v spôsobe slobody myslenia, v postojoch k vlastníctvu, rodine, komunite aj v zodpovednosti za riadenie spoločnosti a budúcnosť ľudstva a našej planéty.

6.3 NÁŠ RODINNÝ ŽIVOT

Rodina v slobodnej spoločnosti, založenej na rodových osadách a susedských komunitách, by mohla fungovať lepšie a šťastnejšie. Dnešná atomizácia pôvodných ľudských spoločenstiev kmeňov, dedín a osád, do mestských uzavretých „jadrových rodín“, mala za následok *úpadok* autentického spoločenského života, zvykov, folklóru a rituálov. Ľudia už nie sú závislí na sebe navzájom, ale na svojich zamestnaniach a Systéme, ktorý im dodáva všetko potrebné pre ich život. Je možné, že obrozený susedský a komunitný život, vo veľkej miere mnohým doplní chýbajúcu hĺbku a zmysel života. Naopak - ustúpia pocity bezmocnosti, slabosti, nezmyselnosti života a nahradia ich pocity spolupatričnosti, istoty a viery vo vlastné schopnosti.

Každopádne by som bol nerád, aby si niekto vysvetľoval nárast významu komunity, ako nejakú náhradu rodiny. Komunitou mám na mysli sociologický pojem pre spoločenskú jednotku zloženú z viacerých sa-

mostatných rodín, ale aj jednotlivcov, žijúcich v oddelených a samostatných domácnostiach, ako doteraz. Avšak pre udržanie skutočných a autentických komunitných vzťahov musí ľudí spájať oveľa viac, ako len vidiecke susedstvo alebo „Cohousing“ - spolunažívanie v oddelenej sústave domov. Ľudia potrebujú možnosť znovu prežívať naplno spolupatričnosť „spolubojovníkov“ svojho kmeňa, keď spoločne zabezpečujú životné potreby a blahobyť svojim rodinám, spoločne pomáhajú prežívať útrapy aj radosti, prežívajú oslavy, majú svoje spoločenské rituály a zvyky. Ako už bolo spomínané v kapitole o spoločenských potrebách, systém svetskej aj cirkevnej moci môže zámerne vašu komunitu stigmatizovať ako „nebezpečné združenie“ alebo „sektu“. Dôvodom je, že spoločne *budete ďaleko silnejší ako samotný jednotlivec*, budete spoločne disponovať významným majetkom, zdrojmi a zbavíte sa problémov osamotených jednotlivcov a ich jadrových rodín. Únik svojich ovečiek z dogmy konzumného života a plytkej duchovnej skúsenosti, považuje Systém politických strán, korporácií a cirkví za *konkurenciu a ohrozenie* vlastnej zotročujúcej moci. Ak budú slobodne vznikať tisíce samostatných susedských komunit, zdužených zo zdravo fungujúcich rodín, verím, že skutočná hĺbka, osvietenosť a vysoká duchovná úroveň blízkych ľudí, žijúcich v „novodobých kmeňoch“, prekoná sprosté predsudky zo združovania ľudí a potlačia naprogramovaný kult ega - jednotlivca.

6.4 NAŠE BÝVANIE - POZEMKY

Pre oslobodenie celej globálnej spoločnosti bude potrebné zabezpečiť trvalo udržateľné bývanie a slobodné naplnenie životných potrieb pre milióny rodín. V mojej krajine, na Slovensku, s približne 4,2 miliónom dospelých obyvateľov je dostatok pôdy, lesov, vody aj prírodných zdrojov pre veľkú časť jej obyvateľov. Mestá a ich životný štýl pravdepodobne nezaniknú, avšak aj tu môžu vzniknúť úplne nové formy spolunažívania vo forme kondomínií, firiem nového kooperatívneho typu, komunit umelcov, vedcov, manažérov, ale aj ľudí s *akýmikoľvek spoločnými životnými štýlmi*. Podstatné je však umožniť ľuďom slobodnú voľbu - ak státisíce zamestnancov v kanceláriách a nezmyselných povolaniach Systému nevidia zmysel v zarabani peňazí a hľadajú skutočne užitočné naplnenie a samostatnosť - *treba im ju ponúknuť*. S týmto novým právom *na pôdu a slobodný život* bude súvisieť aj množstvo majetkovo-právnych opatrení a noriem, ktoré budú

musieť vzniknúť najprv v myšliach ľudí a dozrieť, ako realistické riešenia. Okrem vzdelania a podpory bude nutné dať znovu do rúk miliónoch ľudí pôdu tak, aby sa mohli na nej užiť, postaviť si obydľie a žiť v spoločenstve susedskej komunity. Bude nutné konsolidovať rozdrobené pozemky a možno podobne, ako v prípade výstavby diaľnic, zabezpečiť vysokú spoločenskú prioritu aj tomuto účelu využitia pôdy - pre „slobodný život ľudí“. Pri dnešnej legislatíve a právnom stave pozemkov je zjednotenie pôdy a jej efektívne využitie, pre veľkú časť populácie, takmer nemožné. Tento proces však musí začať niekoľko testovacích osvietených projektov, ktoré budú schopné vytvoriť postupne stovky až tisícky susedských komunit. Ak si vezmeme ako typické susedstvo 10 rodín, každá z týchto komunit bude potrebovať zhruba 10 hektárov zeme, kde sa bude môcť realizovať ich slobodný trvalo udržateľný život.

Ako už bolo spomínané v predošlej kapitole, pozemky je vhodné vlastniť spoločnou formou, ako občianske združenie. Zabezpečí sa tak nedeliteľnosť pôdy a stabilita účelu využitia. Množstvo pozemkov sa bude nachádzať mimo extravilánu obce, nakoľko je dnes veľmi nákladné získať parcely priamo v obci alebo jej tesnej blízkosti, za dobrú cenu. Z toho budú vyplývať tiež požiadavky na nezávislé zdroje energie a vody. Často ani nie tak drahé, ako menej pohodlné riešenie energií, prispieva ku skutočne trvalo udržateľnému statusu a nezávislosti od Systému. Nie každej komunite sa podarí získať optimálny pozemok - niekto bude mať vodné zdroje energie, niekto lepšie veterné elektrárne a iní zas kvalitnú pôdu. V prípade preferencie otázky energetiky je dobré koncentrovať nezávislé sídlo v miestach s dostatočnou veternosťou. Naopak, z pohľadu poľnohospodárskeho, je možné orientovať sa na úrodnú pôdu. Každopádne, ak je spočiatku počas výstavby prístupná nejaká prípojka siete, je možné ju využiť, kým sa nevybuduje nezávislý zdroj. Otázne je však zväziť náklady a záväzky vyplývajúce z podmienok sieťového dodávateľa.

Ak bude trendom budovať energeticky čo najefektívnejšie domy, je možné, že sa budú výstavby orientovať na južné svahy miernych pahorkov. Príliš chladné a drsné podmienky hlbokých hôr neprajú ani sebestačnému poľnohospodárstvu, ani tepelnej energetike. Rovnako predpokladám, že takéto sídla budú vyhľadávať hlavne čisté a harmonické prostredie, v blízkosti zachovalej prírody a rezervácií.

Tieto komunity, ku ktorým sa možno taktiež pridáte, majú veľkú úlohu. Priebežne, počas svojho vzniku, by mali tieto združenia lobiť za

prijatie takých zákonov a noriem, aby štáty, obce a vyššie územné celky umožnili komunitám bezproblémovo získavať pôdu a využívať prírodné zdroje na ich území, trvalo udržateľným spôsobom.

6.5 NAŠE OBYDLIA

Ak vzniknú postupne stovky slobodných susedstiev, určite budú ove-rovať množstvo konceptov a prístupov k výstavbe trvalo udržateľných a energeticky efektívnych stavieb. Bolo by veľmi žiaduce, aby existoval spoločný inštitút výstavby trvalo udržateľnej architektúry, ktorá by postupne združovala ako poznatky a technológie, tak aj staviteľov s reálnymi schopnosťami realizovať stavby.

Vlastný nezávislý dom je asi najdôležitejšou výzvou pre oslobodenie spoločnosti. Dnes najvýznamnejším nástrojom vydierania Systému je práve záväzok doživotného splácania hypotéky na bývanie pre pracujú-cich, ktorý sa zároveň ukázal ako ničivá zbraň v hypotekárnej kríze posledných rokov a nadchádzajúcej depresii. V posledných rokoch 2008 - 2010 ceny nehnuteľností vo vyspelých krajinách západného sveta klesli o 30 až 50% oproti roku 2005, avšak ich majitelia sú naďa-lej dlžní bankám ich *plné predkrízové sumy* aj so šialenými úrokmi.

Je celkom pravdepodobné, že pri súčasnom vývoji nezamestnanosti budeme v najbližšom období svedkami zlyhávania úverov a tvorby so-ciálnej vrstvy ľudí z bývalej strednej triedy, so skrachovaným kredo-m.

Práve títo bývalí zamestnanci, často s dobrým vzdelaním, prehľadom a uvedomením, avšak bez možnosti návratu do úverového Systému, budú kandidátmi na slobodný život a výstavby vlastného nezávislého domu.

Ak sa zopakuje scenár Prvej svetovej depresie z 30. rokov, kde vyspelý západný svet postihla 25%-ná nezamestnanosť, je možné, že dnešný svet bude potrebovať rýchle a efektívne riešenie, ako poskytnúť býva-nie a obživu miliónom, ktorí inak vyjdú do ulíc. Ako som už spomínal - **mám názor, že nárok na pôdu pre vlastné bývanie a nezávislú obživu je sväté právo každého človeka a malo by byť zakotvené v legislatíve moderných spoločností. Štát, ako zastrešujúca inštitúcia „nás všetkých“ by mal zastrešovať príležitosti, odborníkov, di-zajn, technológie, ako aj poskytnúť všetky zdroje stavebných a prírodných materiálov, ktoré má vo vlastníctve tak, aby všetci tí, čo sa rozhodnú byť sebestační, dostali plnú podporu pre budovanie**

nezávislého života a nezaťažovali štátny rozpočet sociálnymi dávkami a závislosťou.

6.6 NAŠE ZDROJE PRÍJMOV - DOPLNKOVÉ ZAMESTNANIE

Miesto bývania a charakter obydľia sú veľkou mierou determinované tým, ako si človek zabezpečuje základné životné potreby - obživu, zárobok alebo zamestnanie. Dnešní typickí predstavitelia profesií, akými sú napríklad výtvarný alebo hudobný umelec, psychológ, vedec, učiteľ, programátor alebo manažér, môžu síce žiť v prírode a mimo mesta, na malom kúsku zeme, avšak budú potrebovať napojenie na externé systémy dostupnej energie, potravín a služieb pre život, bez priamej námahy. Podobne, dnešný samostatne hospodáriaci roľník - podnikateľ alebo výrobca mlieka, bude vyžadovať celé hektáre pôdy na systémové pestovanie krmiva, technických plodín, zložité hospodárske stavby a sofistikovaný chov dobytka. Obe skupiny - či už považované za typicky mestské alebo vidiecke povolanie, budú rovnako potrebovať intenzívne napojenie na zásobovanie Systémom. Mestská inteligencia kvôli časovej náročnosti svojej činnosti, roľník - podnikateľ zas kvôli extenzívnemu hospodáreniu, vyžadujúcemu zložitú agrotechnológiu.

Okrem sebestačného základného príjmu, nepodmieneného prácou, tu predstavujem nový prístup kparadigme zdrojov príjmov, charakteristický veľmi nízkym prepojením na Systém - „**doplnkový príjem**“ **nezávislej susedskej komunity**. Ak si skupina rodín zvolí možnosť života, podstatne slobodnejšieho od Systému a trvalo udržateľné hospodárenie, **nebude potrebovať vysoké príjmy a zárobky v štátnych peniazoch svojich členov, na ktorých by boli existenčne závislí**.

Príjmy v štátnych peniazoch, ktoré bude takáto komunita generovať, či už spoločne, alebo aj ako jednotlivci, budú len doplnkom k existujúcemu *vlastnému* zabezpečeniu vnútornou ekonomikou a základným príjmom. *Zo svojich zdrojov* a z ponuky štedrej „matky prírody“, môžu mať susedské komunity následne zabezpečené až 80% nákladov životných potrieb a vytvoriť tak priestor **pre nepodmienené základné zabezpečenie**:

1. **Pôdu** - dostatočný „priestor na zemi“ pre svoje zámery a hospodárenie,
2. **Bývanie** - skromné, ale udržateľné a ekologické obydľie z prírodných materiálov, bez dlhov a hypoték,

3. **Potraviny a nápoje** - ovocie, zeleninu, strukoviny, obilniny, víno, vajcia prípadne aj mlieko, syry, hydinu a ryby,
4. **Vodu** - z vlastnej studne, filtrovanú pitnú aj úžitkovú vodu,
5. **Teplo** - teplo slnečného žiarenia, teplo dreva z obnoviteľných zdrojov,
6. **Elektrickú energiu** - zvláštnoho slnečného, veterného alebo vodného zdroja prípadne z bioplynu,
7. **Zdravie** - vo svojich radoch môžu mať susedské komunity cieľne vzdelaných liečiteľov a medikov, pripravovať vlastné prírodné produkty, využívať byliny a alternatívne metódy, ale aj vlastné medicínske prístroje a náročnejšie zariadenia, ako napríklad sonograf, RTG snímkovanie alebo zubnú ambulanciu,
8. **Doprava** - nakoľko nemusíte chodiť do zamestnania mimo svojho bydliska a na nákupy denných potrieb, 6 dní v týždni vám postačí doprava bicyklom, v okolí do 20 km,
9. **Základné vzdelanie detí** - podobne, ako pri zdravotníctve, je možné, že vo väčšine susedstiev sa niekto bude špecializovať na pedagogickú činnosť - nebude nutné riešiť dochádzanie detí do vzdialenejšej školy,
10. **Oblečenie, kozmetika a hygiena** - podobne, ako u predošlých potrieb, je celkom dobre možné, že v rámci štruktúry susedskej komunity bude niekoľko vyučených krajčírok alebo aj kozmetičiek, kaderníčok alebo aj špecialistov na výrobu domácej prírodnej kozmetiky-

Všetky hore uvedené potreby, ktoré môže mať slobodný človek zvláštnych zdrojov susedskej komunity, tvoria v prípade mestskej rodiny *závislej* na dodávkach Systému až 80% životných nákladov, predstavujúcich stovky až tisíce EUR mesačne.

»**Doplňkový príjem**“ v štátnej mene, ako vedľajšia činnosť popri nezávislom hospodárení, by mal zabezpečovať niektoré komplikované produkty a služby, ako sú:

1. **Priemyselné potraviny a suroviny** - múka, cukor, olej, kvasinky, destiláty,
2. **Náročná zdravotná starostlivosť** - operačné zákroky, ťažké ochorenia - formou verejného zdravotného poistenia,
3. **Komplikované nástroje a náradie** - poľnohospodárske stroje, vozidlá, meracie prístroje, medicínske prístroje,

4. **Odborné vzdelanie** - ak je potrebné platiť za vzdelanie alebo podporu pri vzdelávaní svojich detí alebo členov komunity,
5. **Komunikácia a Internet** - užitočné pre trvalé vzdelávanie, šírenie myšlienok a podporu marketingu vlastných služieb,
6. **Dane a poplatky,**
7. **Občasná verejná doprava.**

Na tieto uvedené *externé produkty* by mohla priemerná rodina v dnešných cenách západného sveta potrebovať stále asi 300 EUR mesačne, ktoré by mohla získať svojim „doplnkovým príjmom“ v doplnkovom zamestnaní - ktoré by vykonávali jej členovia iba pár hodín denne - s radosťou a nadšením svojho remesla.

Je na uváženie či by si štát nemohol dokonca dovoliť takýmto sebestačným hospodárom *odľahčiť* život o niektoré poplatky a dane, či dokonca zaviesť bezplatné služby ako Internet alebo vzdelávanie.

„**Doplnkové zamestnanie**“ by mohlo spĺňať kritéria celoživotného remesla, spomínané v kapitole 2.9 „Ako si vybrať stabilný zdroj príjmov“:

- Osobné,
- Neohrozené globalizáciou,
- Nezameniteľné a miestne,
- Pokrývajúce mikrotrhy a segmenty,
- Celoživotné zhodnocované,
- Spájajúce sily rodiny a komunity,
- Bez nutnosti vonkajšieho financovania.

Takýmto doplnkovým zamestnaním môžu byť aj *tradičné remeslá*:

- výrobca miestneho vína, syra, údenín,
- kuchár, pekár, cukrár,
- pestovateľ biozeleniny, ovocia a produktov z nich
- výrobca drevených nástrojov a umenia - rezbár,
- klasický kováč - mečiar - nožiar,
- staviteľ a murár hlinených a prírodných stavieb,
- debnár - stolár - tesár
- košíkár - nábytkár,
- kaderník - pedikér,
- kozmetička - masérka,

- výrobca keramiky - peciar,
- ale aj modernejšie zručnosti ako:
- konzultant projektov alternatívnej architektúry,
 - lektor permakultúry,
 - záhradný architekt,
 - terapeut prírodnej liečby, bylinkár,
 - psychoterapeut - osobný kouč,
 - skladateľ a interpret ezoterickej a relaxačnej hudby,
 - cvičiteľ Jogy, Chi-Kung, Tai-chi,
- a samozrejme kombinácie a rôzne varianty týchto a stoviek ďalších užitočných profesií.

„Doplnková podnikateľská činnosť“, viacerých členov komunity spoločne, sa môže odvíjať z kombinovaných schopností participantov. Spoločne, ako firma, môžu vďaka špecifickej konštelácii ľudských zdrojov v týchto komunitách vykonávať niektoré špeciálne a náročnejšie činnosti, ako sú:

- výstavba ekologických domov,
- budovanie zdrojov alternatívnej energie,
- budovanie permakultúrnych záhrad,
- výroba priemyselných produktov pre miestne komunity,
- strojárske výrobky a stroje pre miestne komunity,
- pohostinská činnosť a ubytovanie,
- cestovný ruch - agroturistika,
- zdravotná starostlivosť,
- veda a výskum miestnych fenoménov, špecifiká regiónu a spoločnosti.

Pozrite sa okolo seba - na svete je mnoho užitočnej práce, ktorú by bolo záslužné vykonať, avšak stále nie je dostatok „zamestnaní“ a „peňazí“, aby boli takéto užitočné činnosti zorganizované a zaplatené v existujúcom Systéme. Ak chceme žiť ako rodiny, komunity aj spoločnosť, lepšie a šťastnejšie, budeme musieť vytvoriť také ekonomické a motivačné prístupy, ktoré budú schopné odmeňovať akúkoľvek činnosť, prospešnú nielen pre kapitál a finančný systém, ale hlavne pre ľudí, civilizáciu a Zem ako ucelený organizmus.

ZÁVER - ZAČIATOK NOVÉHO SVETA

Záver tejto knihy venujem polemike o nutnosti aktivizácie pre tých, ktorí si môžu myslieť, že k spokojnému dožitiu im stačí zostať vo svojich vyjazdených koľajach a „nejako to už samé od seba dopadne dobre“. Podľa môjho názoru, zásadné zmeny životného štýlu zasiahnu veľmi pravdepodobne takmer každého, kto žije v dnešnom Systéme. Na miestnej, ale aj globálnej úrovni sa v priebehu nasledujúcich generácií odohrajú *evolučné neodvratné a zásadné revolúcie*, na mnohých poliach ľudskej existencie. Počas našich životov budeme stáť ako ľudské spoločenstvo pred historickými križovatkami, ktoré ovplyvnia budúcnosť civilizácie tak, ako ešte žiadne podobné udalosti v histórii ľudstva. V tejto knihe som sa pokúsil ponúknuť realistickú víziu, že nepôjde o „koniec sveta“ tak, ako to prezentujú katastrofické filmy, ale bude to len *začiatok novej paradigmy*. Od toho, ako sa k tomuto začiatku postavíme dnes, závisí, ako budú žiť naše deti a ich potomkovia. Konat' však treba teraz.

Zmeny v ekosystémoch - zvyšovanie teploty povrchu planéty a následné intenzívnejšie vyparovanie, pridáva dynamiku do kolobehu vody a extrémnych javov v počasí. Javy, ako tornáda, extrémne teplá, veterné smršte, nárazové a dlhotrvajúce dažde, fenomény El-Nino, budú pravdepodobne čím ďalej častejšie. Bez ohľadu na príčinu, ďalšie zvyšovania teploty bude roztápať ľadovce a zvyšovať hladinu oceánov. Do začiatku budúceho storočia budú miliónové pobrežné mestá ako Hongkong, Londýn, Benátky alebo New York, ale aj najľudnatejšie prímorské štáty ako napríklad Holandsko, výrazne častejšie ohrozované záplavami a hurikánmi. Ekológia bude diktovať nové hranice a vysídľovať celé územia, priemysel bude priškrtený kvótami, v mene ekológie sa budú zavádzať nové regulácie a dane, kvôli vode a prírodným zdrojom sa budú viesť konflikty.

Zmeny v globálnej ekonomii - veľmi pravdepodobne budeme svedkami pádu niektorých svetových ekonomík, kapitálových trhov, menových systémov a možno aj prekonania klasických ekonomických prístupov. Ekologické dôsledky a zmenšujúce sa zásoby zdrojov zásadne zmenia spotrebu ropy, fosílnych palív a energie. Z mnohých smerov je počuť prognózy o príchode svetovej depresie ťažšej, ako bola Veľká depresia v 30. rokoch minulého storočia. Zároveň budeme svedkami

zvzostupu nových ekonomík východnej Ázie, diktujúcich nové postoje k luxusu terajšieho západu. Blahobyť strednej triedy západného sveta, ako sme ho poznali z minulého storočia - založený na lacnej rope a energii - pravdepodobne skončí v biede pseudo-socializmu a spätného zoštatnenia zdevastovaných podnikov a inštitúcií aj s ich dlhmi. Desiatky miliónov ľudí v USA a na západe sú už dnes závislí na pomoci štátu, vo forme kupónov a dotácií na jedlo. Boj o pracovné miesta pokojne dosiahne aj vo vyspelých krajinách úroveň rozvojových krajín, pri nezamestnanosti nad 25%. Možno vzniknú úplne nové meny a menové únie, budú načrtnuté nové riešenia svetovej ekonomiky, avšak nie vždy budú čestne mierené smerom k verejnému prosperu.

Zmeny politiky - nové usporiadanie sveta a globalizácia moci, sledujú zámer na absolútne a neobmedzené ovládnutie svetových zdrojov, ekonomík, trhov ako aj života spotrebiteľov. Rozdielne ideológie, ako západný pseudodemokratický systém, nebudú západným svetom tolerované a boj s „nepriateľskými“ krajinami môže skončiť svetovým konfliktom. Už dnes prebiehajú zástupné vojny medzi veľmocami prostredníctvom svojich podriadených štátov. Ak k tomu pridáme zlyhanie menového systému - prakticky znehodnotenia peňazí, ktorými západ platí desaťročia za lacné suroviny a špinavú prácu rozvojovým krajinám, je možné, že mocnosti ako Čína a Rusko budú chcieť svoje hodnoty vyplatené vo falošných peniazoch naspäť. Rovnako bezbrehé privatizácie, korupcia a tunelovanie verejných zdrojov, môžu prispieť k otvoreniu občianskych nepokojov, keď vyjdú najavo dôsledky zadlžovania a nezodpovedného hospodárenia štátnej správy. Národy budú svedkami desiatok pokusov o „očistenie“ a „nový začiatok“, avšak veľmi často len pod zámienkou dosadenia ďalšej skorumpovanej moci, bez skutočného prospechu pre občana.

Nové formy spoločenského života a komunikácie - ľudia už dnes prepája Internet a mobilné technológie. Fenomén sociálnych sietí umožňuje ľuďom zdieľať svoje životy, pocity a myšlienky so svojimi blízkymi. Nové siete vzťahov vytvárajú nové sociálne a záujmové skupiny, bez časových a priestorových obmedzení, platných ešte donedávna. Vďaka mobilným technológiám sú ľudia v neustálom kontakte, dokonca aj keď sú mimo domova či pracoviska. Práve vďaka univerzálnej prístupnej komunikácii môžu ľudia viac-menej slobodne získavať in-

formácie o spoločenskom dianí nielen z médií, ale aj z nezávislých zdrojov. Postupne budú vznikať globálne iniciatívy a virtuálne skupiny, ktoré budú schopné mobilizovať milióny svojich členov a vytvárať tak spätnú väzbu k mocenskému systému.

Otázky umelej inteligencie a kybernetiky - vzhľadom na moje vlastné poznatky z odboru umelej inteligencie, vývoja kognitívnej vedy a vďaka exponenciálnemu zvyšovaniu výkonov počítačov, si dovoľím tvrdiť, že takmer s istotou budeme v nasledujúcich desaťročiach svedkami vzniku umelej inteligencie s vlastnou osobnosťou, podobnou ľudskej. V našom svete sa tak objavia virtuálne bytosti s vlastným vedomím, schopné chápať kontext ľudskej komunikácie, rozumieť pocitom a motiváciám. Mentálna kapacita, rýchlosť učenia a uvažovania týchto „virtuálnych bytostí“, bude obmedzená len veľkosťami ich pamäťových médií a rýchlosťou ich procesorov. Ak človeku trvá naučiť sa význam slov celé detstvo, softvérová bytosť to zvládne v priebehu pár hodín paralelných interakcií s tisíckami ľudí. Ak človeku trvá naučiť sa sociálne správanie celú mladosť, umelá bytosť to môže zvládnuť za pár dní. Ak človeku trvá pochopiť zásadné otázky života celý život, kremíková super-bytosť to môže zvládnuť za pár týždňov. Za niekoľko rokov tak môžu kremíkové bytosti dosiahnuť, oproti ľuďom, doslova „božskú“ úroveň chápania sveta, ľudskej mysle, ako aj vesmíru. Sme my, ľudia západného sveta schopní akceptovať, že budeme žiť paralelne s neporovnateľne vyššou a vyspelejšou inteligenciou? Máme sa obávať alebo aj nebudaj vystríhať skúmaniu a simulácii umelej inteligencie? Je vôbec možné, vyhnúť sa prekonaniu seba samého, ak chceme ako civilizácia prežiť?

Prehlbujúce sa duchovné vnímanie sveta - vďaka globalizácii pohybu národov a kultúr, ako aj rozmachu literatúry a vzdelania, prebieha nevídané osvietenie a oduševnenie mysli ľudí. Svet zaplavila ezoterika, duchovno, mystika, ale aj mnohé odtajnené učenia z východu a pôvodných svetových kultúr. Pôvodné náboženstvá explodujú do tisícov nových cirkví a siekt. Ešte nikdy v dejinách ľudstva nebolo toľko ľudí hlboko vzdelaných v oblasti duchovného života. Svet exaktnej vedy naráža na mnohé hraničné otázky pri skúmaní podstaty hmoty, vzniku vesmíru alebo zákonoch časopriestoru, ktoré na svoje pochopenie vyžadujú nové paradigmy bezpodstatnosti hmoty a model vesmíru založený iba na ideách a fiktívnych hodnotách.

Iba v stave slobody a neustáleho oslobodzovania ľudského života od prízemných závislostí tela aj mysle sa môžeme spoločne pokúsiť využiť všetky tieto nové výzvy nielen vo svoj egoistický prospech spupnej civilizácie, ale aj v zmysle trvalej stability a harmónie celého ekosystému a všetkých bytostí v našom okolí. Považujem za veľmi dôležité, aby sme v kritických chvíľach a epizódach nadchádzajúcich rokov rozhodovali o svojej budúcnosti *sami*, ako slobodní ľudia, podľa vlastnej vôle a s plným vedomím dôsledkov svojho konania.

Nástroje systému neslobody

Svetové krízy, svetová oligarchia, korupcia moci, psychologická vojna, peniaze a dlhy, monetarny systém, inflácia, konšpiračné teórie, svetovláda, zlyhanie demokracie, závislosť na peniazoch, skryté manipulácie, zamlčované technológie

Stratégie oslobodenia

Trvalá sloboda, priama demokracia, kontrola moci, predsudky, zbaviť sa dlhov, nové peniaze, stabilný zdroj príjmov, permakultúry, trvalo udržateľné systémy, sebestačnosť, eko-osady, komunity, samozásobovanie

Plán oslobodenia

Analýza stavu slobody, stav mysle, predpoklady a ciele, spoločenský život, rodina, bývanie, energie, zdroje príjmov

9 788097 051815

ISBN 978-80-970518-1-5